

Kıyaslama Çalışması

Küçük Ülkeler ve KKTC

T.C. Lefkoşa Büyükelçiliği
Yardım Heyeti Başkanlığı

tepav

türkiye ekonomi politikaları araştırma vakfı

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti
Başbakanlık

İçindekiler

GİRİŞ	4
KÜÇÜK ÜLKE OLMANIN BAZI TOPLUMSAL VE EKONOMİK SONUÇLARI	5
“HANGİ KÜÇÜK ÜLKELER?” VE “NE KADAR KÜÇÜK?”	6
KKTC'YE İLİŞKİN DAHA ÖNCE YAPILAN BAZI KIYASLAMA ÇALIŞMALARI.....	7
2006 Dünya Bankası raporu	7
2008 YAGA kıyaslama çalışması.....	7
I.BÖLÜM: KIYASLAMA.....	9
ÜLKE İSİMLERİ VE ŞEKİLLERDE YER VERİLEN ISO 3166-1 ALPHA-3 KODLARI.....	9
DÜNYA ÜZERİNDEKİ KÜÇÜK ÜLKELERİN ULUSLARARASI HUKUKİ STATÜLERİ.....	11
HÜKÜMET SİSTEMLERİNE GÖRE KÜÇÜK ÜLKELER	15
Anayasal monarşiler:	15
Parlamente sistemleri:	15
Başkanlık sistemleri:	17
Yarı-başkanlık sistemleri:	17
KIYASLAMA DEĞİŞKENLERİ	22
KÜÇÜK ÜLKELERİN HUKUK SİSTEMLERİ.....	50
KÜÇÜK ÜLKELERİN COĞRAFİ BAKIMDAN SINIFLANDIRILMASI VE KONUMLARI	53
KÜÇÜK ÜLKELERİN “FREEDOM HOUSE” UN HAZIRLADIĞI “FREEDOM IN THE WORLD” (DÜNYADA ÖZGÜRLÜK) DERECELERİ İLE SİYASAL HAKLAR VE SİVİL ÖZGÜRLÜKLER PUANLARI	68
II.BÖLÜM:	70
GÜNEY KIBRIS RUM YÖNETİMİ, İZLANDA CUMHURİYETİ, MALTA CUMHURİYETİ VE MAN ADASI'NDA KAMU YÖNETİMLERİ İLE POLİTİKA VE REFORM GÜNDEMLERİNİN İNCELENMESİ	70
GÜNEY KIBRIS RUM YÖNETİMİ.....	71
GENEL GÖRÜNÜM.....	71
KAMU YÖNETİMİ	73
MERKEZİ YÖNETİM KURULUŞLARI.....	73
YEREL YÖNETİM KURULUŞLARI	89
POLİTİKA VE REFORM GÜNDEMİ.....	90
İZLANDA.....	93
GENEL GÖRÜNÜM.....	93
KAMU YÖNETİMİ	93
MERKEZ VE YEREL DÜZEY ARASINDA YETKİ PAYLAŞIMI	94
MERKEZİ YÖNETİM	96
POLİTİKA VE REFORM GÜNDEMİ.....	113

MALTA	117
GENEL GÖRÜNÜM	117
KAMU YÖNETİMİ	118
MERKEZ VE YEREL DÜZEY ARASINDA YETKİ PAYLAŞIMI	120
MERKEZİ YÖNETİM	122
POLİTİKA VE REFORM GÜNDEMİ	141
MAN ADASI	143
GENEL GÖRÜNÜM	143
KAMU YÖNETİMİ	147
MERKEZİ YÖNETİM	148
POLİTİKA VE REFORM GÜNDEMİ	167

GİRİŞ

Küçük ülkelere ilişkin akademik yazında çeşitli çalışmalar vardır. Bunlardan bazıları doğrudan bağımsızlığı ve egemenliği uluslararası sistemde tanınan küçük “devletler”e, bazıları tanınmamış veya bağımlı, yani “devlet” statüsü kısmi gerçekleşen veya tartışmalı olan “ülkeler”e, bazıları ise tanınmış devletler içerisindeki (örneğin, federasyonlar) küçük özerk “bölgeler”e odaklanmaktadır.

Bu raporun kapsamında her üç tür birim de yer almıştır. Bu nedenle nispeten daha genel bir anlama gönderen ve “devlet” ile “bölge/toprak” statülerini tanınma veya egemenlik tartışmalarının ötesinde temsil edebilen “küçük ülke” kavramı tercih edilmiştir. Bu çerçevede raporun birinci bölümünde 108 küçük ülke raporda devlet sistemleri, gelişmişlik göstergeleri, siyasi ve mali bağımlılık ilişkileri, demografik göstergeler ve ekonomik göstergelere dayalı olarak incelenmiş ve veriler KKTC ile kıyaslanmıştır.

Çalışma kapsamında 4 ülkenin verileri üzerinde özel olarak durulmuş ve yer yer ayrıntılara inilmiştir. Bu ülkeler Güney Kıbrıs Rum Yönetimi (GKRY), İzlanda, Malta ve Man Adası’dır. Çalışmanın ikinci bölümünde bu ülkelerin kamu yönetiminin yapısı kurumlar ve fonksiyonlar itibarıyla incelenmiş, ülkelerin politika ve reform gündemleri genel olarak ele alınmıştır.

Rapor, ülke sayısı ve kıyaslama göstergeleri itibarıyla, gerek genel küçük ülke kıyaslama çalışmaları, gerekse KKTC’ye özgü kıyaslama çalışmaları açısından bugüne kadar yapılmış olanların en geniş kapsamlısıdır. Bu özelliği nedeniyle raporda yer alan bilgi, bulgu ve değerlendirmelerin KKTC-FOKUS çerçevesinde yürütülen kurumsal-fonksiyonel analiz çalışmaları yanında KKTC bağlamında siyasal sistem, iyi yönetim, kalkınma, uluslararası ilişkiler gibi çok daha geniş bir alanda gündeme gelebilecek tartışmalara da önemli girdi sağlayacak referans bir belge olması beklenebilir.

KÜÇÜK ÜLKE OLMANIN BAZI TOPLUMSAL VE EKONOMİK SONUÇLARI

1. Küçük ülkeleri diğerlerinden ayıran özelliklerden ilki, genellikle coğrafi olarak önemli piyasalardan uzakta yer almalarıdır. Bu ülkeler, hem önemli piyasalardan uzak olmaları dolayısıyla yüksek taşıma maliyetleriyle karşı karşıya kalmaları hem de küçük iç piyasalara sahip olmaları nedeniyle dünya piyasalarından izole olmuşlardır.
2. Küçük ülkeler, özellikle de ada ülkeleri, büyük ülkelerle kıyaslandığında doğal felaketlere ve çevresel değişikliklere karşı daha duyarlıdır. Öyle ki bir kasırga veya hortumun ya da iklim değişikliğinin küçük ülkelere verdiği zararın maliyeti, bu ülkelerin GSMH'nın önemli bir kısmını oluşturmakta, hatta bazen birkaç katına kadar çıkmaktadır.
3. Küçük ülkeler nüfusun ve yüzölçümünün küçük olması dolayısıyla genellikle insan, finans ve fiziki kaynak açısından fakirdir, özellikle de doğal kaynak anlamında (örneğin, KKTC su sıkıntısı çekmektedir).
4. Küçük ülkeler, küçük iç piyasalara sahip olmaları nedeniyle genellikle üretim ve ihracat çeşitlendirmesini gerçekleştirememektedir. Bundan dolayı yeni bir üretim kalemi ancak bir başkası gerilerken ortaya çıkabilmektedir. Ayrıca bu durum pek çok ürünün ithal edilmesini gerektirmektedir.
5. Bu ülkelerde kamu kesiminin boyutu nüfusla kıyaslandığında orantısız bir büyüklüğe sahiptir. Kamu kesimi, iş gücünün önemli bir kesimini istihdam etmektedir. Ayrıca kamu hizmetlerinin sunulduğu kişi sayısının az olması, küçük ülkelerin kamu yöntemlerinin ölçek ekonomisinden yararlanmasını engellemektedir.
6. Ülke boyutu ile toplum boyutu arasında farklar vardır. Bir küçük ülke, bünyesinde hem küçük toplumları hem de büyük toplumları barındırabilir. Büyük toplumlara sahip küçük ülkelere örnek olarak Lüksemburg ve Monako verilebilir.
7. Toplumsal alanın küçük olduğu küçük boyutlu toplumlarda ilişkiler tikelci (particularist) olma eğilimindedir. Faroe Adaları, Malta ve Man Adası'nda yapılan bir araştırma, küçüklüğün, bir toplumun daha fazla tikelciliğe yönelmesine yol açtığını göstermektedir. Bu durum, olay ve kararların daha kişisel olmasına yol açmaktadır.
8. Tikelcilik küçük ülkelerde kamu görevlilerinin çok nitelikli, çok disiplinli ve çok işlevli işler üstlenmesini gerektirmektedir. Bundan dolayı da küçük ülkelerde uzmanlaşma için çok az alan vardır. Çalışanlar genellikle uzman olmak yerine, "elinden her iş gelen" kişilerdir.
9. Küçük ülke yönetimleri bazı klasik yönetim faaliyetlerini tasfiye edebilir, bazılarını azaltabilir ve kişilerin birden fazla görevde çalışmasına imkan tanıyabilir. Özellikle planlama, teftiş ve rehberlik gibi faaliyetler bir küçük ülke kuruluşundaki çok işlevli işlerdendir.
10. Büyük ülkelere kıyasla küçük ülkelerde kamu görevlileri daha etkili karar alıcılar olabilir ve dahası politika yapımına dâhil olabilirler. Küçük ülkelerde genellikle politikacılarla kamu görevlileri arasında ayırım yapılamaz. Küçük ülkelerdeki insanlar birbirleriyle o kadar yakın ilişki içindedir ki tam anlamıyla ayrı ve farklı roller üstlenemezler.
11. Kamu yönetiminin eğilimi, işleri ve yapıları belirleyip bunlara göre çalışanları seçmek yerine, kişilere uygun yapılar ve işler oluşturmak yönündedir.
12. Küçük ülkelerde uzmanlaşmanın düşük olması ve kariyer basamaklarının sınırlı olması da bir başka sorundur. Çok kişi kariyerinin zirvesine genç yaşta ulaşır. Bu durum çalışanlarda memnuniyetsizlik ve motivasyon eksikliği yaratır, beyin göçüne yol açar.

13. Bir ülkenin küçük olması sayesinde idari süreçler daha kişiseldir, kurumsal sorumluluğa ek olarak kamu görevlileri toplumlarına karşı kişisel sorumluluğa da sahiptir ve kişilerarası iletişimin gelişmiş olması dolayısıyla bilgi akışı ve karar alma daha hızlı gerçekleşir.
14. Diğer taraftan ise, enformel iletişimin gelişmiş olması küçük ülke yönetiminin dış baskılara daha duyarlı olmasına yol açabilir. Ayrıca kamu çalışanlarının tarafsızlığı, lobi grupları ve/veya etkili kişiler tarafından yönlendirilebilir.

“HANGİ KÜÇÜK ÜLKELER?” VE “NE KADAR KÜÇÜK?”

“Küçük ülke” kavramının kapsamını niceliksel olarak nasıl ifade edebiliriz? İlk akla gelen değişkenler elbette nüfus ve yüzölçümüdür, fakat bazı çalışmalarda nüfusun, yüzölçümüne kıyasla bir ülkenin siyasi ve iktisadi gücünü daha iyi yansıtmaması bakımından, küçük ülkeleri sınıflamada öncelikli ölçüt olduğu dile getirilmektedir.¹ Dünya Bankası ile İngiliz Milletler Topluluğu’nun oluşturduğu bir çalışma grubu da küçük devletlere ilişkin yürüttükleri ortak bir projede nüfusun önemine şu şekilde değinmektedir: “nüfus ile yüzölçümü, hatta gayrisafi yurtiçi hasıla (GSYİH) yakından bağlantılıdır; bu yüzden, bir boyut göstergesi olarak nüfusun kullanılması küçük devletlerin sınırlı kaynaklarına da dikkat çekmektedir.”²

Hangi nüfus eşiğinin küçük ülkeleri büyük ülkelerden ayıracağı da önemli bir tartışma konusudur. İngiliz Milletler Topluluğu ile Dünya Bankası çalışma grubunun kullandığı nüfus eşiği 1,5 milyon ve altıdır. Bu nüfus eşiğinin üzerinde yer alan birkaç ülke (Jamaika, Lesotho, Namibya, ve Papua Yeni Gine) küçüklüğün getirdiği birçok niteliğe sahip oldukları savıyla çalışma grubunun “küçük devlet” listesinde yer almaktadır.³

Elinizdeki çalışmada genelgeçer nüfus eşiği 1,5 milyon olsa da kapsam biraz daha geniştir: Öncelikle, 1.576.665 (Gabon) ile 6.187.591 (Papua Yeni Gine) arasında bir nüfusa sahip bazı ülkeler (Botsvana, Ermenistan, Filistin (Batı Şeria ve Gazze), Gambiya, Gine-Bissau, Kosova, Kuveyt, Letonya, Makedonya, Porto Riko, Singapur, ve Slovenya) KKTC-FOKUS Kıyaslama Çalışması’nda “küçük ülkeler” olarak ele alınıyor. Kapsamın bu şekilde genişletilmesiyle, Avrupa Birliği üyesi olan (Letonya, Slovenya), KKTC gibi tamamıyla uluslararası tanınırlığı olmayan (Filistin, Kosova), ve tamamıyla karayla kuşatılmış olmaları bakımından birçok küçük ülke ve ada devleti gibi coğrafi izolasyona maruz kalan (Botsvana, Ermenistan) ülkeler arasında kıyaslama alanının artırılması hedeflenmektedir. Nüfus ölçütünün tek ve en büyük istisnası ise Tayvan’dır. 23 milyon civarındaki nüfusuyla Tayvan’ı bu Kıyaslama Çalışmasının “küçük ülkeler” listesine eklemenin temel gerekçesi, KKTC kamuoyunda bu

¹ Jörg Horn, “Asymmetric federalism: Are federated micro-regions viable?”, *Asia Europe Journal* (2004) 2: s.575. Ayrıca bkz. R. A. Dahl ve E. R. Tufte, *Size and Democracy*, Stanford, CA: Stanford University Press, 1973.

² “Defining a Small Economy,” Commonwealth Secretariat/World Bank Joint Task Force on Small States, <<http://web.worldbank.org/WBSITE/EXTERNAL/PROJECTS/0,,contentMDK:21512464~pagePK:41367~piPK:51533~theSitePK:40941,00.html>> (erişim: 14.09.2011).

³ Küçük devlet/ülke nüfus eşiği çalışmadan çalışmaya büyük değişiklikler gösterebilir. Örneğin, L. Goetschel (der., *Small States Inside and Outside the European Union*, Dordrecht: Kluwer Academic Publishers, 1998), 10 milyon ve altı nüfusu olan devletleri “küçük devletler” olarak kabul etmektedir. H. W. Armstrong, R. J. de Kervenoael, X. Li, ve R. Read’in “The Economic Performance of Micro-States” (Overseas Development Administration, Report no. R6622, London, 1996) adlı çalışması 3 milyonda anlamlı bir kırılma olduğunu tespit etmektedir.

ülkenin de facto devlet statüsü ve başarılı bir kalkınma stratejisi güden bir ada ekonomisi olması bakımından ilgi çekmesi ve tartışılabilmesidir.

50.000'den az nüfusu olan bölgeler için kullanılan "mikro-devlet"/"mikro-ülke" kategorisinin de bu çalışma kapsamına girdiği unutulmamalıdır. Bu kategorideki ülkelere dair veri elde etmek daha güçtür, fakat yine de verilerin bulunduğu alanlarda ölçeğin giderek küçülmesinin nicel ve nitel etkilerini görmek bakımından "en küçük devletler/ülkeler" faydalı birer kıyaslama aracı olabilmektedir.

KKTC'YE İLİŞKİN DAHA ÖNCE YAPILAN BAZI KIYASLAMA ÇALIŞMALARI

2006 Dünya Bankası raporu⁴

Dünya Bankası'nın 8 Haziran 2006 tarihli "Kıbrıs'ın Kuzeyinde Ekonomik Büyümenin Sürdürülebilirliği ve Kaynakları" başlıklı raporunun 2. bölümü "Kıbrıs'ı kıyaslamak" (Benchmarking Cyprus) üzerinedir. Bu raporda öncelikle Kuzey Kıbrıs'ın Güney Kıbrıs'la kıyaslanmasının, basitçe aynı adayı paylaşmak durumunda olmalarından ötürü, gerekliliğine işaret edilmekte, aynı zamanda AB'nin 2004'teki genişlemesinin ardından birliğe üye olan nispeten küçük devletler arasında Malta'nın küçük bir ada ekonomisi olması bakımından Kuzey Kıbrıs'la kıyaslanabileceği tespit edilmektedir. Bu temel tespitler ışığında, bahsi geçen her iki ülkenin de KKTC-FOKUS Kıyaslama Çalışması'nda daha ayrıntılı karşılaştırmalı analizlere konu olması düşünülmüştür. Güney Kıbrıs-Kuzey Kıbrıs kıyaslamasının kaçınılmazlığı, Dünya Bankası raporunda şu sözlerle ifade edilmiştir: "Kıbrıs'ın kuzey ve güney kısımlarının ekonomileri, her birinin diğer yeni AB üye devletleriyle veya küçük ada ekonomileriyle sahip olduklarından, daha fazla ortak özelliğe sahiptirler." KKTC-FOKUS kıyaslama çalışması, Dünya Bankası raporunda yer alan yeni "küçük" AB üye-devletlerinin (Güney Kıbrıs, Estonya, Letonya, Lüksemburg, Malta, ve Slovenya) KKTC ile kıyaslamasını, özellikle bu küçük ülkelerdeki kamu kesiminin yapısını inceleyerek ayrıntılandırmayı hedeflemektedir.

2008 YAGA kıyaslama çalışması⁵

Kıbrıs Türk Yatırım Geliştirme Ajansı'nın (YAGA) 2008'de hazırladığı "Kuzey Kıbrıs'ın Seçilmiş Bazı Ülkelerle 'Kıyaslama' (Benchmarking) Raporu" yatırımcıların perspektifinden hazırlanmış bir çalışmadır. Çalışmada yatırımcıların yatırım bölgesi kararını verme aşamasında dikkate aldığı kriterlere (istikrar, piyasa, iletişim ve ulaşım, işgücü, altyapı, emlak, hammaddeye erişim, vergi ve teşvikler, çevre ve yaşam standardı) odaklanılarak, KKTC'nin belli başlı ülkelerle bu alanlarda kıyaslaması yapılmaktadır. Kıyaslamaya konu olan 15 ülke bazı gerekçelerle şu şekilde belirlenmiştir: Arnavutluk (Akdeniz'de aktif yatırım tanıtımı yapan küçük bir ülke), Azerbaycan (Türkçe konuşulan, yüksek büyüme hızına sahip, KKTC'yi politik olarak destekleyen bir ülke), Bulgaristan (Kıbrıs'a coğrafi

⁴ "Sustainability and Sources of Economic Growth in the Northern Part of Cyprus," Volume 1: Economic Assessment, June 8, 2006, Poverty Reduction and Economic Management Unit, Europe and Central Asia Region, Document prepared by the World Bank.

⁵ "Kuzey Kıbrıs'ın Seçilmiş Bazı Ülkelerle 'Kıyaslama' (Benchmarking) Raporu," Kıbrıs Türk Yatırım Geliştirme Ajansı (YAGA), 2008, <<http://www.investinnorthcyprus.org/tr/KuzeyKbrsSecilmisBazUlkelerle%20Kiyaslama.pdf>> (erişim: 14.09.2011).

olarak yakın, yüksek büyüme hızına sahip, yeni AB üyesi bir ülke), Hırvatistan (Akdeniz’de, yüksek büyüme hızına sahip, AB üyeliğine aday bir ülke), Güney Kıbrıs (Kıbrıs’ın güneyinde, olası bir federal çözümde Kuzey Kıbrıs’la birleşecek olan ülke), Yunanistan (Güney Kıbrıs’la yakın bağları olan, Akdeniz’de bir ülke), İsrail (başarılı, hedef pazar niteliği bulunan, Kuzey Kıbrıs’da geliştirilmesi muhtemel Ar-Ge ve hizmetler sektöründe gelişme gösteren bir ülke), Ürdün (küçük, gelişen, KKTC’ye yakınlığından ötürü hedef pazar niteliği olan bir ülke), Makedonya (Kuzey Kıbrıs’a yakın, aktif yatırım tanıtımı yapan küçük bir ülke), Malta (küçük bir ada ekonomisi ve AB üyeliği olan, Kıbrıs için doğal olarak kıyaslanabilecek ülke), Karadağ (yeni kurulan küçük bir Akdeniz ekonomisi), Romanya (Kuzey Kıbrıs’a coğrafi olarak yakın, yeni AB üyesi bir ülke), Suriye (Kuzey Kıbrıs’a coğrafi olarak yakın, hedef pazar niteliği olan bir ülke), Türkiye (Kuzey Kıbrıs’la sıkı bağları olan, KKTC’nin en yakın komşusu ve en büyük hedef pazar), İngiltere (Kıbrıs’la tarihi bağları olan, ikinci büyük hedef pazar).

YAGA raporunda “küçük ülkeler” perspektifinden ziyade, coğrafi yakınlık, tarihi bağlar, yatırım iklimi, büyüme hedefi gibi birden çok alanda kıyaslanabilir olduğu düşünülen ülkeler üzerinden bir araştırma yapılmıştır. KKTC-FOKUS kıyaslama çalışmasında da yer alan Güney Kıbrıs ile Malta’ya bu çalışmada da yer verilmiş, her ikisinin de doğal olarak kıyaslanabilir yapıları olduğuna dikkat çekilmiştir.

KKTC-FOKUS kıyaslama çalışması, gerek 2006 Dünya Bankası, gerekse 2008 YAGA kıyaslama çalışmalarının kapsamını genişletecek bir çalışmadır. Dünya Bankası raporu çoğunlukla yeni AB üyelerine odaklanırken, YAGA raporu “yatırım geliştirme” hedefine uygun ülkeler üzerinde durmuştur. KKTC-FOKUS kıyaslama çalışmasındaki KKTC dahil 108 ülkeyi biraraya getiren ise, öncelikle nüfus ve coğrafya bilgilerinden yola çıkılarak oluşturulan bir “küçük ülkeler” çerçevesi ve buna ilaveten bu “küçük ülke” çerçevesinden edinilen uluslararası hukuki statü, hukuk sistemleri, hükümet sistemleri, coğrafi yapı/konum, kamu yönetimi özellikleri, ve milli gelir, işsizlik, özgürlük endeksi gibi çeşitli ekonomik-sosyal göstergelere ilişkin çok-yönlü bir perspektiftir.

I.BÖLÜM: KIYASLAMA

ÜLKE İSİMLERİ VE ŞEKİLLERDE YER VERİLEN ISO 3166-1 ALPHA-3 KODLARI

KKTC-FOKUS Kıyaslama Çalışmasında yer alan şekillerde görsel kolaylık sağlaması bakımından ülkelerin Uluslararası Standartlar Teşkilatı'nca tanımlanan "ISO 3166-1 alpha-3" kodlarının kullanılması düşünülmüştür. ISO 3166-1 alpha-3 kodlarının iki karakterli diğer ülke kodlarına kıyasla sağladığı bazı avantajlar vardır. Örneğin, ISO 3166-1 alpha-3 kodları, hem ülke ismindeki harflerin benzerliğinden kaynaklanan kaçınılmaz örtüşmeleri azaltmakta, hem de birçok bağımlı bölgeyi içermektedir. Ayrıca, küçük ülkeler kapsamına giren ve herhangi bir uluslararası geçerliliği olan kodu bulunmayan "de facto devletler" için karşılaştırma amaçlı ve mevcut kodları tekrarlamayan bir kod oluşturmak üç karakterle daha kolay olmaktadır.

Ülke ismi	ISO 3166-1 alpha-3
KKTC	NCY
Güney Kıbrıs	CYP
ABD Virjin Adaları	VIR
Abhazya	ABH
Amerikan Samoası	ASM
Andorra	AND
Anguilla	AIA
Antigua ve Barbuda	ATG
Aruba	ABW
Bahamalar	BHS
Bahreyn	BHR
Barbados	BRB
Batı Sahra	ESH
Batı Şeria	WBN*
Belize	BLZ
Bermuda	BMU
Botsvana	BWA
Britanya Virjin Adaları	VGB
Brunei	BRN
Butan	BTN
Cayman Adaları	CYM
Cebelitarık	GBZ
Christmas Adası	CXR
Cibuti	DJI
Cocos (Keyling) Adaları	CCK

Cook Adaları	COK
Curaçao	CUW
Dağlık Karabağ Cumhuriyeti	NKR
Doğu Timor	TLS
Dominika	DMA
Ekvator Ginesi	GNQ
Ermenistan	ARM
Estonya	EST
Falkland Adaları	FLK
Faroe Adaları	FRO
Fiji Adaları	FJI
Fransız Polinezyası	PYF
Gabon	GAB
Gambiya	GMB
Gazze Şeridi	GAZ*
Gine Bissau	GNB
Grenada	GRD
Grönland	GRL
Guam	GUM
Guernsey	GGY
Guyana	GUY
Güney Osetya	SOS
İzlanda	ISL
Jamaika	JAM
Jersey	JEY
Karadağ	MNE
Katar	QAT

Kiribati	KIR
Komorlar	COM
Kosova	KOS
Kuveyt	KWT
Kuzey Mariana Adaları	MNP
Lesotho	LSO
Letonya	LVA
Lihtenştayn	LIE
Lüksemburg	LUX
Makao	MAC
Makedonya	MKD
Maldivler	MDV
Malta	MLT
Man Adası	IMN
Marshall Adaları	MHL
Mauritius	MUS
Mikronezya Federe Devletleri	FSM
Monako	MCO
Montserrat	MSR
Namibya	NAM
Nauru	NRU
Niue	NIU
Norfolk Adası	NFK
Palau	PLW
Papua Yeni Gine	PNG
Pitcairn Adaları	PCN
Porto Riko	PRI
Sao Tome ve Principe	STP
Saint Barthelemy	BLM
Saint Helena, Ascension, ve Tristan da Cunha	SHN

Saint Kitts ve Nevis	KNA
Saint Lucia	SLU
Saint Martin	MAF
Saint Pierre ve Miquelon	SPM
Saint Vincent ve Grenadinler	VCT
Samoa	WSM
San Marino	SMR
Singapur	SGP
Sint Maarten	SXM
Slovenya	SVN
Solomon Adaları	SLB
Surinam	SUR
Svalbard	SJM
Svaziland	SWZ
Şeyseller	SYC
Tayvan (Çin Cumhuriyeti)	TWN
Tokelau	TKL
Tonga	TON
Transdinyester	TRN
Trinidad ve Tobago	TTO
Turks ve Caicos	TCI
Tuvalu	TUV
Vanuatu	VUT
Vatikan	VAT
Wallis ve Futuna	WLF
Yeni Kaledonya	NCL
Yeşil Burun Adaları	CPV
KIRMIZI kodlar: uluslararası standart değil; karşılaştırma amaçlı MAVİ dolgular: NCY hariç Avrupa Birliği üyesi ülkelerin kodları**	

* Batı Şeria ve Gazze Şeridi'ne bazı veritabanlarında ayrı ayrı yer verildiği için, aslında toplamda Filistin topraklarını oluşturan bu iki bölgeye burada ayrı kodlar verilmiştir. Filistin topraklarının tamamına ilişkin veriler söz konusu olduğunda "WBN/GAZ" kodu kullanılacaktır.

** Cebelitarık, Saint Barthelemy, ve Saint Martin, ilişkili/bağımlı bulundukları AB üyesi devletler üzerinden (Cebelitarık için Birleşik Krallık; Saint Barthelemy ve Saint Martin için Fransa) Avrupa Birliği'nin parçası sayılmaktadırlar. Bir Britanya Denizaşırı Toprağı olan Cebelitarık, aynı zamanda Avrupa Birliği Anlaşması'nın bir ekinde tanımlandığı şekliyle "Avrupa toprağı" (European territory) statüsündedir. Fransız denizaşırı kolektiviteleri olan Saint Barthelemy ile Saint Martin adaları ise Lizbon Anlaşması gereği Avrupa Birliği'nin en dış bölgeleri (outermost regions - OMR) olarak kabul

görmektedir. Ekim 2010'da Fransa devleti Saint Barthelemy'nin bu statüsünün 1 Ocak 2012 itibarıyla son bulup, adanın AB dışıyla, örneğin ABD'yle ticaretini kolaylaştırmak adına, Avrupa Birliği'nin denizaşırı toprağı olup da AB parçası olmayan "denizaşırı ülkeler ve topraklar" (overseas countries and territories - OCT) statüsüne dönüştürüleceğini açıklamıştır.

DÜNYA ÜZERİNDEKİ KÜÇÜK ÜLKELERİN ULUSLARARASI HUKUKİ STATÜLERİ

YEŞİL: Kısmen tanınan de facto devlet (9)

MAVİ: Bağımsız egemen devlet (62)

SARI: Bağımlı bölge/ülke (37)

NCY	De facto devlet; tek tanıyan ülke Türkiye'ye kısmen bağımlı özerk yönetim; AB müktesebatı askıda fakat Kıbrıslı Türkler AB vatandaşı; Güney Kıbrıs'la ihtilaf
CYP	Bağımsız egemen devlet; AB üyesi; tek tanımayan BM üyesi ülke Türkiye; İngiliz Milletler Topluluğu üyesi
VIR	ABD denizaşırı toprağı (organized, unincorporated territory; ABD-Virjin Adaları arası politika ilişkileri ABD İçişleri Bakanlığı Ada İşleri Dairesi yetkisinde); BM KYKB*
ABH	De facto devlet; Rusya, Nauru, Nikaragua, Vanuatu, Venezuela, Güney Osetya, ve Transdinyester tarafından tanınıyor; Gürcistan'la ihtilaf
ASM	ABD denizaşırı toprağı (unorganized, unincorporated territory; ABD İçişleri Bakanlığı Ada İşleri Dairesi'nce yönetiliyor); BM KYKB
AND	Bağımsız egemen devlet; resmi anlaşma olmamasına rağmen Euro kullanıyor; tarım ürünleri haricinde Gümrük Birliği'nde
AIA	Britanya denizaşırı toprağı; AB denizaşırı toprağı ama AB parçası değil (OCT)**; BM'nin "kendi yönetimine kavuşmamış bölgeler" listesinde
ATG	Bağımsız egemen devlet; İngiliz Milletler Topluluğu üyesi; II. Elizabeth devlet başkanı (commonwealth realm)
ABW	Hollanda Krallığı kurucu ülkesi (savunma ve dışişlerinden Hollanda sorumlu); AB denizaşırı toprağı ama AB parçası değil (OCT)
BHS	Bağımsız egemen devlet; İngiliz Milletler Topluluğu üyesi; II. Elizabeth devlet başkanı
BHR	Bağımsız egemen devlet
BRB	Bağımsız egemen devlet; İngiliz Milletler Topluluğu üyesi; II. Elizabeth devlet başkanı (commonwealth realm)
ESH	De facto devlet Sahra Demokratik Arap Cumhuriyeti'nin (SDAC) hak iddiası var; SDAC'ni 84 ülke tanıyor; BM'nin "kendi yönetimine kavuşmamış bölgeler" listesinde; Fas'la ihtilaf
WBN	De facto devlet; Filistin devletinin parçası; tamamıyla tanınmıyor; 126 ülke tarafından tanınıyor; BM Genel Kurulu'nda gözlemci; İsrail'le ihtilaf
BLZ	Bağımsız egemen devlet; İngiliz Milletler Topluluğu üyesi; II. Elizabeth devlet başkanı (commonwealth realm)
BMU	Britanya denizaşırı toprağı; AB denizaşırı toprağı ama AB parçası değil (OCT); BM'nin "kendi yönetimine kavuşmamış bölgeler" listesinde
BWA	Bağımsız egemen devlet; İngiliz Milletler Topluluğu üyesi
VGB	Britanya denizaşırı toprağı; içişlerinde özerklik; AB denizaşırı toprağı ama AB parçası değil (OCT); BM'nin "kendi yönetimine kavuşmamış bölgeler" listesinde
BRN	Bağımsız egemen devlet; İngiliz Milletler Topluluğu üyesi
BTN	Bağımsız egemen devlet
CYM	Britanya denizaşırı toprağı; AB denizaşırı toprağı ama AB parçası değil (OCT); BM'nin "kendi yönetimine kavuşmamış bölgeler" listesinde

GBZ	Britanya denizaşırı toprağı; AB'nin parçası; BM'nin "kendi yönetimine kavuşmamış bölgeler" listesinde
CXR	Avustralya denizaşırı toprağı (özerk değil; Bölgesel Avustralya, Bölgesel Kalkınma ve Yerel Yönetimler Bakanlığı'nca yönetiliyor)
DJI	Bağımsız egemen devlet
CCK	Avustralya denizaşırı toprağı (özerk değil; Bölgesel Avustralya, Bölgesel Kalkınma ve Yerel Yönetimler Bakanlığı'nca yönetiliyor)
COK	Yeni Zelanda'yla "free association" (içişlerinde tam özerklik; savunma ve dışişlerinden Cook Adaları'nın rızası doğrultusunda Yeni Zelanda sorumlu)
CUW	Hollanda Krallığı kurucu ülkesi (içişlerinde tam özerklik; savunma ve dışişlerinden Hollanda sorumlu); AB denizaşırı toprağı ama AB parçası değil (OCT)
NKR	De facto devlet; tek tanıyan ülke Transdinyester; Azerbaycan'la ihtilaf; BM üyesi hiçbir ülke tarafından tanınmıyor
TLS	Bağımsız egemen devlet
DMA	Bağımsız egemen devlet; İngiliz Milletler Topluluğu üyesi
GNQ	Bağımsız egemen devlet
ARM	Bağımsız egemen devlet; tek tanımayan BM üyesi, Pakistan
EST	Bağımsız egemen devlet; AB üyesi
FLK	Britanya denizaşırı toprağı (diğer hak iddia eden ülke, Arjantin); AB denizaşırı toprağı, AB parçası değil (OCT); BM "kendi yönetimine kavuşmamış bölgeler" listesinde
FRO	Danimarka Krallığı'na bağlı özerk denizaşırı idari birim
FJI	Bağımsız egemen devlet; Rotuma adlı bir özerk bölgesi var
PYF	Fransız denizaşırı kolektivite/overseas collectivity (özerk; Fransa Cumhuriyeti içerisinde denizaşırı ülke/overseas country); AB denizaşırı toprağı ama AB parçası değil (OCT)
GAB	Bağımsız egemen devlet
GMB	Bağımsız egemen devlet; İngiliz Milletler Topluluğu üyesi
GAZ	De facto devlet; Filistin devletinin parçası; tamamıyla tanınmıyor; 126 ülke tarafından tanınmıyor; BM Genel Kurulu'nda gözlemci
GNB	Bağımsız egemen devlet
GRD	Bağımsız egemen devlet; İngiliz Milletler Topluluğu üyesi; II. Elizabeth devlet başkanı (commonwealth realm)
GRL	Danimarka Krallığı'na bağlı özerk denizaşırı idari birim; AB denizaşırı toprağı ama AB parçası değil (OCT)
GUM	ABD denizaşırı toprağı (organized, unincorporated territory; ABD-Guam arası politika ilişkileri ABD İçişleri Bakanlığı Ada İşleri Dairesi yetkisinde); BM KYKB
GGY	Britanya kraliyet toprağı / British crown dependency (Birleşik Krallığa tabi bağımlı toprak); AB'yle mal dolaşımı serbest, insan/hizmet/sermaye değil
GUY	Bağımsız egemen devlet; İngiliz Milletler Topluluğu üyesi; Venezuela topraklarının büyük bir kısmı üzerinde hak iddiasında bulunuyor
SOS	De facto devlet; Rusya, Nauru, Nikaragua, Vanuatu, Venezuela, Abhazya ve Transdinyester tarafından tanınmıyor; Gürcistan'la ihtilaf
ISL	Bağımsız egemen devlet
JAM	Bağımsız egemen devlet; İngiliz Milletler Topluluğu üyesi; II. Elizabeth devlet başkanı (commonwealth realm)
JEY	Britanya kraliyet toprağı / British crown dependency (Birleşik Krallığa tabi bağımlı toprak); AB'yle mal dolaşımı serbest, insan/hizmet/sermaye değil
MNE	Bağımsız egemen devlet

QAT	Bağımsız egemen devlet
KIR	Bağımsız egemen devlet; İngiliz Milletler Topluluğu üyesi
COM	Bağımsız egemen devlet; Fransız egemenliği altındaki birkaç ada üzerinde Fransa'yla ihtilafı var
KOS	De facto devlet; BM üyesi değil fakat bazı ilgili BM kurumlarına üye; 82 ülke tarafından tanınıyor; Sırbistan'la ihtilaf
KWT	Bağımsız egemen devlet
MNP	ABD denizaşırı toprağı (commonwealth / organized, unincorporated; aktarılan federal fonlar ABD İçişleri Bakanlığı Ada İşleri Dairesi'nce yönetiliyor)
LSO	Bağımsız egemen devlet; İngiliz Milletler Topluluğu üyesi
LVA	Bağımsız egemen devlet; AB üyesi
LIE	Bağımsız egemen devlet
LUX	Bağımsız egemen devlet; AB üyesi
MAC	Çin Halk Cumhuriyeti'ne bağlı özel idari bölge
MKD	Bağımsız egemen devlet; Yunanistan'la ihtilaf
MDV	Bağımsız egemen devlet; İngiliz Milletler Topluluğu üyesi
MLT	Bağımsız egemen devlet; AB üyesi; İngiliz Milletler Topluluğu üyesi
IMN	Britanya kraliyet toprağı / British crown dependency (Birleşik Krallığa tabi bağımlı toprak); AB'yle mal dolaşımı serbest, insan/hizmet/sermaye değil
MHL	Bağımsız egemen devlet; ABD ile "Serbest İlişki Anlaşması" (Compact of Free Association); ABD'nin "ilişkili devlet"i (associated state)
MUS	Bağımsız egemen devlet; İngiliz Milletler Topluluğu üyesi; Rodrigues adlı bir özerk adası var; Britanya Hint Okyanusu Toprakları ile Fransız Tromelin adası üzerinde hak iddiası
FSM	Bağımsız egemen devlet; ABD ile "Serbest İlişki Anlaşması" (Compact of Free Association); ABD'nin "ilişkili devlet"i (associated state)
MCO	Bağımsız egemen devlet
MSR	Britanya denizaşırı toprağı; AB denizaşırı toprağı ama AB parçası değil (OCT); BM'nin "kendi yönetimine kavuşmamış bölgeler" listesinde
NAM	Bağımsız egemen devlet; İngiliz Milletler Topluluğu üyesi
NRU	Bağımsız egemen devlet; İngiliz Milletler Topluluğu üyesi
NIU	Yeni Zelanda'yla "free association" (içişlerinde tam özerklik; savunma ve dışişlerinden Niue'nin rızası doğrultusunda Yeni Zelanda sorumlu)
NFK	Avustralya denizaşırı toprağı (özerk; Bölgesel Avustralya, Bölgesel Kalkınma ve Yerel Yönetimler Bakanlığı'nca yönetiliyor)
PLW	Bağımsız egemen devlet; ABD ile "Serbest İlişki Anlaşması" (Compact of Free Association); ABD'nin "ilişkili devlet"i (associated state)
PNG	Bağımsız egemen devlet; İngiliz Milletler Topluluğu üyesi; II. Elizabeth devlet başkanı (commonwealth realm); Bougainville adlı bir özerk bölgesi var
PCN	Britanya denizaşırı toprağı; AB denizaşırı toprağı ama AB parçası değil (OCT); BM'nin "kendi yönetimine kavuşmamış bölgeler" listesinde
PRI	ABD denizaşırı toprağı (commonwealth / organized, unincorporated; ABD-Porto Riko arası politika ilişkileri ABD başkanlık kurumunun yetkisinde)
STP	Bağımsız egemen devlet; Principe adlı bir özerk bölgesi var
BLM	Fransız denizaşırı kolektivite/overseas collectivity (AB içinde; AB en dış bölge - outermost region, OMR)
SHN	Britanya denizaşırı toprağı; AB denizaşırı toprağı; BM'nin "kendi yönetimine kavuşmamış bölgeler" listesinde

KNA	Bağımsız egemen devlet; İngiliz Milletler Topluluğu üyesi; II. Elizabeth devlet başkanı (commonwealth realm)
SLU	Bağımsız egemen devlet; İngiliz Milletler Topluluğu üyesi; II. Elizabeth devlet başkanı (commonwealth realm)
MAF	Fransız denizaşırı kolektivite/overseas collectivity (AB içinde; AB en dış bölge - outermost region, OMR)
SPM	Fransız denizaşırı kolektivite/overseas collectivity (AB denizaşırı toprağı ama AB parçası değil, OCT)
VCT	Bağımsız egemen devlet; İngiliz Milletler Topluluğu üyesi; II. Elizabeth devlet başkanı (commonwealth realm)
WSM	Bağımsız egemen devlet; İngiliz Milletler Topluluğu üyesi
SMR	Bağımsız egemen devlet
SGP	Bağımsız egemen devlet; İngiliz Milletler Topluluğu üyesi
SXM	Hollanda Krallığı kurucu ülkesi (içişlerinde tam özerklik; savunma ve dışişlerinden Hollanda sorumlu); AB denizaşırı toprağı ama AB parçası değil (OCT)
SVN	Bağımsız egemen devlet; AB üyesi
SLB	Bağımsız egemen devlet; İngiliz Milletler Topluluğu üyesi; II. Elizabeth devlet başkanı (commonwealth realm)
SUR	Bağımsız egemen devlet
SJM	Norveç toprağı (tamamıyla Norveç egemenliği altında, bir vali aracılığıyla Norveç'in Adalet Bakanlığı Kutup Birimi'nce yönetiliyor)
SWZ	Bağımsız egemen devlet; İngiliz Milletler Topluluğu üyesi
SYC	Bağımsız egemen devlet; İngiliz Milletler Topluluğu üyesi; Britanya Hint Okyanusu Toprakları ile Fransız Tromelin adası ve Glorioso adaları üzerinde hak iddiası
TWN	De facto devlet; 23 ülke tarafından tanınıyor; BM üyesi değil, bazı ilgili BM kurumlarına üye; Çin Halk Cumhuriyeti ile ihtilaf
TKL	Yeni Zelanda'nın özerk bölgesi; "free association" için anayasa hazırlanıyor; BM'nin "kendi yönetimine kavuşmamış bölgeler" listesinde
TON	Bağımsız egemen devlet; İngiliz Milletler Topluluğu üyesi
TRN	De facto devlet; yalnızca Abhazya ve Güney Osetya tarafından tanınıyor; BM üyesi hiçbir ülke tarafından tanınmıyor; Moldova'yla ihtilaf
TTO	Bağımsız egemen devlet; İngiliz Milletler Topluluğu üyesi; Tobago adlı bir özerk bölgesi var
TCI	Britanya denizaşırı toprağı; AB denizaşırı toprağı ama AB parçası değil (OCT); BM'nin "kendi yönetimine kavuşmamış bölgeler" listesinde
TUV	Bağımsız egemen devlet; İngiliz Milletler Topluluğu üyesi; II. Elizabeth devlet başkanı (commonwealth realm)
VUT	Bağımsız egemen devlet; İngiliz Milletler Topluluğu üyesi
VAT	Bağımsız egemen devlet; BM gözlemci üyesi
WLF	Fransız denizaşırı kolektivite/overseas collectivity (AB denizaşırı toprağı ama AB parçası değil, OCT)
NCL	Fransız özel kolektivite (special/sui generis collectivity); OCT; Fransa'dan tedrici iktidar transferi; 2014-19 arası bağımsızlık referandumu; BM KYKB
CPV	Bağımsız egemen devlet

*OCT: AB Denizaşırı Ülkeleri ve Toprakları / Overseas Countries and Territories of the European Union

** BM KYKB: BM'nin "kendi yönetimine kavuşmamış bölgeler" listesi

Yukarıdaki tabloda KKTC uluslararası hukuki statüsü bakımından “kısmen tanınan de facto devlet” olarak sınıflandırılmış olsa da, KKTC’nin hem “bağımsız egemen devlet,” hem de “bağımlı bölge/ülke” statüsündeki küçük ülkelerle kıyaslanabilir özellikleri de mevcuttur. Öncelikle, KKTC’nin uluslararası alanda bağımsız egemen devlet, hatta AB üyesi olan bir bağımsız egemen devlet olarak tanınma gayesi ve bu doğrultuda oluşturduğu politikalar ve kurumlar vardır. Ülkenin bu siyasi vizyonu ışığında, AB üyesi Güney Kıbrıs ve Malta ile AB üyesi adaya bir başka ada ekonomisi olan İzlanda ile yapılacak kıyaslamalar anlamlıdır. Buna ilaveten, Kıbrıslı Türk toplumunun kültürel ve tarihsel referansları, Kıbrıs sorunu bağlamındaki uluslararası ilişkiler, ve 1974 sonrası adanın kuzeyinde oluşan ekonomik yapı bakımından, KKTC devletinin Türkiye’ye kısmen bağımlı, özerk yönetimi olan bir “bağımlı ülke” (dependent territory) statüsünde görünmesi anlaşılır. Dolayısıyla, KKTC’de kurumsal olarak bu bağımlılığı yansıtan koşulların “bağımsız egemen devlet” koşullarına eşlik ettiğini göz önünde bulundurarak, KKTC-FOKUS Kıyaslama Çalışmasında yukarıdaki tabloda da uluslararası statüleri tespit edilen “bağımlı ülkeler/bölgeler” sınıfına da karşılaştırma yapma hedefiyle bakılacaktır.

Özetle, toplama bakıldığında, KKTC 8 (Tayvan hariç) küçük ülkeyle “kısmen tanınan de facto devlet,”* 37 küçük ülkeyle “bağımlı bölge/ülke” ve 62 küçük ülkeyle “bağımsız egemen devlet” olarak kıyaslanabilir durumdadır.

* KKTC’nin diğer kısmen tanınan de facto devletlerle kıyaslanması, de facto devletlere ilişkin veri yetersizliğinden ötürü, bu rapor kapsamında yapılmayacaktır. Kıyaslama çalışmasının ilerleyen aşamalarında de facto devletlere ilişkin araştırmalar devam edecek, bu konuda kaydedilen ilerleme sonraki raporlarda ele alınacaktır.

HÜKÜMET SİSTEMLERİNE GÖRE KÜÇÜK ÜLKELER

Anayasal monarşiler:

Bahreyn	BHR
Brunei	BRN
Butan	BTN
Lihtenştayn	LIE
Monako	MCO
Tonga	TON
Bahamalar*	BHS

Batı Sahra*	ESH
Falkland Adaları*	FLK
Grönland*	GRL
Kuveyt*	KWT
Lesotho*	LSO
Lüksemburg*	LUX

* Anayasal monarşi olmalarına rağmen, Batı Sahra başkanlık sistemi; Bahamalar, Falkland Adaları, Grönland, Kuveyt, Lesotho, ve Lüksemburg parlamenter sistem özellikleri gösteriyor.

Parlamber sistemler:

Andorra	AND
Anguilla	AIA
Antigua ve Barbuda	ATG
Aruba	ABW
Barbados	BRB
Belize	BLZ

Bermuda	BMU
Botsvana	BWA
Britanya Virjin Adaları	VGB
Cayman Adaları	CYM
Cebelitarık	GBZ
Cook Adaları	COK

Curaçao	CUW
Doğu Timor	TLS
Dominika	DMA
Estonya	EST
Faroe Adaları	FRO
Fiji Adaları	FJI
Fransız Polinezyası	PYF
Grenada	GRD
Guernsey	GGY
İzlanda	ISL
Jamaika	JAM
Jersey	JEY
Karadağ	MNE
Kiribati	KIR
Kosova	KOS
Letonya	LVA
Makedonya	MKD
Malta	MLT
Man Adası	IMN

Mauritius	MUS
Montserrat	MSR
Nauru	NRU
Niue	NIU
Norfolk Adası	NFK
Papua Yeni Gine	PNG
Pitcairn Adaları	PCN
Saint Lucia	SLU
Saint Vincent ve Grenadinler	VCT
Samoa	WSM
San Marino	SMR
Singapur	SGP
Sint Maarten	SXM
Slovenya	SVN
Solomon Adaları	SLB
Trinidad ve Tobago	TTO
Tuvalu	TUV
Vanuatu	VUT
Yeşil Burun Adaları	CPV

Mikronezya Federe Devletleri*	FSM
Saint Kitts ve Nevis*	KNA

MAVİ dolgular: Avrupa Birliği üyesi ülkelerin kodları.

* Parlamenter sisteme sahip küçük ülkeler arasında Mikronezya Federe Devletleri ile Saint Kitts ve Nevis federal yapılarıyla dikkat çekiyor. Her iki ülkenin bu ortak özelliğini, KKTC'nin Güney Kıbrıs'la yürüttüğü kapsamlı müzakerelere çerçeve oluşturan ve adanın muhtemel siyasi vizyonları arasında öngörülen federatif yapı düşünüldüğünde, göz önünde bulundurmak gerekebilir. Kıbrıs'ta olası bir çözüme ulaşılması ve ada genelindeki kamu yönetiminin de federasyon ışığında yeniden gözden geçirilmesi ihtimali karşısında, "küçük ülkelerde federalizm"e ilişkin bir kıyaslama çalışması Saint Kitts ve Nevis ile Mikronezya Federe Devletleri'ne daha yakından bakabilir. Burada unutulmaması gereken, Kıbrıs'ta federalizme ilişkin siyasi tasarımların bugüne dek genellikle başkanlık sistemine yakın varsayımlar üzerine kurulmuş olmasıdır. Mikronezya Federe Devletleri ile Saint Kitts ve Nevis, uluslararası hukuki statüleri bakımından da ilgi çekicidir. Saint Kitts ve Nevis, II. Elizabeth'i devlet başkanı kabul etmesi bakımından "commonwealth realm" statüsünde olan bir İngiliz Milletler Topluluğu üyesi bağımsız devlettir. Mikronezya ise ABD ile girdiği "Serbest İlişki Anlaşması" (Compact of Free Association) üzerinden ABD'nin "ilişkili devlet"i (associated state) konumunda olan bağımsız egemen bir devlettir. Anayasası federasyondan "ayrılığa" izin veren Saint Kitts ve Nevis'te, Nevis 1998'de bağımsızlık için referanduma gitmiş, fakat ayrılmak için gerekli olan 2/3 çoğunluğu elde edememişti. Jörg Horn, konuya ilişkin araştırmasında, Nevis toplumunun Saint Kitts'i federasyondan daha kazançlı çıkan taraf olarak gördüğünü belirtiyor. Buna rağmen, Nevis'in en büyük gelir

kaynaklarından birinin “offshore” finans hizmetleri olduğu, Karayipler’deki en düşük işsizlik oranı ve en yüksek büyüme hızlarından birine sahip olduğu biliniyor.⁶

Başkanlık sistemleri:

Güney Kıbrıs	CYP
ABD Virjin Adaları	VIR
Abhazya	ABH
Amerikan Samoası	ASM
Dağlık Karabağ Cumhuriyeti	NKR
Ekvator Ginesi	GNQ
Ermenistan	ARM
Gabon	GAB
Gambiya	GMB
Guam	GUM
Kuzey Mariana Adaları	MNP
Makao	MAC
Maldivler	MDV
Namibya	NAM
Palau	PLW
Porto Riko	PRI
Surinam	SUR
Komorlar*	COM

* Komorlar federal yapıya sahip ve başkanlık sistemine dayalı küçük bir devlettir. Yukarıda Saint Kitts ve Nevis ile Mikronezya için belirtilen gerekçelerle, Komorlar da Kıbrıs’ta federalizm olasılığı ışığında kıyaslama konusu olabilir. Başkanlık sistemine sahip olması da bu bakımdan bir avantajdır. 233.533 nüfuslu Njaziya, 188.953 nüfuslu Nzwani, ve 24.331 nüfuslu Mwali adlı üç federe ada-bölgesinden/ada-devletinden oluşan Komorlar’ın uluslararası hukuki statüsü “bağımsız egemen devlet” olsa da her üç federe bölgede federasyondan bağımsızlık, Mwali ve Nzwani’de ise Fransa’yla birleşme talepleri gündeme gelmiştir.⁷

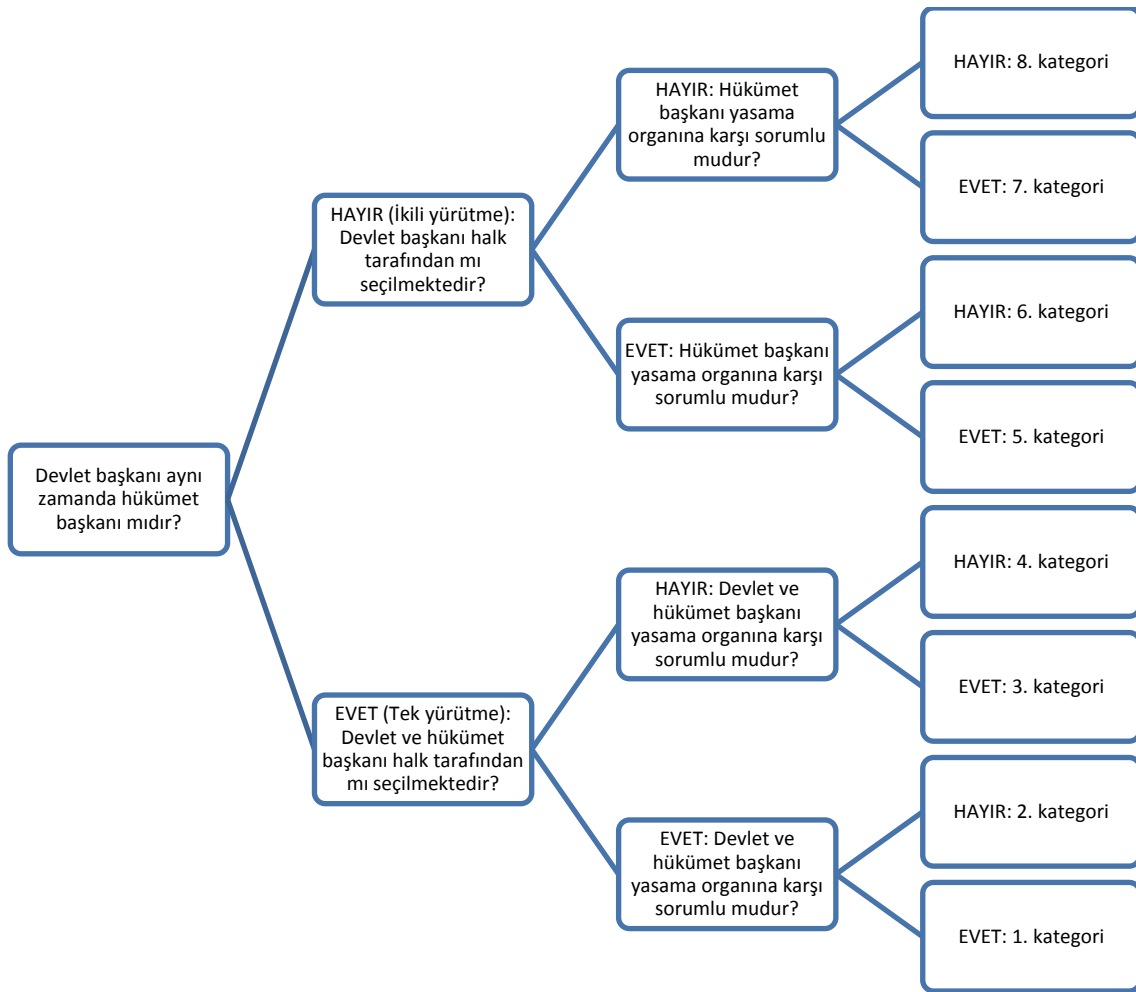
Yarı-başkanlık sistemleri:

KKTC	NCY
Cibuti	DJI
Filistin (Batı Şeria ve Gazze)	WBN/GAZ
Gine Bissau	GNB
Guyana	GUY
Sao Tome ve Principe	STP
Tayvan (Çin Cumhuriyeti)	TWN

⁶ Jörg Horn, “Asymmetric federalism: Are federated micro-regions viable?”, *Asia Europe Journal* (2004) 2: ss.578, 585.

⁷ Jörg Horn, “Asymmetric federalism: Are federated micro-regions viable?”, *Asia Europe Journal* (2004) 2: s.584.

KKTC'nin hükümeti sistemi yarı-başkanlıktır. Cumhurbaşkanının halkın seçimiyle göreve gelmesi, KKTC'deki sistemin -Anayasanın egemenliği halka ve dolayısıyla halkın seçtiği meclise de vermesi bakımından sahip olduğu- parlamenter niteliğinin yarı-başkanlığa doğru evrilmesinin birincil nedenidir. Buna rağmen, cumhurbaşkanının halk tarafından seçilmesi bir hükümet sistemini yarı-başkanlık olarak nitelemek için yeterli bir ölçüt değildir. Yarı-başkanlık tartışmalı bir kategoridir ve parlamenter sistem ile başkanlık sistemi arasında oldukça farklı özelliklere sahip rejim türlerini tek bir başlık altında açıklama gücüne sahip bir kavramsal bütünlüğü yoktur. Konuya ilişkin bir çalışmada Alan Siaroff, üçlü bir ayrımın (parlamenter/yarı-başkanlık/başkanlık) hükümet sistemlerini anlamada yetersiz kaldığını, dolayısıyla birtakım kilit sorulara verilecek cevaplara göre siyasi rejimleri 8 kategoriye ayırmanın daha faydalı olabileceğini ileri sürmektedir. Siaroff'un rejim kategorilerini ayırmak için başvurduğu soru seti aşağıdaki gibidir:⁸

Bu soru setine göre, 1. kategoride tek bir kişide toplanan yürütme erki yasama organına karşı sorumlu olmaktadır. Dünyada bunun tek örneği Kiribati'dir. 2. kategori ise tek bir kişide toplanan yürütme erkinin yasama organına karşı sorumlu olmadığı bir sisteme işaret etmektedir, ki bu klasik başkanlık sistemidir. Siaroff'un çalışmada Güney Kıbrıs, Namibya, Palau ve Şeyseller klasik başkanlık sistemine sahip küçük ülkelerdir. Tek yürütme erkinin halk değil, yasama tarafından seçildiği ve yasamaya karşı sorumlu olduğu 3. kategoride ise yalnızca Botsvana, Marshall Adaları ve Nauru vardır.

⁸ Alan Siaroff, "Comparative presidencies: The inadequacy of the presidential, semi-presidential and parliamentary distinction", *European Journal of Political Research*, 42: 2003, Blackwell Publishing, 287-312.

4. kategori yine tek yürütme erkinin halk tarafından seçilmediği ve yasamaya karşı sorumlu olmadığı sisteme işaret etmektedir. Küçük ülkeler arasında bunun örneği Mikronezya'dır. İkili yürütme erkinin (birbirinden ayrı devlet başkanlığı ve hükümet başkanlığı) bulunduğu durumlara geçecek olursak, cumhurbaşkanının halk tarafından seçildiği, fakat başbakanın yasamaya karşı sorumlu olmadığı tek ülke örneği Guyana'dır. Bu, aslında 2. kategoriye, yani klasik başkanlığa yaklaşan bir durumdur, çünkü başbakanlık kurumu Guyana anayasasında belirtildiği gibi cumhurbaşkanlığına yardımcı olmakla görevlidir. Devlet başkanının halk tarafından seçilmediği ve hükümet başkanının yasamaya karşı sorumlu olduğu durumlar 7. kategori rejimlerini kapsamaktadır, ki bunlar parlamenter sistemleri ve anayasal monarşileri kapsamaktadır. 8. kategori ise halk tarafından seçilmeyen bir devlet başkanı ile yasama organına karşı sorumlu olmayan bir hükümet başkanı öngördüğünden, demokratik olmayan bir sistemdir, ki zaten seçime dayalı demokrasiler arasında böyle bir örnek yoktur.

Kıyaslama çalışması bakımından bizi ilgilendiren esas kategoriye dönecek olursak; KKTC'yi de kapsayan 5. kategori devlet başkanının halk tarafından seçildiği, hükümet başkanının da yasamaya karşı sorumlu olduğu duruma işaret etmektedir. Genellikle yarı-başkanlık olarak adlandırılan rejimler bu kategoriye girmektedir, fakat bu kategorideki ülkelerde devlet başkanlığı kurumunun sahip olduğu güç çok farklı düzeylerde olabildiğinden aralarında hem parlamenter, hem de başkanlık sistemi özelliklerine daha yakın olabilen örnekler vardır. Alan Siaroff'un bu kategoride tespit ettiği ve bizim "küçük ülkeler" kapsamımıza giren ülkeler, Ermenistan, Yeşil Burun Adaları, Komorlar (1999'a kadar), Gine-Bissau, İzlanda, Makedonya, Sao Tome ve Principe, Slovenya, ve Tayvan'dır. Daha önce yapmış olduğumuz üçlü "başkanlık/parlamenter/yarı-başkanlık" ayırımına göre, Ermenistan başkanlık sistemi, Sao Tome ve Principe, Gine-Bissau, ve Tayvan yarı-başkanlık, Yeşil Burun Adaları, İzlanda, Makedonya ve Slovenya ise parlamenter sistem olarak görünmektedir. Halk tarafından seçilen bir cumhurbaşkanı ile yasamaya karşı sorumlu bir başbakana sahip 5. kategori ülkelerinin üçlü çerçevede bu denli çeşitlilik gösterebilmesinin birincil sebebi ise bu ülkelerdeki cumhurbaşkanının değişik düzeylerde güce sahip olabilmesidir. Siaroff, devlet başkanı veya cumhurbaşkanının gücünü, bulunup bulunmamasına göre "0" ya da "1" puan vererek değerlendirdiği iki harfle kodlanmış dokuz unsur üzerinden tayin etmektedir. Bu başlıklara KKTC çerçevesinde sırasıyla bakabiliriz:

1- HS: cumhurbaşkanının halk tarafından seçilip (1) seçilmediği (0): KKTC'de cumhurbaşkanı halk tarafından seçilmektedir, dolayısıyla KKTC'de devlet başkanının gücünü tayin etmek için bu unsura "1" puan verilmelidir. **2- ES:** cumhurbaşkanlığı seçimleri ile genel seçimlerin eş zamanlı (aynı yıl içerisinde) olup (1) olmadığı (0): KKTC'nin ilk cumhurbaşkanlığı ve milletvekili seçimleri 1985 yılında eş zamanlı gerçekleşmiştir. KKTC Anayasasında ise eş zamanlı seçimler doğrudan düzenlenmemiş olmakla birlikte, hem cumhurbaşkanlığı, hem de meclisin görev süresi beş yıl olarak belirlenmiştir. Cumhuriyet meclisi kendi seçimlerinin yenilenmesi üyelerinin salt çoğunluğuyla karar verebilir. Bunun yanı sıra, KKTC tarihinde birkaç kez vuku bulan erken seçimler düşünüldüğünde, seçimlerin düzenli bir biçimde eş zamanlı olduğu söylenemez. Ne var ki, bugüne kadar seçimlerde yarışan cumhurbaşkanı adaylarının siyasal parti geçmişleri göz önünde bulundurulduğunda, cumhurbaşkanlığı ve milletvekili seçimlerinin aynı yıl içinde gerçekleştiği durumlarda, cumhurbaşkanının seçmenleri mobilize etme kapasitesi artmaktadır. Dolayısıyla bu kategoride KKTC cumhurbaşkanına "0,5" puan verilmesi uygundur. **3- AY:** cumhurbaşkanının önemli atama yetkilerinin bulunup (1) bulunmadığı (0): Siaroff'un analizine göre, önemli atama yetkileri cumhurbaşkanının başbakanı, bakanları, yüksek mahkeme yargıçlarını, önemli askerî figürleri ve merkez bankası yöneticilerini vs. atadığı durumlarda söz konusudur. Çoğu durumda, KKTC cumhurbaşkanının bu tür atama yetkileri Bakanlar Kurulu kararı veya Meclis onayını takip ettiğinden, bu alanda KKTC cumhurbaşkanına "0" puan verilmesi uygundur.

4- BB: cumhurbaşkanının bakanlar kurulu toplantılarına başkanlık edip (1) edemediği (0): KKTC Anayasası, Cumhurbaşkanının gerekli gördüğü hallerde veya Başbakanın isteği üzerine Bakanlar Kurulu'na başkanlık edebileceğini, fakat oy kullanamayacağını öngörmektedir. Dolayısıyla, Cumhurbaşkanının Bakanlar Kurulu'na başkanlık etmesinin KKTC bağlamında önemli bir güç göstergesi olduğu söylenemez. Bu alanda da KKTC'ye **"0"** puan verilmelidir. **5- VE:** cumhurbaşkanının yasaları veto etme, yani tekrar görüşülmek üzere geri gönderme hakkının bulunup (1) bulunmadığı (0): KKTC Anayasasına göre, Cumhurbaşkanının Meclis tarafından oyçokluğuyla kabul edilen fakat Resmi Gazete'de yayımlanmasını uygun bulmadığı yasaları tekrar görüşülmek üzere Meclis Genel Kurulu'na yollama hakkı vardır, fakat değiştirilerek veya aynen Meclis üye tamsayısının salt çoğunluğuyla tekrar kabul edilen yasaları Cumhurbaşkanı yayımlamak zorundadır. Geri gönderilen yasanın tekrar kabulü için gereken çoğunluk Cumhurbaşkanı'nın veto hakkını güçlendirir nitelikte bir çoğunluk olmasa da, veto hakkının her halükarda mevcudiyeti KKTC cumhurbaşkanına bu kategoride **"0,5"** puan verilmesini gerektirir. **6- OH:** cumhurbaşkanının olağanüstü doğal veya ekonomik durumlarda belirsiz bir süre boyunca geçerliliği olan olağanüstü hal yetkileri ve kanun hükmünde kararname gücünün olup (1) olmadığı (0): KKTC Cumhurbaşkanının olağanüstü hal ilan etme ve olağanüstü hal sırasında kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi, Cumhurbaşkanı başkanlığında toplanan Bakanlar Kurulu'na aittir. Dolayısıyla bu alanda KKTC cumhurbaşkanının puanı **"0"**dır. **7- DP:** cumhurbaşkanının dış politikada merkezi bir rolü olup (1) olmadığı (0): Cumhurbaşkanı, KKTC ile Güney Kıbrıs arasındaki çözüm müzakerelerini sürdüren kişidir. Dolayısıyla dış politikada merkezi bir rolü vardır. KKTC cumhurbaşkanına bu alanda **"1"** puan verilebilir. **8- HO:** cumhurbaşkanının hükümetin oluşumunda merkezi bir rolü olup (1) olmadığı (0): KKTC Cumhurbaşkanının hükümetin oluşumunda merkezi bir rolü olduğu söylenemez. Cumhurbaşkanı hükümeti kurma görevini istediği kişiye değil, güvenoyu alabilecek bir milletvekili ya da parti grup başkanına verir. Cumhurbaşkanının bakanları dilediği gibi seçme yetkisi yoktur; Başbakan'ın önerdiği bakanları atar ve Başbakan'ın isteği üzerine bakanları görevden alır. KKTC cumhurbaşkanına bu alanda **"0"** puan verilmelidir. **9- MF:** cumhurbaşkanının yasama organını lağvetme gücünün olup (1) olmadığı (0): KKTC Cumhurbaşkanının böyle bir gücü yoktur, fakat oldukça sınırlı Meclis seçimlerinin yenilenmesi kararı alma yetkisi vardır. Bu yetki, altmış günlük süre içerisinde meclis çoğunluğuna dayalı bir bakanlar kurulunun oluşmadığı veya bir yıl içerisinde bakanlar kurulunun güvenoyu alamadığı veya güvensizlik oyu sonucu üç kez düşürülmüş olduğu durumlarda ortaya çıkar. Dolayısıyla KKTC cumhurbaşkanının bu kategorideki puanı **"0"**dır. Aşağıdaki tablo, KKTC ile AB üye devletleri Güney Kıbrıs ve Malta, AB üyeliğine aday ada devleti İzlanda, ve Britanya Kraliyet Toprağı statüsündeki bağımlı ada ülkesi Man Adası'nın Siaroff'un analizine göre tespit edilen rejim kategorilerini ve "cumhurbaşkanı/devlet başkanı" kurumlarının güçlerini göstermektedir. Seçilen ülkeler daha derinlemesine incelenecek olan ülkelerdir:

Ülke adı →	KKTC	GÜNEY KIBRIS	MALTA	İZLANDA	MAN ADASI
Rejim kategorisi →	5. kategori: Halk tarafından seçilen devlet	2. kategori: Halk tarafından seçilen tek	7. kategori: Halk tarafından seçilmeyen	5. kategori: Halk tarafından seçilen devlet	7. kategori: Halk tarafından seçilmeyen

Devlet başkanının gücünü belirleyen unsurlar ↓	başkanı; yasama organına karşı sorumlu hükümet başkanı	yürütme erki (devlet+hükümet başkanı); yasama organına karşı sorumlu değil	devlet başkanı; yasama organına karşı sorumlu hükümet başkanı	başkanı; yasama organına karşı sorumlu hükümet başkanı	devlet başkanı; yasama organına karşı sorumlu hükümet başkanı
HS	1	1	0	1	0
ES	0,5	0	0	0	0
AY	0	1	0	0	1
BB	0	1	0	0	0
VE	0,5	1	0	0	0,5
OH	0	0	0	0	0
DP	1	1	0	0	1
HO	0	1	0	0	0,5
MF	0	0	0	0	0
Toplam	3	6	0	1	2

Siaroff'un analizi KKTC'nin hükümet sistemini doğru değerlendirmek için iyi bir fırsat sunmaktadır. Buna göre, sistemin yarı-başkanlık niteliğinin görece zayıf olduğunu, devlet başkanının gücünü belirleyen unsurların 9'ta 3'ünün bulunmasından anlayabiliriz. Siaroff, devlet başkanının gücü puanlamasında 3 ile 6 arasında puana, yani ne çok güçlü ne de çok zayıf bir devlet başkanına sahip olan 5. kategori rejimlerine "düzeltici etkisi olan bir devlet başkanına sahip parlamenter sistem" demektedir.⁹ Teoride, bu tür bir sistemdeki devlet başkanlığı kurumunun, siyasal parti sistemi tarafından parçalanmışlığa terk edilen bir düzende düzeltici bir etkisi olması beklenir. Uygulamada ise, halkın desteğiyle ve bir parti arkaplanıyla göreve gelen bir devlet başkanının bu tür bir düzeltici etkisi olması çok zordur.

Yarı-başkanlık sistemi ile kamu yönetimi arasındaki ilişkiyi inceleyen birtakım çalışmalar mevcuttur. Örneğin, Oleh Protsyk, yarı-başkanlığa dayalı bir anayasal çerçevenin "cumhurbaşkanları ve başbakanların merkezi hükümete yönelik verimlilik-artırıcı reformlara girişmeleri açısından güçlü caydırıcılar ürettiğini" belirtmektedir. Protsyk'in araştırması, yarı-başkanlık rejimlerinin, parlamenter rejimlere kıyasla, daha hantal merkezi bürokrasi yapılarının ve daha büyük kabinelerinin bulunduğunu, yarı-başkanlık kurumlarının bir ülkenin yürütmesini yeniden yapılandırma kapasitesini olumsuz etkilediğini göstermektedir.¹⁰ Yarı-başkanlık sisteminin KKTC'deki reform sürecinde bir tıkanmaya yol açtığını KKTC-FOKUS projesi kapsamında Haziran 2011'de gerçekleştirilen Hanehalkı Kamu Yönetimi Algı Araştırması'ndaki sonuçlardan da gözlemlemek mümkündür. KKTC'deki kurumların itibarına ilişkin sonuçlarda en yüksek itibarı (52,5) olan Silahlı Kuvvetler ile en düşük itibarı olan (10,9) siyasi partiler arasında Cumhurbaşkanlığı'nın itibarı orta düzeyde (26,1), Yürütme/Bakanlıklar'ın itibarı ise düşüktür (14,8). Her iki kurum arasındaki itibar farkı ve her iki kurumun görece düşük itibarı, kurumlararası çatışmaların ve yürütme genelindeki (Cumhurbaşkanlığı + Başbakanlık ve Bakanlıklar) verimsizliğin göstergesi olabilir. Buna ilaveten, yarı-başkanlık sisteminin yol açtığı sorunlar bahsi geçen araştırmanın "Devletin Yeniden Yapılandırılmasında Öncelikler" başlıklı

⁹ 3 ile 6 arası puana sahip, KKTC'yle kıyaslanabilir diğer ülkeler Ermenistan (6), Yeşil Burun Adaları (6), Gine-Bissau (6), Makedonya (4), ve Tayvan (5)'dir.

¹⁰ Oleh Protsyk, *Semi-Presidentialism: The Logic of Institutional Conflict and Implications for Public Administration Design*, yayımlanmamış doktora tezi, Rutgers, The State University of New Jersey, 2000.

kısımında da açıkça görülmektedir. Araştırmaya katılan hanehalkının bu husustaki ilk üç önceliği (ağırlıklı toplamlara göre), sırasıyla, şunlardır: 1- “Bakanlıkların/dairelerinin yetkilerinin yeniden yapılandırılması”, 2- “Yargı/mahkemeler sisteminin yeniden yapılandırılması”,¹¹ ve 3- “Siyasi sistemin yeniden yapılandırılması (örneğin, Cumhurbaşkanı ve Başbakan yetkilerinin tek bir Başkan’da toplanması, seçim sisteminin değiştirilmesi, vb.)”. Bu önceliklerin tümü yarı-başkanlık hükümet sisteminin getirdiği kuvvetler ayrılığı düzenlemelerine ilişkindir, diyebiliriz. Dolayısıyla, KKTC’yi kıyaslama çabasının yarı-başkanlık sistemine dayalı küçük ülkelerde karşılaşılan sorunlara da odaklanması beklenebilir.

Yarı-başkanlık sisteminin Filistin ve Sahraaltı Afrika ülkeleri gibi zayıf demokrasilerde ciddi çatışmalara yol açtığı da söylenmektedir. KKTC’nin bu bakımdan avantajlı olduğu görülmektedir. Bu çalışmanın “Ek III” bölümünde küçük ülkelerin “Freedom House” sınıflandırmasına ve siyasal haklar/sivil özgürlükler puanlarına yer verilmiştir. Diğer küçük AB devletleriyle birlikte özgür ülkeler sınıfında yer alan KKTC’ye kıyasla, örneğin yarı-başkanlığın KKTC’dekilerden daha büyük sorunlara yol açtığı düşünülen Filistin “özgür olmayan ülkeler” arasında yer almaktadır.¹²

KKTC’deki parti-temelli siyasetin ve kamuoyunun yakından bildiği ve tecrübe ettiği partizanlık sorununun yarı-başkanlık sisteminde daha da kötüleşmesi öngörülebilir. Halk desteğiyle ve çoğunlukla bir parti geleneğinden göreve gelen bir Cumhurbaşkanı’nın kurumsal işlevinin aşırı siyasallaşması -özellikle Kıbrıs’ta çözüm için müzakereleri yürütme dışındaki görevleri düşünüldüğünde- küçük ölçekte büyük sorunlara yol açabilir. Bunun bir örneği de Sao Tome ve Principe’de yaşanmıştır. İki adadan oluşan bu küçük devlette, Cumhurbaşkanı Fradique de Menezes, Aralık 2009’da MDFM (Movement for the Democratic Force of Change) partisinin genel başkanlığına seçilmiş ve büyük bir Anayasal krize neden olmuştur.¹³ KKTC Anayasasının Cumhurbaşkanı’nın partisi ile ilişkisini düzenleyen 101. maddesi, “Cumhurbaşkanı partili ise, partisinin kararları ile bağlı değildir, bağımsız hareket eder. Cumhurbaşkanlığı ile parti başkanlığı aynı kişide birleşemez,” demektedir.

KIYASLAMA DEĞİŞKENLERİ

Aşağıda çeşitli veriler ışığında KKTC’nin hangi ülkelerle ve hangi gerekçelerle kıyaslanabilir olduğu tartışılmaktadır. Ele alınan başlıklar şunlardır:

- Nüfus
- Yüzölçümü
- Nüfus yoğunluğu
- Vatandaş olmayan nüfus oranları (küçük AB devletleri)
- Nüfusa göre bakanlık sayısı
- Gayrisafi yurt içi hasıla (GSYİH)

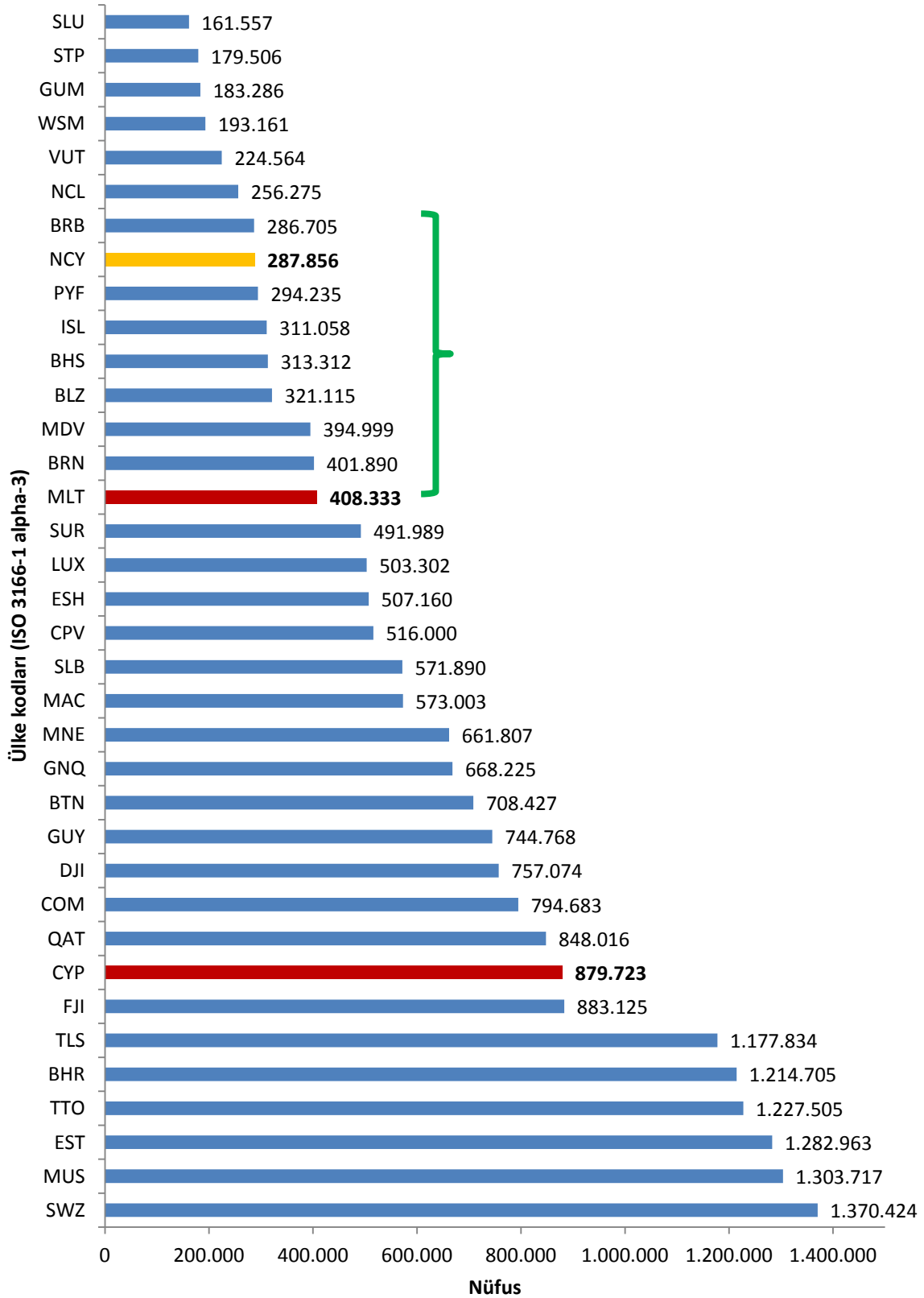
¹¹ Yargıya yönelik reform talebini KKTC’deki karma hukuk sistemi çerçevesinde düşünmek gerekir. Bu Kıyaslama Çalışmasının “Ek I” bölümünde çalışma kapsamındaki küçük ülkelerin hukuk sistemlerine yer verilmiştir. İngiliz ortak hukuku ve Kara Avrupası hukuk sistemlerinin etkileşimiyle oluşan karma hukuk sistemine sahip küçük devletlerin yargılarının ölçeğe dayalı ve kamu hizmetleri bakımından özellikleri, KKTC’deki durumla kıyaslanabilir.

¹² F. Cavatorta ve R. Elgie, “The Impact of Semi-Presidentialism on Governance in the Palestinian Authority,” *Parliamentary Affairs*, Vol. 63, No. 1, 2010, 22-40.

¹³ “Background Note: Sao Tome and Principe,” U.S. Department of State, Bureau of African Affairs, June 28, 2001, <<http://www.state.gov/r/pa/ei/bgn/5434.htm>> (erişim: 14.09.2011).

- Kiři bařına dűřen GSYİH
- Kiři bařına dűřen gayrisafi milli gelir (GSMG)
- Kamu sektűrü çalıřanlarının űlke nűfusu içindeki payı ile kamu harcamalarının GSYİH içindeki payı arasındaki iliřki
- Kamu sektűrü çalıřanlarının toplam çalıřan nűfusu içindeki payı
- Kentsel nűfus oranları
- İşsizlik
- Sektűrlerin (tarım, sanayi, hizmetler) GSYİH içindeki payları
- Yerel yűnetim harcamalarının merkezi yűnetim harcamalarına oranı ile yűzűlűmű arasındaki iliřki
- Yardımların GSMG içindeki payı
- Okuma-yazma oranları
- Ortalama yařam sűreleri

Nüfus (CIA World Factbook verileri)*

* KKTC verisi, KKTC 2006 nüfus sayımından hareketle Devlet Planlama Örgütü'nün yaptığı 2010 tahminidir. İlgili haber için bkz. <<http://www.havadiskibris.com/Yazilar>> (erişim: 21.09.2011).

KKTC nüfusuna en yakın nüfusu olan küçük ülkeler şunlardır: Barbados, Fransız Polinezyası, İzlanda, Bahamalar, Belize, Maldivler, Brunei, ve Malta.

KKTC nüfusuna en yakın nüfusu olan küçük ülkeler (MAVİ dolgu AB üyeliğini göstermektedir)

<i>Küçük ülke</i>	<i>Nüfus</i>
Malta (MLT)	408.333
Brunei (BRN)	401.890
Maldivler (MDV)	394.999
Belize (BLZ)	321.115
Bahamalar (BHS)	313.312
İzlanda (ISL)	311.058
Fransız Polinezyası (PYF)	294.235
Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (NCY)	287.856
Barbados (BRB)	286.705

KKTC, bu Kıyaslama Çalışmasının veritabanında yer alan 108 küçük ülke arasında 58. en küçük ülkedir. Yukarıdaki tablodan da görülebileceği üzere AB üyesi olan Malta'yı ve AB üyeliği hedefi olan İzlanda'yı, KKTC ile derinlemesine kıyaslamayı tercih etmek, nüfus açısından anlamlıdır. KKTC'nin siyasi vizyonu olan AB üyeliği göz önüne alınırsa, böyle bir tercih küçük devletlerin AB ile olan ilişkisi çerçevesinde de analiz yapma fırsatı sunacaktır.¹⁴

Öte yandan, KKTC'nin mevcut uluslararası hukuki statüsü onu AB üyeliği perspektifinden uzak tutmaktadır. Bu yüzden, bağımsız egemen devlet ve AB üyesi statülerinden farklı olarak, bağımlı ülke/bölge statüsünden ülkelerle kıyaslama yapma ihtiyacı da doğmaktadır. Nüfus benzerliği açısından bir Fransız denizaşırı kolektivitesi ve AB denizaşırı toprağı olan Fransız Polinezyası bu kıyaslamaya olanak tanır gibi gözükmemektedir. Aynı şey aşağıdaki tablodan da görüleceği üzere, Fransız Polinezyası'nın yüzölçümü için de görünürde geçerlidir. Yine de bu benzerlikler -özellikle coğrafi bakımdan- Fransız Polinezyası'nın yaklaşık 2,5 milyon kilometre karelik bir okyanus alanına yayılan 130'a yakın adadan oluşması bakımından yanıltıcıdır.¹⁵ Bu kıyaslama çalışmasında takımda coğrafyasının kamu hizmetlerini farklılaştıran özgül birtakım özellikleri olduğu düşünülmekte ve bu yüzden birincil olarak Kuzey Kıbrıs'a benzer coğrafyası olan ülkelerle (tek, en fazla yakın iki adadan oluşan veya kıyısı olan veya izole edilmiş, karayla kuşatılmış ülkeler) kıyaslama yapılması tercih edilmektedir (bkz. Ek II).

430 kilometre karelik yüzölçümüyle KKTC'den küçük olup tek bir adadan oluşan ve II. Elizabeth'i devlet başkanı kabul eden bir İngiliz Milletler Topluluğu üyesi, bağımsız egemen devlet olan Barbados'un -KKTC'ye nüfus bakımından benzerliğinin yanı sıra- bir kamu reformu gündemi olması ilginçtir. Barbados Başbakanı Freundel Stuart, Şubat 2011'de yaptığı açıklamada, ülkenin kişiselleşmiş

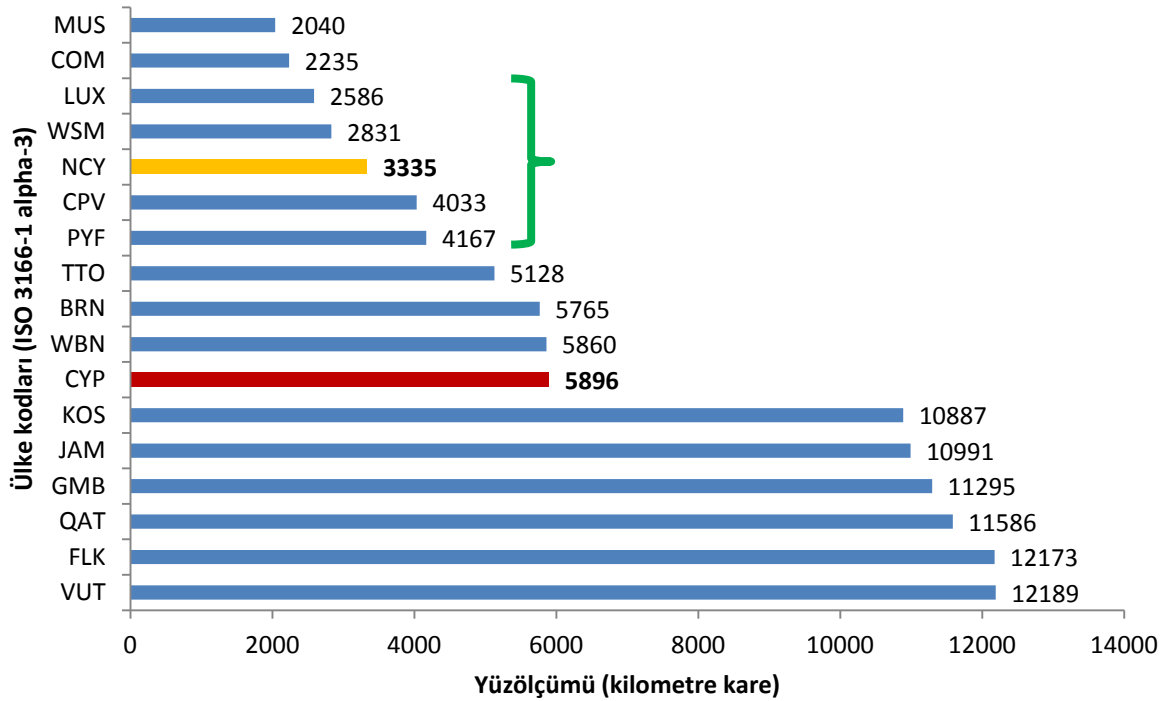
¹⁴ Bu konuda bir çalışma için bkz. Baldur Thorhallsson and Anders Wivel, "Small States in the European Union: What Do We Know and What Would We Like to Know?" *Cambridge Review of International Affairs*, Vol. 19, No. 4, December 2006, 651-668.

¹⁵ Takımda coğrafyasının kamu harcamalarını artırmasına ilişkin bir makale için bkz. Amos C. Peters and Tracy D. Polius, "Do Archipelagic Countries Have Bigger Governments?" http://ccmfuwi.org/files/publications/conference/2009/papers/6_1-Peters_Polius-p.pdf (erişim: 15.09.2011).

küçük toplumunun ihtiyaçlarına cevap vermeyen, sömürge zihniyetinden kalma hantal bir bürokrasiden ve buna karşı ülkenin kalkınma hedefine uygun bir kamu sektörü reformunun zorunluluğundan bahsetmiştir.¹⁶

Orta ve Latin Amerika küçük ülkelerinden Barbados, Bahamalar ve Belize, KKTC'ye nüfus açısından benzemelerinin yanı sıra İngiliz sömürge döneminin bir sonucu olan İngiliz ortak hukuku etkilerinden dolayı da benzemektedirler. Bunun bir sonucu olarak KKTC'de olduğu gibi her üç ülkede de personel yönetimi Kamu Hizmeti Komisyonları'nca (Public Service Commissions) yürütülmektedir.¹⁷ Personel yönetimi alanında takımda olan Bahamalar haricinde, özellikle Orta Amerika'daki kıyı devleti Belize¹⁸ ve Latin Amerika ada devleti Barbados örnekleri AB bağlamının dışında yer alan verimli bir kıyaslamaya imkanı tanıyabilir.

Yüzölçümü (CIA World Factbook verileri)

¹⁶ "Barbados Revisits Public Sector Reform," United Nations Public Administration Network, Latin American and Caribbean, Public Administration News, 6 February 2011, <http://www.unpan.org/Regions/LatinAmericaCaribbean/PublicAdministrationNews/tabid/117/mctl/ArticleView/ModuleId/1471/articleId/24464/Barbados-Revisits-Public-Sector-Reform.aspx> (erişim: 14.09.2011).

¹⁷ "Barbados: Public Administration Country Profile," December 2004, <http://unpan1.un.org/intradoc/groups/public/documents/un/unpan023192.pdf> (erişim: 14.09.2011);

"Commonwealth of the Bahamas: Public Administration Country Profile," March 2006, <http://unpan1.un.org/intradoc/groups/public/documents/un/unpan023302.pdf> (erişim: 14.09.2011);

"Belize: Public Administration Country Profile," December 2004, <http://unpan1.un.org/intradoc/groups/public/documents/un/unpan023193.pdf> (erişim: 14.09.2011);

Division for Public Administration and Development Management (DPADM), Department of Economic and Social Affairs (DESA), United Nations.

¹⁸ Belize bir kıyı devleti olmasına rağmen birçok ortak özelliğe sahip olmasından ötürü Birleşmiş Milletler'in Gelişmekte Olan Küçük Ada Devletleri (Small Island Developing States - SIDS) kategorisini oluşturan 38 ülkeden biridir. Bkz. G. Baldacchino, "The small state in higher education: a conceptual assessment," *Teaching in Higher Education*, Vol. 16, No. 4, August 2011, 458.

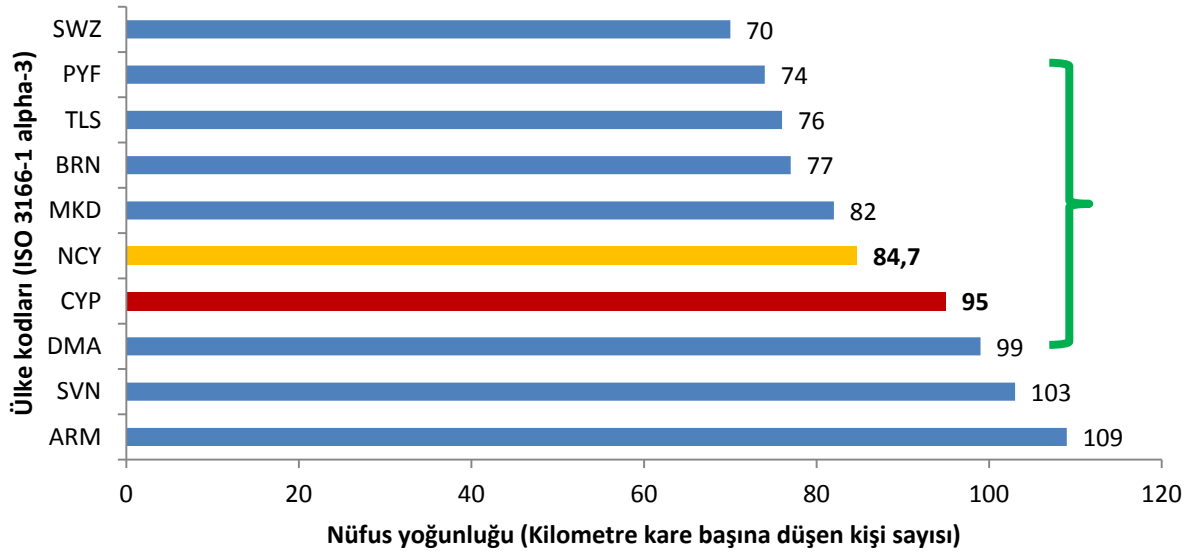
KKTC yüzölçümüne en yakın yüzölçümü olan küçük ülkeler şunlardır: Lüksemburg, Samoa, Yeşil Burun Adaları, ve Fransız Polinezyası.

KKTC yüzölçümüne en yakın yüzölçümü olan küçük ülkeler

Küçük ülke	Yüzölçümü (km ²)
Fransız Polinezyası (PYF)	4167
Yeşil Burun Adaları (CPV)	4033
Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (NCY)	3335
Samoa (WSM)	2831
Lüksemburg (LUX)	2586

AB üyeliği temelinde yüzölçümünden hareketle KKTC'yle kıyaslanabilecek ülkenin Lüksemburg olduğu görülmektedir. Pasifik adalarından İngiliz Milletler Topluluğu üyesi bağımsız devlet Samoa da yüzölçümünden hareketle ve İngiliz ortak hukuku etkileri ile personel yönetimini bir Kamu Hizmeti Komisyonu'yla yürütmesi bakımından kıyaslama konusu olabilir.¹⁹

Nüfus yoğunluğu (Dünya Bankası 2010 verileri)

KKTC'nin nüfus yoğunluğuna en yakın nüfus yoğunluğu olan küçük ülkeler şunlardır: Fransız Polinezyası, Doğu Timor, Brunei, Makedonya, Güney Kıbrıs, ve Dominika.

KKTC'nin nüfus yoğunluğuna en yakın nüfus yoğunluğu olan küçük ülkeler

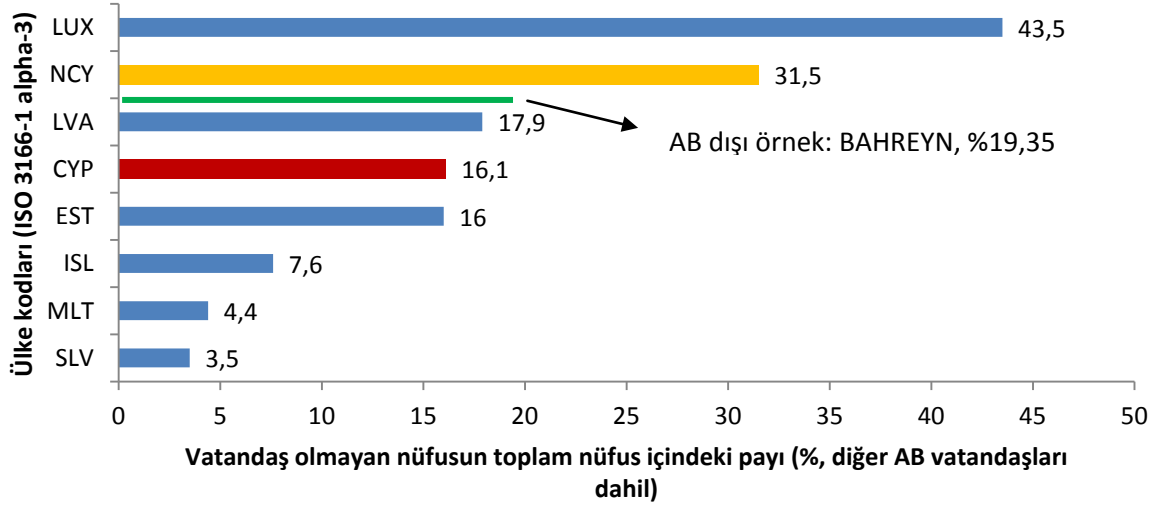
Küçük ülke	Nüfus yoğunluğu (km ² başına düşen kişi sayısı)
Dominika (DMA)	99
Güney Kıbrıs (CYP)	95
Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (NCY)	84,7
Makedonya (MKD)	82

¹⁹ Samoa Kamu Hizmeti Komisyonu websitesi, <<http://www.psc.gov.ws/>> (erişim: 14.09.2011).

Brunei (BRN)	77
Doğu Timor (TLS)	76
Fransız Polinezyası (PYF)	74

Nüfus yoğunluğu bakımından doğal kıyaslama Güney Kıbrıs ile KKTC arasında yapılacaktır, fakat Dominika da İngiliz sömürge deneyiminden ötürü özellikle kamu hizmeti alanında karşılaştırılabilir bir ülkedir. Dominika'da da personel yönetimi Kamu Hizmeti Komisyonu'yla yapılmaktadır. Dominika'da aynı zamanda kamu sektörü reformu gündemi özellikle 2000'lerin başından bu yana, muz ihracatını destekleyen Avrupa anlaşmalarının sona ermesi ve 11 Eylül terör saldırılarının turizmi olumsuz etkilemesinin ardından yaşanan ekonomik krize ve kamu harcamalarının kabul edilemez seviyelere yükselmesine cevaben, hız kazanmıştır.²⁰

KKTC'de ve küçük AB devletlerinde "vatandaş olmayan nüfus" oranları (2009 Eurostat verileri)

Küçük AB devletlerinde vatandaş olmayan nüfus oranı ortalaması, toplam nüfusun %15,7'si olarak ortaya çıkıyor. Bu ortalamayı bir hayli aşan KKTC'deki vatandaş olmayan nüfus oranını AB içerisinde yalnızca Lüksemburg aşıyor.²¹ KKTC'nin durumundan farklı olsa da, AB perspektifinde vatandaş olmayan nüfus ile kamu hizmetlerinin sunumu arasındaki ilişkiye yaklaşımı görebilmek için Lüksemburg iyi bir fırsat sunuyor. OECD'nin 2010 Lüksemburg analizinde, son finansal krizden olumsuz etkilenen ülkenin kamuda verimliliği artırmak amacıyla vatandaş olmayan fakat AB vatandaşlığı olan nüfusun kamu sektöründeki işgücüne katılımını kolaylaştırıcı adımlar atması teşvik

²⁰ Dominika Hükümeti, 2003-2008 Orta Vadeli Kamu Sektörü Reform Stratejisi, <http://www.dominica.gov.dm/cms/files/medium_term_public_sector_reform_strategy.pdf> (erişim: 14.09.2011).

²¹ KKTC demografisine ilişkin kapsamlı bir çalışma için bkz. Mete Hatay, "Is the Turkish Cypriot Population Shrinking? An Overview of the Ethnodemography of Cyprus in the Light of the Preliminary Results of the 2006 Turkish-Cypriot Census," PRIO Cyprus Centre, Report 2/2007, <<http://www.prio.no/upload/Is%20the%20Turkish%20Cypriot%20Population%20Shrinking.pdf>> (erişim: 14.09.2011).

ediliyor.²² Analiz, küçük ülkelerde vatandaş olmayan fakat AB vatandaşlığı bulunan nüfusun daha esnek bir şekilde kamu hizmetlerinde işgücüne katılmalarının ülkedeki yetenek havuzunu genişleteceğini ileri sürüyor. Lüksemburg'da bu yönde atılan adımlar arasında diğer AB üyesi devletlerin vatandaşlarının kamu sektöründe çalışmalarını kolaylaştıran ve standartlara bağlayan 2009 mevzuatına değiniliyor. Lüksemburg'da vatandaş olmayan nüfusun %37.6'sını diğer AB üye devletlerinin vatandaşları oluşturuyor. Bunun yanı sıra, Malta'da 413.600 toplam nüfusun %4,4'ü (18.100) vatandaş olmayan nüfustan oluşuyor. Bu yüzden %2'si (8.200) başka AB üye devletlerinin vatandaşırken, geriye kalan %2.4 (9.900) AB üyesi olmayan devletlerin vatandaşlarından oluşuyor. Güney Kıbrıs'ta ise 796.900 toplam nüfusun %16,1'i (128.200) vatandaş olmayan nüfustan oluşuyor. Bu yüzden %9,8'i (78.200) başka AB üye devletlerinin vatandaşırken, geriye kalan %6.3 (50.000) AB üyesi olmayan devletlerin vatandaşlarından oluşuyor.²³

AB dışından bir örnek olarak, görece yüksek "vatandaş olmayan nüfusa" sahip küçük ada devleti Bahreyn Krallığı'na baktığımızda, 1.214.705 kişilik toplam nüfusun 235.108'inin, yani %19,35'inin vatandaş olmadığını görüyoruz. 2002'de Bahreyn kralının Körfez İşbirliği Konseyi üyesi ülke vatandaşlarına Bahreyn vatandaşlığı verilmesini mümkün kılan kararının ardından, ülkedeki muhalif grupların mevcut demografik duruma ilişkin tepkilerinin artmaya başladığı gözlemleniyor. Bu bağlamda kamu sektörünün yapısını ilgilendiren bir başka ayrıntıyı ise, %70'i Şii olan fakat Sunni bir azınlık tarafından yönetilen ülkedeki Şii-temelli muhalefetin Bahreyn ordusu ve güvenlik güçlerinde hizmet eden yabancılara Şii çoğunluğa dayalı demografiyi değiştirmek amacıyla Bahreyn vatandaşlığı verildiği iddiaları oluşturuyor.²⁴

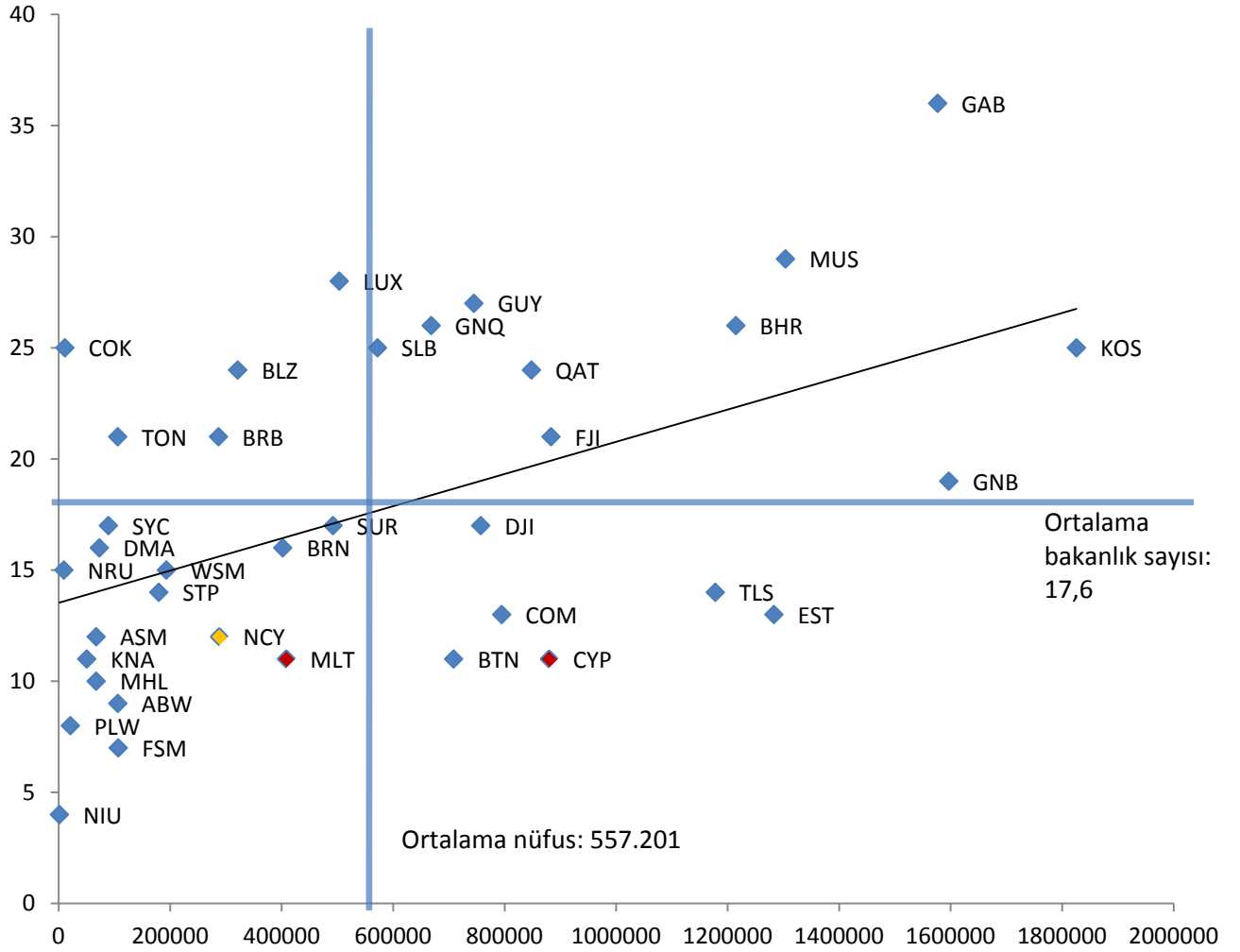
Vatandaş olmayan nüfusu görece yüksek olan küçük ülkelerde kamu hizmetlerinin kimlere nasıl sunulacağı ve kamu hizmetlerini kimlerin nasıl verebileceği konuları ciddi tartışmalara ve gerginliklere sebep olabiliyor. KKTC'nin, gerek Kıbrıs bütününde bir federalizm, gerekse mevcut durumun devamı veya Türkiye-KKTC arası statünün daha farklı bir biçime evrilmesi durumlarında "vatandaş olmayan nüfus" meselesiyle ilgili kamunun yeniden yapılandırılması bağlamında ciddi bir yaklaşım geliştirmesi gerektiği açıktır.

²² OECD Economic Surveys, Luxembourg 2010, <http://books.google.com/books?id=likWc88vXgoC&pg=PA40&lpg=PA40&dq=luxembourg+non-nationals+public+services&source=bl&ots=WAY7JTrnEo&sig=rg7iayD_ogE7a8namriJrmQGHtY&hl=en&ei=VP5xTv3MA8PGtAbf9M3yBg&sa=X&oi=book_result&ct=result&resnum=4&sqi=2&ved=0CDUQ6AEwAw#v=onepage&q&f=false> (erişim: 14.09.2010).

²³ Eurostat verileri, bkz. <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php?title=File:Total_population_and_resident_n on-national_population_by_group_of_citizenship,_2009.png&filetimestamp=20110209142332> (erişim: 14.09.2011).

²⁴ İlgili veri için bkz. <<http://www.state.gov/r/pa/ei/bgn/26414.htm>> (erişim: 21.09.2011).

Nüfusa göre bakanlık sayısı (CIA World Leaders verileri)

Küçük ülkeler arasında nüfusu arttıkça bakanlık sayısı artan ülkeler vardır. Dolayısıyla, küçük ülke nüfusunun kısmen de olsa bakanlık sayısı ile temsil edilen merkezi yönetimin büyüklüğüyle bağıntılı olduğunu söyleyebiliriz. Verilerine ulaşılabilen küçük ülkelerin nüfus ortalaması 557.201'dir. Bununla birlikte, nüfusu ortalamanın üzerinde olmasına rağmen, bakanlık sayısını küçük ülkelerin ortalama bakanlık sayısı olan 17,6'nın altında tutan ülkeler de vardır. Bu ülkelere örnek olarak, Güney Kıbrıs, Estonya, ve Doğu Timor verilebilir. Ortalamanın altında bir nüfusa sahip olan Malta'da ise 11 bakanlık vardır. KKTC de Malta gibi ortalama nüfus ve bakanlık sayısının altında bir nüfus ve bakanlık sayısına sahip bir küçük ülke olarak göze çarpmaktadır.

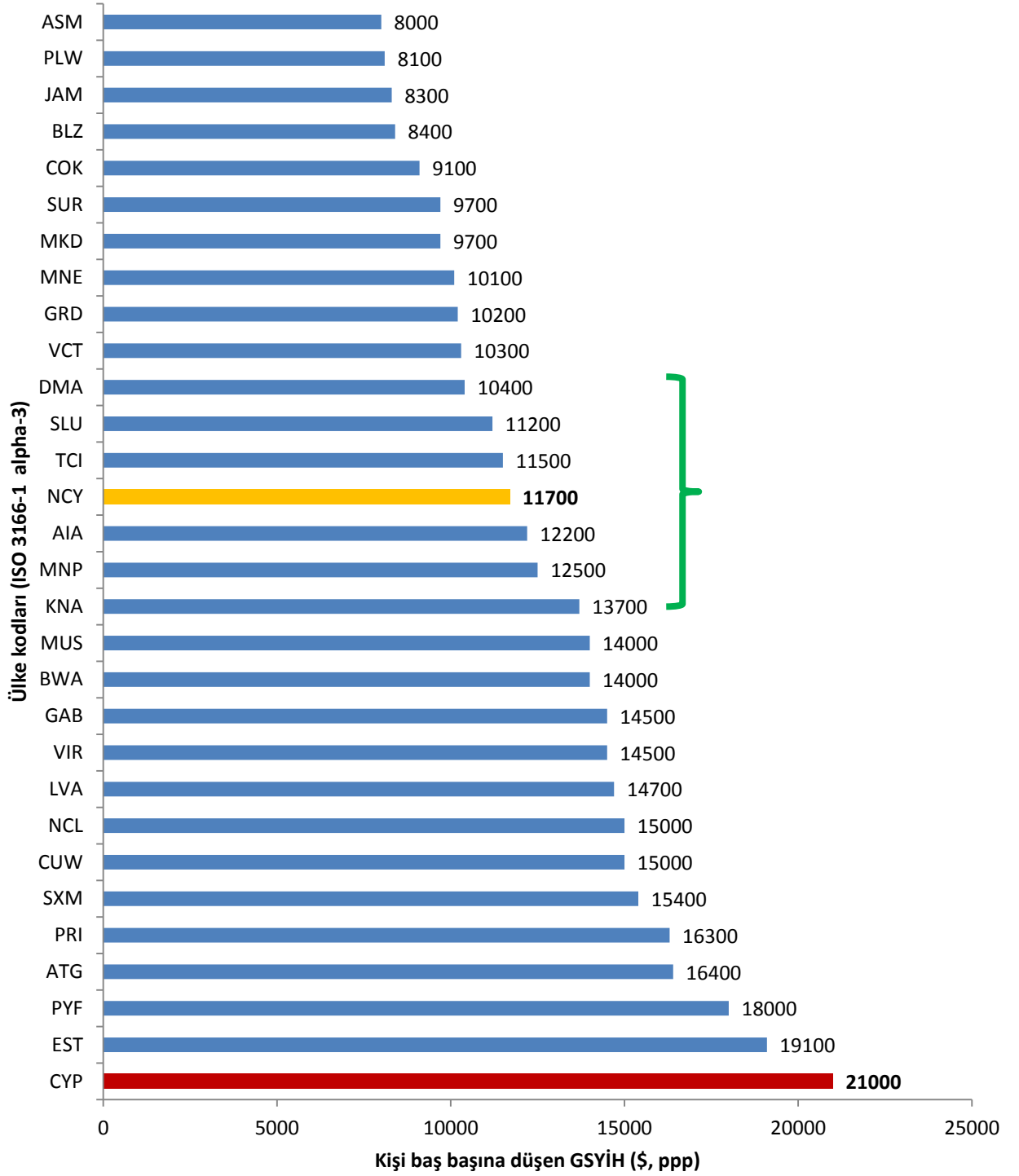
KÜÇÜK ÜLKELERİN GSYİH'SI (milyon \$)*

SGP	222699	MLT	7987	DJI	1049
KWT	148024	BHS	7538	ATG	1015
QAT	98313	MCO	6109	SYC	937
LUX	55096	BMU	5715	SLU	932
SVN	47763	KOS	5591	GNB	879
CYP	25309	LIE	4826	GMB	807
LVA	24010	MNE	4004	VUT	729
MAC	21736	AND	3712	TLS	701
BHR	20595	SWZ	3645	SLB	679
TTO	20398	NCY	3334	GRD	628
EST	18674	SUR	3252	WSM	565
BWA	14857	BRB	3203	VCT	562
GNQ	14007	FJI	3009	COM	541
JAM	13995	GUY	2222	KNA	526
GAB	13011	FRO	2198	DMA	383
ISL	12594	LSO	2132	TON	357
NAM	12170	SMR	1900	FSM	287
BRN	10732	CPV	1648	STP	197
MUS	9729	BTN	1516	PLW	170
PNG	9480	MDV	1480	MHL	156
ARM	9265	BLZ	1432	KIR	151
MKD	9118	GRL	1268		

*KKTC verisi, Kıbrıs Türk Ticaret Odası'nın (KTTO) 2010 Dünya Rekabet Edebilirlik Raporu'ndaki 2009 verisidir. Geriye kalan veriler Dünya Bankası'nın 2010 verileridir.

3.334 milyon dolar gayrisafi yurt içi hasılası (GSYİH) olan KKTC'ye 3.000-4.000 milyon dolarlık GSYİH bandında en yakın olan küçük ülkeler (en küçük GSYİH'dan en büyüğüne doğru) Fiji, Barbados, Surinam, Svaziland, Andorra, ve Karadağ'dır. Barbados, diğer bazı veriler ışığında söz konusu olduğu gibi (nüfus, hukuk sistemi, personel yönetimi), burada da KKTC'yle kıyaslanabilir bir ülke olarak göze çarpmaktadır.

Kişi başına düşen GSYİH (CIA World Factbook verileri, "satın alma gücü paritesi" (ppp) temelinde)

KKTC'deki kişi başına düşen gayrisafi yurt içi hasılaya (GSYİH) en yakın kişi başına düşen GSYİH'sı olan küçük ülkeler: Dominika, Santa Lucia, Turks ve Caicos Adaları, Anguilla, Kuzey Mariana Adaları, ve Saint Kitts ve Nevis.

KKTC'deki kişi başına düşen GSYİH'ya en yakın kişi başına düşen GSYİH'sı olan küçük ülkeler

Küçük ülke	Kişi başına düşen GSYİH (\$)
Saint Kitts ve Nevis (KNA)	13700
Kuzey Mariana Adaları (MNP)	12500
Anguilla (AIA)	12200
Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (NCY)	11700
Turks ve Caicos Adaları (TCI)	11500
Saint Lucia (SLU)	11200
Dominika (DMA)	10400

Küçük ülkelerde kişi başına düşen GSYİH verilerine bakıldığında, yine nüfus, hukuk sistemi, ve personel yönetimi konusunda KKTC'yle benzeşen Dominika'nın KKTC ile kıyaslanabilir olduğunu görmekteyiz.

Şimdiye kadar karşımıza çıkan verilerde KKTC'yle kıyaslanabilir ülkelerin neredeyse tamamı bağımsız devletlerden oluşmaktadır, fakat yukarıda belirtildiği gibi Kuzey Kıbrıs'ın özgül durumu sebebiyle KKTC'nin bağımlı ülkeler/bölgelerle de kıyaslanmasına ihtiyaç vardır. KKTC'ye en yakın kişi başına düşen GSYİH'sı olan bağımlı ülke Anguilla'ya daha yakından bakılabilir. 91 kilometre karelik yüzölçümü ve 15.000 civarındaki nüfusuyla bir mikro-ülke olan Anguilla bir Britanya Denizaşırı Toprağı ve Avrupa Birliği'nin parçası olmamayı içeren bir AB Denizaşırı Toprağı (overseas countries and territories/OCT) statüsündedir. Anguilla, aynı zamanda, BM'nin kendi yönetimine kavuşmamış bölgeler listesindedir. Tek bir adadan oluşan bir coğrafyası ve İngiliz ortak hukukuna dayalı bir hukuk sistemi vardır.

Anguilla'nın kamu reformu gündemi ilk olarak 1996-1998 döneminde ortaya çıkmış ve 2000'li yılların başları başarısızlığa uğramış bir performans yönetimi reformu girişimine tanıklık etmiştir.²⁵ İngiltere'nin Ulusal Hükümet Okulu (National School of Government) adlı kurumu aracılığıyla, 2006 yılında, Britanya denizaşırı topraklarında kamu hizmetlerini geliştirmek adına Karayipler'in tamamını kapsayan bir mesleki ahlak kuralları setinin (code of ethics) hazırlanması için Anguilla'da çalıştaylar düzenlenmiştir.²⁶ Eylül 2011 itibarıyla, İngiltere hükümeti ve IMF'nin de katkılarıyla, Anguilla Hükümeti'nin bir bütçe gözden geçirme çalışmasına giriştiği ve vergi reformu gündemi yürüttüğü gözlemlenmektedir.²⁷ İngiliz parlamenter ve Dışişleri ve Milletler Topluluğu Dairesi (Foreign and Commonwealth Office) müsteşarı Henry Billingham'ın Aralık 2010'da Avam Kamarası Dışişleri Komitesi başkanına yazdığı bir mektubunda,²⁸ Anguilla'nın küresel ekonomik krizden ciddi yara aldığı, hükümetin ekonomiyi desteklemek için borçlanmaya devam ettiği, ve bu arada Birleşik Krallık yetkililerinin kredibilitesi daha yüksek gelir ve gider verileri için Anguilla hükümetine yoğun talepte

²⁵ Konuyla ilgili bir Anguilla Hükümeti raporu için bkz.

<<http://unpan1.un.org/intradoc/groups/public/documents/caricad/unpan017129.pdf>> (erişim: 20.09.2011).

²⁶ "At Home and Abroad: Building Capacity in UK and International Public Service," National School of Government, s.6 <<http://www.nationalschool.gov.uk/downloads/AtHomeAndAbroad.pdf>> (erişim: 20.09.2011). National School of Government için bkz. <<http://www.nationalschool.gov.uk/index.asp>> (erişim: 20.09.2011).

²⁷ İlgili haber için bkz. <<http://www.anguillian.com/article/articleview/10066/1/135/>> (erişim: 20.09.2011).

²⁸ İlgili mektup için bkz.

<<http://www.publications.parliament.uk/pa/cm201012/cmselect/cmfaff/writew/overseas/ot04.htm>> (erişim: 21.09.2011).

bulunduğu anlatılmaktadır. İngiltere'nin Dışışleri ve Milletler Topluluğu Dairesi'nin Anguilla hükümetine yaptığı kısa vadeli (6-12 ay) reform önerisi vergi sisteminin sadeleştirilmesini, orta ve uzun vadede ise daha geniş bir vergi tabanı üzerinden gelirlerin artırılmasını içeriyor. Buna ilaveten, kamu harcamalarının giderek artan bir kısmının personel maaşlarına ayrılması da eleştiriliyor ve kamu maliyesinin istikrara kavuşturulana ve yeni bir bütçe taslağı ile üç yıllık mali plan hazırlanana dek Anguilla'nın daha fazla borçlanmasına izin verilmeyeceğine dikkat çekiliyor. Son olarak, Billingham, mektubunda, Birleşik Krallık hükümetinin Anguilla gibi Denizaşırı Topraklardaki makul ihtiyaçları karşılama hedefine bağı olduğunu, ancak Anguilla hükümetinin kendi kaynaklarıyla çalışabilmesine imkan tanıyacak seçenekleri göz önünde bulundurmanın da Birleşik Krallık hükümetinin kendi vergi ödeyen vatandaşlarına karşı bir ödevi olduğunu belirtmektedir. Anguilla'da 2011 yoğun bir yasama yılı olmuştur. En son gündemde olan yasalar yeni bir Eğitim Yasası ve Kamu Alımları ve Sözleşme Yönetimi Yasasıdır.²⁹ Anguilla-İngiltere arasındaki ilişki, nitelik olarak KKTC-Türkiye ilişkisinden farklı olsa da, kamu maliyesine yönelik reform çalışmaları çerçevesinde bu iki durumun karşılaştırılması kıyaslama çalışmasına ilginç bir perspektif kazandırabilir. Anguilla'nın mikro-ülke statüsünün kıyaslama açısından bir dezavantaj olması söz konusudur, fakat buna rağmen Anguilla'daki kamu yönetimine kıyaslama çalışmasının bir sonraki aşamasında daha ayrıntılı bakmak faydalı sonuçlar doğurabilir. Anguilla hükümetinin genel görünümü aşağıdaki gibidir:³⁰

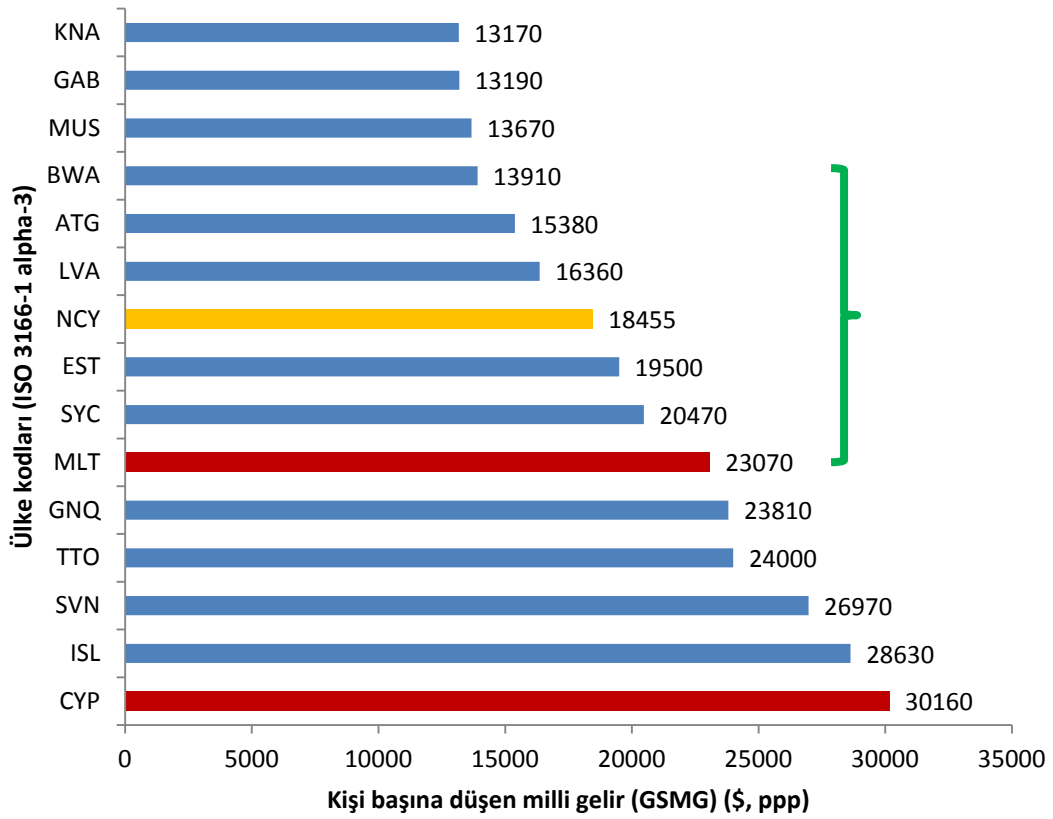
- **DEVLET BAŞKANI: İNGİLTERE KRALİÇESİ**
 - o **DEVLET BAŞKANININ ADADAKİ TEMSİLCİSİ: VALİ**
 - Başsavcılık
 - Yargı
 - Kamu yönetimi
 - Polis
 - **VALİNİN MECLİS ÜYELERİ ARASINDAN ATADIĞI HÜKÜMET BAŞKANI: BAŞBAKAN**
 - **VALİNİN BAŞBAKANIN TAVSİYELERİ DOĞRULTUSUNDA ATADIĞI, EN FAZLA 5 KABİNE ÜYESİ/BAKAN**
 - **BAKANLIKLAR:**
 - **MALİYE, EKONOMİK KALKINMA, YATIRIMLAR VE TURİZM BAKANLIĞI**
 - o Ada içi gelirler
 - o İstatistikler
 - o Hazine
 - o Gümrük
 - **TOPLUMSAL KALKINMA BAKANLIĞI**
 - o Eğitim
 - o Toplumsal kalkınma
 - o Gençlik ve kültür
 - o Cezaevi
 - **İÇİŞLERİ, DOĞAL KAYNAKLAR, EMLAK VE İMAR BAKANLIĞI**
 - o İşgücü

²⁹ İlgili belgeler için bkz. <http://www.gov.ai/document_library.php> (erişim: 22.09.2011). Anguilla Anayasası için bkz. <<http://www.legislation.gov.uk/uksi/1990/587/contents/made>> (erişim: 22.09.2011).

³⁰ İlgili kaynak için bkz. <<http://www.gov.ai/directory.php>> (erişim: 22.09.2011).

- o Muhaceret
- o Emlak ve haritalandırma
- o İmar/bayındırlık
- **ALTYAPI, İLETİŞİM, KAMU HİZMETLERİ, KONUTLANDIRMA, TARIM VE BALIKÇILIK BAKANLIĞI**
 - o Bilişim teknolojisi ve e-hükümet hizmetleri
 - o Tarım
 - o WallBlake Havalimanı
 - o Balıkçılık ve deniz kaynakları

Kişi başına düşen milli gelir (GSMG) (Dünya Bankası 2010 verileri, satın alma gücü paritesi (ppp) temelinde)

KKTC'deki kişi başına düşen milli gelire en yakın kişi başına düşen milli gelire sahip küçük ülkeler: Botsvana, Antigua ve Barbuda, Letonya, Estonya, Şeyseller, ve Malta.

KKTC'deki kişi başına düşen GSMG'e en yakın kişi başına düşen GSMG'e sahip küçük ülkeler:

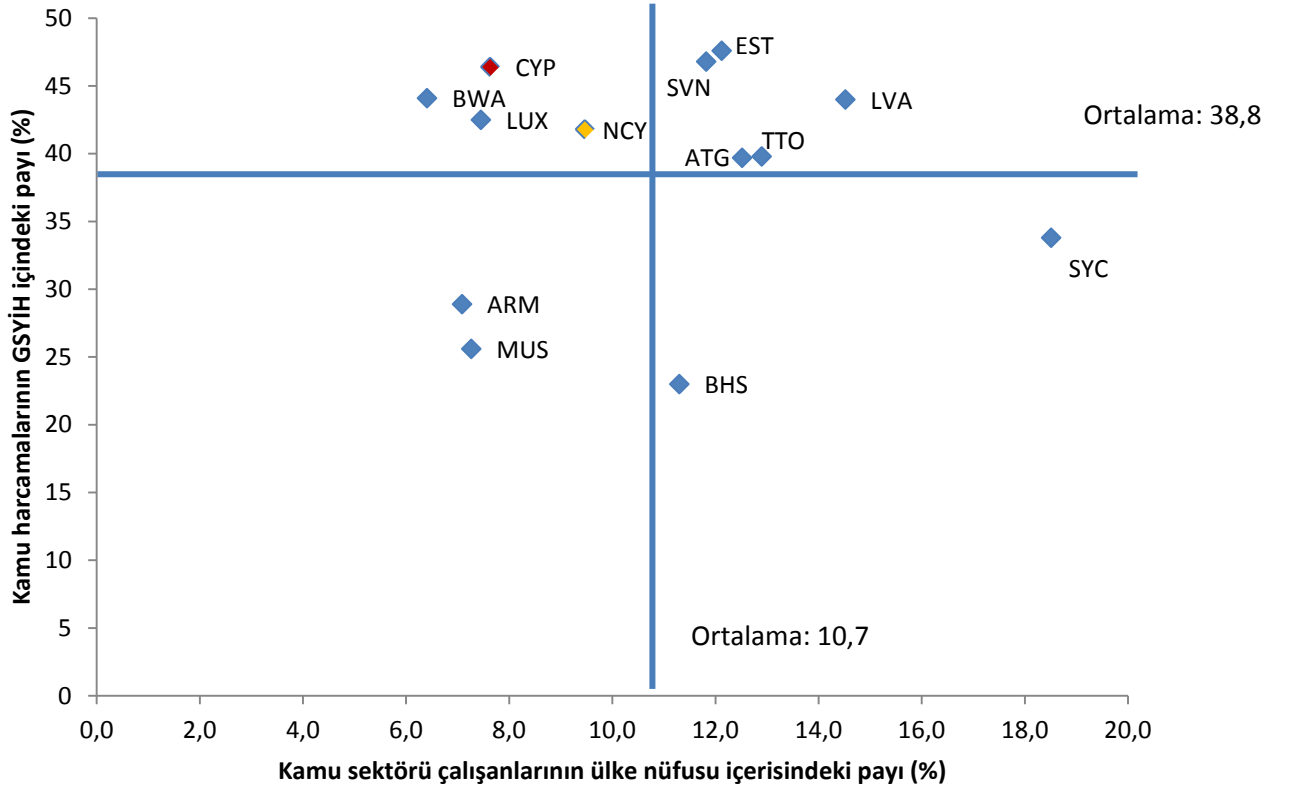
Küçük ülke	Kişi başına düşen milli gelir
Malta (MLT)	23070
Şeyseller (SYC)	20470
Estonya (EST)	19500
Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (NCY)	18455
Letonya (LVA)	16360

Antigua ve Barbuda (ATG)	15380
Botswana (BWA)	13910

Kişi başına düşen GSYİH'dan farklı olarak, bir başka veritabanından elde edilen kişi başına düşen milli gelir rakamları, KKTC'nin küçük AB devletleri Malta, Estonya, ve Letonya ile yakınlık gösterdiğine işaret etmektedir. Bu da KKTC'yi AB küçük devletleriyle daha derinlemesine kıyaslamanın anlamlı olduğunu gösteren güçlü bir veridir.

2010 kişi başına düşen milli gelir verileri ışığında ve Dünya Bankası Atlas Yöntemi'ne göre hesaplanan gelir grupları şunlardır: düşük gelir (\$1,005 ve altı); düşük orta gelir (\$1,006-\$3,975 arası); yüksek orta gelir (\$3,976-\$12,275 arası); ve yüksek gelir (\$12,276 ve üzeri). Küçük ülkelerin tamamına baktığımızda bütün gelir gruplarına ait ülkeler görmemiz mümkündür. Bu çeşitlilik anlamında küçük ülkeler ile büyük ülkeler arasında bir fark yoktur.³¹ KKTC yukarıdaki veriler ışığında yüksek gelir grubuna ait ülkeler arasında yerini almaktadır. Bu gruba KKTC'ye en yakın kişi başına düşen milli gelire sahip küçük AB ülkeleri de (Malta, Estonya, Letonya) dahildir.

Kamu sektörü çalışanlarının nüfustaki payı ile kamu harcamalarının GSYİH'daki payı arasındaki ilişki

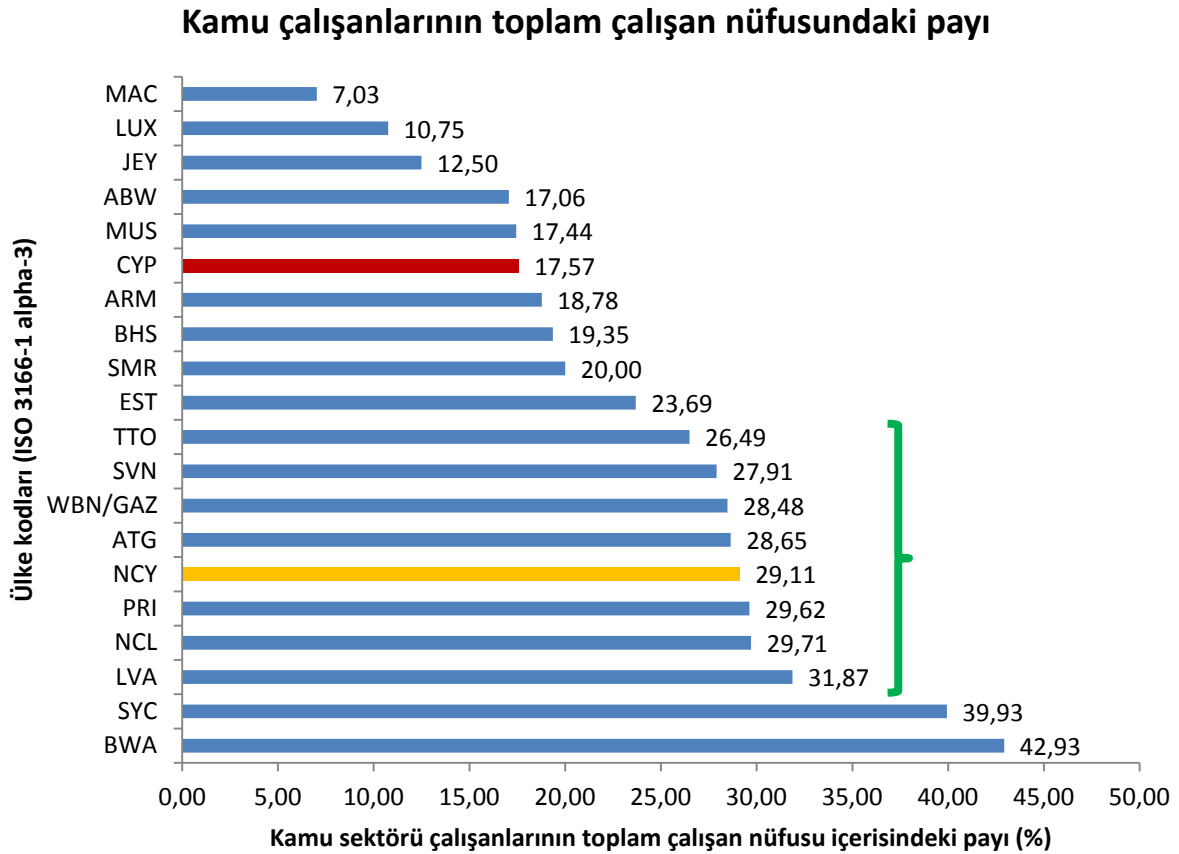

Kamu sektörü çalışanlarının ülke nüfusu içindeki payı ile kamu harcamalarının GSYİH'daki payı arasında, verilerine ulaşılabilen küçük ülkeler kapsamında, doğrusal bir ilişki olduğu söylenemez. Yine

³¹ Konuya ilişkin bir çalışma için bkz. W. Easterly and Aart Kraay, "Small States, Small Problems? Income, Growth, and Volatility in Small States," 1999
<http://siteresources.worldbank.org/DEC/Resources/SmallStatesSmallProblems.pdf> (erişim: 15.09.2011).

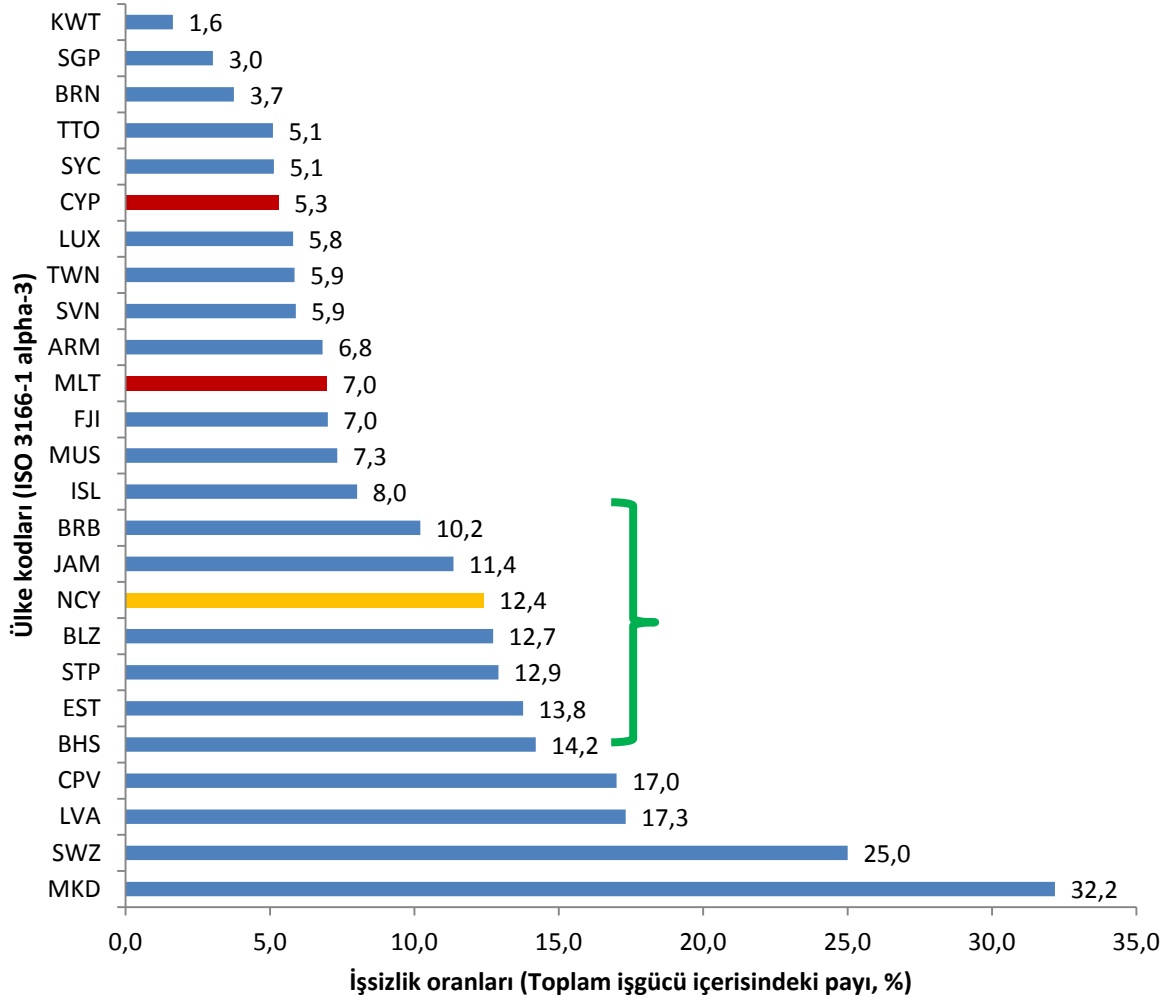
de şu çıkarsamalar yapılabilir: KKTC kamu sektörü çalışanlarının nüfustaki payı, küçük ülke ortalamasının biraz altındadır. Öte yandan, KKTC kamu harcamalarının GSYİH içindeki payı ortalamanın biraz üzerindedir. Bu durum, ortalamanın altında bir büyüklüğü olan kamu sektörünün (kamu sektörü için) ortalamanın üstünde harcama yaptığına (yapıldığına) işaret edebilir. Benzer durumda olan diğer ülkeler Güney Kıbrıs, Lüksemburg, ve Botsvana'dır. Diğer küçük AB devletleri Estonya, Slovenya, ve Letonya ortalamanın üzerinde kamu personeline sahip olup ortalamanın üzerinde kamu harcaması yapmaktadır. Ermenistan ve Mauritius ise, ortalamanın altında kamu personeliyle ortalamanın altında harcama yapan ülkeler olarak konumlanmaktadır.

Kamu sektörü çalışanlarının ülke nüfusu değil de toplam çalışan nüfusu içindeki payına baktığımızda ise, KKTC toplam çalışan nüfusu içindeki %29,11 kamu sektörü çalışanı payıyla Trinidad ve Tobago (%26,49), Slovenya (%27,91), Filistin (%28,48), Antigua ve Barbuda (%28,65), Porto Riko (%29,62), Yeni Kaledonya (%29,71) ve Letonya (%31,87) ile karşılaştırılabilir durumdadır.

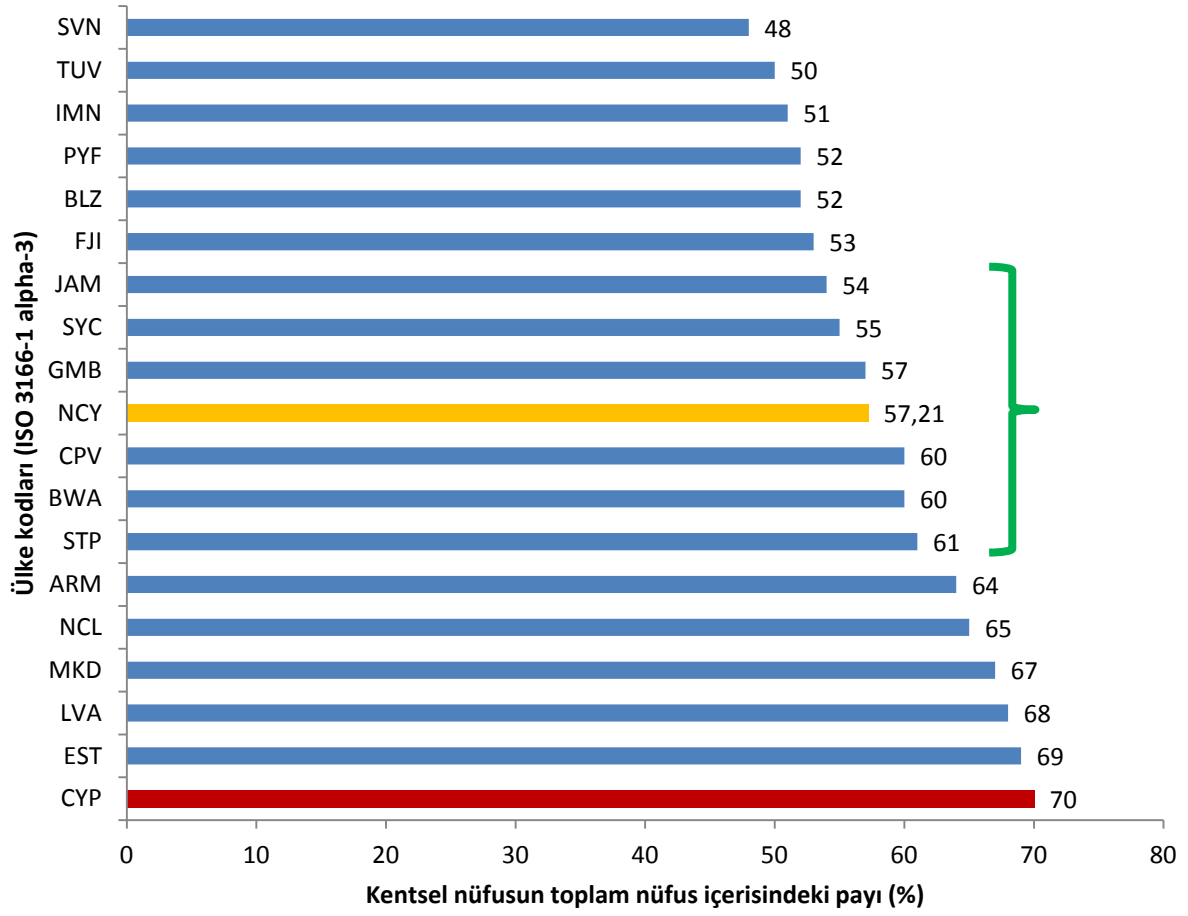

İşsizlik oranları bakımından yine önceden karşımıza çıkan ülkeler arasında Barbados (%10,2), Belize (%12,7), Sao Tome ve Principe (%12,9), Estonya (%13,8), ve Bahamalar (%14,2), KKTC'ye (%12,4) yakın işsizlik rakamlarıyla dikkat çekmektedir. Dolayısıyla, Belize ve Barbados'a daha yakından bakılabileceğine işaret eden önceki verilere işsizlik oranları da eklenebilir.

İşsizlik

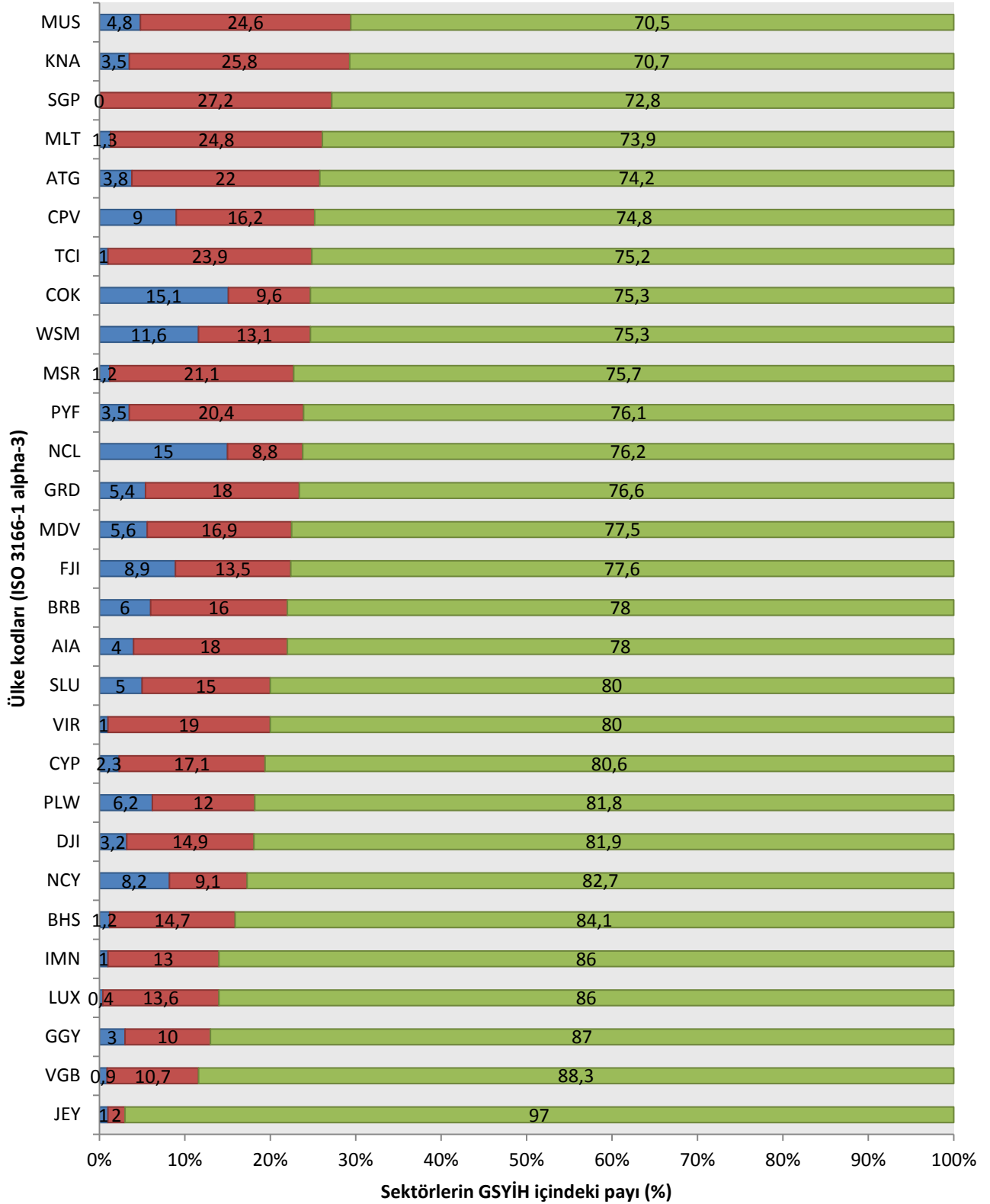

Kentsel nüfus oranları (Dünya Bankası 2009 verileri)

Kentsel nüfus oranları KKTC'yle (%57,2) en çok benzeşen ülkeler ise sırasıyla Jamaika (%54), Şeyseller (%55), Gambiya (%57), Yeşil Burun Adaları (%60), Botswana (%60), ve Sao Tome ve Principe (%61) olarak görünmektedir.

Sektörlerin (tarım, sanayi, hizmetler) GSYİH içindeki payı (CIA World Factbook verileri)

MAVİ: tarım / KIRMIZI: sanayi / YEŞİL: hizmetler

Tarım, sanayi, ve hizmetler sektörlerinin küçük ülkelerin GSYİH'sı içindeki paylarını gösteren yukarıdaki şekilde yalnızca GSYİH'sının %70'inden fazlası hizmetler sektörüne ayrılmış küçük ülke ekonomileri gösterilmiştir. Bunun amacı, GSYİH'sının %83'e yakınına hizmetler sektörünün temsil ettiği KKTC'ye benzer ekonomik yapıları olan ülkeleri tespit edebilmek ve bu ülkelerle kıyaslamaya odaklanmaktır. Bir adım daha ileriye giderek, tarım ve sanayi sektörlerinin GSYİH içindeki toplam payı %20'yi aşmayan ülkelere bakacak olursak, KKTC'nin AB küçük devletlerinden Lüksemburg ve Güney Kıbrıs'la, bağımlı bölgelerden/ülkelerden ise her üçü Britanya Kraliyet Toprağı (Crown Dependency) statüsünde olan (Denizaşırı Toprağı/Overseas Territory statüsünden daha yakın bir ilişki tesis eden) ve AB'yle mal dolaşımı serbest olup insan/hizmet/sermaye dolaşımı serbest olmayan, tek adadan oluşan Man Adası, Guernsey, ve Jersey'le kıyaslanabileceğini görebiliriz. Aşağıdaki tabloda yer alan ve Manş Adaları olarak da bilinen Britanya Kraliyet Toprağı kategorisindeki bu küçük ülkelerin ekonomik yapılarıyla ilgili bilgiler, aynı zamanda KKTC'nin kalkınma vizyonu çerçevesinde kamuoyunda sürekli tartışılan ve adada geliştirilmesi hedeflenen bazı temel sektörlerle de işaret etmektedir. Dolayısıyla, KKTC ile bir Kraliyet Toprağının kıyaslanması, KKTC'nin ekonomik kalkınma vizyonu açısından anlamlı olabilir.

BRİTANYA KRALİYET TOPRAKLARININ EKONOMİK YAPILARI (Kaynak: CIA World Factbook)	
GUERNSEY:	Bu küçük ve zengin Manş Adası ekonomisinde, finans hizmetleri -bankacılık, fon yönetimi, sigortacılık- istihdamın yaklaşık %23'ünü ve toplam gelirin yaklaşık %50'sini teşkil etmektedir. Turizm, imalat ve bahçeçilik -özellikle domates ve kesme çiçekler- düşüştür. Finans hizmetleri, inşaat, perakende, ve kamu kesimi büyümektedir. Düşük vergiler ve özellikle düşük veraset ve intikal vergileri Guernsey'i popüler bir vergi cenneti yapmaktadır. AB uluslarının gelişmekte olan ekonomik entegrasyonu Guernsey'in içinde faaliyet gösterdiği çevreyi değiştirmektedir.
JERSEY:	Jersey'nin ekonomisi uluslararası finans hizmetlerine, tarıma, ve turizme dayalıdır. 2005 itibarıyla finans sektörü ada hasılasının yaklaşık %50'sini teşkil etmekteydi. Patates, karnabahar, domates, ve özellikle çiçekler, çoğunlukla Birleşik Krallık'a gönderilen önemli ihracat ürünleridir. Jersey'de yetiştirilen süt ineği dünyaca meşhurdur ve ihracat üzerinden önemli bir gelir kaynağıdır. Süt ürünleri Birleşik Krallık'a ve diğer AB ülkelerine gönderilmektedir. Turizm GSYİH'nın dörtte birini oluşturmaktadır. Son yıllarda, hükümet hafif sanayinin Jersey'e yerleşmesini teşvik etmiştir ve bunun sonucunda bir elektronik endüstrisi gelişmiş, diğer daha geleneksel endüstrilerin yerini almıştır. Bütün hammaddeler, enerji ihtiyaçları, ve hatta Jersey'nin gıda ihtiyaçlarının büyük bölümü ithal edilmektedir. Düşük vergiler ve özellikle düşük veraset ve intikal vergileri adayı popüler bir vergi cenneti yapmaktadır. Yaşam standartları Birleşik Krallık'inkine yakındır.
MAN ADASI:	Offshore bankacılık, imalat, ve turizm, ekonominin ana sektörleridir. Hükümet yüksek-teknoloji şirketlerine ve finans kurumlarına düşük vergiler ve diğer teşviklerle adaya yerleşme olanağı sunmaktadır; bunun sonucunda da yüksek-gelirli endüstrilerde iş olanakları artmıştır. Dolayısıyla, bir zamanlar ekonominin ana sektörleri olan tarım ve balıkçılığın GSYİH'daki payları azalmıştır. Man Adası online kumar siteleri ve film endüstrisi için de bir cazibe merkezidir. Ticaretin çoğunluğu Birleşik Krallık'la yapılmaktadır. Man Adası, AB piyasalarına serbest erişimden faydalanmaktadır.

Man Adası, 35.000 \$ civarındaki kişi başına düşen GSYİH'sıyla, KKTC'den oldukça yüksek bir gelir grubunda olsa da, diğer iki Kraliyet Toprağı adasına göre (Jersey 57.000\$, Guernsey 44.600\$) KKTC'yle daha kıyaslanabilir durumdadır. Yüzölçümü bakımından da üç ada arasında KKTC'den daha küçük olmasına rağmen KKTC'ye en yakın olan Man Adası'dır (Guernsey 78, Jersey 118, Man Adası 572

kilometre kare). Man Adası'nın nüfusu 85.000'e yakındır. %51 kentsel nüfus oranı KKTC'ninkine (%57,2) yakındır.

Kamu reformu açısından bakıldığında, kamu maliyesinde büyük sıkıntılar yaşayan Man Adası hükümetinin 2011 içerisindeki gündemi yeni bir emeklilik sistemidir. Kamu sektörü çalışanları için emeklilik planlarının Birleşik Krallık'taki sisteme bağlı olmaktan çıkarılmasını ve özertleştirilmesini öngören reform çalışmasında, 7.500 kişilik kamu çalışanı nüfusu için 18 farklı emeklilik planı bulunan (İngiltere'deki kamu çalışanı sayısı Man Adası'ndakinin 700 katı olmasına rağmen, emeklilik planı sayısı aynıdır) Man Adası'nda birleşik bir emeklilik programı tasarlanması gündemdedir. Kamu kesimindeki emeklilik ve sosyal güvenlik sistemi sürdürülemez bir yapıda olan KKTC'nin sosyal güvenlik sektörü için gerçekleştirilecek fonksiyonel yatay analizin Man Adası'ndaki süreç ve deneyimi de yakından takip eden mukayeseli bir analizle desteklenmesi düşünülebilir.³²

Man Adası, Küçük Ülkeler Mali Yönetim Merkezi'ne (Small Countries Financial Management Centre - SCFMC) ev sahipliği yapmaktadır. Merkez, Man Adası hükümeti, Dünya Bankası, İngiliz Milletler Topluluğu Sekreteryası, Ekonomik Kalkınma İçin Küçük Adalar Ağı (Small Islands Network for Economic Development) ve Oxford profesörlerinin ortak inisiyatifiyle 2009'da kurulmuştur.³³

Man Adası hükümetinin genel görünümü aşağıdaki gibidir:³⁴

- DEVLET BAŞKANI: İNGİLTERE **KRALİÇESİ**
 - o DEVLET BAŞKANININ ADADAKİ TEMSİLCİSİ: **VALİ**
 - VALİ TARAFINDAN MECLİS ÜYELERİ ARASINDAN ATANAN **BAŞBAKAN**
 - VALİ TARAFINDAN BAŞBAKANIN TAVSİYELERİ DOĞRULTUSUNDA ATANAN VE **BAKANLAR KURULUNU OLUŞTURAN EN FAZLA 9 BAKAN**
 - **BAKANLIKLAR (DEPARTMENTS):**
 - TOPLUM, KÜLTÜR VE EĞLENCE BAKANLIĞI
 - EKONOMİK KALKINMA BAKANLIĞI
 - EĞİTİM VE ÇOCUK BAKANLIĞI
 - ÇEVRE, GIDA VE TARIM BAKANLIĞI
 - SAĞLIK BAKANLIĞI
 - İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
 - ALTYAPI BAKANLIĞI
 - SOSYAL HİZMET BAKANLIĞI
 - YEREL HÜKÜMET VE ÇEVRE BAKANLIĞI (Değişt; 1 Nisan 2010 itibarıyla yetkileri ve teşkilatı Çevre, Gıda ve Tarım; Altyapı; ve Sosyal Hizmet Bakanlıklarına dağıtıldı)
 - HAZİNE BAKANLIĞI
 - **BAĞIMSIZ KAMU KURULLARI (STATUTORY BOARDS)**
 - KAMU HİZMETİ KOMİSYONU (CIVIL SERVICE COMMISSION)

³² Man Adası hükümetinin resmi websitesindeki kamu sektörü emeklilik reformu sayfası için bkz. <<http://www.gov.im/cso/pensions/>> ve <<http://www.iomunifiedscheme.im/Pages/Welcome.aspx>> (erişim: 21.09.2011) ve Man Adası Başbakanı Tony Brown'un yerel gazete Isle of Man Examiner'in 29 Mart 2011 sayısında emeklilik reformuna ilişkin yazdığı bir yazı için bkz. <<http://www.gov.im/lib/docs/cso/pensionessay.pdf>> (erişim: 21.09.2011).

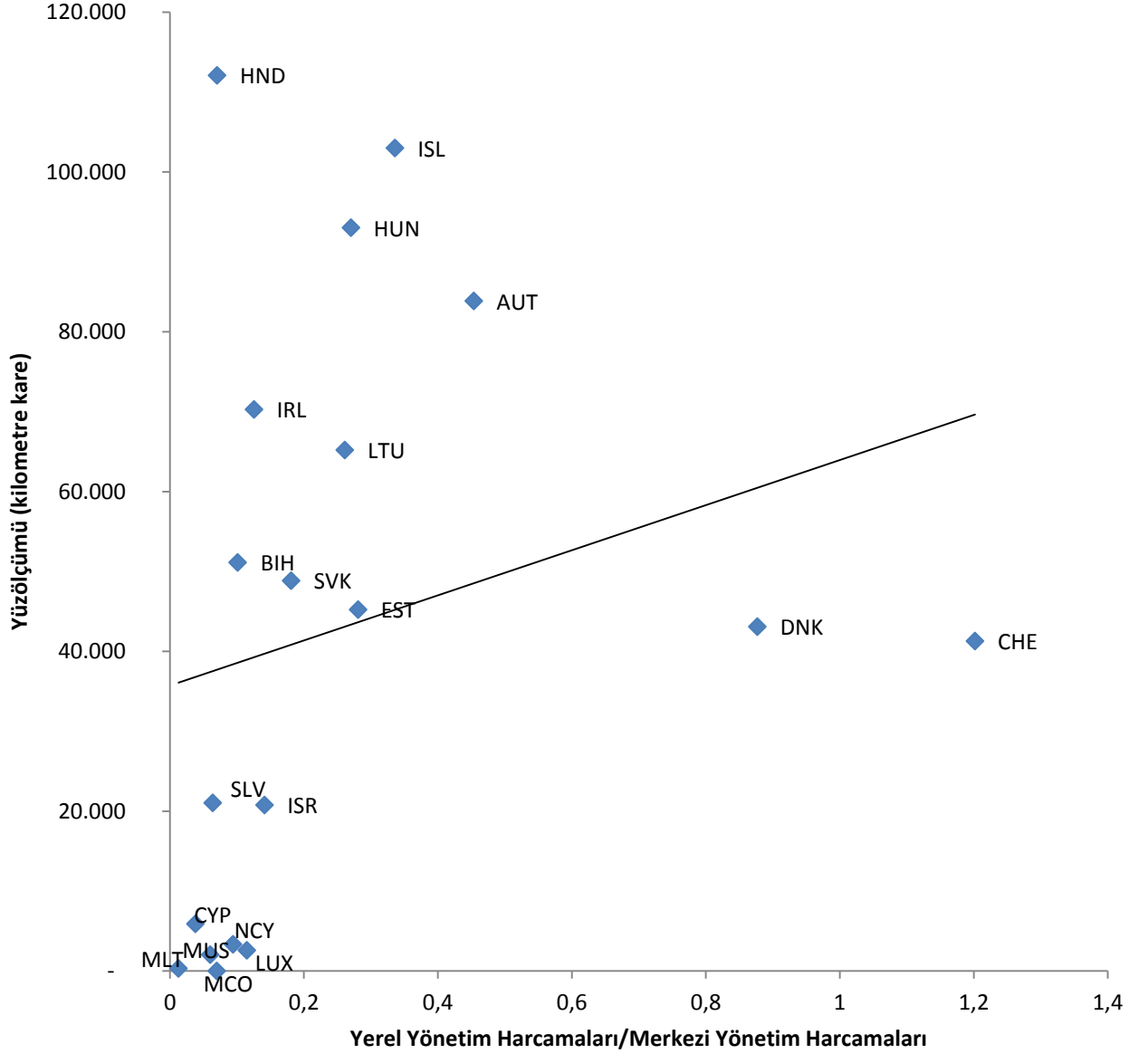
³³ SCFMC için bkz. <<http://www.scfmc.im/>> (erişim: 21.09.2011).

³⁴ İlgili kaynak için bkz. <<http://www.gov.im/government/departments/departments.xml>> (erişim: 21.09.2011).

- ULUSAL ORTAK (İŞÇİ-İŞVEREN) SANAYİ KONSEYİ (WHITLEY COUNCIL)
- MANX ULUSAL MİRASI (MANX MÜZESİ + ULUSAL VAKIF)
- İLETİŞİM KOMİSYONU
- KUMAR DENETİM KOMİSYONU
- MALİ DENETİM KOMİSYONU
- SİGORTA VE EMEKLİLİK MÜDÜRLÜĞÜ (INSURANCE AND PENSIONS AUTHORITY)
- ADİL TİCARET DAİRESİ
- POSTA DAİRESİ
- SU VE KANALİZASYON MÜDÜRLÜĞÜ
- ELEKTRİK MÜDÜRLÜĞÜ
- HERHANGİ BİR BAKANLIK YA DA KURUL ALTINDA OLMAYAN **DAİRELER**
 - BAŞSAVCILIK
 - BAŞKATİPLİK (CHIEF SECRETARY - KAMU YÖNETİMİNİN BAŞI)
 - NÜFUS DAİRESİ
 - VERİ KORUMA DENETÇİSİ
 - İNSAN KAYNAKLARI DAİRESİ

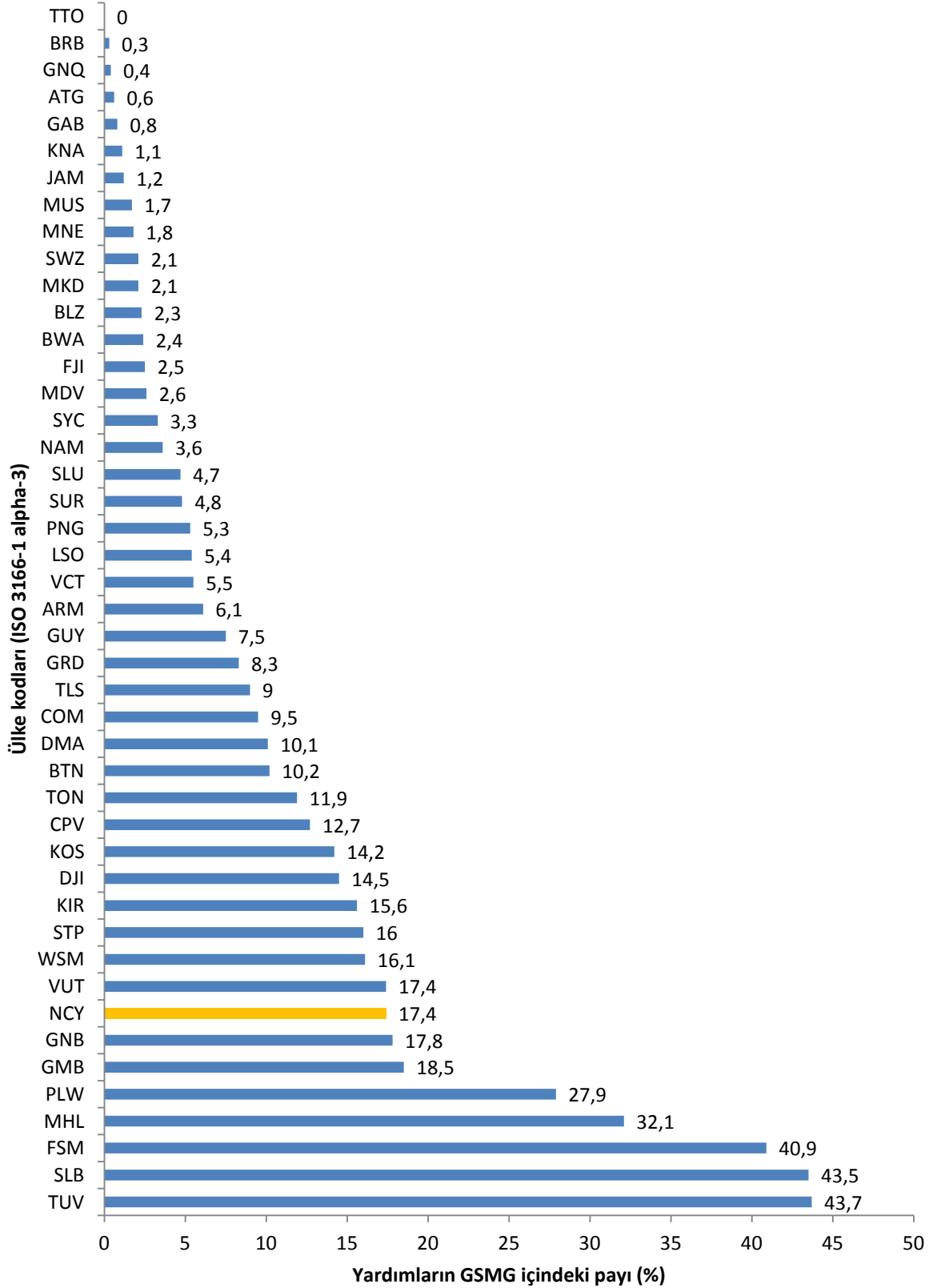
Yerel yönetim harcamalarının merkezi yönetim harcamalarına oranı ile yüzölçümü arasındaki ilişki

(IMF verileri)

Yukarıdaki şekilde, yüzölçümü ile “yerel yönetim harcamaları/merkezi yönetim harcamaları” oranı arasındaki ilişki incelenmektedir. Yüzölçümü 20.000 kilometre karenin altında veya yakınında olan Güney Kıbrıs, Lüksemburg, Malta, ve Slovenya’nın küçük AB devletleri olarak KKTC’ninkine benzer bir yerel/merkezi yönetim harcama oranına (0,2 altında) sahip olduklarını görebiliyoruz. Öte yandan, bu rapordaki diğer şekillerden farklı olarak, yüzölçümünün etkisini görebilmek için burada yer verilen görece büyük ülkelere, örneğin 60.000 kilometre kareden büyük yüzölçümüne sahip Litvanya (LTU), İrlanda (IRL), Macaristan (HUN), ve Honduras’a (HND) bakıldığında, yerel/merkez harcamaları oranının 0,4’ün altında kaldığı görülmektedir. Buna karşın yüzölçümleri 40.000 kilometre kare dolaylarında olsa da yüksek yerel yönetim harcamalarına sahip olan iki ülke Danimarka ve İsviçre’dir.

Yardımların GSMG içindeki payı (Dünya Bankası 2009 verileri)*

* KKTC'ye yapılan Türkiye Cumhuriyeti yardımları rakamı T.C. Lefkoşa Büyükelçiliği Yardım Heyeti Başkanlığı'nın hazırladığı "KKTC Ekonomi Durum Raporu 2010" başlıklı çalışmadan alınmıştır (2009 yılı için 600,3 milyon dolar yardım). Aynı çalışmada 2009 yılı KKTC GSMH'sı 3.444 milyon dolar olarak belirtilmiştir.

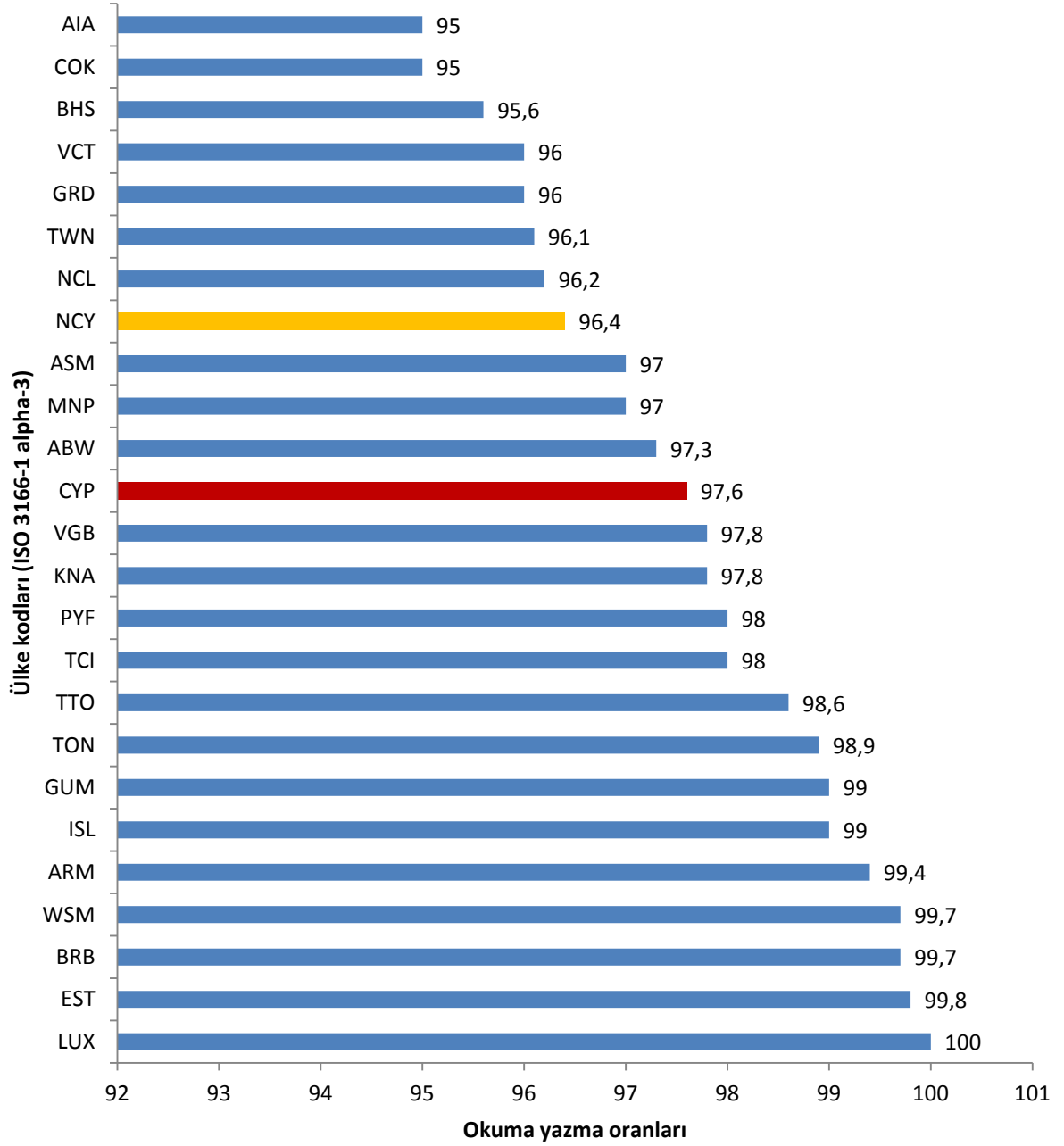
Vanuatu, KKTC'yle aynı düzeyde yardım alan bir küçük bağımsız devlettir. Takımda coğrafyasına sahip ülkenin nüfusu 224.000 civarındadır. Kaynağı büyük çoğunlukla Avustralya olan yardımların amacı kamu maliyesinde denetim mekanizmalarını güçlendirmek ve kamu hizmetlerinde işe alımı rasyonelleştirmektir. Vanuatu hükümetinin resmi websitesinde, 2006'da yardımların yapısını inceleyen bağımsız bir rapora atıfta bulunulmakta ve bu rapora göre Avustralya yardımları olmaksızın Vanuatu'nun kamu sektörünün daha siyasallaşmış ve yozlaşmış bir yapıya sahip olacağının tespit edildiği ileri sürülmektedir. Vanuatu ile Avustralya hükümetleri çeşitli reform programları tasarlamışlardır. Örneğin, "Büyüme İçin Yönetişim" (Governance for Growth) programı kamu yatırımlarının ve harcamalarının kalitesinin artırılmasını, kamu maliyesi yönetiminin ve istatistiklerinin Avustralya İstatistik Dairesi'nin teknik yardımıyla geliştirilmesini, ve elektrik, telekomünikasyon ve havayolları alanlarında reform önerilerini içermektedir.³⁵

Aşağıda son olarak, küçük ülkelerin KKTC'ye kıyasla okuma-yazma oranları ile ortalama yaşam süreleri verilmektedir.

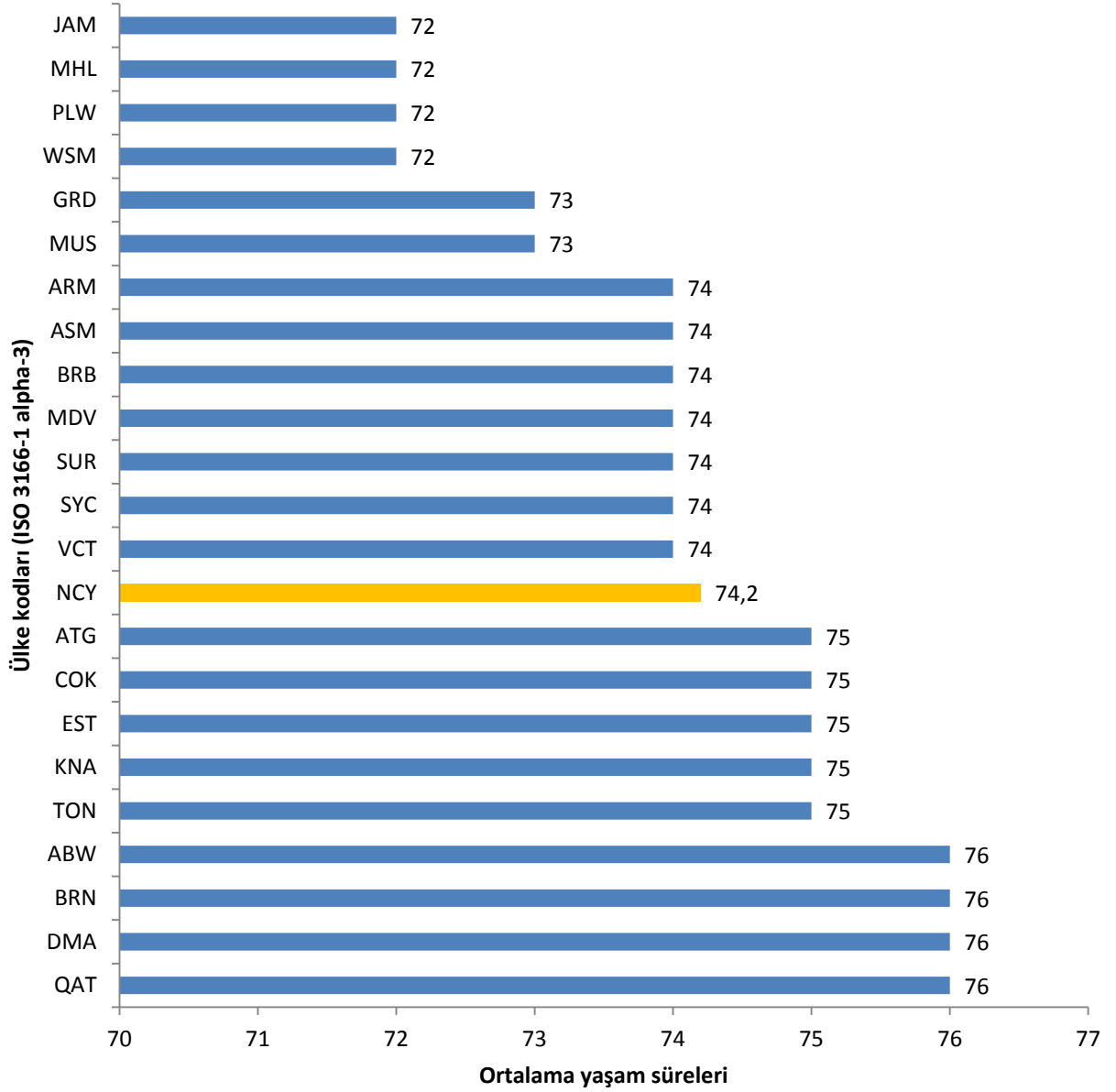
³⁵ İlgili sayfa için bkz.

<http://www.governmentofvanuatu.gov.vu/index.php?option=com_content&view=article&id=58:ausaid-in-vanuatu&catid=38:development-partners&Itemid=2> (erişim: 21.09.2011).

Okuma yazma oranları (CIA World Factbook verileri)

Ortalama yaşam süreleri (Dünya Bankası 2009 verileri)

ÖNERİLEN VAKA ÇALIŞMALARI

KKTC-FOKUS Kıyaslama Çalışması raporu sonucunda, kıyaslama çalışmasının bir sonraki aşamasında, KKTC'nin Güney Kıbrıs, Malta, İzlanda ve Man Adası'yla daha yakından karşılaştırılması ve incelenmesi önerilmektedir. Güney Kıbrıs ve Malta, hem KKTC'yle aynı bölgeyi (Akdeniz) paylaşmaları,³⁶ hem de KKTC'nin siyasi hedefi olan AB üyeliğine sahip olmaları bakımından derinlemesine kıyaslama kapsamına alınmalıdır. Malta'nın yüksek öğretimdeki "küçük ülkeler" yaklaşımı ve küçük ülkeler

³⁶ Bölgenin kıyaslama çabası açısından önemi için bkz. H. W. Armstrong ve R. Read, "Comparing the Economic Performance of Dependent Territories and Sovereign Microstates," *Economic Development and Cultural Change*, 48/2, 2000, 285-306.

alanında araştırmalar yürüten temel kurumlara ev sahipliği yapması da önemli bir ayrıntıdır.³⁷ İzlanda da AB yeliğini hedefleyen ve KKTC'ye yakın bir nüfusa sahip olan bağımsız bir ada devleti olarak önem kazanmaktadır. Son olarak, KKTC'nin Türkiye ile olan özel ilişkisi ve özel uluslararası hukuki statüsü, onu bir bağımlı ülkeyle karşılaştırmayı gerektirdiğinden, coğrafyası tek bir adadan oluşan bağımlı ülkeler arasında (Aruba, Bermuda, Curaçao, Guam, Guernsey, Jersey, Man Adası, Yeni Kaledonya), Man Adası, gerek ekonomik kalkınma başarısı, gerek Birleşik Krallık ve dolayısıyla AB'yle arasındaki özel ilişki ve İngiliz ortak hukuku geğmişi, gerekse Küçük lkeler Mali Yönetim Merkezi'ne ev sahipliği yapması bakımından KKTC'yle kıyaslanması durumunda önemli bir perspektif kazandırabilecek bir ülkedir.

³⁷ G. Baldacchino, "The small state in higher education: a conceptual assessment," *Teaching in Higher Education*, Vol. 16, No. 4, August 2011.

KÜÇÜK ÜLKELERİN HUKUK SİSTEMLERİ

Küçük ülkelerin ISO 3166-1 alpha-3 kodları	Hukuk sistemi
NCY	Karma (Kara Avrupası + İngiliz ortak hukuku)
CYP	Karma (Kara Avrupası + İngiliz ortak hukuku)
VIR	ABD ortak hukuku
ABH	Büyük ölçüde Rusya sistemine benziyor
ASM	Karma (ABD ortak hukuku + teamül hukuku)
AND	Karma (Kara Avrupası + teamül hukuku)
AIA	İngiliz ortak hukuku
ATG	İngiliz ortak hukuku
ABW	Kara Avrupası (Hollanda)
BHS	İngiliz ortak hukuku
BHR	Karma (İngiliz ortak hukuku + şeriat)
BRB	İngiliz ortak hukuku
ESH	Karma (Kara Avrupası/Fransa + şeriat)
WBN	Karma
BLZ	İngiliz ortak hukuku
BMU	İngiliz ortak hukuku
BWA	Karma (Kara Avrupası/Roma-Hollanda + ortak hukuk + teamül hukuku)
VGB	İngiliz ortak hukuku
BRN	Karma (İngiliz ortak hukuku + şeriat)
BTN	Karma (İngiliz ortak hukuku + Budist hukuk)
CYM	İngiliz ortak hukuku + yerel yasalar
GBZ	İngiliz ortak hukuku (uygulanabildiği yerde)
CXR	Avustralya ortak hukuku
DJI	Karma (Kara Avrupası/Fransa + şeriat + teamül)
CCK	Avustralya ortak hukuku
COK	Yeni Zelanda ortak hukuku
CUW	Karma (Kara Avrupası/Hollanda + İngiliz

Küçük ülkelerin ISO 3166-1 alpha-3 kodları	Hukuk sistemi
	ortak hukuku)
NKR	-
TLS	Kara Avrupası (Endonezya, Portekiz)
DMA	İngiliz ortak hukuku
GNQ	Karma (Kara Avrupası + ortak hukuk)
ARM	Kara Avrupası
EST	Kara Avrupası
FLK	İngiliz ortak hukuku + yerel yasalar
FRO	Danimarka yasaları (uygulanabildiği yerde)
FJI	İngiliz ortak hukuku
PYF	Fransa yasaları
GAB	Karma (Kara Avrupası/Fransa + teamül hukuku)
GMB	Karma (İngiliz ortak hukuku + şeriat + teamül hukuku)
GAZ	Karma
GNB	Karma (Kara Avrupası/Fransa + teamül hukuku)
GRD	İngiliz ortak hukuku
GRL	Danimarka yasaları (uygulanabildiği yerde)
GUM	ABD ortak hukuku
GGY	Karma (teamül hukuku + Kara Avrupası/Fransa + İngiliz ortak hukuku)
GUY	Karma (İngiliz ortak hukuku + Kara Avrupası/Roma-Hollanda)
SOS	Büyük ölçüde Rusya sistemine benziyor
ISL	Kara Avrupası/Danimarka
JAM	İngiliz ortak hukuku
JEY	İngiliz ortak hukuku (uygulanabildiği yerde) + yerel yasalar
MNE	Kara Avrupası
QAT	Karma (şeriat + Kara Avrupası)
KIR	Karma (İngiliz ortak hukuku +

Küçük ülkelerin ISO 3166-1 alpha-3 kodları	Hukuk sistemi
	teamül hukuku)
COM	Karma (şeriat + Kara Avrupası/Fransa + teamül hukuku)
KOS	Karma (iç hukuk + uluslararası hukuk + sosyalist kanunlar)
KWT	Karma (İngiliz ortak hukuku + Kara Avrupası/Fransa + şeriat)
MNP	ABD ortak hukuku
LSO	Karma (İngiliz ortak hukuku + Kıta Avrupası/Roma-Hollanda)
LVA	Karma (Kıta Avrupası + sosyalist kanunlar)
LIE	Kıta Avrupası/İsviçre-Avusturya-Almanya
LUX	Kıta Avrupası
MAC	Kıta Avrupası/Portekiz
MKD	Kıta Avrupası
MDV	Karma (İngiliz ortak hukuku + şeriat)
MLT	Karma (İngiliz ortak hukuku + Kıta Avrupası/Roma)
IMN	İngiliz ortak hukuku + yerel yasalar
MHL	ABD ve İngiliz ortak hukuku + teamül hukuku + yerel yasalar
MUS	Karma (İngiliz ortak hukuku + Kıta Avrupası/Fransa)
FSM	Karma (İngiliz ortak hukuku + teamül hukuku)
MCO	Kıta Avrupası/Fransa
MSR	İngiliz ortak hukuku
NAM	Karma (Kıta Avrupası/Roma-Hollanda + teamül hukuku)
NRU	İngiliz ortak hukuku + teamül hukuku
NIU	İngiliz ortak hukuku
NFK	İngiliz ortak hukuku + Avustralya yasaları
PLW	Karma (Kıta Avrupası + İngiliz ortak hukuku + teamül hukuku)
PNG	Karma (İngiliz ortak hukuku + teamül hukuku)
PCN	Yerel yasalar

Küçük ülkelerin ISO 3166-1 alpha-3 kodları	Hukuk sistemi
PRI	Karma (Kıta Avrupası/İspanya + ABD federal sistemi)
STP	Karma (Kıta Avrupası/Portekiz + teamül hukuku)
BLM	Kıta Avrupası/Fransa
SHN	Karma (İngiliz ortak hukuku + yerel yasalar)
KNA	İngiliz ortak hukuku
SLU	İngiliz ortak hukuku
MAF	Kıta Avrupası/Fransa
SPM	Kıta Avrupası/Fransa
VCT	İngiliz ortak hukuku
WSM	Karma (İngiliz ortak hukuku + teamül hukuku)
SMR	Kıta Avrupası/İtalya
SGP	İngiliz ortak hukuku
SXM	Karma (İngiliz ortak hukuku + Kıta Avrupası/Hollanda)
SVN	Kıta Avrupası
SLB	Karma (İngiliz ortak hukuku + teamül hukuku)
SUR	Kıta Avrupası/Hollanda
SJM	Norveç yasaları (uygulanabildiği yerde)
SWZ	Karma (İngiliz ortak hukuku + Kıta Avrupası + teamül)
SYC	Karma (İngiliz ortak hukuku + Kıta Avrupası/Fransa + teamül)
TWN	Kıta Avrupası
TKL	Yeni Zelanda ortak hukuku
TON	İngiliz ortak hukuku
TRN	
TTO	İngiliz ortak hukuku
TCI	Karma (İngiliz ortak hukuku + Kıta Avrupası)
TUV	Karma (İngiliz ortak hukuku + teamül hukuku)
VUT	Karma (İngiliz ortak hukuku + Kıta Avrupası/Fransa + teamül)

Küçük ülkelerin ISO 3166-1 alpha-3 kodları	Hukuk sistemi
VAT	NA
WLF	Kıta Avrupası/Fransa
NCL	Kıta Avrupası/Fransa

Küçük ülkelerin ISO 3166-1 alpha-3 kodları	Hukuk sistemi
CPV	Kıta Avrupası/Portekiz
KIRMIZI kodlar: uluslararası standart değil; karşılaştırma amaçlı	

KÜÇÜK ÜLKELERİN COĞRAFİ BAKIMDAN SINIFLANDIRILMASI VE KONUMLARI

TEK BİR ADADAN OLUŞAN KÜÇÜK ÜLKELER

KKTC
Güney Kıbrıs
Anguilla
Aruba
Bahreyn
Barbados
Bermuda
Brunei
Christmas Adası
Curaçao
Doğu Timor
Dominika
Grenada
Grönland
Guam
Guernsey
İzlanda
Jamaika
Jersey
Malta
Man Adası
Montserrat
Nauru
Niue
Norfolk Adası
Papua Yeni Gine
Porto Riko
Saint Barthelemy
Saint Lucia
Saint Martin
Saint Vincent ve Grenadinler
Singapur
Sint Maarten
Tayvan (Çin Cumhuriyeti)
Yeni Kaledonya

Antigua ve Barbuda
Cocos (Keyling) Adaları
Falkland Adaları
Sao Tome ve Principe
Saint Kitts ve Nevis
Saint Pierre ve Miquelon
Trinidad ve Tobago
Wallis ve Futuna

TAKIMADADAN OLUŞAN KÜÇÜK ÜLKELER

ABD Virjin Adaları
Amerikan Samoası
Bahamalar
Britanya Virjin Adaları
Cayman Adaları
Cook Adaları
Faroe Adaları
Fiji Adaları
Fransız Polinezyası
Kiribati
Komorlar
Kuzey Mariana Adaları
Maldivler
Marshall Adaları
Mauritius
Mikronezya Federe Devletleri
Palau
Pitcairn Adaları
Saint Helena, Ascension, ve Tristan da Cunha
Samoa
Solomon Adaları
Svalbard
Şeyseller
Tokelau
Tonga
Turks ve Caicos
Tuvalu
Vanuatu
Yeşil Burun Adaları

İKİ ADADAN OLUŞAN KÜÇÜK ÜLKELER

KARAYLA KUŞATILMIŞ KÜÇÜK ÜLKELER

Andorra
Botsvana
Butan
Dağlık Karabağ Cumhuriyeti
Ermenistan
Güney Osetya
Kosova
Lesotho
Lihtenştayn
Lüksemburg
Makedonya
San Marino
Svaziland
Transdinyester
Vatikan

ADA(LAR)DAN OLUŞMAYAN VEYA KARAYLA KUŞATILMIŞ OLMAYAN KÜÇÜK ÜLKELER

Abhazya
Batı Sahra
Batı Şeria
Belize
Cebelitarık
Cibuti
Ekvator Ginesi
Estonya
Gabon
Gambiya
Gazze Şeridi
Gine Bissau
Guyana
Karadağ
Katar
Kuveyt
Letonya
Makao
Monako
Namibya

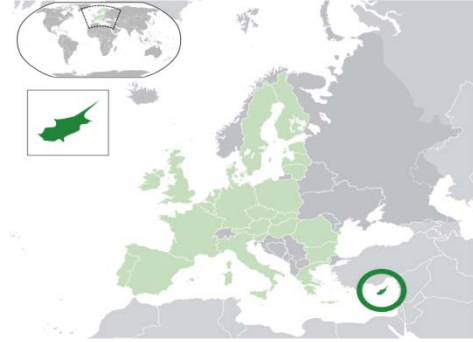
Slovenya

Surinam

KONUMLAR

(Kaynak: Wikimedia Commons)

KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ (NCY) &
GÜNEY KIBRIS RUM YÖNETİMİ (CYP)

ABD VİRJİN ADALARI (VIR)

ABHAZYA (ABH)

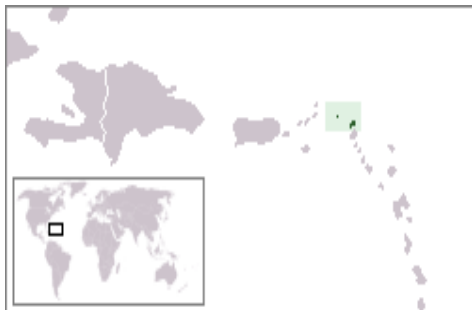
AMERİKAN SAMOASI (ASM)

ANDORRA (AND)

ANGUILLA (AIA)

ANTIGUA VE BARBUDA (ATG)

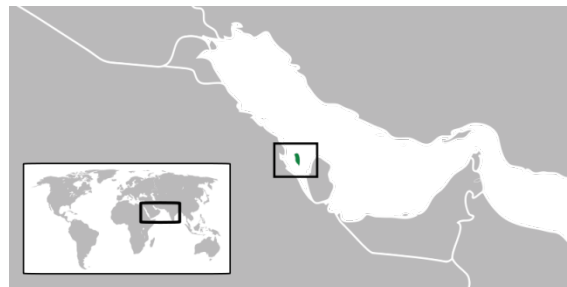
ARUBA (ABW)

BAHAMALAR (BHS)

BAHREYN (BHR)

BARBADOS (BRB)

BATI SAHRA (ESH)

BATI ŞERİA (WBN) VE GAZZE (GAZ)

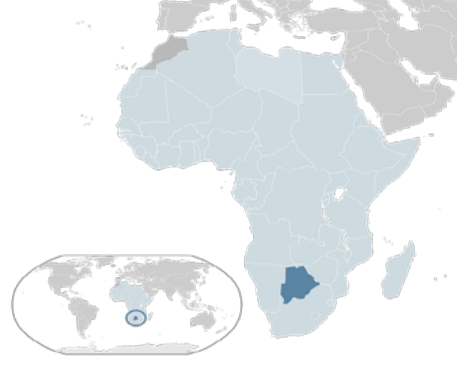
BELİZE (BLZ)

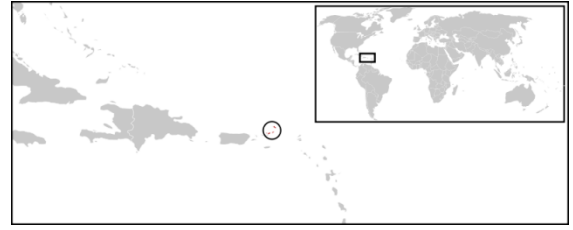
BERMUDA (BMU)

BOTSVANA (BWA)

BRİTANYA VİRJİN ADALARI (VGB)

BRUNEİ (BRN)

BUTAN (BTN)

CAYMAN ADALARI (CYM)

CEBELİTARİK (GBZ)

COOK ADALARI (COK)

CHRISTMAS ADASI (CXR)

CURAÇAO (CUW)

CİBUTİ (DJI)

DAĞLIK KARABAĞ CUMHURİYETİ (NKR)

COCOS (KEYLİNG) ADALARI (CCK)

DOĞU TİMOR (TLS)

ESTONYA (EST)

DOMİNİKA

EKVATOR GİNESİ (GNQ)

FALKLAND ADALARI (FLK)

FAROE ADALARI (FRO)

ERMENİSTAN (ARM)

FİJİ ADALARI (FJI)

GAMBİYA (GMB)

GİNE BİSSAU (GNB)

FRANSIZ POLİNEZYASI (PYF)

GRENADA (GRD)

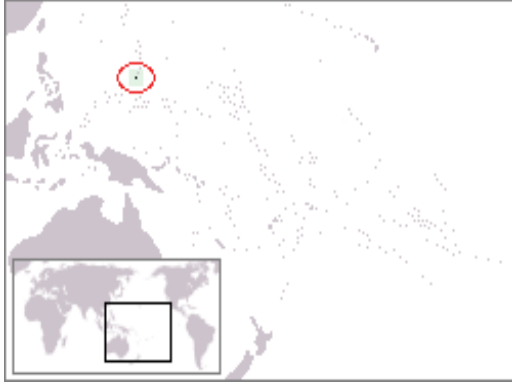
GRÖNLAND (GRL)

GABON (GAB)

GUAM (GUM)

GUERNSEY (GGY)

İZLANDA (ISL)

JAMAİKA (JAM)

GUYANA (GUY)

GÜNEY OSETYA (SOS)

JERSEY (JEY)

KARADAĞ (MNE)

KUVEYT (KWT)

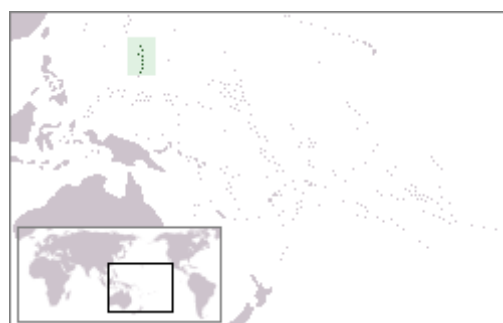
KATAR (QAT)

KİRİBATİ (KIR)

KUZEY MARİANA ADALARI (MNP)

KOMORLAR (COM)

KOSOVA (KOS)

LESOTHO (LSO)

LETONYA (LVA)

MAKEDONYA (MKD)

LİHTENŞTAYN (LIE)

MALDİVLER (MDV)

MALTA (MLT)

LÜKSEMBURG (LUX)

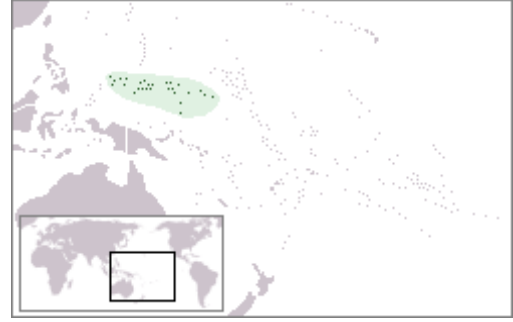
MAKAO (MAC)

MAN ADASI (IMN)

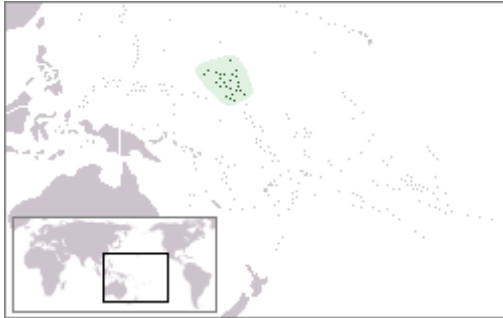
MİKRONEZYA FEDERE DEVLETLERİ (FSM)

MONAKO (MCO)

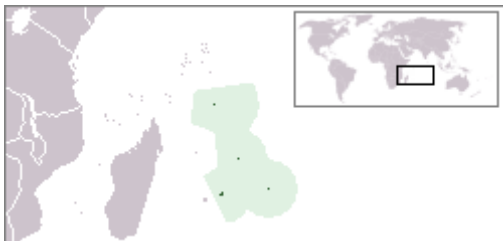
MARSHALL ADALARI (MHL)

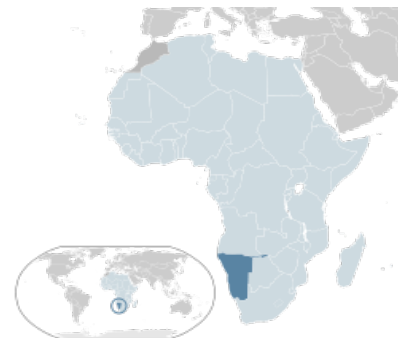
MONTSERRAT (MSR)

MAURITIUS (MUS)

NAMİBYA (NAM)

NAURU (NRU)

PAPUA YENİ GİNE (PNG)

NİUE (NIU)

PİTCAİRN ADALARI (PCN)

NORFOLK ADASI (NFK)

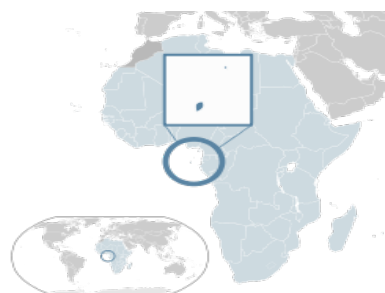
PORTO RİKO (PRI)

PALAU (PLW)

SAO TOME VE PRİNCIPE (STP)

SAINT BARTHELEMY (BLM)

SAINT PIERRE VE MIQUELON (SPM)

SAINT HELENA, ASCENSION, VE TRISTAN DA CUNHA (SHN)

SAINT VINCENT VE GRENADİNLER (VCT)

SAMOA (WSM)

SAINT KITTS VE NEVIS (KNA)

SAINT LUCIA (SLU)

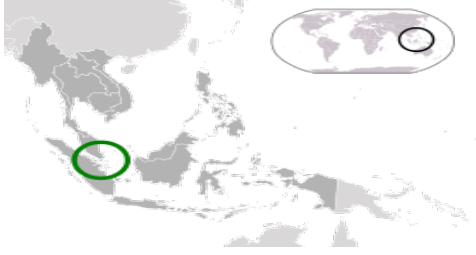
SAN MARİNO (SMR)

SAINT MARTIN (MAF)

SİNGAPUR (SGP)

SVALBARD (SJM)

SİNT MAARTEN (SXM)

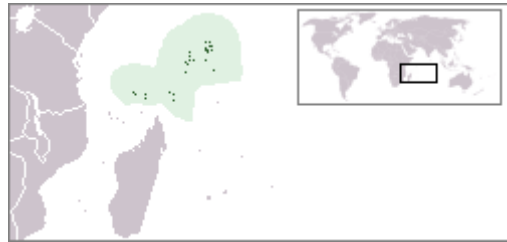
SVAZİLİLAND (SWZ)

SLOVENYA (SVN)

ŞEYSELLER (SYC)

SOLOMON ADALARI (SLB)

TAYVAN / ÇİN CUMHURİYETİ (TWN)

TOKELAU (TKL)

SURİNAM (SUR)

TONGA (TON)

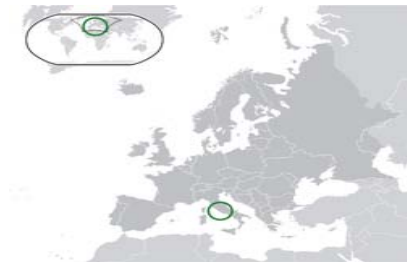
VANUATU (VUT)

TRANSĐİNYESTER (TRN)

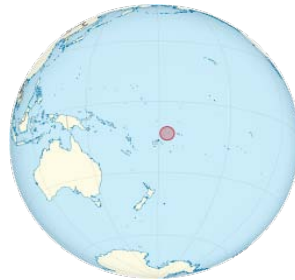
VATİKAN (VAT)

TRİNİDAD VE TOBAGO (TTO)

WALLİS VE FUTUNA (WLF)

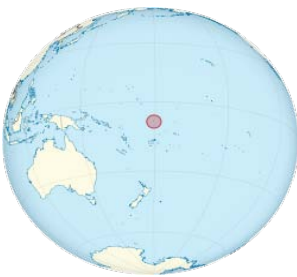
TURKS VE CAICOS (TCI)

YENİ KALEDONYA (NCL)

TUVALU (TUV)

YEŞİL BURUN ADALARI (CPV)

KÜÇÜK ÜLKELERİN “FREEDOM HOUSE” UN HAZIRLADIĞI “FREEDOM IN THE WORLD” (DÜNYADA ÖZGÜRLÜK) DERECELERİ İLE SİYASAL HAKLAR VE SİVİL ÖZGÜRLÜKLER PUANLARI*

ISO 3166-1 alpha-3	Freedom House derecesi	Freedom House Siyasal Haklar puanı	Freedom House Sivil Özgürlükler puanı
GNQ	NOT FREE	7	7
ESH	NOT FREE	7	6
SWZ	NOT FREE	7	5
GAZ	NOT FREE	6	6
BHR	NOT FREE	6	5
WBN	NOT FREE	6	5
BRN	NOT FREE	6	5
DJI	NOT FREE	6	5
GAB	NOT FREE	6	5
QAT	NOT FREE	6	5
ARM	PARTLY FREE	6	4
FJI	PARTLY FREE	6	4
GMB	PARTLY FREE	5	5
KOS	PARTLY FREE	5	4
SGP	PARTLY FREE	5	4
BTN	PARTLY FREE	4	5
KWT	PARTLY FREE	4	5
GNB	PARTLY FREE	4	4
PNG	PARTLY FREE	4	3
SLB	PARTLY FREE	4	3
TLS	PARTLY FREE	3	4
COM	PARTLY FREE	3	4
MDV	PARTLY FREE	3	4
LSO	PARTLY FREE	3	3
MKD	PARTLY FREE	3	3
SYC	PARTLY FREE	3	3
TON	PARTLY FREE	3	3
ATG	FREE	3	2
BWA	FREE	3	2
MNE	FREE	3	2
GUY	FREE	2	3
JAM	FREE	2	3
NCY	FREE	2	2
LVA	FREE	2	2

ISO 3166-1 alpha-3	Freedom House derecesi	Freedom House Siyasal Haklar puanı	Freedom House Sivil Özgürlükler puanı
NAM	FREE	2	2
STP	FREE	2	2
WSM	FREE	2	2
SUR	FREE	2	2
TTO	FREE	2	2
VUT	FREE	2	2
MCO	FREE	2	1
BLZ	FREE	1	2
GRD	FREE	1	2
MUS	FREE	1	2
TWN	FREE	1	2
CYP	FREE	1	1
AND	FREE	1	1
BHS	FREE	1	1
BRB	FREE	1	1
DMA	FREE	1	1
EST	FREE	1	1
ISL	FREE	1	1
KIR	FREE	1	1
LIE	FREE	1	1
LUX	FREE	1	1
MLT	FREE	1	1
MHL	FREE	1	1
FSM	FREE	1	1
NRU	FREE	1	1
PLW	FREE	1	1
PRI	FREE	1	1
KNA	FREE	1	1
SLU	FREE	1	1
VCT	FREE	1	1
SMR	FREE	1	1
SVN	FREE	1	1
TUV	FREE	1	1
CPV	FREE	1	1

* Freedom House derecesi olan 68 küçük ülkeden 41’i “özgür ülkeler,” 17’si “kısmen özgür ülkeler,” ve 10’u “özgür olmayan ülkeler” kategorisinde yer alıyor. Özgür ülkeler arasında yer alan KKTC, bu kategoriye diğer küçük AB ülkeleriyle paylaşıyor.

Merkezi ABD'nin başkenti Washington D.C.'de yer alan bir sivil toplum kuruluşu olan Freedom House, 1941 yılında Nazizm'in Avrupa'da tehlikeli bir biçimde yayılmasına karşı ABD'nin sessiz kalmaması gerektiğini vurgulamak amacıyla kurulmuştur. Freedom House'un en önemli yıllık çalışmalarından biri bireyler açısından küresel özgürlüğün durumunu tespit etmeyi amaçlayan "Freedom In the World" (Dünyada Özgürlük) çalışmasıdır. Freedom House, bu çalışmanın, dünya genelindeki devletlerin performansını değerlendirmek yerine, bireylerin hak ve özgürlüklerine odaklandığını belirtmekte; dolayısıyla, çalışmaya yalnızca devletler değil, bireysel hak ve özgürlüklere etki edebilen bütün grup ve kuruluşlar konu olmaktadır. Çalışmanın sonucunda, ülkeler, "özgür," "kısmen özgür," ve "özgür olmayan" ülkeler olarak üç ayrı grupta toplanır. Bu gruplandırmaya, 10 siyasi haklar sorusu ve 15 sivil özgürlükler sorusuna verilen cevaplar üzerinden ulaşılır. Siyasi haklar soruları üç alt grupta toplanır: Seçim süreci (3 soru), siyasi çoğulculuk ve katılım (4 soru), ve hükümetin işleyişi (3 soru). Sivil özgürlükler soruları dört alt grupta toplanır: İfade ve inanç özgürlüğü (4 soru), örgütlenme hakları (3 soru), hukukun üstünlüğü (4 soru), ve kişisel özerklik ve bireysel haklar (4 soru). Bu sorulara verilen cevaplardan hareketle, ülkelerdeki özgürlük düzeyi 1'den 7'ye olmak üzere puanlanır. Buna göre, 1-2,5 arası puan alan ülkeler "özgür," 3-5 arası puan alan ülkeler "kısmen özgür," ve 5,5-7 arası puan alan ülkeler "özgür olmayan" ülkelerdir.³⁸

³⁸ <http://www.freedomhouse.org>

II.BÖLÜM:

GÜNEY KIBRIS RUM YÖNETİMİ, İZLANDA CUMHURİYETİ, MALTA CUMHURİYETİ VE MAN ADASI'NDA KAMU YÖNETİMLERİ İLE POLİTİKA VE REFORM GÜNDEMLERİNİN İNCELENMESİ

GÜNEY KIBRIS RUM YÖNETİMİ

GENEL GÖRÜNÜM

Güney Kıbrıs Rum Yönetimi (GKRY), 879.723 kişilik nüfusu³⁹ ve 5.896 kilometre karelik yüzölçümüyle,⁴⁰ Kıbrıs adasını Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC) ile paylaşan bağımsız, Avrupa Birliği (AB) üyesi bir devlettir. GKRY, AB üyeliğini 2004 yılında, adanın kuzeyi ile güneyindeki yönetimlerin Birleşik Kıbrıs Cumhuriyeti adlı yeni bir düzen altında birleşmesini Kıbrıslı Rumların halkoylamasında reddetmesinin ardından kazanmıştır. GKRY aynı zamanda Birleşmiş Milletler ve İngiliz Milletler Topluluğu üyesidir. Türkiye Cumhuriyeti adanın güneyini Kıbrıs Cumhuriyeti olarak tanımamakta, Güney Kıbrıs Rum Yönetimi olarak adlandırmaktadır.

GKRY, İngiliz sömürge deneyiminin de etkisiyle, hem Kara Avrupası sistemine hem de İngiliz ortak hukuku geleneğine dayalı karma bir hukuk sistemine sahiptir. Freedom House siyasal haklar ve sivil özgürlükler endeksinde üst sıralarda yer almaktadır. Birleşmiş Milletler İnsani Gelişme Endeksi'nde 169 ülke arasında 35. sıradadır.

GKRY'nde nüfus yoğunluğu (kilometre kare başına düşen kişi sayısı) 95'tir.⁴¹ Kişi başına düşen milli gelir 30.160\$'dır.⁴² Gayri safi yurtiçi hasılası 25.309 milyon dolardır.⁴³ Kamu harcamalarının GSYİH içindeki payı %46 dolaylarındadır.⁴⁴ Nüfusunun %16'ya yakını diğer AB üye devletleri vatandaşları dahil olmak üzere vatandaş olmayan nüfustan oluşmaktadır.⁴⁵

GKRY'nin kamu yönetimi yapısı 1960'ta dekolonizasyon süreci sonunda İngiltere'den bağımsızlığını kazanan ve Kıbrıslı Türkler ile Kıbrıslı Rumların ortaklığına dayanan Kıbrıs Cumhuriyeti çerçevesinde oluşmuştur. 1960 Cumhuriyeti'nde kamu sektörü %70 Kıbrıslı Rum, %30 Kıbrıslı Türk çalışan olacak şekilde tasarlanmıştır, fakat beş ayrı şehirde (Lefkoşa, Mağusa, Larnaka, Limasol, Baf) toplumların ayrı belediyelere sahip olması konusu toplumlar arası gerginliği ve yönetim krizini artıran bir husus olmuştur.⁴⁶ 1963-64 döneminde Kıbrıslı Türklere karşı başlayan tedhiş hareketinin sonucunda Kıbrıslı Türkler ortak cumhuriyet yönetiminden ayrılmaya zorlanmıştır. Aynı dönemde Kıbrıslı Rum toplumunun lideri Makarios'un dayattığı anayasa değişiklikleriyle cumhuriyetin ortak niteliği bozulmuştur. Böylece, Kıbrıslı Türklere karşı sürmekte olan şiddet olayları ve Yunanistan'ın adadaki darbe girişimine cevaben, Türkiye 1974'te garantörlük hakkını kullanarak adada bir askeri müdahale gerçekleştirmiş, adanın fiili olarak bölünmesiyle son bulacak olan iki toplumun yönetimlerinin ayrışma süreci de başlamıştır.

1974 olaylarının ardından kuzey ile güney arasındaki nüfus mübadelesi sonucunda ada halklarının üçte biri mülteci konumuna düşmüştür. Kıbrıslı Rum toplumunun en büyük gelir kaynağı olan turizm

³⁹ Dünya Bankası, 2010 tahmini

⁴⁰ CIA World Factbook verisi

⁴¹ Dünya Bankası, 2010 verisi

⁴² Dünya Bankası, 2010 verisi, satın alma gücü paritesi (ppp)

⁴³ CIA World Factbook verisi

⁴⁴ IMF World Economic Outlook, 2010 verisi

⁴⁵ Eurostat

⁴⁶ Chrysostomos Pericleous, *The Cyprus Referendum: A Divided Island and the Challenge of the Annan Plan*, Londra: I. B. Tauris, 2009, s.89.

sektörü sekteye uğramıştır. Yine de sektör kısa sürede toparlanmış, 1979'da Güney Kıbrıs'a gelen turist sayısı 1973'teki seviyeyi aşmıştır. 1974'ün ardından Güney Kıbrıs hükümeti ülkenin turizm sektörünü yeniden kaldırmak için çeşitli adımlar atmıştır. Devletin uluslararası tanınırlığını kullanarak İngiltere, Almanya ve İskandinav ülkelerindeki uluslararası turizm aktörleriyle iletişim kurulmuş, 1974'ten sonra kullanılmaz duruma gelen Lefkoşa Uluslararası Havalimanı yerine Larnaka ve Baf'daki havalimanlarının ve altyapının geliştirilmesine öncelik verilmiş, ve özel sektöre, özellikle Kuzey'den gelen mülteci otel sahiplerine, çeşitli teşvikler sağlanmıştır. Bu tür hamleler sonucunda 1977-87 arasında adaya gelen turist sayısı -diğer turist çeken Akdeniz ülkelerini geride bırakarak- yıllık %18 artış göstermiştir. 1980'lerde inşaat sektöründeki canlanma da turizm sektörüne yansımış, 1975'ten 1995'e adadaki yatak kapasitesi 80.000'e ulaşarak %1.560'lık artış göstermiş, turizm sektörünün 1995 GSYİH'sındaki payı %20 olarak gerçekleşmiştir.⁴⁷ 2009 itibarıyla, büyük kısmı turizm, finans, ve gayrimenkul sektörlerinden oluşan hizmetler sektörü GKRY GSYİH'sının %80'ine tekabül etmektedir.⁴⁸

2008'de kamu harcamaları GSYİH'nın %42,6'sını oluşturmuştur. Kamu harcamalarının sektörel dağılımı aşağıdaki tabloda görülebilir:

Sektör	Harcamaların GSYİH'daki payı (% , 2008)
Genel kamu hizmetleri	9,8
Savunma	1,7
Kamu düzeni ve güvenliği	2,1
Ekonomik işler	4,2
Çevre koruma	0,3
Konutlandırma	2,5
Sağlık	3
Eğlence, kültür, din	1,2
Eğitim	7,8
Sosyal hizmetler	9,9
Toplam	42,6

Güney Kıbrıs Rum Yönetimi'nin AB üyelik süreci 1998'de başlayan kapsamlı müzakerelerden 2003'te tüm başlıkların tamamlanmasına dek yoğun bir şekilde sürmüş, sürecin gerektirdiği reform programı kapsamında bu dönemde 800'e yakın uyum yasası çıkarılmıştır. 2004'te Kıbrıs'ta AB üyesi federal bir Birleşik Kıbrıs Cumhuriyeti kurulmasını öngören Annan Planı'nın hem Kuzey, hem de Güney Kıbrıs'ta eş zamanlı referanduma sunulmasının ardından Güney'den çıkan "hayır" oyu, planda öngörülen federal kamu yönetimi yapısının tamamıyla rafa kaldırılmasına neden olmuştur. "Hayır" oyunu belirleyen faktörlerden birisinin de GKRY kamu çalışanlarının yeni federal düzende iş güvencesine sahip olamayacakları algısı olduğu bazı çalışmalarda tespit edilmiştir.⁴⁹

⁴⁷ Dimitri Ioannides ve Yiorgos Apostolopoulos, "Political Instability, War and Tourism in Cyprus: Effects, Management and Prospects for Recovery," *Journal of Travel Research*, Vol. 38, 1999, ss.51-56.

⁴⁸ <http://www.state.gov/r/pa/ei/bgn/5376.htm> (erişim: 28.09.2011).

⁴⁹ Pericleous, *The Cyprus Referendum*, ss.317-318.

GKRY'nin resmi para birimi 2008'den bu yana Euro'dur. Uzun yıllardan sonra GKRY ekonomisi ilk kez 2009'da küçülmüştür. 2010'da %1'lik büyümenin ardından, 2011 için %1,5'luk bir büyüme oranı öngörüldürken, Temmuz 2011'de bir donanma üssünde önceden el konulan bir gemide ele geçirilen ve konteynerlerde tutulan askeri mühimmatın aşırı ısınma sonucu patlaması 12 kişinin hayatına mal olmuş ve patlamanın bölgedeki elektrik santraline de büyük zarar vermesi planları altüst etmiştir. Elektrik santralinin yeniden inşasının 1 milyar euro'ya mal olacağı söylenmektedir. Ülke yakın kültürel ve ekonomik ilişkileri bulunan Yunanistan'daki krizden de etkilenmiş, uluslararası şirketlerce kredi notları düşürülmüştür. Hükümet, enerji sektörünün büyük darbe aldığı böyle bir olağanüstü hal ortamında, geniş tasarruf tedbirleri alarak %6'ya yakın bütçe açığının %3'e çekilmesi için girişimde bulunmuştur.⁵⁰

Dünya Bankası yönetim göstergelerinde GKRY, hesap verebilirlik, yönetim etkinliği, kural hâkimiyeti, yolsuzluğun kontrolü ve düzenlemelerin kalitesi göstergelerinde 75-90 diliminde, siyasi istikrar göstergesinde ise 50-75 diliminde yer almaktadır.⁵¹

KAMU YÖNETİMİ⁵²

GKRY 1960 anayasasına göre başkanlık sistemine göre yönetilmektedir. Devlet başkanı 5 yıllık bir dönem için halk tarafından seçilmektedir. Yürütme erki devlet başkanı tarafından kendisinin atadığı Bakanlar Kurulu aracılığıyla icra edilmektedir. Bakanlar kurulu ülke yönetiminden, kamu hizmetlerinin koordinasyonu ve gözetiminden, ülkenin varlıklarının yönetiminden ve meclise sunulmak üzere bütçe ve kanunların hazırlanmasından sorumludur. Her Bakan kendi Bakanlığının en üst yöneticisi olarak, Bakanlığına bağlı hizmetlerin yönetimi ve organizasyonundan sorumludur. GKRY'de 11 Bakanlık bulunmaktadır. Bunlar 1) Tarım, Çevre ve Doğal Kaynaklar Bakanlığı, 2) Ticaret, Sanayi ve Turizm Bakanlığı, 3) Ulaştırma ve Bayındırlık Bakanlığı 4) Milli Savunma Bakanlığı, 5) Eğitim ve Kültür Bakanlığı, 6) Maliye Bakanlığı, 7) Dışişleri Bakanlığı, 8) Sağlık Bakanlığı, 9) İçişleri Bakanlığı 10) Adalet ve Kamu Düzeni Bakanlığı, 11) Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'dır.

MERKEZİ YÖNETİM KURULUŞLARI

Tarım, Çevre ve Doğal Kaynaklar Bakanlığı

Tarım Çevre ve Doğal Kaynaklar Bakanlığı, tarım, hayvancılık çevre ve doğal kaynaklar alanlarında hükümet politikaları geliştirmek ve uygulamaktan sorumludur. Bakanlığın başlıca amacı, çiftçilerin yaşam standartlarını iyileştirmek ve dünya standartlarına ulaşmasını sağlamak için çalışmalarda bulunmaktır.

BAKANLIK TEŞKİLATI ve BAĞLI KURULUŞLAR

TARIM SEKTÖRÜ

- **Tarım Dairesi⁵³:** Temel sorumluluk alanları çiftçiler için eğitim çalışmaları düzenlemek; tarımsal ödemeler gerçekleştirmek, kırsal kalkınmaya yönelik programlar düzenlemek, kırsal

⁵⁰ <http://www.guardian.co.uk/commentisfree/2011/jul/22/cyprus-eurozone-crisis-point> (erişim: 28.09.2011).

⁵¹ http://info.worldbank.org/governance/wgi/sc_chart.asp (erişim: 28.09.2011).

⁵² Bu raporda yasama ve yargı konularına girilmemiş sadece yürütme merkezi ve yerel yönetimler düzeyinde incelenmiştir.

kalkınma planını yönetmek, hayvan sağlığı ve sebze üretimi, pazarlamasının yapılması ile ilgili yasal düzenlemeleri hazırlamak ve uygulamak; çevresel açıdan sağlıklı ve güvenli tarım yöntemleri ve çiftlik yönetimi uygulamalarını teşvik ederek tarım ve doğal kaynakların korunması için rehberlik yapmak, analiz laboratuvarını yönetmek.

- **Veterinerlik Hizmetleri Dairesi**⁵⁴: genel olarak hayvan üretim kalitesini artırmak ve tüketiciye sağlıklı şekilde ulaşabilmesini sağlamak amacı ile gerekli yasal düzenlemeleri yapmak ve uygulamakla yükümlüdür. Merkezi düzeyde Hayvan Sağlığı ve Refahı ve Hayvancılık Halk Sağlığı ve Veteriner Laboratuvar ve Hayvansal İlaçlar Biriminden oluşmaktadır. Bunun yanı sıra 5 ilçede veterinerlik ofisi bulunmaktadır. Personel sayısı 310 kişidir.
- **Balıkçılık ve Deniz Araştırmaları Dairesi**⁵⁵: Su ürünleri kaynaklarının araştırılması, program, kredi, hibe, rehberlik gibi araçlarla su ürünlerinin geliştirilmesi, barınakların yapımı, bakımı ve yönetimi, deniz kirliliği ile mücadele, deniz ekosistemleri ve nesli tükenmekte olan deniz canlılarının korunması, balıkçı teknelerinin kayıtlarının tutulması, balıkçı tekneleri ve çiftlikler için lisans ve kontrol.
- **Arazi Topplulaştırma Dairesi**⁵⁶: çiftçiler için tarımsal gelirleri yükselterek ve daha iyi bir çalışma ve yaşam ortamı oluşturarak, Hükümetin tarım politikası uyarınca, koordinasyon, yönetim ve arazi toplulaştırma tedbirlerin yürütülmesinden sorumludur.
- **Tarımsal Araştırma Enstitüsü**⁵⁷: ürün kalitesinin tarımsal ve hayvansal üretimin ve yükseltme rasyonel artırmak amacıyla uygulanan ve teorik araştırma yapar. Enstitüde 33 bilimsel çalışan bulunmaktadır.
- **Tarım Sigorta Acenteliği**⁵⁸: Sigortalı tarım ürünlerinin ilgili kanun kapsamına giren doğal nedenlerden doaylı zarara uğradığı yerlerde çiftçilere gelir desteği sağlar.

DOĞAL KAYNAKLAR SEKTÖRÜ

- **Su Geliştirme Dairesi**⁵⁹: Su temini ve sulama çalışmalarından sorumludur.
- **Jeolojik Araştırmalar Kurumu**⁶⁰: Kendi yetkisi altında yeraltı kaynaklarının araştırılması ve, sismolojik araştırmalar, kamu inşaatları için zemin etütleri yapmaktadır,
- **Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü**⁶¹: Düzenli olarak hava ve deniz hareketleri ile ilgili tahminleri yapmak ve değişen iklim koşulları ile ilgili bilgilendirme yapmakla görevlidir.
- **Orman Müdürlüğü**⁶²: Orman ekosisteminin korunması, ağaçlandırma, yangınla mücadele ve bilgilendirme çalışmaları gerçekleştirir, ormanlık park ve alanlardaki tesisleri yönetir. 3 ilçede ofisi bulunur. Bünyesinde ormancılık konusunda eğitim veren bir Orman Koleji bulunur. Kadrosunda 328 kişi bulunur.
- **Madencilik Dairesi**⁶³: Madencilik lisanslarının verilmesi ve kontrolü, çevresel araştırmaların yapılması, patlayıcıların, havi fişeklerin vb ithalat, depolama, satış ve kullanımının kontrolü ile görevlidir.

ÇEVRE SEKTÖRÜ

⁵³ <http://bit.ly/q1BLph>

⁵⁴ <http://bit.ly/qF9X6n>

⁵⁵ <http://bit.ly/ghi4kg>

⁵⁶ <http://bit.ly/ncgojD>

⁵⁷ <http://www.ari.gov.cy/>

⁵⁸ <http://bit.ly/oW7x6A>

⁵⁹ <http://bit.ly/qHQwWf>

⁶⁰ <http://bit.ly/nwqnx4>

⁶¹ <http://bit.ly/poBiqv>

⁶² <http://bit.ly/raSZgH>

⁶³ <http://bit.ly/nXaDwA>

- **Çevre Dairesi⁶⁴**: Çevresel etki değerlendirmelerinin onaylanması, çevreye zararlı kimyasalların kontrolü, iklim değişikliği ile mücadele sera gazı emisyonlarının azaltılması için hazırlanan planın uygulanması, endüstriyel kirliliğin kontrolü ve yönetimi, koruma alanlarının belirlenmesi ve yönetilmesi, atık yönetimi stratejisinin uygulanması, grünlü kontrolünün sağlanması ile görevlidir.

BAKANLIKLA İLGİLİ KURULUŞLAR

Kıbrıs Tarımsal Ödemeler Kurumu⁶⁵: AB Ortak tarım politikasının finansmanı için 2003 yılında kurulan özerk bir kuruluştur. Kurumun başkanı bakanlar kurulu tarafından atanır.

TİCARET, SANAYİ VE TURİZM BAKANLIĞI

Bakanlık, ticari ve endüstriyel gelişim, rekabet, tüketicinin korunması ve turizm ile ilgili hükümet politikaları oluşturmak ve uygulamaktan sorumludur. Temel amacı; ülkenin, mal ve hizmet ihracatının teşvikini yapmaktır. Buda yurtdışında bulunan temsilcilikler ve Kıbrıs Ticaret Merkezinin çeşitli faaliyetleri gerçekleştirmektedir.

Bakanlık yerel sanayinin gelişimi ve kalkınması için ilgili kurumlarla iş birliği yaparak hükümet politikaları geliştirmekten sorumludur.

BAKANLIK TEŞKİLATI ve BAĞLI KURUMLAR

- **Şirketler ve Resmi Alıcı İşleri Dairesi**: Şirket Kayıt birimi şirketlerin kayıt işlemleri, denizaşırı ortaklıklar ve şirket isimleri ile ilgilenir; İflaslar ve Likidasyonu birimi, borcunu ödemeyen veya iflasını açıklamış şirketler ile ilgili gerçek veya tüzel kişilerin mülkiyet varlıklarının alınması ve yönetilmesi ile ilgilenir; Fikri ve Sınâî Mülkiyet Hakları birimi, Ticari Marka, patent ve fikri mülkiyet konuları ile ilgilenmektedir.
- **Ticaret Hizmetleri Birimi⁶⁶**: Genel misyonu, Kıbrıs ürünlerinin ve hizmetlerinin yurtdışına ihracatını ve dış ticaret politikasının genel olarak koordinasyonunu sağlamaktır. Yurtdışında Ticaret merkezleri ile işbirliği, Kıbrıs Ticaret ve Sanayi odaları ile, yabancı elçilikler ve iş dünyası ile iş birliği yapmaktadır. Dairenin önemli faaliyetleri arasında, üretilen ürünler, hizmetler, tarım ürünleri ihracatının teşviki, tanıtım, uluslararası ticari ilişkiler, Avrupa Birliği Ortak Ticaret formülasyonu ve uygulanması için sorumlu olan çalışma gruplarına katılımıdır. Daireye bağlı birimler şöyledir: 1) Tarım Ürünleri Birimi 2) Sanayi Ürünleri Birimi 3) Servis, Elektronik Ticaret ve Ticaret Merkezleri Birimi 4) AB, Uluslar arası Organizasyonlar, İkili ilişkiler ve Halkla ilişkiler Birimi 5) İthalat, İhracat ve Kıbrıslı Türkler ile ilgili Ticaret Birimi
- **Endüstriyel Gelişim Hizmetleri Birimi⁶⁷**: Yabancı sermaye için yatırım promosyonu ve bilgilendirme hizmetleri, teşvik programlarının yönetilmesi (şu anda sadece İngiliz üslerinde konuşlu şirketler için geçerlidir), tarım koruma enstrümanları (anti-damping, anti-sübvansiyon)

⁶⁴ <http://bit.ly/qQcZ8>

⁶⁵ <http://www.capo.gov.cy>

⁶⁶ <http://bit.ly/okRvAx>

⁶⁷ <http://bit.ly/rItrbK>

ile ilgili düzenlemelerin yönetilmesi, KOBİ'lerin geliştirilmesine yönelik hükümet politikasının yönetilmesi, yerel ve yabancı şirketler için şirket, vergi ve çalışan kayıtlarının yapıldığı tek durak ofisinin yönetilmesi, Larnaka serbest bölgesine başvuruların onaylanması ile görevlendirilmiştir.

- **Enerji Hizmetleri Birimi⁶⁸**: Yurtiçi talepler için yeterli enerji kapasitesinin varlığının izlenmesi ve koordinasyonu, enerji tasarrufu ve yenilenebilir enerjilerle ilgili programlar geliştirmek ve uygulamak, enerji politikasının geliştirilmesi konusunda hükümete yardımcı olmak, AB müktesebatının uygulanması için rehberlik yapmak.
- **Teknoloji Hizmetleri Birimi⁶⁹**: Kuluçka merkezleri, endüstriyer AR&GE ile yüksek teknoloji endüstrinin desteklenmesi, standardizasyon ve kalite kontrolün geliştirilmesi, laboratuvar altyapısının geliştirilmesi, geleneksel ve modern el sanatlarının korunması ve geliştirilmesi.
- **Rekabet ve Tüketiciyi Koruma Birimi⁷⁰**: Rekabet politikası, tüketici politikası, tüketicinin sağlık ve güvenliği için piyasanın gözetimi ile ilgili işleri yürütür.

BAKANLIKLA İLGİLİ KURUMLAR

- **Kıbrıs Elektrik Kurumu⁷¹**: Elektrik üretir, enerji verimliliği konusunda çalışmalarda bulunur.
- **Kıbrıs Kamu Doğalgaz Şirketi⁷²**: Doğalgaz ithalatı ve satışı yapmak için 2007 yılında kurulmuştur.
- **Rekabeti Koruma Komisyonu⁷³**: Ticaret, Sanayi ve Turizm Bakan'ın önerisiyle Bakanlar Kurulu tarafından 5 yıllığına atanan 5 üyeden oluşur. Komisyon rekabete aykırı eylemlerin soruşturulmasından sorumludur.
- **Kıbrıs Turizm Kurumu⁷⁴**: 1969 yılında kurulmuştur. Turizm konusunda pazarlama, tanıtım, araştırma ve planlama çalışmaları yürütür. Bakanlar Kurulu tarafından tayin edilen 9 üyeli bir yönetim kurulu tarafından idare edilmektedir.
- **Kıbrıs Devlet Fuar Kurumu⁷⁵**: 1968 yılında kurulmuş, fuar alanı 1976'da faaliyete geçmiştir. Bakanlar Kurulu tarafından tayin edilen, görev süresi 3 yıl olan 9 üyeli bir yönetim kurulu tarafından idare edilmektedir.
- **Maden Ayar Saptama Bürosu⁷⁶**: Değerli madenlerin analizi, kontrolü ve işaretlenmesini sağlar. 1991 yılında kurulmuştur. Bakanlar kurulu tarafından atanan kamu özel sektör 11 üyeli Yönetim Kurulu tarafından yönetilir.
- **Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu⁷⁷**: 2003 yılında kurulmuştur. Bakanlar Kurulu tarafından devlet başkanı onayıyla atanan 3 kişilik kurul tarafından yönetilir.
- **Elektrik İletim Operatörü (Elektrik Enerjisi Kontrol Merkezi)⁷⁸**: 2003 yılında AB direktiflerine göre kurulmuş ayrı bir kamu tüzel kişiliğine sahip bir kuruluştur. Başkanı bakanlar kurulu tarafından 6 yıllığına atanır.

⁶⁸ <http://bit.ly/qiOX9x>

⁶⁹ <http://bit.ly/rgi5X0>

⁷⁰ <http://bit.ly/pdXTMM>

⁷¹ <http://www.eac.com.cy>

⁷² <http://bit.ly/qGVf4W>

⁷³ <http://www.competition.gov.cy>

⁷⁴ <http://www.visitcyprus.com/wps/portal>

⁷⁵ <http://www.csfa.org.cy/csfa2011/page.php?pageID=1&langID=0>

⁷⁶ <http://www.assay.org.cy>

⁷⁷ <http://www.cera.org.cy>

⁷⁸ <http://www.dsm.org.cy>

- **Petrol Stoklarının Depolanması ve Yönetimi Kurumu**⁷⁹: Bakanlar kurulu tarafından atanan 6 üye ve petrol ithalatçısı şirketlerin temsilcilerinden oluşan genel kurul tarafından belirlenen 5 üyeden oluşur. Görev süresi üç yıldır.
- **Kıbrıs Enerji Enstitüsü**⁸⁰: 2000 yılında Bakanlık tarafından kurulmuştur. Bakanlar kurulu tarafından atanan 5 üyeli yönetim kurulu tarafından yönetilir.
- **Kıbrıs Patates Pazarlama Kurulu**⁸¹: AB öncesinde patates ihracatı için tekel kuruluş iken 2010 yılı itibarıyla danışmanlık hizmetleri veren bir kuruluş olarak varlığını devam ettirmektedir.
- **Kıbrıs Kaliteyi Geliştirme Kurumu**⁸²: Bakanlar kurulu tarafından atanan 6'sı devleti temsil etmek üzere 13 üyeden oluşan bir kurul tarafından yönetilir. 2002 yılında kurulmuştur. Ulusal akreditasyon sisteminin kurulması ve yönetilmesi ve kalite altyapısının geliştirilmesi ile görevlendirilmiştir.
- **Kooperatif Şirketleri Gözetme ve Geliştirme Kurumu**⁸³: 2003 yılında AB müktesebatına uyum çerçevesinde kurulmuştur. Bakanlar Kurulu tarafından atanan 5 üyenin oluşturduğu kurul tarafından yönetilir.

ULAŞTIRMA VE BAYINDIRLIK BAKANLIĞI

Ulaştırma ve Bayındırlık Bakanlığı, iletişim ve ulaştırma sektörlerinde hükümetin kalkınma programlarının uygulanmasından sorumludur. Ayrıca iç nakliye, kamu işleri, posta hizmetleri, sivil havacılık ve ticari gemilerin hareketleri ile ilgili görüşler sunmaktadır. Bunun yanında telekomünikasyon kurumu ve Kıbrıs limanları da yetkisi altına almıştır. Kıbrıs'ın kültürel mirasının korunması da, eski eserler bölümü altında bayındırlık ve ulaştırma bakanlığına bağlıdır.

BAKANLIK TEŞKİLATI ve BAĞLI KURUMLAR

- **Eski Eserler Dairesi**⁸⁴: Antik eserler ile arkeolojik müzelerin, kültür turizminin geliştirilmesi için kullanılması amacı ile eğitim düzenlenmesi ve eski eserlerin kültürel amaçlı kullanımını sağlamaktır. Bu amaçla, gerek yurtiçinde, gerekse yurt dışında çeşitli konferanslar ve sergiler daire tarafından düzenlenmektedir.
- **Bayındırlık Dairesi**⁸⁵: Yol yapım ve bakımlarını yapmak, yaptırmak, kamu binaları veya yenileme projeleri için bakım sözleşmeleri yaparak denetim ve yönetimi sağlamak; Larnaka ve Baf havaalanları gelişimi için İmtiyaz Sözleşmesi ile yönetim ve bakım işlerini düzenlemek; kıyı şeridinde bulunan balıkçı barınakları için inşaat, denetim ve bakım sözleşmeleri yapmak, diğer Devlet Daireleri, Yerel Yönetimler ve Danışmanlık Mühendisleri ile işbirliği içinde kentsel ve kırsal bölgelerde trafik çalışmalarının düzenlenmesini sağlamak; inşaat, sanayi bölgeleri ve sosyal konut yol projeleri için tasarım, inşaat ve / veya denetimini yapmak; mülteci konutlarının ve diğer binaların bakımının yanı sıra, kişisel evlerin planın inşaat izinleri ile ilgili ilerleme sertifikalarının verilmesi ve konut inşaat denetiminin yapılması; askeri Kampların veya BM Barış Gücü teşkilat binalarının bakım ve onarımını sağlamakla görevlidir.
- **Ticaret Gemileri Dairesi**⁸⁶: Ticari gemi ve Küçük gemiler ile ilgili kayıt işlemlerinin yapılması, Kıbrıs bandıralı gemilerin emniyet ve güvenliğinin sağlanması ve denizcilerin yaşam ve çalışma koşullarının kontrol edilmesi; yabancı bayraklı gemilerin Paris Liman Devleti Kontrolü

⁷⁹ <http://www.kodap.org.cy/>

⁸⁰ <http://www.cie.org.cy>

⁸¹ <http://www.cpmo.org.cy>

⁸² <http://www.cys.mcit.gov.cy>

⁸³ <http://www.cssda.gov.cy>

⁸⁴ <http://bit.ly/pdBgnP>

⁸⁵ <http://bit.ly/mU6YsE>

⁸⁶ <http://bit.ly/mYKVQU>

Mutasebatı Zaptı gereğince Kıbrıs Liman Devleti Kontrollerinin Yapılması; kıyı yolcu ve sürat tekneleri kontrol ve sertifikasyonunun sağlanması; gemi Mürettebatının Eğitiminin ve kaydının kontrolünün yapılması; AB mevzuatının uyumlaştırılması ile görevlidir.

- **Elektrik ve Mekanik Hizmetler Dairesi⁸⁷**: Devlete ait elektrik ve mekanik projelerin planlama, tasarım, idaresini yapar. Devletin makine ekipman ve araç filosunun satınalması, bakımı ve yönetimini sağlar.
- **Karayolu Taşımacılığı Dairesi⁸⁸**: Toplu taşımacılıkla ilgili sorunların araştırılması ve hizmetlerin iyileştirilmesinin sağlanması, araç kayıt ve denetimlerinin sağlanması, ehliyetlerin verilmesi.
- **Sivil Havacılık Dairesi⁸⁹**: Hava trafik hizmetlerinin sunulması ve düzenlenmesi; havaalanlarının geliştirilmesi ve yönetimi, üçüncü ülkelerle hava taşımacılığı hizmetlerinin geliştirilmesi ve AB direktifleri gereğince havacılık hizmetlerinin serbestleştirilmesi süreçlerinden sorumludur.
- **Posta Hizmetleri Dairesi⁹⁰**: Posta hizmetlerinin organizasyonu, operasyonu ve tedarikinden sorumludur.
- **Kontrol Dairesi⁹¹**: Bakanlığın dairelerinin (başta teknik daireler) teknik, mali ve performans kontrolünü gerçekleştirir.
- **Elektronik Haberleşme Bölümü⁹²**: Radyotelekomünikasyon, elektronik haberleşme, frekans yönetimi ve uydu iletişimi ile ilgili çalışmalarının yanı sıra piyasa gözetimi ve radyo ile ilgili yürütme yetki ve sorumlulukları belirler.
- **Yol Güvenliği Birimi⁹³**: 2004 yılında kurulmuştur. Yol Güvenliği Konseyi'nin destek ve sekreteryâ hizmetlerini yürütür. Bunun yanında ilgili eylem planı çerçevesinde kurulan komitelere başkanlık eder.

BAKANLIKLA İLGİLİ KURULUŞLAR

- **Kıbrıs Havayolları⁹⁴**: %69,57'si devlete aittir. Yönetim kurulu başkanı ve çoğunluğu devlet tarafından atanır.
- **Kıbrıs Radyo Yayın Kurumu⁹⁵**: Bakanlar Kurulu tarafından tayin edilen, görev süresi 3 yıl olan 9 üyeli bir yönetim kurulu tarafından idare edilmektedir.
- **Kıbrıs Telekomünikasyon Kurumu⁹⁶**: Telekomünikasyon piyasası 2002 yılında deregüle edilmiştir. KTK sabit ve mobil iletişim ve internet altyapısı ve hizmeti sunan bir kamu şirkettir. Yönetim kurulu bakanlar kurulu tarafından atanır. Maliye Bakanlığı aracılığıyla Bakanlar Kurulu'na hesap verir.
- **Kıbrıs Liman İdaresi⁹⁷**: 1973 yılında Limasol ve Larnaka limanlarının yapımı için Dünya Bankası'ndan alınan kredinin bir şartı olarak ticari faaliyet yapabilecek özerk ve esnek bir şirket olarak kurulmuştur. İletişim ve Bayındırlık Bakanlığı'nın sorumluluk alanı içindedir. Şirket endüstriyel, ticari limanlar, petrol terminalleri ve deniz fenerlerini işletmektedir.

⁸⁷ <http://bit.ly/pLUXc7>

⁸⁸ <http://bit.ly/qjEqf5>

⁸⁹ <http://bit.ly/pE4z06>

⁹⁰ <http://www.mcw.gov.cy/dps>

⁹¹ <http://bit.ly/n30HPG>

⁹² <http://bit.ly/q6wVGK>

⁹³ <http://bit.ly/oQ7AAo>

⁹⁴ [http://cyprusair.com/data/files/annual_report/Annual%20Report%202010%20\(EN\).pdf](http://cyprusair.com/data/files/annual_report/Annual%20Report%202010%20(EN).pdf)

⁹⁵ http://www.cybc.com.cy/tr/index.php?option=com_content&view=article&id=49&Itemid=262

⁹⁶ <http://www.cyta.com.cy>

⁹⁷ <http://www.cpa.gov.cy/CPA/page.php?pageID=2&mpath=/5/13>

- **Elektronik İletişim ve Posta Hizmetleri Düzenleme Komiserliği⁹⁸**: 2002 yılında AB müktesebatına uyum çerçevesinde kurulmuştur. Başkan ve Başkan Yardımcısı Bakanlar Kurulu tarafından 6 yıl için atanır.
- **Lisans Kurumu⁹⁹**: 3 yıllığına Bakanlar Kurulu tarafından 9 kişilik yürüme kurulu tarafından yönetilir. Kurum sürücü ehliyetlerini onaylar.
- **Lisans Gözden Geçirme Kurumu¹⁰⁰**: 3 yıllığına Bakanlar Kurulu tarafından 9 kişilik yürüme kurulu tarafından yönetilir. Sürücü ehliyetlerine ilişkin itirazları karara bağlar.
- **Kıbrıs Bilimsel ve Teknik Meslek Odası¹⁰¹**: Mühendis ve mimarların kayıtlı olduğu kamu kuruluşu niteliğine haiz kuruluştur.
- **Kıbrıs Müteahhit ve İnşaat Mühendisleri Konseyi¹⁰²**: Müteahhit ve inşaat mühendislerinin kaydını tutar ve lisans verir.

EĞİTİM VE KÜLTÜR BAKANLIĞI

Eğitim ve Kültür Bakanlığı, temel olarak ilköğretimden üniversite eğitimine kadar öğrencilerin aldığı eğitim standartlarını belirlemek ve eğitim politikaları geliştirmekten sorumludur. Devlet okullarının yanında özel okullarda verilen eğitim hizmetlerinin de standartlarını belirler. Eğitimin yanında kültür faaliyetlerinin finansmanını da sağlamaktan sorumludur. Örneğin; edebi eserlerin basımı, Kıbrıs ile ilgili katalogların basımı, dans, tiyatro, festival, sergi tanıtım gibi faaliyetlerin organizasyonunun yayılmasından sorumludur. Ayrıca 1962 yılında bakanlık altında kurulan Kıbrıs Araştırmaları Merkezi de tarih, dil, folklor ve Kıbrıs edebiyatı ile ilgili konularda araştırmalar yapmaktadır¹⁰³. Bakanlığın ilçelerde de teşkilatı bulunmaktadır.

BAKANLIK TEŞKİLATI VE BAĞLI KURUMLAR

- **İlköğretim Müdürlüğü¹⁰⁴**: Devlet ve özel okul öncesi ve ilköğretim kurumlarının yönetimi, eğitim ve yaz kamplarının organizasyonu. Halk Eğitim Merkezleri¹⁰⁵ yaşam boyu eğitim hizmetleri verir
- **Genel Ortaöğretim Müdürlüğü¹⁰⁶**: Devlet ve özel okul öncesi ve genel orta öğretim kurumlarının yönetiminden sorumludur. Müdürlüğün altında yer alan Kariyer Danışmanlığı Birimi¹⁰⁷ öğrencilere danışmanlık hizmeti sağlar, Devlet Eğitim Enstitüleri¹⁰⁸ yaşam boyu eğitim hizmetleri verir.
- **Teknik ve Mesleki Ortaöğretim Müdürlüğü¹⁰⁹**: Mesleki ve orta öğretim kurumlarının yönetiminden sorumludur. İstihdam konularında ortak çalışmalar yapar.
- **Yükseköğretim Dairesi¹¹⁰**: Yükseköğretim politikalarının yürütülmesi ve üniversitelerle ilişkiler birimin görevleridir. Ayrıca bakanlığın 3 devlet üniversitesi ile ilişkilerini yürütür.

⁹⁸ <http://www.ocecpr.org.cy>

⁹⁹ <http://bit.ly/oSOCLL>

¹⁰⁰ <http://bit.ly/qcgpeR>

¹⁰¹ <http://www.etek.org.cy/>

¹⁰² <http://www.contractors-council.org.cy>

¹⁰³ <http://bit.ly/qLx1md>

¹⁰⁴ <http://www.moec.gov.cy/dde>

¹⁰⁵ <http://www.moec.gov.cy/epimorfotika/>

¹⁰⁶ <http://www.moec.gov.cy/dme>

¹⁰⁷ <http://www.moec.gov.cy/ysea>

¹⁰⁸ <http://www.moec.gov.cy/kie/>

¹⁰⁹ <http://www.moec.gov.cy/mtee>

- **Özel Eğitim Dairesi**¹¹¹: Özel ihtiyaçları olan öğrenciler için eğitim hizmetlerinin verilmesinden sorumludur
- **Depo**¹¹²: Eğitim malzemelerinin depolanması ve okullara ulaştırılmasından sorumludur.
- **Güvenlik, Sağlık, Sivil Savunma Müdürlüğü**¹¹³: Okullarda konusuyla ilgili denetimler ve eğitimler gerçekleştirir.
- **Bilimsel Araştırma Merkezi Birimi**¹¹⁴: Tarih, folklor, dilbilim, etnoğrafya konularında ve hükümet tarafından verilecek konularda bilimsel araştırma ve programlar yapmakla görevlidir.
- **Eğitim Araştırma ve Değerlendirme Merkezi Birimi**¹¹⁵: Okullardaki araştırmaları teşvik etmek, eğitim sisteminde araştırma altyapısını geliştirmek ve eğitim alanında araştırmalar yapmaktır.
- **Muhasebe Birimi**: Bakanlığın muhasebe kayıtlarını tutar.
- **Pedagojoloji Enstitüsü**¹¹⁶: 1972 yılında kurulmuştur. Misyonu, eğitim alanında mevcut eğilimler, doküman araştırma ve teorik eğitim onları bilgilendirmek, her düzeyde öğretmenlerin sürekli eğitim sağlamak ve öğretmenlerin mesleki ve kişisel gelişimlerine yardımcı olmaktır.
- **Teknik Hizmetler Dairesi**¹¹⁷: Okulların eğitim malzemeleri dışında tüm altyapı hizmetlerini yerine getirir, tamir ve bakımlarını gerçekleştirir.
- **Eğitim Psikolojisi Birimi**¹¹⁸: Rehberlik hizmetlerinin geliştirilmesi ve koordinasyonu ile görevlidir.
- **Sınav Hizmetleri Birimi**¹¹⁹: Bakanlığın ve diğer kuruluşların (ör. Polis) giriş ve sınıflandırma sınavlarını organize eder.
- **Personel Dairesi**¹²⁰
- **Avrupa ve Uluslar arası İlişkiler Bürosu**
- **Kıbrıs Kütüphanesi**¹²¹:

BAKANLIKLA İLGİLİ KURULUŞLAR

- **Özel Üniversiteleri Değerlendirme Kurulu**¹²²: Bakanlar kurulu tarafından Eğitim ve Kültür Bakanlığı'nın önerisi üzerine 5 yıl için atanan 7 üyeden oluşur. Özel üniversitelerin kurulmasıyla ilgili başvuruları inceler.
- **Kıbrıs Tiyatro Kurumu**¹²³: 1970 yılında kurulmuştur. 3 yıllık bir süre için Cumhurbaşkanı tarafından atanan 9 üye Yönetim Kurulu tarafından yönetilir.
- **Kıbrıs Spor Kurumu**¹²⁴: 1969 yılında kurulmuştur. 9 kişilik bir yönetim kurulu tarafından idare edilmektedir. Spor aktivitelerinin yönetilmesi, müfredat dışı okul spor faaliyetlerinin düzenlenmesi ve spor alanında uluslar arası ilişkileri yönetir.

¹¹⁰ <http://www.highereducation.ac.cy>

¹¹¹ <http://www.moec.gov.cy/eidiki>

¹¹² <http://www.moec.gov.cy/apothiki/index.html>

¹¹³ http://www.moec.gov.cy/politiki_amyna

¹¹⁴ <http://www.moec.gov.cy/kee>

¹¹⁵ <http://bit.ly/p1oZz3>

¹¹⁶ <http://www.pi.ac.cy/pi>

¹¹⁷ <http://www.moec.gov.cy/tehnikes>

¹¹⁸ http://www.moec.gov.cy/edu_psychology

¹¹⁹ <http://www.moec.gov.cy/ypexams>

¹²⁰ http://www.moec.gov.cy/ypiresia_prosopikou/

¹²¹ <http://www.cypruslibrary.gov.cy>

¹²² <http://www.ecpu.ac.cy>

¹²³ <http://www.thoc.org.cy/>

¹²⁴ <http://cyprussports.org/uk/index.php>

- **Yükseköğretim Yeterlilik Tanıma Kurumu**¹²⁵: Bakanlar kurulu tarafından Eğitim ve Kültür Bakanlığı'nın önerisi üzerine 3 yıl için atanan 7 üyeden oluşan konsey tarafından yönetilir. Ülkedeki diplomaların AB kurumlarında geçerliliği ve yurtdışında alınan diplomaların ülkedeki geçerliliği ile ilgili karar alır.
- **Eğitim Hizmet Komisyonu**¹²⁶: Devlet okullarında hizmet veren eğitim çalışanlarının atanması, terfisi, emekliliği, disiplin kontrolü için görevlendirilmiştir. Komisyon üyeleri Bakanlar Kurulu tarafından 6 yıl için seçilir.

MALİYE BAKANLIĞI

Maliye Bakanlığı, ekonomik kalkınma, modernizasyon ve sosyal ilerleme ile ilgili çalışmalar yapmakla yükümlüdür. Maliye Bakanlığı ekonomi politikaları geliştirir ve bu bağlamda kendi bölümlerini denetler. Temel görevleri ekonomik politikalar geliştirmek; yıllık bütçenin hazırlanması ve uygulanması; vergi politikalarının düzenlenmesi, vergi toplama ve gümrük politikalarının uygulanması; kamu sektörü ekonomik kaynaklarının verimli kullanılması; merkezi hükümet borçlanma gereksinimlerinin tespiti; kamu sektöründe insan kaynaklarının geliştirilmesi ve kullanımıdır.

BAKANLIK TEŞKİLATI VE BAĞLI KURUMLAR

- **Mali Yönetim Müdürlüğü**¹²⁷: Temelde diğer bakanlıklar tarafından hazırlanan kalkınma projelerinin değerlendirmesiyle ilgilenir. İlgili diğer bakanlıklarla birlikte hükümetin sosyal politikasının oluşturulması çeşitli sosyal programların yönetimini sağlar. Sektörlerle ilgili bakanlıkların hibe taleplerini değerlendirir, devletin menkul ve gayrimenkul varlıklarını yönetir, devlet adına tazminatları öder. Bakanlıklar ve kamu kuruluşlarının uyguladığı ücretlerle ilgili konulara bakar.
- **Kamu Sektörünün Bilgisayara Geçişinin Koordinasyonu Müdürlüğü**¹²⁸: Bakanlık ve dairelerinin satınalma işleri, yarı kamusal kurumların yıllık bütçeleri, borçları, yatırımları ve gelişme planları; tüm kamu sektöründe bilgisayara geçiş projesinin koordinasyonu ve izlenmesi, kumar, kolektif bahisler, devlete ait ofis binalarının yapımı, satınması ve kiralanması; kanalizasyon komiteleri, su temin komiteleri, yerel yönetimler ve mezbahalarla ilgili mali işleri yürütür.
- **Ekonomik Araştırma ve AB İşleri Müdürlüğü**¹²⁹: Ekonominin sistematik olarak izlenmesi ve analizi; makroekonomik analiz ve makroekonomik istikrar için politika tedbirlerinin tasarımı, ekonomik ve sosyal politika ile ilgili önerilerin geliştirilmesi, sosyal güvenlik fonu ile ilgili konular; ekonomi ile ilgili brifingler vermek, Maliye Bakanlığı ile ilgili konularda AB uyum işlerinin koordinasyonu, Bakanlıkla ilgili Sayıştay raporlarında yer alan konuların takibi, Ombudsman raporlarındaki konuların takibinden sorumludur.
- **Bütçe ve Mali Kontrol Müdürlüğü**¹³⁰: Devletin maliye politikasının yönetilmesi, kamu gelir, harcama ve borçlanmasının yönetilmesinden sorumludur.
- **Vergi Politikası ve Uygulama Müdürlüğü**¹³¹: Vergi ile ilgili dairelerle idari kontrol, parlamentoya yasa hazırlığı ve ortak projelerle ilgili işbirliği yapar; vergi ve gümrük muafiyeti başvuruları ve vergi itirazları ile ilgili başvuruları inceler. Üçüncü ülke ve kuruluşlarla çifte vergilendirmenin önlenmesine ilişkin konulara bakar; çeşitli kurumların komitelerinde bakanlık adına katılır; ilgili diğer daire ve kurumlarla birlikte devletin nakit akışını yönetir.

¹²⁵ <http://www.kysats.ac.cy>

¹²⁶ <http://www.eey.gov.cy/>

¹²⁷ <http://bit.ly/oOBKoI>

¹²⁸ <http://bit.ly/orjQen>

¹²⁹ <http://bit.ly/nerf4V>

¹³⁰ <http://bit.ly/oQXDg7>

¹³¹ <http://bit.ly/pwSaQ8>

- **Yatırım ve Finansman Müdürlüğü**¹³²: Merkez bankasının görev alanına giren konuları ve genel olarak bankacılık sektörünü takip eder; sermaye piyasaları, fonlar ve devletle finansal kuruluşlar arasındaki ilişkilerin yönetimi; Kıbrıs Havayolları, Elektrik Kurumu, Liman İdaresi ve yerel yönetimlerin mali durumunu izler ve garanti anlaşmalarını onaylar; devletin çeşitli şirketlerdeki iştiraklerini yönetir, yabancı yatırımların korunması ve geliştirilmesi ile ilgili anlaşmaların müzakeresi ve yönetimini sağlar;
- **Kamu Borç Yönetim Ofisi**¹³³: 2010 yılında Merkez Bankası'nda bulunan yetkilerin Maliye Bakanlığı'na aktarılmasıyla kurulmuştur. Yıllık borçlanma politikasının hazırlanması, orta vadeli kamu borç yönetimi stratejisinin geliştirilmesi, devlet tahvillerinin yurtiçi ve küresel piyasalar için hazırlanması, planlanması ve yürütülmesi; döviz/faiz riskinin yönetilmesi; yurtiçi devlet tahvil piyasasının geliştirilmesi, merkezi hükümetin nakit yönetiminin sağlanması; Sosyal Güvenlik Fonu'nun artan miktarının yönetimi, kredi kuruluşlarıyla ilişkilerin yönetimi; kamu borcuyla ilgili istatistik oluşturulmasından sorumludur.
- **Gümrük ve Resimler Dairesi ve KDV Hizmeti**¹³⁴: Yasaklı ve engelli malların ülkeye girişini önlemek, ilgili vergileri toplamak, ticaretle ilgili istatistik veriyi toplamak ve analiz etmek; KDV mevzuatının uygulanmasını sağlamaktan sorumludur.
- **Yurtiçi Gelirler Dairesi**¹³⁵: Tahakkuk eden vergilerin toplanması ve bunun için halkın vergi bilincinin yükseltilmesinden sorumludur.
- **İstatistik Dairesi**¹³⁶: Resmi istatistiklerin derlenmesi ve yayınlanmasından sorumludur.
- **Kamu Alımları ve Tedariği Dairesi**¹³⁷: Kamu kuruluşlarının malzeme ihtiyaçlarını karşılar, depolar, devletin gayrimenkullerinin satışını gerçekleştirir.
- **Kamu İdaresi ve Personel Dairesi**¹³⁸: 45 bini kamu kuruluşları 12 bini yarı kamu kuruluşları ve yerel yönetimlerde olmak üzere yaklaşık 57 bin kamu çalışanıyla ilgili personel işlemleri; Kıbrıs Kamu Yönetimi Akademisi¹³⁹ ile ilgili işler, kamu yönetiminde bürokrasinin azaltılması ve yönetimin etkinleştirilmesiyle ilgili çalışmaların yürütülmesi, bir tür tek durak ofis olan Vatandaş Hizmet Merkezleri'nin¹⁴⁰ yönetilmesi; iş dünyası ile ilgili organlarda devlet tarafının temsili.
- **Enformasyon Teknolojisi Hizmetleri Dairesi**¹⁴¹: Kamu sektöründe BİT uygulamalarının planlanması, geliştirilmesi, uygulanması ve yönetilmesidir.
- **Hibe ve Yardımlar Dairesi**¹⁴²: Öğrenci hibeleri, çocuk yardımları, konut destek yardımları vb. yardımları yönetir.
- **Devlet Matbaası**¹⁴³: Resmi gazete ve diğer resmi evrakları basar.
- **Sigorta Şirketleri Kontrol Dairesi**¹⁴⁴: Sigorta şirketlerinin ruhsatlandırılmasından ve operasyonlarının gözetiminden sorumludur.
- **Kıbrıs Menkul Kıymetler ve Kambiyo Komisyonu**¹⁴⁵: 2001 yılında kurulmuştur. Maliye Bakanı'nın önerisiyle Bakanlar Kurulu tarafından 5 yıllığına atanan 5 üyeden oluşmaktadır. Görevi menkul kıymetler borsasının denetim ve kontrolü, borsada işlem gören şirketler ve aracı kuruluşların teftişi, finansal yatırım ve aracı kuruluşlara lisans vermek, bu kuruluşlara gereken durumlarda ceza vermektir.

BAKANLIKLA İLGİLİ KURUMLAR

¹³² <http://bit.ly/pdKTZh>

¹³³ <http://www.mof.gov.cy/pdmo>

¹³⁴ <http://bit.ly/oQnWzZ>

¹³⁵ www.mof.gov.cy/ird

¹³⁶ <http://www.mof.gov.cy/cystat>

¹³⁷ <http://bit.ly/oOB89n>

¹³⁸ <http://www.mof.gov.cy/papd>

¹³⁹ www.mof.gov.cy/capa

¹⁴⁰ <http://bit.ly/nmAia3>

¹⁴¹ <http://www.mof.gov.cy/dits>

¹⁴² <http://bit.ly/qp7US4>

¹⁴³ <http://bit.ly/r1xpg6>

¹⁴⁴ <http://bit.ly/nReTEd>

¹⁴⁵ <http://www.cysec.gov.cy>

- **Devlet Yardımları Kontrolörü Komiserliği**¹⁴⁶: 2001 yılında AB müktesebatına uyum çerçevesinde kurulmuştur.
- **Hazine**¹⁴⁷: Kamu hesaplarını yönetmek, devletin mali yükümlülükleri için ödeme yapmak, kamuda iç kontrol sistemlerini geliştirmek, kamu satın almalarını gerçekleştirmek. Şu birimlerden oluşur 1) Muhasebe ve Finansal Hizmetler 2) Kamu satınalma 3) Personel maaşları 4) Avrupa fonları ve mali kontrol
- **Planlama Bürosu**¹⁴⁸: 1961 yılında kurulmuştur. Ülkenin ekonomik ve sosyal kalkınma politikasının geliştirilmesinden ve yürütülmesinden sorumludur. AB uyum sürecini bu birim koordine etmiştir. Büro bakanlıklarla eş düzeyde bir yönetime sahiptir. Bakanlar kurulu planlama bürosunun daimi sekreterini (müsteşar) daimi sekreterler ve genel müdürler arasından atar. Büronun faaliyetlerinden Maliye Bakanı sorumludur.
- **Vergi Kurulu**¹⁴⁹: Yurtiçi Gelirler Dairesi'nin kararları üzerinde hiyerarşik kontrolü bulunur vergilerle ilgili itiraz başvurularını karara Bağlar.
- **İhale Gözden Geçirme Kurumu**¹⁵⁰: 2004 yılında kurulmuştur. Maliye Bakanı'nın önerisi üzerine Bakanlar Kurulu tarafından atanan 5 üyenin oluşturduğu yönetim kurulu tarafından yönetilmektedir. İhalelerle ilgili şikayetleri inceler ve ihalenin iptal veya onayına karar verir.
- **Merkez Bankası**¹⁵¹: Başkanı Cumhurbaşkanı tarafından 5 yıllık yenilenebilir bir süre için atanır.
- **Kredi Komisyonu Fonu**¹⁵² Öğrenci kredilerinden, yerel yönetim kredilerine kadar geniş bir alanda kredi sağlayan bir fondur. Komisyon Maliye Bakanı Başkanlığında, Hazine Başkanı, İçişleri Bakanı, Tarım ve Doğal Kaynaklar Bakanı ve İletişim ve Bayındırlık Bakanı ile Bakanlar Kurulu tarafından belirlenen 4 üyeden oluşur.

SAĞLIK BAKANLIĞI

Sağlık Bakanlığı, Kıbrıs halkına yüksek düzeyde tıbbi bakım ve hasta haklarına saygılı sağlık politikaları geliştirmektedir. Bunun için, tüm Kıbrıs halkına eşit düzeyde sağlık hizmeti sunulmasını amaçlanmaktadır. Tıp ve Halk Sağlığı Hizmetleri, Ruh Sağlığı Hizmetleri, Diş Hizmetleri, Eczacılık Hizmetleri ve Devlet Genel Laboratuvarları bölümlerini altında bulundurmaktadır.

BAKANLIK TEŞKİLATI

- **Sağlık ve Halk Sağlığı Hizmetleri Dairesi**¹⁵³: Halk Sağlığı hizmetleri bölümü, tüketicilerin sağlığını korumak için gerekli çalışmaları yapmaktan sorumludur. Bunun için de gıda güvenliği, gıda üretim tesislerinde kapsamlı denetimin yapılması, ithal edilen ürünlerin kontrolünün yapılması ve dağıtımı yapılan tüm ürünlerin kontrollerinin yapılmasından sorumludur. Bunun yanında içme ve yüzme sularının denetiminin yapılması, salgın hastalıkların tespitinin yapılması ve gerekli uyarıların yapılmasının yanı sıra halkın bilinçlendirilmesinin sağlamaktadır. Halk Sağlığı Hizmetleri Dairesinin bir merkez ofisi ve Limasol, Baf, Magosa, Larnaka ve Lefkoşa olmak üzere 6 tane ofisi bulunmaktadır.
- **Eczacılık Servisi**¹⁵⁴
 - o **İlaç Düzenleme İdaresi**

¹⁴⁶ <http://www.publicaid.gov.cy>

¹⁴⁷ <http://www.treasury.gov.cy>

¹⁴⁸ <http://www.planning.gov.cy>

¹⁴⁹ <http://www.taxtribunal.gov.cy>

¹⁵⁰ <http://www.tra.gov.cy>

¹⁵¹ <http://www.centralbank.gov.cy>

¹⁵² <http://bit.ly/ohdxMD>

¹⁵³ http://www.moh.gov.cy/moh/moh.nsf/medpub_en/medpub_en?OpenDocument

¹⁵⁴ http://www.moh.gov.cy/moh/phs/phs.nsf/dmlindex_en/dmlindex_en?opendocument

- o **Eczacılar/Eczaneler İdaresi**
- o **Kozmetik Ürünler İdaresi**
- o **Klinik Eczanesi İdaresi**
- o **İdari Hizmetler ve Destek Hizmetleri**
- o **İlaç Fiyatlandırma İdaresi**
- o **Tıbbi Ürünlerin Arzı, Bölüşümü ve Dağıtım İdaresi**
- **Diş Servisi¹⁵⁵**: Sunulan diş hizmetlerinin güçlendirilmesi ve geliştirilmesi ve diş ve diş etleriyle ilgili hastalıkların önlenmesi en temel görevleridir.
- **Akıl Sağlığı Servisi¹⁵⁶**: Akıl bozukluklarının tedavisi, rehabilitasyonu ve önlenmesi amacıyla etkin bakım sağlayabilmek için hizmetlerin ve programların ağlarının organizasyonu temel görevidir.
- **Devlet Genel Laboratuvarı¹⁵⁷**: Devlet Genel Laboratuvarları Mahkemedede açılan davaların, yasadışı uyuşturucu ve diğer polis ile ilgili olayların incelenmesi için gerekli çalışmaları yapmaktadır. Ayrıca ilgili makamlar ile iş birliğinde bulunarak çevresel izleme ve çevre kontrollerinin de ana merkezidir.
- **Bakım Hizmetleri İdaresi¹⁵⁸**: Görevi, bakım hizmetlerinin sunum kalitesinin sürekli bir biçimde geliştirilmesini sağlamaktır.

İÇ İŞLERİ BAKANLIĞI

İçişleri Bakanlığı, kentsel gelişim ile ilgili olarak hükümet politikaları oluşturmak ve uygulamanın yanı sıra ilçe yönetimi, şehir ve konut planlaması, arazi ölçme, göç ve sivil savunma konularında politikalar oluşturmak görevlerine sahiptir. İçişleri Bakanlığı'nın Lefkoşa, Girne, Magosa, Baf, Larnaka ve Limasol'da bölge ofisleri bulunmaktadır.

BAKANLIK TEŞKİLATI

- **Merkezi Seçim Hizmetleri:**
- **Teknik Hizmetler**
 - o **Yapı Malzemeleri Dairesi¹⁵⁹**: Yapı malzemeleri sektörü yönetmeliğinin uygulanmasından sorumludur.
 - o **Katı Atık Yönetimi Bölümü¹⁶⁰**: Tehlikeli olmayan katı atıkların rasyonel yönetimi ve süreçlerin geliştirilmesi için stratejik planı uygulayan bölümün amaçları şunlardır: Tehlikeli olmayan katı atık akışının rasyonel yönetimi için gerekli mevzuatın geliştirilmesi ve benimsenmesi, firmaların atıkları toplamaları, nakletmeleri ve ortadan kaldırmaları için ruhsat verme işlemleri, tüm şehirlerde Entegre Atık Yönetimi Tesisinin inşası, Yeşil Nokta (Green Point) Ağı ve var olan kontrol dışı atık bertaraf alanlarının rehabilitasyonu.
 - o **Yapısal Fonlar Yönetim Dairesi¹⁶¹**: Avrupa Bölgesel Kalkınma Fonlarının, Kırsal Kalkınma için Avrupa Tarımsal Fonu ve Avrupa Dış Sınırlar Fonu tarafından finanse edilen projelerin izlenmesi amacıyla kurulmuştur.

¹⁵⁵ http://www.moh.gov.cy/moh/moh.nsf/dental_en/dental_en?OpenDocument

¹⁵⁶ http://www.moh.gov.cy/moh/moh.nsf/mental_en/mental_en?OpenDocument

¹⁵⁷ http://www.moh.gov.cy/moh/sgl/sgl.nsf/DMLindex_en/DMLindex_en?OpenDocument

¹⁵⁸ http://www.moh.gov.cy/moh/moh.nsf/nsamission_en/nsamission_en?OpenDocument

¹⁵⁹ http://moi.gov.cy/index.php?option=com_content&view=article&id=154%3Adomika-proionta&catid=45&Itemid=129&lang=tr

¹⁶⁰ http://moi.gov.cy/index.php?option=com_content&view=article&id=136%3A2011-02-16-16-34-15&catid=45&Itemid=129&lang=tr

¹⁶¹ http://moi.gov.cy/index.php?option=com_content&view=article&id=157%3A2011-04-11-08-50-56&catid=45&Itemid=129&lang=tr

- o **Teknik Hizmetler İl Ofisleri**¹⁶²: İlçe ofisleri, kırsalda yaşayan yurttaşlara en iyi hizmeti sunabilmek için hükümet politikasının mümkün olan en iyi şekilde uygulanması hedefiyle yerel otoritelere çeşitli faaliyetlerde her türlü yardımı sağlamaktadır.
- **Kıbrıslı Türk Mülkleri**¹⁶³: Kıbrıslı Türk Mülkleri Kanunu'na göre GKRY sınırları içerisinde kalan Kıbrıslı Türk mülkleri İçişleri Bakanı'nın koruması altındadır. Bakan, Kıbrıslı Türk mülklerini yerlerinden edilmiş Kıbrıslı Rumların ihtiyaçlarını karşılamak için yönetmekte ve bunu yaparken mülklerin sahibi olan Kıbrıslı Türklerin haklarını zarara uğratmamaktadır.
- **Avrupa Fonları ve Dayanışma Fonu Yönetim Birimi**¹⁶⁴: Dayanışma fonları, dört fondan oluşmaktadır: Dış Sınırlar Fonu, Getirili Fon, Avrupa Mülteci Fonu ve Entegrasyon Fonu.
- **İl İdareleri**¹⁶⁵
- **Araziler ve Araştırmalar Dairesi**¹⁶⁶: İçişleri bakanlığına bağlı bulunan bu bölüm, Kıbrıs Cumhuriyeti'nin en eski ve en büyük bölümlerinden biridir. Özellikle Kıbrıs tapu işlem sistemleri ile ilgilenmektedir. Bu birim altyapı, haritalama, tescil, nakil devlet arazilerinin yönetimi ile ilgili konularla ilgilenir.
- **Planlama ve Konutlandırma Dairesi**¹⁶⁷: Kentsel kalkınmanın ve kırsal kesimin planlaması ve tasarımı, konutların tasarımı ve yeniden inşası, kentsel işlerin tasarımı ve uygulaması ve Kalkınma Planları hükümlerinin uygulanması dairenin görevleri arasında yer almaktadır.
- **İmar ve İskân Dairesi**¹⁶⁸: Bu birim, 1974 sonrasında bölünen adada olası bir çözüm sonrasında oluşacak sorunlar ile başa çıkmak için İçişleri Bakanlığı altında kuruldu¹⁰.
- **Basın ve Bilgi Ofisi**¹⁶⁹: Görevi, Kıbrıs sorunu hakkında dünya kamuoyunu bilgilendirmek ve yurtdışında tüm yönleriyle Kıbrıs'ın tanıtımını yapmaktır. Ayrıca yurttaşları hükümetin çalışma ve kalkınma planları hakkında bilgilendirmek ve GKRY yetkililerinin açıklamalarının ve faaliyetlerinin tanıtımını yapmaktır.
- **Nüfus Müdürlüğü ve Göçmenlik**
- **İltica Servisi**¹⁷⁰: Görevi, GKRY'ne her geçen gün artan sayıda gelen mültecilerle ilgilenmek ve uluslararası anlaşmalar ve Topluluk müktesebatına uyum sağlamaktır.
- **Sivil Savunma**¹⁷¹
- **Hizmet Yönetimi / Kıbrıslı Türk Mülkleri**¹⁷²
- **Yerinden Edilmiş Kişilerin Bakımı ve Rehabilitasyonu Ofisi**¹⁷³: 1974 sonrasında yerinden edilmiş olan kişilere konut yardımı yapmakla görevlidir.

BAĞLI KURULUŞLAR

- **Yarı-devlet Kuruluşları**
 - o Kıbrıs Yayın Kurumu
 - o Kıbrıs Haber Ajansı
 - o Kıbrıs Arazi Geliştirme
 - o Oyun Fonu
 - o Yayın Kurumu

¹⁶² http://moi.gov.cy/index.php?option=com_content&view=article&id=165%3A2011-04-11-08-48-10&catid=45&Itemid=129&lang=tr

¹⁶³ http://moi.gov.cy/index.php?option=com_content&view=article&id=141&Itemid=131&lang=tr

¹⁶⁴ http://moi.gov.cy/index.php?option=com_content&view=article&id=142&Itemid=252&lang=tr

¹⁶⁵ http://www.moi.gov.cy/moi/da/dadmin.nsf/dmlindex_en/dmlindex_en?OpenDocument

¹⁶⁶ http://www.moi.gov.cy/moi/DLS/dls.nsf/dmlindex_en/dmlindex_en?OpenDocument

¹⁶⁷ http://www.moi.gov.cy/moi/tph/tph.nsf/index_gr/index_gr?OpenDocument

¹⁶⁸ http://www.moi.gov.cy/moi/tph/tph.nsf/index_gr/index_gr?OpenDocument

¹⁶⁹ http://www.moi.gov.cy/moi/pio/pio.nsf/index_en/index_en?opendocument

¹⁷⁰ http://www.moi.gov.cy/moi/asylum/Asylum.nsf/DMLMission_en/DMLMission_en?OpenDocument

¹⁷¹ http://www.moi.gov.cy/moi/cd/cd.nsf/dmlindex_en/dmlindex_en?opendocument

¹⁷² http://moi.gov.cy/index.php?option=com_content&view=article&id=68&Itemid=119&lang=en

¹⁷³ http://moi.gov.cy/index.php?option=com_content&view=article&id=71&Itemid=120&lang=en

- **Kanalizasyon Kurulları**
 - o Lefkoşa Kanalizasyon Kurulu
 - o Limasol Kanalizasyon Kurulu
 - o Larnaka Kanalizasyon Kurulu
- **Planlama Kurulu**
- **Symvoulia Eğitim İstisnaları**
- **Konseylar**
 - o Lefkoşa Su Kurulu
 - o Lemesos Kurulu
 - o Larnaka Su Yönetimi Kurulu

ADALET VE KAMU DÜZENİ BAKANLIĞI

Bakanlık, Kamu ve özel Hukuk, ceza hukuku, adalet, aile hukuku ve yasama gibi geniş alanlarda mevcut mevzuat ve reform ihtiyacını değerlendirmekten ve uygulamaktan sorumludur.

Ayrıca polis, itfaiye ve mahkeme personeli de bu bakanlığa bağlıdır¹¹.

BAKANLIK TEŞKİLATI

- **Adalet Müdürlüğü:** Hukuki işler birimi ve uluslar arası hukuki işbirliği biriminden oluşur.
 - o **Hukuki İşler Birimi**¹⁷⁴: Bakanlığın görev alanına giren konularda hükümet politikaları çerçevesinde mevzuat geliştirme çalışmaları yapmaktadır.
 - o **Uluslararası Hukuki İşbirliği Birimi**¹⁷⁵: Görevleri şunlardır: Hukuki işbirliği alanındaki ikili anlaşmaların taslaklarının hazırlanması, GKRY'nin yasal meselelerle ilgili çok taraflı anlaşmalara katılımı ve iki ve çok taraflı anlaşmaların ve adli yardım meseleleriyle ilgili mevzuatın uygulanması.
- **Kamu Düzeni ve Yönetimi Müdürlüğü:** Polis, kamu düzeni ve itfaiye birimi ile Hapishaneler, Devlet Arşivleri ve Gençlik Kurulu İşleri Birimi'nden oluşur.
 - o **Devlet Arşivleri**¹⁷⁶
 - o **GKRY Hapishaneleri:**
- **Doğrudan Müsteşara Bağlı Birimler**
 - o **Cinsiyet Eşitliği Birimi**¹⁷⁷: Cinsiyet eşitliği konularında uluslar arası gelişmelerin izlenmesi, hükümet politikalarının oluşturulması, uygulanması ve koordinasyonundan sorumludur.
 - o **Kriminoloji Birimi**¹⁷⁸: Kriminoloji Araştırma Biriminin görevi, bilimsel kriminolojik araştırma projelerini geliştirmek, bir Ulusal Suç Önleme ve Suçluları Tedavi Stratejisi tasarlamak, geliştirmek ve uygulamak, toplumsal ve kriminolojik meselelerle ilgilenen hükümet ve hükümet dışı kurumların koordinasyonunu ve işbirliğini sağlamak, seminerlerin/konferansların organizasyonu ve madde bağımlılığıyla ilgili tüm meselelerin yönetimidir.

BAKANLIĞA BAĞLI İLGİLİ KURULUŞLAR

¹⁷⁴ http://www.mjpo.gov.cy/mjpo/mjpo.nsf/dmlpromotion_en/dmlpromotion_en?OpenDocument

¹⁷⁵ http://www.mjpo.gov.cy/mjpo/mjpo.nsf/dmlcooperation_en/dmlcooperation_en?OpenDocument

¹⁷⁶ http://www.mjpo.gov.cy/mjpo/mjpo.nsf/dmlstate_en/dmlstate_en?OpenDocument

¹⁷⁷ http://www.mjpo.gov.cy/mjpo/mjpo.nsf/dmlwoman_en/dmlwoman_en?OpenDocument

¹⁷⁸ http://www.mjpo.gov.cy/mjpo/mjpo.nsf/dmlcriminological_en/dmlcriminological_en?OpenDocument

- **Polis Teşkilatı**¹⁷⁹: Merkezi ve yerel düzeydeki emniyet örgütlenmesinin yanı sıra Polis Akademisi'ni ve itfaiye örgütlenmesini de içerir. Teşkilat doğrudan bakana bağlıdır.
- **Gençlik Kurulu**¹⁸⁰: 1994 yılında kurulmuştur. 3'ü Bakanlar Kurulu tarafından atanan 4'ü siyasi parti gençlik kuruluşlarını temsil eden 7 kişiden oluşan bir yönetim kurulu vardır. Kamu ve özel kaynakları kullanarak gençliğe yönelik programlar geliştirir, gençlik politikasının geliştirilmesine katkı sağlar. Bütçesi için devlet yardımlarını kullanır.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI

Çalışma ve Sosyal Güvenlik bakanlığı, vatandaşların ve genel olarak toplumun yaşam standartlarını yükseltme ve sosyal adalet ve birleşme için çalışmalarda bulunur¹².

BAKANLIK TEŞKİLATI

- **Sosyal Güvenlik Hizmetleri**¹⁸¹: Temel sorumluluk alanları: Hükümet politikasının sosyal güvenlik alanına uygulanması, uluslararası gelişmeler ve toplumsal ve ekonomik koşullar çerçevesinde sosyal güvenliğin sürekli gelişimini amaçlayan hükümet politikasına yönelik tavsiyelerde bulunmak ve toplumsal ve ekonomik ihtiyaçları belirlemektir.
- **Sosyal Refah Hizmetleri**¹⁸²: Amacı, sosyal dayanışma ve yardımlaşmayı muhafaza etmek, GKRY yurttaşlarının tamamına sosyal koruma sağlamak, sosyal içermeyi gerçekleştirmek ve eşit fırsatlar yaratmak, yoksulluk ve sosyal dışlama ile mücadele etmek ve bireylerin, ailelerin ve toplumların çıkarlarını savunmaktır.
- **İş Dairesi**¹⁸³: Engellilerin bakımı, istihdam ve beşeri kaynakların eğitimi alanlarındaki Hükümet politikasının geliştirilmesi ve uygulanmasından sorumludur.
- **İş Denetimi Dairesi**¹⁸⁴: Temel amacı, İşçi Sağlığı ve Güvenliği standartlarını sürekli ve kararlı bir şekilde geliştirmek, hava kalitesini makul bir düzeyde tutmak ve çalışanları, halkı ve çevreyi iyonlaşmış radyasyon tehlikelerine ve kimyasal maddelere karşı korumaktır.
- **İş İlişkileri Dairesi**¹⁸⁵: Hükümetin, sanayi ilişkileri alanındaki politikalarını uygulamaktan sorumludur. Daire, özellikle endüstriyel barışın ve sağlık koşullarının sağlanmasından ve korumasından sorumludur.
- **Engellilerin Sosyal İçermesinden Sorumlu Daire**¹⁸⁶: Engelli kişilerle ilgili politikaların oluşturulmasından, koordinasyonundan, uygulanmasından ve izlenmesinden sorumludur.
- **Kıbrıs Prodüktivite Merkezi**¹⁸⁷: Amacı, özel ve kamu kuruluşlarını beşeri ve sermaye kaynaklarını mümkün olan en iyi şekilde geliştirmeleri için desteklemektir.
- **Higher Hotel Institute of Cyprus**¹⁸⁸: Amacı, otel ve hazır yemek sektörüne iyi eğitilmiş ve uzman personel sağlamak ve genel olarak daha geniş turist endüstrisi oluşturmaktır.
- **Avrupa Sosyal Fonu Dairesi**¹⁸⁹: ASF kaynaklarının etkin ve verimli yönetimini amaçlayan dairenin görevleri şunlardır: Projelerin seçimi süreci, projelerin fiziki ve finansal gelişimlerinin izlenmesi ve denetimidir.

¹⁷⁹ <http://www.police.gov.cy/>

¹⁸⁰ <http://www.youthboard.org.cy>

¹⁸¹ http://www.mlsi.gov.cy/mlsi/sid/sid.nsf/dmlindex_en/dmlindex_en?OpenDocument

¹⁸² http://www.mlsi.gov.cy/mlsi/sws/sws.nsf/dmlindex_en/dmlindex_en?OpenDocument

¹⁸³ http://www.mlsi.gov.cy/mlsi/dl/dl.nsf/dmlindex_en/dmlindex_en?OpenDocument

¹⁸⁴ http://www.mlsi.gov.cy/mlsi/mlsi.nsf/mlsi16_en/mlsi16_en?OpenDocument

¹⁸⁵ http://www.mlsi.gov.cy/mlsi/dlr/dlr.nsf/dmlindex_en/dmlindex_en?OpenDocument

¹⁸⁶ http://www.mlsi.gov.cy/mlsi/mlsi.nsf/mlsi18_en/mlsi18_en?OpenDocument

¹⁸⁷ http://www.mlsi.gov.cy/mlsi/kepa/kepa.nsf/DMLgeneral_info_en/DMLgeneral_info_en?OpenDocument

¹⁸⁸ http://www.mlsi.gov.cy/mlsi/hhic/hhic.nsf/dmlindex_en/dmlindex_en?OpenDocument

BAKANLIĞIN DENETİMİ ALTINDAKİ KURULUŞLAR

- İnsan Kaynakları Geliştirme Otoritesi

SAVUNMA BAKANLIĞI

Bu rapor kapsamında incelenmemektedir.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI

Bu rapor kapsamında incelenmemektedir.

DİĞER BAĞIMSIZ KURUMLAR¹⁹⁰

Kıbrıs Arazi Geliştirme Şirketi¹⁹¹: Bakanlar Kurulu tarafından tayin edilen, görev süresi 3 yıl olan 9 üyeli bir yönetim kurulu tarafından idare edilmektedir. Kurum 1980 yılında az ve orta gelirli kişileri ev sahibi edindirmek için kurulmuştur. Kurum İçişleri Bakanlığı'nın sorumluluk alanı içindedir.

Kamu Hizmet Komisyonu¹⁹²: Kamu personelinin atama, emeklilik, terfi vb. işlerini yürütür. Komisyon Cumhurbaşkanı tarafından atanan 5 kişiden oluşur.

Denetim Ofisi¹⁹³: Denetim ofisi başkan ve başkan yardımcısı Devlet başkanı tarafından atanır. Devletin tüm varlıkları ile ilgili teftiş ve denetim yapmaya yetkilidir. Ayrıca ilgili kanunlar uyarınca yerel yönetimler, özel fonlar ve tüzel yapılar ve diğer kamu kuruluşlarının denetimini de yapar.

Ombudsman¹⁹⁴: Meclis salt çoğunluğu ve Bakanlar Kurulu kararıyla Cumhurbaşkanı tarafından atanır. Cumhurbaşkanı, Meclis, Bakanlar Kurulu, Yargı Kuruluşları, Denetim Ofisi, Merkez Bankası ve Kamu Hizmet Komisyonu'nun tasarrufları görev alanının dışındadır. Bunun yanı sıra çalışma hayatı, eğitimi, sendikalar, sosyal güvenlik ve koruma, sağlık, hizmetlere erişim, konuta erişim alanlarında kamu veya özel tüm konular için AB müktesebatı uyarınca Irkçılık ve Ayrımcılık Otoritesi ve Eşitlik Otoritesi olrak görev yapar.

Uyum Koordinatörü Bürosu¹⁹⁵: Avrupa Birliği ile ilgili konularda hükümet bünyesinde koordinasyon konuları ile ilgilenen bağımsız bir kuruluştur.

Kişisel Verilerin Korunması Komiserliği¹⁹⁶: 2001 yılında AB müktesebatına uyum çerçevesinde kurulmuştur. İlgili kanunun icrası ve tanıtımından sorumludur. Başkanı Bakanlar Kurulu tarafından atanır. Cezai yetkileri bulunmaktadır.

¹⁸⁹ http://www.mlsi.gov.cy/mlsi/mlsi.nsf/mlsi23_en/mlsi23_en?OpenDocument

¹⁹⁰ Bağımsız kurumların bir kısmı çeşitli bakanlıkların altında ilgili kurumlar başlığı altında verilmiştir.

¹⁹¹ <http://www.cldc.org.cy>

¹⁹² <http://www.psc.gov.cy>

¹⁹³ <http://www.audit.gov.cy>

¹⁹⁴ <http://www.ombudsman.gov.cy>

¹⁹⁵ <http://www.eu-coordinator.gov.cy>

¹⁹⁶ <http://www.dataprotection.gov.cy>

Kıbrıs Ulusal Biyoetik Komitesi¹⁹⁷: 2011 yılında kurulmuştur. 13 üyeli komite 4 yıl için Bakanlar Kurulu tarafından atanır. Biyoloji, biyoteknoloji, ilaç, eczacılık, insan genotipi ile ilgili bilimsel araştırmaların izlenmesi ve değerlendirilmesi için görevlidir.

YEREL YÖNETİM KURULUŞLARI

GKRY'de 24 adet belediye bulunmaktadır.1974 sonrası KKTC yönetiminde kalan 9 belediyenin tüzel kişiliği devam ettirilmektedir.¹⁹⁸ İngiliz döneminde adada var olan inkişaf kurulları ve köy yönetimlerinin birleştirilmesi ile 1999 yılında oluşturulan küçük ölçekli bir yerel yönetim birimi olan ve kırsal bölgelerde kurulu topluluk konseylerinin sayısı ise 353'tür. Bu iki yerel yönetim birimi tüm nüfusa hizmet vermektedir. GKRY'de yerel yönetim harcamalarının merkezi yönetim harcamalarına oranı %3,8'dir.¹⁹⁹

Belediye ve topluluk meclislerinin başkanları ve meclisleri doğrudan 5 yıl için seçilmektedir. Belediye müdürü, mühendis, sayman ve sağlık memuru temel pozisyonlardır. Diğer pozisyonlar belediyenin ihtiyacına göre belirlenmektedir.

Belediye yasasında sayılan temel görevler şöyledir: sokakların yapım, bakım ve aydınlatması, atık toplanması ve bertarafı, belediye alanlarının temizliği, çevre düzenlemesi ve düzgün görünümünün sağlanması, park ve bahçelerin yönetimi, çevre sağlığının korunması, gıda kontrolleri, halk pazarlarının yönetimi. Belediye kaynakları ölçüsünde sanat, eğitim ve sosyal hizmet faaliyetlerini yerine getirebilir. Diğer yandan şehir planlama, sokak ve binaların düzenlenmesi, evlilikler, kanalizasyon sistemleri kanunlarında belediye ile paylaşılan yetkiler bulunmaktadır.²⁰⁰

G.Kıbrıs 6 kaymakamlar tarafından idare edilen 6 ilçeye ayrılmıştır. Kaymakamlar İçişleri Bakanlığı'na bağlı olarak çalışan atanmış memurlardır.

Avrupa Yerel ve Bölgesel Yönetimler Kongresi 2001 ve 2005 yılındaki tavsiye kararlarında GKRY yerel yönetim sistemine ilişkin önerilerini belirlemiştir. Konsey 2005 yılı kararında dile getirdiği belli başlı öneriler ve tespitler aşağıdaki gibidir²⁰¹:

- Şehir planlama yetkileri yerel yönetimlere aşamalı bir şekilde devredilmelidir. Belediyeler arasında bu yetkilerin kullanımında işbirlikleri kurulabilir.
- Okulların idaresi gibi bazı sorumlulukların belediyeye devredilmesi değerlendirilmelidir
- Tüketiciyi koruma, belediye kolluk kuvveti oluşturulması ve trafik düzenleme sorumluluklarının devri konusu gündeme gelmiştir ancak ilerlemeye kaydedilmemiştir.
- Hükümet Belediyeler Birliği ile istişare ederek makul bir zaman çerçevesi içinde yerel yönetimlere kademeli olarak yetki devrini değerlendirmelidir.
- Belediyelerin yıllık bütçelerinin bakanlar kurulu tarafından onaylanmasının Yerel Yönetimler Özyönetim Şartına uygun bir şekilde iptal edilmesi gereklidir.

¹⁹⁷ <http://www.bioethics.gov.cy>

¹⁹⁸ http://www.ucm.org.cy/ENG/02_enosi/occupied.htm

¹⁹⁹ IMF Global Finance Statistics veritabanı üzerinden kendi hesaplamalarımız.

²⁰⁰ http://www.ucm.org.cy/ENG/03_topikes_arxes/index.htm

²⁰¹ Congress of Local and Regional Authorities, Recommendation 178 (2005) on local democracy in Cyprus

- 2001 yılından sonra yerel düzeyde harcamalar artmıştır ancak bu kaynaklar yerelden çok merkezi öncelikler çerçevesinde kullanılan takdire dayalı olarak kullanılan kaynaklardır. Kısa vadede yerel önceliklere dayalı olarak kullanılabilecek sermaye aktarımlarına dayalı bir sistem oluşturulmalıdır.
- Topluluk Konseylerine (bir çeşit yerel yönetim birimi) ayrılan kaynaklar artırılmalı bu birimler üzerinde bölge kaymakamlıklarının kontrolleri azaltılmalıdır.
- Küçük belediyelerin varlığı nedeniyle belediyeler arasında zorunlu ortaklık çerçeveleri geliştirilmeli, bunun için belediyeler birliği ve topluluk konseyleri birliği ile birlikte hareket edilmelidir.

POLİTİKA VE REFORM GÜNDEMİ

Avrupa Birliği Konseyi tarafından 2010 tarihinde kabul edilen Entegrasyon Rehberine uygun bir biçimde hazırlanan Kıbrıs Ulusal Reform Programı EU2020 raporunda GKRY'nin önceliklerine yer verilmiştir. Aşağıdaki tespitler rapordan alınmıştır. Ulusal Reform Programının (URP) akıllı, yeşil (çevreye duyarlı) ve kapsayıcı bir büyüme gerçekleştirmek amacıyla oluşturulduğu belirtilmektedir. URP'de büyümeyi destekleyici, istihdam ve sosyal içermeyi sağlayıcı yapısal reformlara yer verilmiştir.

Bu çerçevede GKRY hükümetinin gündeminde orta vadede büyümeyi desteklemek, mali yapıyı güçlendirmek, sosyal içermeyi sağlamak, işgücüne katılımı artırmak, istihdam olanaklarını, özellikle kalifiye işgücü için, artırmak yer almaktadır. Euro bölgesinde yaşanan ekonomik kriz hedeflere, özellikle büyümeye ilişkin, ulaşmak noktasında engel olarak görülmektedir.

Rekabet edilebilirliği ve büyümeyi sağlamak için aşağıdaki konular önceliklendirilmiştir.

- Yeniliklerin (innovation) teşvik edilmesi ve yeni teknolojilerin kullanım kapasitesinin artırılması. G.Kıbrıs'da özel sektörün kapasitesinin R&D faaliyetleri için yeterli olmadığı belirtilmektedir. Bu alandaki sorunları çözmek için Ulusal Araştırma ve Yenilik Strateji 2011-2015 belgesinin tamamlanması amaçlanmaktadır.
- Dijital toplumun yaratılması. AB ile entegrasyonun sağlanmasını kolaylaştırmak, tek Pazar olabilmek amacıyla önemsenmektedir. Bu çerçevede Kıbrıs Dijital Stratejisi'nin 2011 yılı içinde tamamlanması hedeflenmektedir.
- Eğitim reformunu tamamlamak. Reformun iki önemli ayağı bulunmaktadır: eğitim sisteminde eşitliği sağlamak ve hayat boyu öğrenmeyi desteklemek. Bunun dışında özellikle teknik ve mesleki eğitim reformun öncelikleri arasında yer almaktadır (üst orta öğretim ile üçüncü derece eğitim kademeleri arasında yeni düzeyler tanımlayarak öğrencileri buralara yönlendirmek amaçlanmaktadır). Eğitime ilişkin öncelikler Education Priority Zone raporlarında yer almaktadır.
- Enerji verimliliğini artırmak. İklim değişikliği, kuraklık ve adadaki su kıtlığı nedeniyle öncelikle ilgilendirilmesi gereken konular arasında yer verildiği belirtilmektedir.
- İşgücüne katılımı artırmak. Aktif işgücü politikaları, özellikle dezavantajlı gruplara yönelik, iş ve aile yaşamının uyumlaştırma çalışmaları, cinsiyet eşitliğinin desteklenmesi, eğitim ile istihdam arasındaki ilişkinin geliştirilmesi ve yasadışı göçü önlemek amacıyla göçmen

politikalarının uygulanması, kayıt dışı istihdamın önlenmesi yoluyla işgücüne katılımın desteklenmesi amaçlanmaktadır.

- Sosyal içerme ve yoksullukla mücadele etme. Yoksulluk oranının azaltılması, istihdamın artırılması ve herkes için iyi yaşam koşullarının sağlanması (herkesin barınma-konut, sağlık ve uzun süreli bakım gibi temel hizmetlere erişiminin garanti altına alınması) amaçlanmaktadır.

Maliye Bakanlığı ve Planlama Teşkilatı tarafından hazırlanan 2009-2013 İstikrar Programı'nda ise aşağıdaki konularda yapısal reformların yapılacağı taahhüt edilmektedir.

- o Endüstriyel altyapının ve sanayideki ağ ilişkilerinin çevresel sorunların dikkate alınarak geliştirilmesi
- o İşgücü piyasasına katılımın geliştirilmesi ve piyasadaki ücretlerde cinsiyet eşitsizliğinin giderilmesi, yaşam boyu öğrenme faaliyetlerine ağırlık verilmesi
- o Düzenleyici çerçevenin geliştirilmesi ve kırtasiyeciliğin önlenmesi
- o Kamu hastanelerinin reorganizasyonu ve ulusal sağlık sigortası planına kademeli geçişin sağlanması
- o Devlet destekli akademik ve özel sektör araştırma programlarının geliştirilmesi için koordinasyonun etkinleştirilmesi
- o Rekabeti Koruma Konseyi'nin rolünün güçlendirilmesi
- o İdari yüklerin azaltılması ile ilgili çalışmalar gerçekleştirilmesi. (Emlak piyasası ile ilgili çalışma tamamlanmıştır.
- o Enerji sektörünün serbestleştirilmesi ile ilgili çalışmalar kapsamında 2014 yılında kadar tüketicilerin tedarikçileri seçebileceği bir sistemin oluşturulması
- o Yenilenebilir enerji kaynakları ve doğalgaz piyasası ile ilgili düzenleme hazırlıklarının hızlandırılması
- o Düzenlemelerin iyileştirilmesi ile ilgili 2007 ulusal eylem planının takibi
- o Araştırma ve Teknoloji Arabuluculuk Sistemi ve Tematik ve Inovasyon Ağları programları ile işletmeler ve araştırma kuruluşları arasındaki işbirliklerinin geliştirilmesi. Bilim ve Teknoloji Parkı'nın tamamlanması
- o Sosyal Sigorta Fonu'nun uzun vadeli mali istikrarın sağlanması için yeniden düzenlenmesi
- o Kamu ve özel sağlık sunumunu entegre eden ve sağlık finansmanını yeniden düzenleyen sağlık sistemi reformunun hızlandırılması
- o Sosyal transferler sisteminin düşük gelir gruplarını hedefleyecek şekilde yeniden yapılandırılması
- o Orta vadeli harcama çerçevesi ve performans bütçeye geçişin hızlandırılması harcama kurallarının kurumsallaştırılması, harcamacı bakanlıkların yetkilerinin ve paralel olarak hesap verebilirliklerinin artırılması. 2011 bütçeleriyle birlikte sistemin uygulanmaya başlanması. Muhasebe Sistemi yazılımının güncellenmesi.
- o Kamu borçlanma ve nakit yönetim sistemlerinin iyileştirilmesi
- o Devlet tahvilleri piyasasının elektronik ticaret platformunun oluşturulmasıyla etkinleştirilmesi
- o Beklenmeyen giderlerin yönetiminin iyileştirilmesi
- o Borç yönetiminde karar alma süreçlerinin iyileştirilmesi ve borç yönetimi alanında çalışanların teknik kapasitelerinin geliştirilmesi
- o Mali Konsolidasyon Tedbirleri (2010-2013)
 - o Her yıl kamu çalışanı sayısının 1000 kişi azaltılması
 - o Devlet memurlarının maaşlarında %10 kesinti yapılması

- o Kış aylarında ısıtma için kullanılan petrolden alınan gümrük vergilerinde yapılmakta olan indirimlerin kaldırılması
- o Kamudaki idari harcamaların azaltılması
- o Cari transferlerin azaltılması
- o Altyapı projelerinde önceliklendirme yapılması
- o Vergi kaçağının önlenmesi için vergi toplama yönetiminin ve sisteminin iyileştirilmesi
- o Çeşitli kuralsızlıklar nedeniyle tapu alamayan konutlar için imar affı çıkarılması
- o Petrol ürünleri için AB müktesebatının izin verdiği minimum gümrük vergilerinin alınmaya başlanması
- o Gıda ve ecza ürünlerinde AB müktesebatının izin verdiği düşük KDV'nin alınmaya başlanması
- o Yarı kamusal çeşitli şirketlerinin kar paylarından beklenen gelirlerin artırılması

İZLANDA

GENEL GÖRÜNÜM

İzlanda Cumhuriyeti 103.000 km²'lik yüzölçümü ve 311.000 kişilik nüfusa sahip bir ada ülkesidir. Başkent Reykjavik ve etrafındaki yerleşimlerden oluşan güneybatı bölgesi nüfusun üçte ikisine ev sahipliği yapmaktadır.²⁰²

İzlanda Birleşmiş Milletler insani gelişmişlik endeksinde 2010 yılında 17. sırada AB ve OECD ülke ortalamalarının üzerinde yer almaktadır.²⁰³ 2008 yılında global ekonomik krizin etkisiyle bankacılık sisteminin çökmesiyle birlikte ülke ciddi bir ekonomik ve siyasi krizle karşı karşıya kalmıştır. 1994 yılından bu yana Avrupa Ekonomik Alanı içinde olan ama ekonomisi açısından oldukça önemli olan balıkçılık üzerindeki kontrolünü kaybedeceği endişesiyle AB üyeliğine mesafeli olan ülke krizle birlikte 2009 yılında AB üyeliğine başvurmuştur. Üyelik perspektifiyle birlikte kapsamlı bir yeniden yapılanma gündemi ortaya çıkmıştır. Ancak Euro bölgesinde yaşanmakta olan kriz AB desteğini büyük ölçüde azaltmıştır.

2006'da kişi başına düşen GSYİH bakımından dünyanın en zengin yedinci ülkesiyken (\$65.566) yaşanan krizle birlikte 2010'a gelindiğinde yaklaşık %40 daralarak 16. sıraya gerilemiştir (\$39.548). 2000'li yılların ilk döneminde cari fazla veren ülkede 2010 yılında cari açık GSYİH'nın %8,9'una ulaşmıştır. Kamu harcamaları 2007 yılında GSYİH'nın %29,7'si iken 2009'da %38'ini oluşturmaktadır.²⁰⁴

Dünya Bankası yönetim göstergelerinde İzlanda hesap verebilirlik, siyasi istikrar, yönetim etkinliği, kural hâkimiyeti ve yolsuzluğun kontrolü göstergelerinde diğer ülkeler arasında 90-100 diliminde en üst sırada yer alırken düzenlemelerin kalitesi göstergesinde 75-90 diliminde yer almaktadır.²⁰⁵

KAMU YÖNETİMİ²⁰⁶

İzlanda çok partili sisteme sahip anayasal bir cumhuriyettir. Yasama yetkileri Parlamento ve Cumhurbaşkanı arasında bölüştürülmüştür. Meclis 4 yılda bir seçilen 63 milletvekilinden oluşmaktadır. Cumhurbaşkanı halk tarafından 4 yılda bir seçilmektedir. İktidar yetkileri Başbakan tarafından kullanılmaktadır. Cumhuriyetin kurulduğu 1944 yılından bu yana ülkeyi hep koalisyon iktidarları yönetmiştir.

²⁰² CIA World Factbook – Iceland <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/ic.html>

²⁰³ International Human Development Indicators <http://hdrstats.undp.org/>

²⁰⁴ World Development Indicators <http://data.worldbank.org/indicator>

²⁰⁵ Worldwide Governance Indicators <http://info.worldbank.org/governance/wgi/index.asp>

²⁰⁶ Bu raporda yasama ve yargı konularına girilmemiş sadece yürütme merkezi ve yerel yönetimler düzeyinde incelenmiştir.

İzlanda’da 10 bakanlık ve bunlara bağlı / ilgili olarak çalışan 216 kurum ve kuruluş bulunmaktadır.²⁰⁷ İzlanda’da parlamento 6 seçim bölgesinden oluşmaktadır.²⁰⁸ Bunun yanı sıra merkezi yönetimin çeşitli yetkilerini kullanan 24 idari bölge (*sýslumenn*)²⁰⁹ ve 76 belediye vardır. 90’ların başında belediye sayısı 200 iken Hükümet ve Belediyeler Birliği’nin çalışmaları sonucu birleştirmelerle 76’ya indirilmiştir. Bu belediyelerden 67 tanesinin büyüklüğü 5.000’in 42 tanesi ise 1000’in altındadır.²¹⁰ İktidarın merkezi belediye meclisidir. Meclis seçimle oluşmakta ve belediye nüfusuna göre 3 ile 27 kişi arasında değişmektedir. Meclis üyeleri kendi aralarından bir kişiyi başkan olarak 1 senelik dönem için belirler. Meclis ayrıca 1 kişiyi belediyenin işlerini yönetmek üzere atayabilir. 2004 yılında belediyelerin yaklaşık yarısında bu şekilde idareci bulunmaktadır.²¹¹ Yerel yönetim harcamaları merkezi yönetim harcamalarının %35’ini oluşturmaktadır.²¹²

MERKEZ VE YEREL DÜZEY ARASINDA YETKİ PAYLAŞIMI²¹³

Fonksiyon	İlgili otorite			Yetkinin türü				Notlar
	Merkez	Ara kademe*	Belediye	Tek	Paylaşılmış	Zorunlu	Takdire bağlı	
Genel yönetim								
Güvenlik, polis	•			•		•		
İtfaiye			•	•		•		1
Sivil savunma	•			•		•		
Adalet	•			•		•		
Nüfus kaydı	•				•	•		2
İstatistik ofisi	•			•		•		
Seçmen kaydı			•		•	•		3
Eğitim								
Okul öncesi eğitim			•	•		•		
İlk öğretim			•	•		•		
İkincil öğretim	•			•		•		
Mesleki ve teknik	•			•		•		
Yüksek öğretim	•			•		•		
Yetişkin eğitimi	•			•		•		
Halk sağlığı								

²⁰⁷ European Commission DG Enlargement Financial Control Screening Report

http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/iceland/key-documents/screening_report_32_is_internet_en.pdf

²⁰⁸ Althingi (Parlamento) Tanıtım Yayını http://www.althingi.is/pdf/Althingi2010_english.pdf

²⁰⁹ <http://www.syslumenn.is/>

²¹⁰ İzlanda İstatistik Ofisi Belediye Nüfusları 2010 <http://www.statice.is/Statistics/Population/Municipalities>

²¹¹ Council of Europe, STRUCTURE AND OPERATION OF LOCAL AND REGIONAL DEMOCRACY, Situation in 2005, Iceland, Strasbourg, 2005

²¹² İzlanda İstatistik Ofisi’nin yayınladığı mali veriler üzerinde kendi hesaplamalarımız.

²¹³ Council of Europe, a.g.e.

Hastaneler	•			•		•		
Sağlık koruma	•			•		•		
Sosyal refah								
Anaokulu ve kreş			•	•		•		4
Aile yardım hizmetleri			•	•		•		
Bakımevleri	•		•	•	•	•		
Sosyal güvenlik	•			•		•		
Konut edindirme ve şehir planlama								
Konut edindirme	•		•	•	•	•		1
Şehir planlama			•	•		•		1
Bölgesel/mekansal planlama			•	•		•		1
Çevre ve çevre sağlığı								
Su ve kanalizasyon			•			•		5
Atık toplama ve yok etme			•			•		5
Mezarlık ve krematoryum	•		•		•	•		5
Mezbaha	•		•		•	•		5
Çevre koruma	•		•		•	•		5
Tüketici koruma	•							
Kültür, Eğlence ve Spor								
Tiyatro ve konserler	•							6
Müze ve kütüphaneler	•		•		•			7
Parklar ve açık alanlar	•		•				•	8
Spor ve eğlence			•	•			•	9
Dini hizmetler	•						•	10
Trafik ve taşıma								
Yollar		•		•	•	•		11
Taşıma		•	•	•	•		•	12
Şehirler arası yollar	•			•		•		12
Limanlar			•	•		•		
Havalimanları	•			•		•		
Demiryolları								13
Ekonomik hizmetler								
Gaz								
Bölge ısıtması			•	•			•	
Su temini			•	•			•	
Tarım, ormancılık ve balıkçılık								14
Elektrik	•		•				•	
Ekonomik gelişim	•		•	•	•	•		15
Ticaret ve Sanayi	•		•	•		•		16

Turizm	•		•		•		•	17

NOTLAR

1. Kanun bir devlet kuruluşuna gözetim rolü vermektedir.
2. İzlanda İstatistik Bürosu sorumludur ama yerel yönetimlerin büroya bilgi verme görevi bulunmaktadır.
3. Her seçimden önce belediye meclisleri seçmen kaydını oluşturur; bu kayıt İzlanda İstatistik bürosunun oluşturup belediye meclisine açtığı temel kayıtlara dayanır.
4. Belediye meclisleri ayrıca özel anaokulları ve kreşlerin çalışma izinlerini onaylar.
5. Kanun bir devlet kuruluşuna gözetim rolü vermektedir. Bölgesel çevre ve hıfzıssıhha komiteleri oluşturulur. Bu komiteler yerel meclisler tarafından seçilir. Başlıca rolleri bölgelerindeki çevre sağlığını sağlamaktır.
6. Ulusal tiyatro ve İzlanda Senfoni Orkestrası merkezi yönetim tarafından idare edilir. Diğer alanlar ve konserler özel kuruluşlar tarafından idare edilir. Tiyatrolar ve konserler için özel bir düzenleme bulunmamaktadır.
7. Merkezi yönetim ulusal müzeyi ve ulusal kütüphaneyi idare eder. Ülkedeki kütüphaneleri belediyeler finanse eder. Belediyeler kendi başlarına veya diğer belediyelerle işbirliğinde müze açabilir ve yönetebilirler. Müzeler için özel bir düzenleme bulunmamaktadır.
8. Parklar ve açık alanlar için özel bir düzenleme bulunmamaktadır.
9. Spor tüm ilkokullarda zorunludur. Özel spor birlikleri diğer spor aktivitelerinden sorumludur. Eğlence hizmetleri için özel bir düzenleme bulunmamaktadır.
10. Devlet kilisesi dini hizmetlerini bölgesel cemaatlerle yakın işbirliği içinde yönetir. Diğer dinler kendi dini hizmetlerini yerine getirirler.
11. Merkezi yönetim bir şehrin içinden geçen otobandan sorumludur ancak belediyeler kendi sınırları içindeki diğer tüm yol ve sokaklardan sorumludur. Merkezi yönetim kırsal alanların çoğundaki yollardan sorumludur.
12. Merkezi yönetim çalışma izinlerini verir ama bu sektör özel şirket ve şahıslar tarafından yürütülür.
13. İzlanda'da demiryolu yoktur.
14. Merkezi yönetim balıkçı filoları için balık avlama kotalarını ve belli tarımsal alanlarda tarım kotalarını belirler. Bu sektörler özel şahıs ve şirketler tarafından yönetilir. Merkezi yönetim ormancılıkla ilgili derneklerle yakın işbirliği içinde ulusal bir ormancılık hizmeti yürütür.
15. Ekonominin geliştirilmesi için özel bir düzenleme bulunmamaktadır.
16. Ticaret ve sanayide devletin temelde denetleyici bir rolü bulunmaktadır.
17. Kanuna göre merkezi yönetim ülkede turizmi geliştirmek için bir turizm kurulu işletir. Bazı belediyeler ayrıca kendi şehirlerinde turizmi geliştirme yönünde karar vermişlerdir. Turizm Kurulu dışında turizmle ilgili herhangi bir düzenleme bulunmamaktadır.

MERKEZİ YÖNETİM

Merkezi yönetim aşağıdaki bakanlıklardan oluşmaktadır.²¹⁴

1. Başbakanlık
2. Ekonomik İşler Bakanlığı
3. Eğitim Bilim ve Kültür Bakanlığı
4. Çevre Bakanlığı
5. Maliye Bakanlığı
6. Tarım ve Balıkçılık Bakanlığı
7. Sanayi, Enerji ve Turizm Bakanlığı
8. İçişleri Bakanlığı

²¹⁴ Government Offices of Iceland <http://www.government.is/g-offices/government-offices/>

9. Refah Bakanlığı

10. Dışişleri Bakanlığı

2011 yılı başında yapılan düzenlemeyle 12 olan bakanlık sayısı 10'a indirilmiştir. Adalet ve İnsan Hakları Bakanlığı ve Ulaştırma ve Yerel Yönetimler Bakanlığı İçişleri Bakanlığı olarak; Sosyal Güvenlik Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığı ise Refah Bakanlığı çatısı altında birleştirilmiştir.

Eylül 2010 yılı itibarıyla bakanlıklarda 593 kişi çalışmaktadır.²¹⁵ Bu sayının bakanlıklara dağılımı aşağıda gösterilmektedir. Bakanlıklara bağlı ve ilgili kuruluşlarda çalışanlar bu sayının dışındadır. Bütçe içindeki 306 kuruluşta çalışanların toplam sayısı 2008 yılında 18.261'dir.²¹⁶ Kamu kurumlarında ise personel sayıları 2 ile 4000 arasında değişmektedir. Nüfusun %12'si devlet sektöründe çalışmaktadır.²¹⁷

Bakanlıklara Göre Çalışan Sayıları

Adalet ve İnsan Hakları Bak. (İçişleri Bakanlığı)	40
Ekonomik İşler Bakanlığı	25
Sosyal Güvenlik Bak. (Refah Bakanlığı)	51
Maliye Bakanlığı	63
Başbakanlık	34
Sağlık Bakanlığı (Refah Bakanlığı)	61
Endüstri, Enerji ve Turizm Bakanlığı	23
Eğitim, Bilim ve Kültür Bakanlığı	91
Ulaştırma ve Yerel Yönetimler Bak. (İçişleri Bakanlığı)	34
Balıkçılık ve Tarım Bakanlığı	44
Çevre Bakanlığı	33
Dışişleri Bakanlığı	94
Toplam	593

Başbakanlık

Başbakanlık başbakanın diğer bakanlıklar arasındaki görev bölüşümünü idare etmesi ve hükümet politikalarının koordinasyonu konusunda yardımcı olur. Bakanlık başbakan tarafından atanan komitelerin seçilen konularda çalışmasını organize eder ve hükümet kararlarının uygulanması ve izlenmesini sağlar. Başbakanlığın birimleri ve işlevleri aşağıda belirtilmiştir. Bakanlık merkez kadrosunda fiilen çalışan 31 kişi bulunmaktadır.

BAKANLIK TEŞKİLATI

²¹⁵ <http://www.forsaetisraduneyti.is/media/Skyrslur/lokaskyrsla-stjornarradslaganefnd.pdf>

²¹⁶ http://eng.fjarmalaraduneyti.is/state_personnel/

²¹⁷ European Commission Multi-annual Indicative Planning Document (MIPD) 2011-2013 for Iceland

- **Daimi sekreter ve başbakan danışmanı:** Başbakanlık daimi sekreter tarafından idare edilir. Daimi Sekreter devlet konseyinin (başkanlığını Cumhurbaşkanı'nın yaptığı bakanlar kurulu) sekreterliğini, ayrıca bakanlıklar arası koordinasyon komitesinin de başkanlığını yapar. Başbakan siyasi işlerle ilgili kendisine yardımcı olmak üzere bir danışman atar. Bu danışmanın görevi Başbakanın görev süresi tamamlanınca sona erer.
- **İdari Daire:** Bakanlar kurulu işleri, devlet konseyi işleri, parlamento işleri, uluslararası ilişkiler, kayıt ve arşiv, bakanlık kuruluşlarıyla iç yazışmalar, ulusal ödüller ve halkla ilişkilerle ilgilenir.
- **Hukuk İşleri Dairesi:** Anayasa ile ilgili işler, idari prosedürler kanunu ile ilgili işler, bilgi edinme kanunu ile ilgili işler, kanunların basitleştirilmesi ve koordinasyonu, hukuki danışmanlık, idari kararlar ve karar alma komiteleri ile ilgili işlerle ilgilenir.
- **İdari ve Sosyal Gelişim Dairesi:** Kamu idaresinin iyileştirilmesi, bakanlıklardaki ve ulusal kurumlardaki yapısal değişikliklerin hazırlanması, sosyal kalkınma ve ilerleme için stratejilerin tasarlanması, e-devlet politikasının oluşturulmasıyla ilgilidir.
- **Mali İşler ve İşlemler Dairesi:** Mali işlere ilişkin bakanlıklar arası danışma, finans ve bütçeleme, başbakanlık iş ve işlemleri, personel işleri, organizasyon işleri, bakanlık binalarının bakımıyla ilgilidir.

Bakanlık teşkilatında halen 31 kişi çalışmaktadır.

BAKANLIĞA BAĞLI/İLGİLİ KURULUŞLAR²¹⁸:

- Devlet Avukatı (Ríkislögmaður, Solicitor General): Devlet Avukatı tüm bakanlıklara hizmet verir, hukuk mahkemelerinde devletin avukatlığını yapar, devlete karşı iddiaları gözden geçirir ve bakanlıkların talebi üzerine hukuki konularda görüş verir.
- Çocuklar için Ombudsman: 18 yaşına kadar olan çocuk ve ergenlerin çıkarlarının, haklarının ve ihtiyaçlarının gözetilmesi için çalışan bir kamu görevlisidir. Bireysel vakalarla ilgilenmez, geneli etkileyen konulara bakar.
- Thingvellir Ulusal Parkı Ajansı: Ulusal parka ilişkin özel yasaya göre park her koşulda Parlamentonun altında devletin malı olarak korunmalıdır. Ajans parkı bu kanuna göre işletir.

Ekonomik İşler Bakanlığı

Mal ve hizmetlerin ticaretinden ve bunlarla ilgili işletmelerden; finansal piyasa ve bunun gözetiminden, borsa, yabancı yatırım; rekabet; Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası; ve fikri mülkiyet hakları ile ilgili işlerden sorumludur. Bakanlık 2011 öncesinde İş Dünyası Bakanlığı ve Sanayi ve Ticaret Bakanlığı şeklinde örgütlenmiştir.

²¹⁸ Başbakanlık, <http://www.forsaetisraduneyti.is/stofnanir/>

BAKANLIK TEŞKİLATI

- Bakanlık ofisi: Bakan, daimi sekreter ve bakan danışmanı ve uzmanlardan oluşmaktadır.
- İş Dünyası Dairesi
- Ekonomi İşleri Dairesi
- Finansal Piyasalar Dairesi: Görevi, finansal hizmet pazarının istikrarını sağlamaktır. Mali piyasaların temelini sağlamlaştırılmasından sorumludur.
- İdari ve Mali İşler Dairesi

Bakanlık teşkilatında halen 26 kişi çalışmaktadır.

BAĞLI/İLGİLİ KURUMLAR

- **Merkez Bankası:** Banka ülkede para politikasının uygulanmasından sorumludur. Ana hedefi fiyat istikrarının sağlanmasıdır. Ekonomik İşler Bakanı'nın onayıyla enflasyon hedefini belirler. Döviz rezervlerinin yönetimi, ülke içindeki ve diğer ülkelerle olan ödeme sistemlerinin yönetimi dâhil olmak üzere verimli ve güvenli bir finansal sistemin sağlanması için yapılan işleri yürütür. Para ve benzeri ödeme araçlarını basar, dolaşımını gözetir. Hazine ve kredi kuruluşları arasında banker rolü oynar, İzlanda adına borçlanma işlerini yürütür, ekonomik ve parasal verileri derler ve hükümete bu konularda görüş verir. Bankanın yönetim kurulu üyeleri Parlamento tarafından seçilir, başkan ve başkan yardımcısı Ekonomik İşler Bakanlığı tarafından atanır. Bankanın para politikası kontrol mekanizmalarıyla ilgili kararları Para Politikası Kurulu tarafından alınır.²¹⁹
- **Rekabet Kurumu**²²⁰: Kurumun amacı iş dünyasında etkin rekabeti sağlamaktır. 2005 yılında oluşturulmuştur. Bakanın atadığı üç üyenin oluşturduğu yönetim kurulu tarafından yönetilir.
- **Finansal Denetim Kurumu**²²¹: Finansal Hizmet kuruluşlarının (ticari bankalar ve tasarruf bankaları, sigorta şirketleri, sigortacılık aracı kuruluşları, menkul kıymetlerle ilgili kuruluşlar, yatırım fonlarının yönetimi ile ilgili kuruluşlar, menkul kıymetler sertifikalarının saklandığı kuruluşlar [takasbank], emeklilik fonları) düzenlenmesi ve denetlenmesinden sorumludur.
- **İzlanda Patent Ofisi**²²²: Patentlerin, ticari markaların, amblemlerin dizaynı ve korunması gibi konulardan sorumludur.
- **İzlanda İstatistik Bürosu**²²³: İzlanda'daki resmi istatistiklerin merkezidir. Ekonomik ve toplumsal verilerin toplanması, işlenmesi ve duyurulmasından sorumludur.

²¹⁹ İzlanda Merkez Bankası, <http://www.sedlabanki.is/?pageid=194>

²²⁰ Rekabet Kurumu, <http://www.samkeppni.is/>

²²¹ <http://eng.idnadarraduneyti.is/media/Acrobat/Act-No-87-1998.pdf>

²²² <http://www.els.is>

²²³ <http://www.statice.is/>

Eğitim, Bilim ve Kültür Bakanlığı

Tüm düzeylerdeki eğitimle ilgili işler ile araştırma ve bilim, spor ve gençlik etkinliklerinden sorumludur. Bakanlık sanat, kültürel miras, İzlandaca dili, medya ve spor-gençlik işlerinden sorumludur. Bakanlık ofisinin yanı sıra 3 ana daire ve bu dairelere yatay olarak hizmet veren 4 bölüm bakanlığı oluşturmaktadır.

BAKANLIK TEŞKİLATI

- **Bakanlık Ofisi:** Bakan, daimi sekreter ve siyasi bakan danışmanı ve 2 uzmandan oluşur.
- **Eğitim Dairesi:** Okul öncesi, ilkokul ve ikinci düzey eğitim kuruluşlarını onaylamak, bu düzeylerde müfredatın geliştirilmesi ve eğitimle ilgili işlerin yürütülmesini sağlamak; bu konularla ilgili kamusal politikanın geliştirilmesine katkı vermek ve uygulamanın gözetimini sağlamak; eğitim öğretim alanında uzaktan eğitim ve eğitim materyallerinin geliştirilmesi gibi konularda inovasyon çalışmaları yapmakla görevlidir.
- **Bilim ve Yükseköğretim Dairesi:** Yetişkin eğitime yönelik faaliyetler, bilimsel araştırma ve inovasyon faaliyetlerinin genel yönetimini yapmak; bilim ve teknoloji politikalarının geliştirilmesine katkı sağlamak; Bilim ve Teknoloji Politikaları Konseyi'nin işlerine nezaret etmek ve politikaların geliştirilmesinde ve uygulanmasında bilim, araştırma ve inovasyon konularının entegrasyonunu sağlamakla görevlidir.
- **Kültür Dairesi:** Sanat ve müzeler, medya ve gençlik ve spor birimlerinden oluşur. Kültür politikasının oluşturulması ve kültür işlerinin genel yönetiminden; müzeler, kültürel kuruluşlar, belediyeler ve diğer kuruluşlarla ilişkilerin yürütülmesinden; spor aktiviteleri ve benzeri organizasyonlardan; sanat ve kültürün desteklenmesinden sorumludur.
- **Finans Bölümü:** Bütçe müzakereleri, bütçeleme ve bütçe uygulama, operasyonların planlanması, bağlı kuruluşlara bütçe kalemlerinden transferler vb. konularla ilgilidir.
- **Değerlendirme ve Analiz Bölümü:** Yükseköğretim dâhil tüm düzeylerde eğitim kalite değerlendirme ve izleme işlerinin uygulanması, eğitim, bilim, kültür işlerinin kalite ve performansına yönelik izleme ve değerlendirme çalışmaları yapılması; bunun için veri toplanması ve verinin işlenmesinden sorumludur.
- **Bilgi ve Hizmetler Bölümü:** Bakanlık içinde veri yönetimi, iç ve dış internet sayfalarının yönetimi, bakanlık içinde kalite yönetiminden sorumludur.
- **Hukuk İşleri Bölümü:** Hukuki konularda danışmanlık verilmesi, dosyaların hazırlanması, ve mevzuat hazırlığından sorumludur. Eğitim ve kariyer gelişimi dâhil olmak üzere insan kaynaklarıyla ilgili işlerle ilgilenir. Bakanlık içindeki çalışma ortamı ve uygulamaların iyileştirilmesine yönelik proje çalışmaları yürütür.

Bakanlık teşkilatında halen 78 kişi çalışmaktadır.

BAKANLIĞA BAĞLI/İLGİLİ KURULUŞLAR

- **Ulusal Arşiv**²²⁴: Devlete ait kayıtları bakanlıklar, araştırmacılar ve kişilerin kullanımı için tutar.
- **Bilim ve Teknoloji Politikaları Konseyi**²²⁵: Konseyin amacı bilimsel araştırmaları ve araştırma tekniklerini artırmak ve geliştirmektir. Hükümet başta olmak üzere bilim adamları ve iş dünyası temsilcileriyle esas olarak bilimsel araştırma ve teknolojik gelişmelerdeki yol haritasını çizerler. Başbakan başkanlığındaki konseyin sekretaryasını Eğitim, Bilim ve Kültür Bakanlığı yapmaktadır.
- **Araştırma Fonu**²²⁶: İzlanda'da listansüstü eğitim ve bilimsel araştırmanın desteklenmesini amaçlar.
- **Yayın Lisans Komitesi**²²⁷: Radyo-televizyon yayınlarının lisanslanması ve gözetiminden sorumludur.
- **Öğrenim Kredisi Fonu Kurulu**²²⁸: İhtiyacı olan öğrencilere kredi sağlar.
- **İzlanda Film Merkezi**²²⁹: Film endüstrisinin gelişmesi, İzlanda filmlerinin desteklenmesi ve uluslararası düzeyde tanıtılmasını amaçlar; filmleri desteklemek üzere film fonunu yürütür.
- **Spor Kurulu**²³⁰: Kurulun görevi Bakanlığa spor konularında danışmanlık yapmak ve spor fonunun kullanımı ile ilgili Bakanlığa önerilerde bulunmaktadır.
- **İzlanda İnovasyon Merkezi**²³¹: Yenilikçi teknolojilere yönelik araştırmalar yapmak, araştırma sonuçlarını girişimcilerle paylaşmak, teknoloji transferi gerçekleştirmek, KOBİ'lerin kuruluş, gelişim, ve yönetimiyle ilgili danışmanlık desteği sağlamak, ve kuluçka merkezi işletmekle görevlidir.
- **İzlanda Üniversitesi ve Akureyri Üniversitesi**²³²: Devlet üniversiteleridir. Bakanlık üniversite konseyinde temsil edilir. Bakanlık bazı araştırma ve eğitimlerin bu üniversiteler tarafından gerçekleştirilmesini isteyebilir.

²²⁴ <http://www.archives.is>

²²⁵ <http://www.vt.is/english/>

²²⁶ <http://eng.menntamalaraduneyti.is/media/MRN-PDF-Althjodlegt/Act-on-Public-Support-for-Scientific-Research-No.-3-2003.pdf>

²²⁷ http://eng.menntamalaraduneyti.is/media/MRN-pdf/broadcasting_act_53_2000.pdf

²²⁸ http://eng.menntamalaraduneyti.is/media/mrn-enski/ensk_thydinglaga_LIN.doc

²²⁹ <http://www.icelandicfilmcentre.is>

²³⁰ <http://eng.menntamalaraduneyti.is/Acts/nr/2430>

²³¹ <http://www.nmi.is/english>

²³² <http://eng.menntamalaraduneyti.is/media/MRN-PDF-Althjodlegt/Act-on-Public-Higher-Education-Institutions-no-85-2008---amended-2010.pdf>

Çevre Bakanlığı

Çevre ile ilgili işlerden ve hayvanların korunması, yaban hayatının yönetimi, kirliliğin önlenmesi, planlama, inşaat, yangın önleme gibi ülkenin doğal hayatıyla ilgili işlerden, ayrıca hava tahmini, çığdan korunma, kartografi, ormancılık, toprak koruma, çevresel izleme gibi işlerden sorumludur.

BAKANLIK TEŞKİLATI

- Bakanlık Ofisi: Genel Sekreter, Siyasi Danışman ve Bilgi Yöneticisi
- İdari ve Mali İşler Dairesi
- Hukuki ve İdari İşler Dairesi
- Politika ve Uluslararası İşler Dairesi

Bakanlık teşkilatında halen 34 kişi bulunmaktadır.

BAKANLIĞA BAĞLI/İLGİLİ KURULUŞLAR

- **Çevre Ajansı²³³**: Çevre kalitesinin izlenmesi, çevresel etkilerin ve gelişme planlarının değerlendirilmesi, koruma altındaki bölgelerin yönetimi, yaban hayatının yönetimi ve korunması, kamusal alanlarda sağlık ve güvenlik, yerel sağlık müfettişliklerinin koordinasyonu, genetiği değiştirilmiş gıdaların kontrolü, zehirli maddelerin yönetimi, ekolojik ürünlerin etiketlenmesi ve bunlarla ilgili genel yönetim, denetim, izin ve ruhsatlama vb gibi işlevleri bulunur.
- **İzlanda İtfaiye Kurumu²³⁴**: İtfaiyecilik eğitimi, binaların yangın güvenliği açısından denetimi, yangınla mücadeleyle yönelik düzenlemeler yapma, yerel itfaiye birimlerinin denetimi işlevleri bulunur. Yerel yönetimler, sigorta şirketleri ve mesleki örgütlerden oluşan bir danışma konseyi bulunur. Kurumda halen 17 kişi çalışmaktadır.
- **Doğa Tarihi Enstitüsü²³⁵**: İzlanda doğası üzerine temel ve uygulamalı araştırmalar yürütmek, türlere ilişkin veritabanlarını yönetmek, İzlanda doğa tarihi literatürünü bir araya getirmek, doğal kaynakların sürdürülebilir kullanımı, imar konularında danışmanlık yapmak, türlerin, habitatların ve ekosistemlerin konservasyonunun durumunu değerlendirmek görevleri bulunur. Kurumda yaklaşık 50 kişi çalışır.
- **Myvatn Gölü Araştırma İstasyonu²³⁶**: Gölün ve somon balığının korunması ile ilgili araştırma çalışmaları yürütür.
- **Kadastro Kurumu²³⁷**: Kadastro işleri, harita üretilmesi, topoğrafik ve coğrafi bilgilerin üretilmesinden sorumludur.

²³³ <http://english.ust.is/>

²³⁴ <http://www.brunamal.is>

²³⁵ <http://www.ni.is>

²³⁶ <http://www.ramy.is>

- **İzlanda Meteoroloji Ofisi**²³⁸: Doğal süreçler (hava, yer ve su hareketleri) ve afetler ile ilgili tahminler, uyarılar yapmak; bu alanlarda bilimsel çalışmalarda bulunmakla görevlidir.
- **İzlanda Ulusal Planlama Ajansı**²³⁹: Planlama ve inşaat konularında tavsiye vermek, yerel yönetimlere mekânsal planlar hazırlama konusunda yardımcı olmak ve yerel yönetimler tarafından hazırlanan mekânsal planları gözden geçirmek, planlama ve inşaat yasası, çevresel etki değerlendirme ve stratejik çevre değerlendirme yasasını uygulamak ve izlemekten sorumludur.
- **Steffenson Arktik Enstitüsü**²⁴⁰: Görevi kutuplarla ilgili araştırma yapmak ve ilgili konularda hükümete danışmanlık yapmaktır.
- **İzlanda Geri Dönüşüm Fonu**²⁴¹: Kurumun amacı atık miktarını azaltmak ve tehlikeli atıkların uygun bir şekilde yok edilmesi için atıkların yeniden kullanılmasını sağlamak ve geri dönüşüm için ekonomik koşullar yaratmaktır.
- **Orman Hizmetleri Kurumu**²⁴²: Ormancılık alanında araştırma geliştirme yapmanın dışında, alanıyla ilgili hükümete danışmanlık yapmak ve kamu idareleri ve diğer paydaşlar için çalışmalar yapmak ve alanında bilgi vermek gibi temel görevleri vardır.
- **Toprak Koruma Ajansı**²⁴³: Toprak erozyonunu ve vejetasyonu engellemek üzere önlemler alır. Ayrıca, bölgede eğitim, rehberlik, araştırma ve geliştirme hizmetlerini sağlar.

Maliye Bakanlığı

Kamu maliyesinin yönetilmesi, devlete ait malların yönetilmesi, gelir idaresi, vergilendirme, gümrük, kamusal satın alma ve Nordic Investment Bank ile ilgili işlerden sorumludur.

BAKANLIK TEŞKİLATI

- **Bakanlık Ofisi**: Daimi sekreter, daimi sekreter yardımcısı ve siyasi danışmandan oluşur.
- **Bütçe Dairesi**: Bütçenin hazırlanması ve siyasi iradenin öncelikleri doğrultusunda maliye politikasının geliştirilmesinden sorumludur.
- **Finansal Yönetim Dairesi**: Bütçenin uygulanmasını ve kamu kuruluşlarının iyi yönetim uygulamalarını izler. Hazine kaynaklarının yönetimini sağlar; devletin iştirak ve şirketlerdeki hisselerini yönetir.

²³⁷ <http://www.lmi.is>

²³⁸ <http://en.vedur.is>

²³⁹ <http://www.skipulagsstofnun.is/english>

²⁴⁰ <http://www.svs.is>

²⁴¹ <http://www.urvinnslusjodur.is/>

²⁴² <http://www.skogur.is>

²⁴³ <http://www.land.is>

- **Personel Politikası Dairesi:** Hükümeti işgücü piyasası ile ilgili konularda temsil eder. Siyasi irade doğrultusunda personel ve insan kaynakları konuları ile ilgili politikaları belirler ve kamu çalışanlarının özlük hakları ile ilgili konulara bakar. Hükümete ve kamu kuruluşlarına yasal düzenlemeler, işgücü piyasası sözleşmeleri ve diğer personel konularında görüş verir.
- **Gelirler ve Vergilendirme Dairesi:** Hazinenin gelirlerini yönetir. Gelirlerin geliştirilmesi için uzun vadeli hedefler belirler. Gelir toplamının izlemesini yapar, bütçe için gelirlerle ilgili projeksiyonlar yapar; mali işler ve vergilendirme ile ilgili uluslararası konulara bakar.
- **Hukuk İşleri Dairesi**
- **İdari İşler Dairesi**

BAKANLIĞA BAĞLI/İLGİLİ KURULUŞLAR

- **Devlet Alkol ve Tütün Şirketi**²⁴⁴: Alkol ve tütün ithalatı ve satışları için tekel kuruluşudur.
- **Devlet Finansal Yatırımlar Ajansı**²⁴⁵: Finansal sistemin yapılandırılması sürerken devletin mali piyasalardaki holding şirkettir. Ajans şirketlerin yönetimlerinin profesyonel ve güvenilir olmasını sağlamayı hedeflemektedir.
- **Devlet Emlak Ajansı**²⁴⁶: Maliye Bakanlığı adına devlete ait gayrimenkulü yönetir. Ajansın en önemli görevi hükümete mülk kiralamaktır. Devletin kamu kayıtlarının düzeltilmesi, denetlenmesi de ajansa bırakılmıştır.
- **Devlet Muhasebe Ofisi**²⁴⁷: Maliye Bakanlığına bağlı özel bir kuruluştur. Görevi, muhasebe varlıklarını koordine etmek ve devlete zamanında ve güvenilir finansal bilgi sağlamaktır.
- **Devlet İnşaat ve Müteahhitlik Ajansı**²⁴⁸: Maliye Bakanlığı'na bağlı bir devlet kuruluşudur. Devletin inşaat verimliliğini, etkinliğini, kalitesini artırmak amacıyla kamu inşaat projeleri alanında faaliyet gösterir.
- **Devlet Ticaret Merkezi**²⁴⁹: Devlet kurum ve kuruluşları için satın almalar yapmakta ve devlete ait bina, kullanılmış araç, malzeme vb. satışlarını yapmaktadır.
- **Yurtiçi Gelirler Komiserliği**²⁵⁰: Bireysel ve kurumsal vergilerin takibi ve toplanmasından sorumludur.
- **Vergi Araştırmaları Müdürlüğü**²⁵¹: Vergi kanunun ihlali ile ilgili konulara bakar.

²⁴⁴ <http://www.vinbudin.is/>

²⁴⁵ <http://bankasysla.is>

²⁴⁶ <http://www.fastrik.is/>

²⁴⁷ <http://www.fjs.is/>

²⁴⁸ <http://www.fsr.is/>

²⁴⁹ <http://www.rikiskaup.is/>

²⁵⁰ <http://www.rsk.is>

- **Yurtiçi Gelirler Kurulu:** Vergi mükellefleri ve vergi daireleri arasındaki anlaşmazlıkları çözümler.
- **Gümrük Müdürlüğü:**²⁵² İthalat, ihracat, transit ve kontrol, müdürlüğün ana faaliyet alanıdır. Ayrıca, vergilerin, resmi ve çeşitli devlet gelirlerinin toplanması da görevleri arasında yer alır. Yasadışı mal ithalatını engellemek, ithalat vergilerinin doğru artırımını sağlamak ve vergilerin toplama sonuçlarını iyileştirmek Gümrük Müdürlüğünün amaçlarındandır.

Balıkçılık ve Tarım Bakanlığı

Balık stoklarının ve diğer canlı deniz kaynaklarının araştırılması, korunması ve kullanılmasından sorumludur. Balıkçılık alanında araştırma, geliştirme ve inovasyon konularını desteklemektedir. Tarım, ticari ormancılık, hayvan ve bitkilerin ithalat ve ticareti, gıda maddelerinin teftişi ve gıda araştırmaları ile ilgili araştırma ve gözetim işlerinden de sorumludur. Daha önce Balıkçılık Bakanlığı ve Tarım Bakanlığı olarak ayrı ayrı örgütlenmekteydi.

BAKANLIK TEŞKİLATI

- **Doğal Kaynaklar Dairesi:** Karada ve sularda bulunan doğal kaynakların kullanımı ile ilgili konuların yönetimi ile ilgilenir. Bu konuda yönetmelik çıkartır ve rapor hazırlar.
- **Finans ve Operasyonlar Dairesi:** Bütçelemeye, bütçenin uygulanmasıyla ve finans kurumlarının denetimiyle uğraşır.
- **Verimlilik ve Pazarlama Dairesi:** Tarımsal üretimle ilgili kanunların düzenlenmesi, tarımsal anlaşmaların yapılması, tarım ürünlerinin fiyatlandırılması ve ithalatı (ithal etmek için lisans verilmesi de dâhil) gibi görevleri vardır. Ayrıca serbest ticaret anlaşmalarıyla ve ikili ticari anlaşmalarla ilgili konuları ele alır.
- **Tarımsal Arazi Kaydı Dairesi:** Bakanlık tarafından yönetilen devlete ait çiftliklerin denetimini yapar. Çiftliklerin alımı ve satımı, kiralanması, rehni, arazinin tarımsal kullanıma bırakılması, yeni çiftliklerin kaydı, çiftlik yönetimi ve kiralama ile ilgili genel kanunların düzenlemeleriyle ilgilenir.
- **Gıda Dairesi:** Daire gıda güvenliğinden sorumludur. Bitkilerin, balıkların, hayvanların sağlığından ve onların üretiminden bu kurum ilgilenir. Somon ve alabalık balıkçılığı gibi balık üretimlerinde, toprak koruma ve ormancılık gibi konularda araştırma ve inovasyonlar yapar.
- **Uluslararası İşler Dairesi**
- **İdari İşler Dairesi**
- **Hukuk İşleri Dairesi**

²⁵¹ <http://www.skattrann.is/english.asp>

²⁵² <http://www.tollur.is/>

BAKANLIĞA BAĞLI/İLGİLİ KURULUŞLAR

- Balıkçılık Müdürlüğü²⁵³: Müdürlük balıkçılık yönetimi ilgili hükümet politikalarının uygulanması ve deniz ürünlerinin işlenmesinden sorumludur. Balıkçılık hakkında veri toplanması, işlenmesi ve yayınlanmasında, İzlanda İstatistik Bürosuyla beraber çalışmaktadır. 74 çalışanı bulunmaktadır.
- Deniz Araştırma Enstitüsü²⁵⁴: Enstitü çeşitli deniz araştırmaları yapmakta ve deniz kaynakları ve çevre hakkında Bakanlığa bilimsel tavsiyelerde bulunmaktadır.
- İzlanda Gıda ve Veterinerlik Kurumu²⁵⁵: Kurumun en önemli görevi hayvan ve bitki sağlığını geliştirmektir. Bitki ve hayvanların sağlığını korumak için araştırmalar yapar. Balık ve tarım ürünlerinin kalitesini sağlamaktan sorumludur.
- Matís Lts. – İzlanda Gıda ve Biyoteknoloji Ar-Ge²⁵⁶: Matís gıda, balıkçılık ve tarım endüstrisinde araştırma ve geliştirme yapmaktadır. Gıda ve biyoteknoloji inovasyonuna önem vermektedir. Yurt içinde ve yurt dışında gıda sektöründe ürünlerin güvenliğini ve kalitesini artırmak için çeşitli hizmetlerde bulunur.
- Tatlı Su Ürünleri Enstitüsü²⁵⁷: Enstitü nehir ve göl ekosistemleri üzerinde araştırmalar yapar. Çevre danışma hizmetleri sunar.
- Araştırma Ofisi²⁵⁸: Endüstriyel araştırma kuruluşları için nakit yönetimi ve muhasebe işleri yapar.
- Verdlagsstofa²⁵⁹: Balıkçıların kotalarını ve balık fiyatlarını izlemektedir.

Sanayi, Enerji ve Turizm Bakanlığı

Sanayi, inovasyon, teknolojik gelişim, enerji kullanımı, istihdamın artırılması, bölgesel kalkınma ve turizm işlerinden sorumludur. Bakanlık daha önce Sanayi ve İş Dünyası İşleri Bakanlığı adı altında örgütlenmişti.

BAKANLIK TEŞKİLATI

Aşağıdaki dairelerden oluşur:

- Bakanlık Ofisi
- İdari ve Mali İşler Dairesi

²⁵³ <http://en.fiskistofa.is/>

²⁵⁴ <http://www.hafro.is/>

²⁵⁵ <http://www.lbs.is/>

²⁵⁶ <http://www.matis.is/english/about/>

²⁵⁷ <http://www.veidimal.is>

²⁵⁸ <http://www.sra.is/>

²⁵⁹ <http://www.verdlagsstofa.is>

- Inovasyon ve Kalkınma Dairesi
- Enerji Dairesi
- Turizm Dairesi

Bakanlık Teşkilatında halen 20 kişi bulunmaktadır.

BAKANLIĞA BAĞLI/İLGİLİ KURULUŞLAR

- **İzlanda İnovasyon Merkezi²⁶⁰**: Kurum, gelirlerini hem kamu hem de özel sektörden alır. Ar-Ge çalışmaları yapmaktadır. Kobilerin büyüme ve gelişmesine destek olur. Merkez aynı zamanda yerel projelerin yanı sıra Avrupa'daki Ar-Ge projelerini de yürütmektedir.
- **Yeni İş Girişim Fonu²⁶¹**: Fon, önemli bir katma değer, kârlılık ve iyi bir dönüş beklenen şirketlere yatırım yapmaktadır. Fonun kazançları, yenilikçi ve öncü firmaların geliştirilmesi için kullanılmaktadır.
- **Ulusal Enerji Kurumu²⁶²**: Kurumun, İzlanda hükümetine enerji ve enerjiyle bağlantılı konularda tavsiyelerde bulunmak, petrol ve gaz arama ve üretme lisansları vermek, enerji kullanımı ile ilgili planlama yapmak gibi görevleri vardır.
- **İzlanda Jeo-Araştırma Enstitüsü²⁶³**: İzlanda'daki jeotermal endüstrisine teknik ve bilimsel uzmanlık hizmeti sağlamaktadır. Jeotermal araştırma, geliştime ve kullanım konularında uluslararası danışmanlık hizmeti vermektedir. Kurum, proje ve sözleşmeye dayalı olarak faaliyet göstermekte ve kendi kendini finanse etmektedir.
- **Bölgesel Kalkınma Enstitüsü²⁶⁴**: Bağımsız bir kuruluştur. Enstitü, İzlanda'nın bölgesel gelişimini inceler ve araştırır. Asıl görevi, bölgesel gelişime katkı sağlamak için, bölgesel stratejiler aracılığıyla hükümet politikalarını uygulamaktır.
- **İzlanda Turizm Kurulu²⁶⁵**: Lisans verme, turizmle ilgili kalite kontrol, kalkınma ve kurumsal konulara bakma, turizm stratejisini yürütme, çevre ve eğitimle ilgili konularda koordinasyon, yerel, bölgesel gelişim, turizm hizmetlerinin pazarlanması ve tanıtımı görevlerini yerine getirir.

²⁶⁰ <http://www.nmi.is/english/about-the-center/>

²⁶¹ <http://www.nsa.is>

²⁶² <http://www.nea.is/>

²⁶³ <http://www.geothermal.is/>

²⁶⁴ <http://www.byggdastofnun.is/english/>

²⁶⁵ <http://www.ferdamalastofa.is>

- **Landsvirkjun:** Elektrik üreten devlet şirkettir. Şirketin üretimi İzlanda'da elektrik piyasasının %72'sini oluşturmaktadır.²⁶⁶
- **Reykjavik Energy:** Devlet ve yerel yönetimler şirketin ortak sahibidir. İzlanda'da elektrik piyasasının %16'sını oluşturmaktadır.²⁶⁷

İçişleri Bakanlığı

Kanun ve düzenin sağlanmasından ve yurttaş haklarının korunmasından sorumludur. Bakanlık yargı sistemi ile ilgili işler, hapishaneler, polis, göç ve sığınma, ülke sularının ve balık avlama alanlarının gözetiminden sorumludur. Bakanlık ayrıca yol yapımı, kara taşımacılığı, araçların izlenmesi, havacılık ve havalimanları, denizcilerin seferleri ve yasal kayıtlarının tutulması, ulaştırma güvenliğinin sağlanması ve kazaların araştırılmasından da sorumludur. Diğer yandan bakanlık telekomünikasyon, posta hizmetleri ve belediyelerle ilgili konulara bakmaktadır. İletişim Bakanlığı ve Adalet ve İnsan Hakları Bakanlığı 2011 yılında İçişleri Bakanlığı altında birleştirilmiştir.

BAKANLIK TEŞKİLATI

- Daimi Sekreter ve siyasi danışman
- Bütçe ve Finans
- İnsan Hakları ve Yerel Yönetimler
- Altyapı
- Yasal Prosedürler ve İdare
- Politika Geliştirme
- Kamu Güvenliği

Bakanlık Teşkilatında halen 72 kişi bulunmaktadır.

BAKANLIĞA BAĞLI/İLGİLİ KURULUŞLAR

- **Kaymakamlıklar (*sýslumenn*)**²⁶⁸: Merkezi yönetim adına yetki kullanan 24 kaymakamlık bulunmaktadır. Görevleri, polis idaresi, vergi toplama, sosyal güvenlik işleri, evlilik, doğum, ölüm kayıtları, çocuk desteği, vesayet ve miras işleri, tapu işleri, icra ve haciz işleri, noter işleri, ticari sicil kayıtları, endüstriyel lisanslar, ikinci el araçların satış izinleri, pasaport-ehliyet işleri, alkol satış izinleri, oturma izinleri, sabıka kayıtları, kullanımı yasak olan yerlerde toplantı, gösteri, eğlence vb. düzenlenmesine yönelik izinler, kumarhane ruhsatları vb.'dir.

²⁶⁶ IMF Report, ADVANCING TAX REFORM AND THE TAXATION OF NATURAL RESOURCES, May 2011

²⁶⁷ a.g.e.

²⁶⁸ <http://www.syslumenn.is/>

- **İzlanda Sahil Güvenlik:** Ordusu bulunmayan İzlanda’da yalnızca sahil güvenlik komutanlığı bulunmaktadır.
- **İzlanda Denizcilik İdaresi:** Denizcilik, limanlar, deniz fenerleri ile ilgili işleri yürütür.
- **İzlanda Polisi Ulusal Komiserliği**²⁶⁹: Polis işlerini yürütür.
- **Özel Savcı**²⁷⁰: 2008 yılında oluşturulmuştur. İzlanda Bankalarının batışının nedenlerinin incelenmesi ve gerekirse ilgili kişi ve kurumlara dava açılması amacıyla oluşturulmuştur.
- **İzlanda Posta ve Telekomünikasyon İdaresi**²⁷¹: Piyasa düzenleyici görevleri yerine getirir.
- **Tapu Kurumu**²⁷²: Gayrimenkul kayıtları, değer biçilmesi ve gayrimenkul alanında araştırma yapılmasından sorumludur.
- **İzlanda Yol İdaresi**²⁷³: Şehirlerarası yolların inşası, bakımı ve işletilmesinden sorumludur.
- **Göçmen Müdürlüğü**²⁷⁴: İzlanda vatandaşı olmayanların oturma izinlerini verir ve bu kişilerle ilgili diğer işleri yürütür.

Refah Bakanlığı

Toplumsal refah, aile işleri, belediyelerin sosyal hizmetleri, sığınmacılar ve göçmenler, cinsiyet eşitliği, engellilerin istihdamı ve diğer işleri, sağlık ve sağlık sigortası işlerinin politikasından ve idaresinden sorumludur. Buna halk sağlığı, hasta hakları, hastanelerin, sağlık merkezlerinin ve diğer sağlık hizmet sağlayıcılarının yönetilmesi, eczacılık işleri ve sağlık sigortaları da dâhildir. 2011 yılından önce Sağlık Bakanlığı ve Sosyal İşler ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı olarak ayrı ayrı örgütlenmekteydi.

BAKANLIK TEŞKİLATI

- Daimi sekreter ve siyasi danışman
- Sosyal ve işgücü piyasası dairesi
- Ekonomik analiz dairesi
- Refah hizmetleri dairesi
- Kalite dairesi
- Hakların korunması dairesi
- Bütçe ve finansal işler dairesi
- İdari işler dairesi

Bakanlık Teşkilatından halen 96 kişi çalışmaktadır.

²⁶⁹ <http://www.logreglan.is>

²⁷⁰ <http://www.serstakursaksoknari.is>

²⁷¹ <http://www.pfs.is>

²⁷² <http://www.skra.is/>

²⁷³ <http://www.vegagerdin.is>

²⁷⁴ <http://www.utl.is>

BAKANLIĞA BAĞLI/İLGİLİ KURULUŞLAR²⁷⁵

- **Ulusal Körlük Enstitüsü²⁷⁶**: Rehabilitasyon ve danışma hizmetleri sağlar.
- **Borçlular İçin Ombudsman²⁷⁷**: Krizin ardından finansal güçlük çekenlere veya kötü bir mali durum içerisinde bulunanlara danışmanlık hizmeti sağlar. 2010 yılında kurulmuştur.
- **Ulusal İşitme ve Konuşma Enstitüsü²⁷⁸**: İşitme ve konuşma tedavilerinin yapıldığı bir uzmanlık merkezidir. Merkez uzmanlar, doktorlar, konuşma ve duyma terapistleri, bilim adamları ve mühendislerle birlikte çalışarak konuşma ve duyma üzerine sağlık hizmeti vermektedir.
- **Radyasyondan Korunma Enstitüsü²⁷⁹**: Enstitünün amacı radyoaktif maddelere ve radyasyona karşı güvenlik önlemleri almaktır.
- **İzlanda Sağlık Sigortası Kurumu²⁸⁰**: Sağlık sigortası hizmeti ve işle ilgili yaralanmalarda sigorta hizmeti sağlar.
- **İzlanda Eczacılık Ajansı²⁸¹**: Eczacı ürünlerinin kalitesi ve güvenliğini değerlendirir, düzenlemelere uyumu teftiş eder, ecza ürünleriyle ilgili tüketicinin korunmasıyla ilgili işleri yürütür. Ajans işlerinde uzmanlardan oluşan bir eczacılık komitesine danışır.
- **İlaç Fiyatlama Kurulu²⁸²**: İlaç piyasasını düzenleyen bir kuruldur.
- **Sağlık Müdürlüğü²⁸³**: Esas amacı sağlık hizmetlerinin ülke çapında en iyi seviyeye gelmesini sağlamaktır. Hükümete, sağlık çalışanlarına ve kamuya sağlıkla ilgili konularda tavsiyelerde bulunmak, kamu sağlığına yönelik organizasyonlar gerçekleştirmek, tedavi hizmetlerinin kalitesini iyileştirmek, sağlık kuruluşlarını teftiş etmek, ilaç reçetelerini izlemek ve rasyonel kullanımlarını teşvik etmek, sağlıkla ilgili veri tutmak ve araştırma yapmak, sağlık çalışanlarına lisans vermek, salgın hastalıklarla ilgili koordinasyon ve gerekli önlemleri almak temel görevleri arasındadır. Halen müdürlüğün 56 çalışanı bulunmaktadır. Hastanelerin ayrı bir tüzel kişiliği bulunmaktadır. Kamu ve özel sektöre ait 3 hastane ve 28 sağlık merkezinin bulunduğu ülkede İzlanda Ulusal Üniversite Hastanesi ülkenin en büyük hastanesidir ve kamu çalışanlarının yaklaşık %22'sini istihdam eder.²⁸⁴

²⁷⁵ <http://eng.velferdarraduneyti.is/agencies/>

²⁷⁶ <http://midstod.is>

²⁷⁷ <http://www.ums.is>

²⁷⁸ <http://www.hti.is/>

²⁷⁹ <http://www.gr.is>

²⁸⁰ <http://www.sjukra.is>

²⁸¹ <http://www.imca.is>

²⁸² <http://www.lgn.is>

²⁸³ <http://www.landlaeknir.is>

²⁸⁴ http://eng.fjarmalaraduneyti.is/state_personnel/

- **Sosyal Sigorta Kurumu**²⁸⁵: Emeklilik sigortası ve sosyal yardımları yönetir.
- **Cinsiyet Eşitliği Merkezi**²⁸⁶: Kadın ve Erkeklerin Eşit Statüsü ve Eşit Hakları Kanunu'nun yönetimini sağlar. Bireyler, belediyeler, hükümet ve hükümet dışı organizasyonlar için cinsiyet eşitliği ile ilgili danışmanlık ve eğitim hizmetleri sunar. Bununla birlikte bakanlık altında ayrıca Eşit Statü Konseyi, Cinsiyet Eşitliği Şikayet Komitesi yer almaktadır.
- **Devlet Teşhis ve Danışma Merkezi**²⁸⁷: Fiziksel ve zihinsel engelli çocuklar ve ergenler için hizmet verir. Merkez çocuğun hayat standartını yükseltmek için ailesine danışmanlık hizmeti sağlamanın yanı sıra gerekli eğitimleri de verir.
- **Devlet Çocuk Koruma Ajansı**²⁸⁸: Yerel düzeydeki çocuk koruma komitelerine aile refahı ve çocuk koruma vakalarının yönetilmesi için talimat ve tavsiye verir. Yerel yönetimler tarafından atamayla oluşturulan bu komitelerin çalışmasını izler, devlet tarafından çocuklar ve gençler için yönetilen veya desteklenen kurumların ve evlerin genel idaresini ve izlemesini yapar. Komitelerin uygun koruyucu aile bulmalarına yardımcı olur. Çocuk koruma alanında araştırmalar yapar, eğitimler verir. Kurumun halen 13 çalışanı bulunmaktadır.
- **Çalışma Müdürlüğü**²⁸⁹: İş ve işçi bulma hizmeti sunar, işsizlik kaydını tutar. İşsizlik sigortası fonu ve maaş güvencesi fonunu yönetir. 8 bölgede ofisleri vardır. Bu ofisler işgücü piyasası kuruluşları, yerel yönetimler ve ortaöğretim kurumlarının temsilcilerinden oluşur. 20'si merkez teşkilatta olmak üzere 75 çalışanı vardır.
- **İş Sağlığı ve Güvenliği İdaresi**²⁹⁰: Görevi iş yerindeki kazaları ve yaralanmaları engellemektir. Bunun için eğitim, danışmanlık, denetim, lisanslama, araştırma ve ölçüm görevlerini yerine getirir.
- **Devlet Uzlaştırma ve Arabuluculuk Görevlisi**²⁹¹: Çalışma hayatında işçi ve işveren örgütleri arasında uyuşmazlıkların çözümü ve uzlaşma sağlanması için görevlendirilmiş bir kurumdur.
- **İzlanda Çok Kültürlülük ve Bilgi Merkezi**²⁹²: İzlanda konusunda bilgiler içeren bir web sayfası yönetir ve çok kültürlülük konusunda programlar düzenler.
- **Konut Finansmanı Fonu**²⁹³: Bireysel girişimcilere, belediyelere ve şirketlere mortgage imkânı sağlayan devlete bağlı bağımsız bir kuruluştur.

²⁸⁵ <http://www.tr.is>

²⁸⁶ <http://www.jafnretti.is>

²⁸⁷ <http://www.greining.is/>

²⁸⁸ <http://www.bvs.is/>

²⁸⁹ <http://www.vinnumalastofnun.is>

²⁹⁰ <http://www.vinnueftirlit.is>

²⁹¹ <http://rikissattasemjari.is>

²⁹² <http://www.mcc.is>

²⁹³ <http://www.ils.is>

- **Bioetik Komitesi**²⁹⁴: Esas görevi, konusu insan olan sağlık ile ilgili araştırmaların başvurularını değerlendirmektir. Komiteye sekretarya hizmeti sağlayan 3 personeli bulunmaktadır.
- **Öldürnarstofnanir**²⁹⁵: Huzurevlerinde ve evlerde yaşlı bakımı hizmetlerini yürütür.

Dışişleri Bakanlığı

Bakanlık dış politika ve güvenlik işleri, dış ticaret, AB ilişkileri ve kalkınma yardımlarından sorumludur.

BAKANLIK TEŞKİLATI

- Konsolosluk İşleri ve Yönetimi Dairesi
- Dış Ticaret ve Ekonomik İşler Dairesi
- Uluslararası Güvenlik İşleri Dairesi
- Uluslararası Kalkınma Dairesi

BAKANLIĞA BAĞLI AJANSLAR

- **İzlanda Tanıtım Ajansı**²⁹⁶: Şirketlerin, hissedarların ve otoritelerin beraber çalıştığı, birlikte hareket ettiği bir platformdur. Ülkeye yabancı turistleri çekebilmek için uygun tanıtım ve pazarlama faaliyetleri çalışmalarında bulunur. Ülkeye yabancı sermayenin girebilmesi için, İzlanda'nın avantajları hakkında yabancı yatırımcıları bilgilendirir. Tanıtım Ajansı 7 üyeden oluşan bir yönetim kurulu tarafından yönetilmektedir. Üyelerin dördü hükümet tarafından atanmış, diğer üçü özel sektörden görevlendirilmiştir. Ajansa halen 23 çalışan bulunmaktadır.
- **United Nations University (UNU) Jeotermal Eğitim Programı**²⁹⁷: Jeotermal keşif ve geliştirme konusunda eğitim veren yüksek lisans programıdır.
- **United Nations University (UNU) Balıkçılık Eğitim Programı**²⁹⁸: Balıkçılık sektörünün çeşitli alanlarında uygulamalı eğitim veren bir lisans üstü programıdır.

BAKANLIK ALTINDA ÇALIŞAN AJANSLAR

- **İzlanda Ulusal Kalkınma Ajansı**²⁹⁹: Bu ajansın amacı gelişmekte olan ülkelerin hükümetlerini ekonomilerini geliştirmek için desteklemektir. İzlanda ile gelişmekte olan ülkeler arasındaki kültürel ilişkileri artırarak karşılıklı anlayışı teşvik etmektedir.

²⁹⁴ <http://www.visindasidanefnd.is/>

²⁹⁵ <http://www.landlaeknir.is/pages/394>

²⁹⁶ <http://www.promoteiceland.is>

²⁹⁷ <http://unugtp.is/>

²⁹⁸ <http://www.unuftp.is/>

- **İzlanda Savunma Ajansı:**³⁰⁰ Askeri tatbikatlar yaptırma, istihbarat toplama ve savunma tesisatlarını muhafaza etme, görevleri arasındadır.

POLİTİKA VE REFORM GÜNDEMİ

Orta-uzun vadeli plan

İzlanda ülkenin ekonomik göstergelerini radikal bir biçimde etkileyen 2008 bankacılık krizinin ve yeni anayasanın oluşturulmasının ardından kapsamlı bir yeniden yapılanma sürecinin içine girmiştir. 2009 yılında erken seçimle iş başına gelen hükümet AB üyeliği için başvuruda bulunmuş ve İzlanda 2020 başlığıyla ileriye yönelik olarak refah devletini geliştirmeyi hedefleyen bir yeniden yapılanma vizyonu beyanında bulunmuştur. Vizyonun ana hedefleri aşağıdaki gibi özetlenebilir:

- işsizliği azaltmak, gelir paylaşımını iyileştirilmek,
- cinsiyet eşitsizliğini azaltmak,
- toplum sağlığını geliştirmek,
- ilköğretim PISA sonuçlarında OECD’de ilk 10’a girmek ve ortaöğretim mezunlarının oranını artırmak,
- gıda tüketiminde yurtiçinde üretilen gıdaların oranını artırmak,
- araştırma ve inovasyona ayrılan kaynakları artırmak,
- GSYİH’de yüksek-teknolojili sanayinin payını artırmak,
- iklim değişikliği ile ilgili taahhütleri Avrupa ülkelerinin düzeyine yükseltmek, ekoyakıt kullanımını artırmak,
- BM insani gelişme endeksinde ilk 5’e yakınsamak,
- e-devlet uygulamalarını yaygınlaştırmak
- kamu borcunu GSYİH’in %60’ına çekmek
- enflasyon ve faiz oranlarında bu göstergeleri en düşük AB ülkelerine yakınsamak
- GSYİH’nin çevresel sürdürülebilirliğin de ölçüldüğü bir metrik olan “Özgün İlerleme Göstergesi - *Genuine Progress Indicator* (GPI) ile paralel gelişimini sağlamak

İzlanda 2020 belgesi, 2020 için çizilen vizyonun ekonomi ve toplumun geliştirilmesi için stratejiler, mali plan ve ekonomik eylem planlarıyla ayrıntılandırılmasını öngörürken, mevcut planlama ve politika geliştirme çerçevesini sorgulamakta ve ulusal ve bölgesel planlar, sektörel planlar, yatırım planlarının ve diğer politika geliştirme pratiklerinin uyumunun sağlanması ve basitleştirilmesi için önlemler alınması gerektiğine işaret etmektedir. Bütün bunları gerçekleştirebilmek için kamu

²⁹⁹ <http://www.iceida.is/english>

³⁰⁰ http://en.wikipedia.org/wiki/Military_of_Iceland#Defence_Agency

yönetiminde bir reform planının geliştirilmesi, hizmetlerin kalitesinin artırılması, yerel yönetimlerin güçlendirilmesi, kanun icrasının geliştirilmesi, elektronik hizmetlerin geliştirilmesi, tek-durak hizmetlerin geliştirilmesi ve fonksiyonel bir kamu yönetimi yapısının oluşturulması amaçlanmaktadır.

İzlanda Ekonomisi Toparlanma Planı

2008 yılında yaşanan krizin ardından alınan IMF kredisinin kullanımıyla ilgili oluşturulan toparlanma planı 2011 Ağustosunda IMF İcra Kurulu'nun son gözden geçirme çalışmasını onaylamasıyla tamamlanmıştır. Plan çerçevesinde aşağıdaki hedeflerin yerine getirildiği gözlemlenmiştir.

- Finansal istikrarın sağlanması
- Devlet harcamalarının adaptasyonu
- Sosyal refaha ilişkin harcamaların daralmanın etkilerini azaltmak için güvence altına alınması
- Finansal sistemin yeniden yapılandırılması
- Hanehalkı ve şirketlerin borçlarının yapılandırılması
- Ekonomiye güvenin sağlanması

AB Uyum Süreci

İzlanda Avrupa Ekonomik Alanı'nın içinde olduğu için AB müktesebatının önemli bir bölümünü zaten yürütmektedir ve buna yönelik yapılanmayı oluşturmuş durumdadır. AB sürecinin gerektirdiği idari kapasitenin artırılması ve yapısal düzenlemelere ihtiyaç olan alanlar Avrupa Komisyonu tarafından yayınlanan İzlanda 2011-2013 Çok Yıllı Gösterge Planlama Belgesi'nde şu şekilde belirlenmiştir: balıkçılık ve tarım, çevre, sermayenin serbest dolaşımı, finansal hizmetler, gümrük birliği, vergilendirme, istatistik, gıda güvenliği, veterinerlik ve bitki sağlığı, bölgesel kalkınma ve yapısal araçların koordinasyonu ve mali kontrol.

Kamu yönetiminin iyileştirilmesi

Başbakanlık tarafından 2009 yılında yürütmenin iyileştirilmesi ve bakanlıkların esnekliklerinin geliştirilmesine yönelik öneriler oluşturmak üzere bir komite oluşturulmuştur. Komitenin önerileri arasında aşağıdaki konular yer almaktadır:

- Yürütme ile ilgili kanunda Bakanlıkların isminin yazılmaması, Bakanlıkların ikincil mevzuatla düzenlenmesi, bunun yerine kanunda maksimum Bakanlık sayısının belirtilmesi,

- Kurumsal bir portföyü olmayan ama politika ve koordinasyon meseleleri ile kamu yönetiminin geliştirilmesine yönelik konularda görev yapabilecek bir bakanlığın oluşturulmasına ilişkin yetkilerin kanunda tanımlanması,
- Daimi sekreterin rolünün kanunda tanımlanması (Bakanlığın idaresi, politika stratejisinin yürütülmesi),
- Siyasi danışman (Bakan yardımcılarının) bakanlığın büyüklüğüne göre birden fazla olmasının sağlanması, bu yardımcılarının rollerinin bakanlıklar tarafından açıkça tanımlanması,
- Bakanlıklara süreli çalışmalar için komite atama, uzman tutma yetkilerinin açıkça tanımlanması,
- Bakanlar Kurulu toplantıları gündeminin belirlenmesi, kurulun tartışabileceği konuların belirlenmesi ve toplantıların tanımlanması,
- Bakanlar Kurulu kararlarının Başbakanlık tarafından izlenmesinin sağlanması,
- Bakanlıkların politika geliştirme ve izleme kapasitelerinin geliştirilmesi,
- Bakanlıkların kendi görev alanlarındaki kuruluşlarla yetki ilişkilerinin gözden geçirilmesi, Bakanlıklara bağlı kurum sayılarını idare edilebilir sayılara indirecek şekilde kurumların birleştirilmesi,
- Bakanlıklara bağlı kuruluşlar arasında personel transferini kolaylaştırmak,
- Kurul, komite ve benzeri karar alıcı veya danışma niteliğindeki daimi yapıların gözden geçirilmesi ve geçerliliğini yitirmiş olanların kaldırılması, bakanlıkla ilişkilerinin yeniden tanımlanması, bağımsız kurullar ile hükümet arasında politika diyalogunun geliştirilmesi,
- Halka açık olmayan kamu şirketlerinin şeffaflığının sağlanması,
- Kamu şirketlerine ilişkin devletin bir sahiplik politikası geliştirmesi ve şirketler üzerinde aktif bir kontrol sağlanması,
- Hangi görevlerin hangi bakanlıklarda olacağını netleştirilmesi ve bu görevlerin kapsamında değişikliğe ihtiyaç olup olmadığının araştırılması,
- Bakanlıkların işleyişine ilişkin merkezi yönetim düzeyinde genel bir politikanın geliştirilmesi, bakanlar kurulu gündeminin oluşturulması ve kararların izlenmesi için koordinasyonun geliştirilmesi, kanun hazırlama sürecine paydaşların katılımının geliştirilmesi, bakanlıklar arasında belge yönetim ve intranet sistemlerinin geliştirilmesi,
- Bakanlıkların stratejik yönetim becerilerinin geliştirilmesi için merkezi bir strateji ve proje yönetimi biriminin oluşturulması, bakanlıkların araştırma kapasitelerinin geliştirilmesi, ana hizmet birimleriyle idari mali birimler arasında koordinasyonun geliştirilmesi,
- Merkezi bir insan kaynakları biriminin oluşturulması ve bu birimin bakanlıklara insan kaynakları ile ilgili konularda yardımcı olması, işe alımla ilgili süreçleri yönetmesi,

- Yöneticilerin işe alınması için bir işe alma komitesinin oluşturulması ve komite işleyişinin yasa ile belirlenmesi,
- Bakanlıklarda proje yönetiminin güçlendirilmesi,
- Bazı bakanlıkların bina yönetimini yürüten kamu şirketinin tüm bakanlıklarda uygun destek hizmetlerini üstlenmesinin sağlanması.

Anayasa reformu

2009 Nisan ayında yapılan erken seçimlerin ardından İzlanda, krizin etkilerinin giderilmesi, AB adaylığına başvurulması ve devletin yeniden yapılanmasına yönelik oluşturduğu gündem çerçevesinde yeni bir anayasanın oluşturulmasına karar vermiştir. Bu amaçla halk arasından seçimle oluşturulan 25 kişilik Anayasa Konseyi çalışmalarını Temmuz 2011’de parlamentoya sunmuştur. Yeni anayasa için öngörülen temel değişiklikler şöyledir:

- sosyal refah, insan hakları, eşitlik, doğanın korunmasına yönelik vurgular
- devletin şeffaflığı, özgür medya ve bilgi paylaşımına yönelik vurgular
- yasama ve yürütme yetkilerinin ayrıştırılması ve parlamentonun denetim yetkilerinin artırılması
- kanunların anayasaya uygunluğunu denetleyen bir hukuk konseyinin oluşturulması
- halkın karar almaya katılımına yönelik yeni araçlar (belli oranda vatandaşın imzasıyla referandum talebi ve kanun teklifi verme)
- seçim sisteminde değişiklikler (parti listelerinden adayların seçimi, seçim bölgelerinde oyların eşitlemesi)
- devlet başkanının görev süresinin 3 dönemle, bakanların görev sürelerinin 8 yıllla sınırlandırılması
- hakimlerin atanması ve bağımsızlığına ilişkin düzenlemeler
- yerel yönetim özerkliğinin güçlendirilmesi

MALTA

GENEL GÖRÜNÜM

Malta Cumhuriyeti 300 km²'lik yüzölçümüne sahip bir ada ülkesidir. 2008 yılı verilerine göre ülkede 413.000 kişi yaşamaktadır. Üç adadan (Malta, Gozo ve Comino) oluşan ülkede başkent Valetta'nın bulunduğu ana adada nüfusun %92'si yaşamaktadır.³⁰¹

Malta sağlık, eğitim ve gelir göstergelerini kullanarak oluşturulan Birleşmiş Milletler İnsani Gelişmişlik Endeksi'nde 2010 yılında 33. sırada ve AB ortalamalarının üzerinde yer almaktadır.³⁰² Ülke 2004 yılından bu yana Avrupa Birliği üyesi ve 2008 yılından bu yana da Euro bölgesindedir.

Malta gıda ihtiyacının %20'sini kendisi karşılamaktadır, tatlı su kaynakları ve enerji kaynakları oldukça kısıtlıdır.³⁰³ Ülkenin zorluk yaşadığı diğer konular yaşanan nüfusun getirdiği sorunlar, altyapının geliştirilmesine olan yoğun ihtiyaç ve AB çevre standartlarına uyum konularıdır.³⁰⁴

Ülkenin kişi başına düşen milli geliri, satın alma gücü paritesine göre 21.000 USD'dir ve ülkeler sıralamasında 45. sırada yer almaktadır.³⁰⁵ Hizmetler GSYİH'ın %65'ini oluştururken, sanayi sektörü %33'ünü oluşturmaktadır.³⁰⁶ Malta her yıl nüfusunun yaklaşık 3 katı turist ağırlamaktadır, istihdamın 3'te biri turizmle ilgili alanlardadır.³⁰⁷ Vergi düzenlemeleri, uygun işletme maliyetleri, iyi eğitilmiş İngilizce konuşan nüfus ve nispeten düşük maliyetli iş gücü yabancı yatırımcıların ilgisini çekmektedir. Ülkenin düzenleyici çerçevesi offshore işlemleri ve finansal kuruluşları Avrupa ve Akdeniz Bölgesi için cazip hale getirmektedir. Uluslararası serbest liman, Akdeniz havzasında transit taşımacılık için önemli merkezlerden birisidir.³⁰⁸

Finansal hizmetler endüstrisi, 2008-2009 yılında yaşanan global ekonomik krizden çok etkilenmeden çıksa da yükselen girdi maliyetleri dış ticaret, turizm ve imalat sanayine (ecza-ilaç ve elektronik) bağımlı olan reel ekonomiyi olumsuz etkilemiştir.³⁰⁹ 2011 yılında Malta'nın en önemli ticaret partneri olan Libya'da yaşanan olaylar bu ülke ile olan ticareti olumsuz etkilemiştir.³¹⁰ 2009'da yaşanan %1,2'lik küçülmenin ardından 2010'da %2'lik bir büyüme elde edilmiştir. 2007'de ülkenin cari açığı

³⁰¹ Ulusal İstatistik Ofisi <http://www.nso.gov.mt>

³⁰² International Human Development Indicators <http://hdrstats.undp.org/>

³⁰³ CIA World Factbook

³⁰⁴ Australian Government MFA Brief http://www.dfat.gov.au/geo/malta/malta_brief.html

³⁰⁵ International Human Development Indicators <http://hdrstats.undp.org/>

³⁰⁶ World Development Indicators <http://data.worldbank.org/indicator>

³⁰⁷ Ulusal İstatistik Ofisi <http://www.nso.gov.mt>

³⁰⁸ Australian Government MFA Brief http://www.dfat.gov.au/geo/malta/malta_brief.html

³⁰⁹ CIA World Factbook

³¹⁰ <http://www.timesofmalta.com/articles/view/20110913/opinion/Not-dead-in-the-water.384519>

GSYİH'ın 2,4'ü iken 2008'de 4,5'e çıkmış, 2010'da %3,6'ya gerilemiştir. 2011'de %3'ün altına düşmesi beklenmektedir.

Kamu harcamaları 2009 yılında GSYİH'ın %43,9'unu oluşturmaktadır.³¹¹ Dünya Bankası yönetim göstergelerinde³¹² Malta hesap verebilirlik, siyasi istikrar, yönetim etkinliği, düzenlemelerin kalitesi ve yolsuzluğun kontrolü göstergelerinde 75-90 diliminde yer alırken, kural hâkimiyeti göstergesinde diğer ülkeler arasında 90-100 diliminde en üst grupta yer almaktadır.³¹³ 1998 yılından bu yana yolsuzluğun kontrolü alanında düzenli bir gelişme sağlanırken siyasi istikrar göstergesi azalma göstermiştir.

KAMU YÖNETİMİ

İngiliz sömürgesi olan Malta 1964 yılında ilk anayasasını oluşturarak İngiltere Kraliçesi tarafından atanan Genel Vali yönetiminde görece bir bağımsızlığa kavuşmuş; ancak yönetimin tamamen Malta'ya devredilmesi 1974 yılında ilan edilen Cumhuriyet ile gerçekleşmiştir. 1974 ve 1987 yıllarında anayasa kapsamlı değişiklikler geçirmiştir.³¹⁴ Mayıs 2004 tarihinden itibaren ülke Avrupa Birliği'ne katılmıştır.

Yasama erki parlamento ve devlet başkanı tarafından kullanılmaktadır. Parlamentonun 5 yıl boyunca seçilen 65 üyesi vardır. Devlet başkanı parlamentonun salt çoğunluğuyla seçilir ve 5 yıl görev yapar. Yürütme yetkisi devlet başkanı adına başında Başbakanın olduğu Bakanlar Kurulu tarafından yerine getirilir. Devlet başkanının sembolik ve protokoller bir rolü bulunmaktadır. Yargı sistemi İngiliz ortak hukuk sistemini temel almaktadır.

³¹¹ World Development Indicators <http://data.worldbank.org/indicator>

³¹² Çeşitli anketlerden derlenerek oluşturulan bir endekstir. Kriterlerin açıklamaları şöyledir. Hesap verebilirlik: Bir ülkenin vatandaşlarının kendi yönetimlerinin seçimine ne kadar katılabildikleri, ifade özgürlüğünün, örgütlenme özgürlüğünün ve özgür basın durumuna ilişkin algılar. Siyasi istikrar ve şiddetin yokluğu: Ülke yönetiminin gelecekte istikrarsız olma riskine veya hükümetin anayasa dışı veya şiddete dayalı yöntemlerle (iç çatışmalar ve terörizm dahil) indirilme riskine yönelik algılar. Yönetim Etkinliği: kamu hizmetlerinin kalitesi, devlet hizmetinin kalitesi, siyasi baskılardan bağımsız olma derecesi, politika geliştirme ve uygulama kalitesi, bu tür politikalara hükümetin taahhüdünün güvenilirliğine yönelik algılar. Düzenlemelerin Kalitesi: Hükümetin özel sektör gelişimi için anlamlı politikalar ve düzenlemeler formüle edebilmesi ve uygulayabilmesine yönelik algılanan becerisi. Kural Hakimiyeti: Sözleşmelerin geçerliliklerinin güvencesi, mülkiyet hakları, mahkemeler, suç ve şiddetin olma ihtimali, anketleri cevaplayanların toplumun kurallarına güvenine yönelik algıları. Yolsuzluğun Kontrolü: Kamu otoritesinin özel çıkarlar için kullanılmasına yönelik algılar.

<http://info.worldbank.org/governance/wgi/index.asp>

³¹³ Worldwide Governance Indicators <http://info.worldbank.org/governance/wgi/index.asp>

³¹⁴ UN Public Administration Network , Repoublic of Malta Public Administration Country Profile

Malta’da 13 bakanlık bulunmaktadır. Malta’nın yerel yönetimleri 1993 yılında oluşturulmuş, anayasaya yerel yönetimlerin girmesi 2001 yılını bulmuştur. Belediye Meclisleri Kanunu, 1993 yılındaki kabulünün ardından 1999 yılında ve 2009 Yerel Yönetim Reformu kapsamında iki kez değiştirilmiş ve yeni yetkiler belediyelere transfer edilmiştir. Belediyelerin sayısı 68’dir. Bunlardan 54 tanesi Malta’da, 14 tanesi de Gozo’da bulunmaktadır. Bu belediyelerin 31 tanesinin nüfusu 5000’in üzerinde, 33 tanesinin 1000-5000 arasında ve 4 tanesinin de 1000’in altındadır. Yerel yönetim seçimleri 2009 yılı itibarıyla her 3 yılda bir yapılmaktadır. Yerel yönetim harcamaları merkezi yönetim harcamalarının %12,7’sini oluşturmaktadır.³¹⁵

Yerelde iktidarın merkezi belediye meclisidir. Meclis seçimle oluşmakta ve belediye nüfusuna göre 3 ile 13 kişi arasında değişmektedir. Yerel seçimlerde en çok oy alan partinin en çok oy alan adayı belediye başkanı, ikinci en çok oy alan adayı belediye başkan yardımcısı olur. Belediye başkanı sadece yasada yazılı olan görevleri yerine getirebilir. Bununla birlikte merkezi yönetim kuruluşları ile yapılan sözleşmelere dayalı olarak sadece merkezi yönetim tarafından sunulan bazı hizmetleri de yerine getirebilir. Belediyenin yönetsel, idari ve mali işleri meclis tarafından İçişleri Bakanlığı’nın onayıyla 3 yıllık bir dönem için atanan idari sekreter tarafından yürütülür.

Yerel yönetimlerin faaliyete geçmesinin ardından Malta’nın yerelleşme sürecinde önemli aşamalar kaydedilmiştir. Bu gelişmeler arasında hizmetlerin yerelleştirilmesi ve görevlerin devredilmesi, yerel trafik ve çevre düzenlemelerini uygulama yetkisinin merkezden yerele devredilmesi ve e-Devlet hizmetlerinin yerelde uygulanmaya başlanması en önemlileridir.

³¹⁵ İzlanda İstatistik Ofisi’nin yayınladığı mali veriler üzerinde kendi hesaplamalarımız.

MERKEZ VE YEREL DÜZEY ARASINDA YETKİ PAYLAŞIMI ³¹⁶

Fonksiyon	İlgili otorite			Yetkinin türü				Notlar
	Merkez	Ara kademe*	Belediye	Tek	Paylaşılmış	Zorunlu	Takdire bağlı	
Genel yönetim								
Güvenlik, polis	•			•		•		
İtfaiye	•			•		•		
Sivil savunma	•					•		
Adalet	•			•		•		
Nüfus kaydı	•			•		•		
İstatistik ofisi	•			•		•		
Seçmen kaydı	•			•		•		
Eğitim								1
Okul öncesi eğitim	•					•		
İlk öğretim	•					•		2
İkincil öğretim	•					•		
Mesleki ve teknik	•					•		
Yüksek öğretim	•					•		
Yetişkin eğitimi	•						•	
Halk sağlığı								3
Hastaneler	•					•		
Sağlık koruma	•					•		
Sosyal refah								3
Anaokulu ve kreş	•		•		•			
Aile yardım hizmetleri	•		•		•			
Bakımevleri	•		•		•			
Sosyal güvenlik	•			•				
Konut edindirme ve şehir planlama								4
Konut	•			•				5
Şehir planlama	•		•		•			
Bölgesel/mekansal planlama	•		•		•			
Çevre ve çevre sağlığı								
Su ve kanalizasyon	•			•				
Atık toplama ve yok etme	•		•		•			
Mezarlık ve krematoryum	•			•				
Mezbaha	•			•				
Çevre koruma	•		•		•			
Tüketici koruma	•		•		•			

³¹⁶ Council of Europe, Structure and Operation of Local and Regional Democracy, 2006

Kültür, Eğlence ve Spor								
Tiyatro ve konserler	•							
Müze ve kütüphaneler	•		•	•	•			
Parklar ve açık alanlar	•		•	•			•	
Spor ve eğlence	•		•	•			•	
Dini hizmetler	•			•			•	
Trafik ve taşıma								
Yollar	•		•		•			6
Taşıma	•		•		•			
Şehirler arası yollar			•		•			
Limanlar	•			•				
Havalimanları	•			•				
Ekonomik hizmetler								
Su temini	•		•		•			
Tarım, ormancılık ve balıkçılık	•			•				
Elektrik	•		•		•			
Ekonomik gelişim	•			•				
Ticaret ve Sanayi	•			•				
Turizm	•		•	•				

NOTLAR

18. Belediyeler ulusal planlamanın parçası olarak yetkili kuruluşlarla birlikte kreş, anaokulu ve diğer eğitim hizmetlerin veya binalarına ilişkin inşaat ve bakımını gerçekleştirebilir.
 19. Belediyeler Eğitim Bakanlığı'na ilkokul müdürlerinin atanmasını teklif edebilir.
 20. Belediyeler ulusal planlamanın parçası olarak yetkili kuruluşlarla birlikte sağlık ve rehabilitasyon merkezleri, kamu dispanserleri, sağlık bölge ofisleri ve huzurevlerine ilişkin inşaat ve bakımını gerçekleştirebilir.
 21. Belediyeler herhangi bir planlama ve imar konusunda yetkili kuruluşlara öneride bulunabilir.
 22. Binaların bakımı, restorasyonu, bina dış görünümünün değiştirilmesi vb. konularda ulusal planların parametreleri çerçevesinde ilkeler belirleyebilir.
 23. Yetkili kuruluş ilgili mahalli doğrudan etkileyen trafik düzenlemelerinde herhangi bir değişikliğe gitmeden önce belediyelere danışır veya belediyeler bu konularda önerilerde bulunur.
- Yerel yönetimlerin yetkileri ilgili kanunda yazılıdır. Bazı merkezi yönetim yetkileri yerel yönetimlerden sorumlu bakanın onayıyla yerel yönetimlere aktarılabilir. Diğer yandan yerel yönetimler merkezi yönetimin bir ajanı olarak da çeşitli yetkileri kullanabilirler. Yetkili idare ve belediyenin protokolü ve yerel yönetimlerden sorumlu bakanın onayına müteakip ilgili yetkiler yerel yönetimler tarafından kullanılır.

MERKEZİ YÖNETİM

Merkezi yönetim aşağıdaki bakanlıklardan oluşmaktadır:

1. Başbakanlık
2. Maliye, Ekonomi ve Yatırım Bakanlığı
3. Altyapı, Ulaşım ve İletişim Bakanlığı
4. Kaynaklar ve Köy İşleri Bakanlığı
5. Eğitim, Çalışma ve Aile Bakanlığı
6. Adalet ve İçişleri Bakanlığı
7. Sağlık, Yaşlı Bakımı ve Halk Sağlığı Bakanlığı
8. Dışişleri Bakanlığı
9. Gozo Bakanlığı

BAŞBAKANLIK

BAKANLIK TEŞKİLATI

- **Yönetim Destek Başkanlığı:** Başbakanlığa bağlı bir birimdir. Başlıca görevi olan kamu hizmetiyle ilgili başbakanlığa gerekli tavsiyeler de bulunur.
- **Etkin Yönetim Dairesi:** Kamu hizmetini geliştirmek için bakanlıklarda gerçekleşecek uygulamaları ve düzenlemeleri oluşturur.
- **Kamu Yönetimi İK Ofisi:** Kamu yönetimiyle ilgili yeni stratejiler bulmakla görevlidir. İnsan kaynakları gibi küçük ölçekli konularda, işgücü planlaması gibi büyük ölçekli konularda görevleri arasındadır. Üç bölümden oluşur:
 - o **Çalışanlarla İlişkiler Başkanlığı:** Kamu hizmetlilerinin şartlarını iyileştirmek için çalışmalar yapar. Birim ayrıca cinsiyet eşitliği ve kamusal sağlık ve güvenlik hizmetlerinin oluşturulmasında da katalizör görevini üstlenir.
 - o **İK Müdürlüğü:** Kamu çalışanlarının istihdam edilmesi başlıca görevidir.
 - o **İK Sistemleri ve Veri Yönetimi Başkanlığı:** Düzenli, zamanlı, titiz ve nitelikli bir optimal planlama oluşturmak amacıyla geniş kapsamlı bir insan kaynakları sisteminin kurulmasına yardım etmek.
- **Kalkınma, Araştırma ve Eğitim Merkezi**
 - o **Eğitim ve Kalkınma:** Kamu çalışanlarının gelişimi için gerekli olanları sağlar. Bu nedenle bir kısmı diğer ülkelerle de birlikte olmak üzere bir kısım seminerler ve eğitim programları düzenler.

- o **Politika Araştırma Başkanlığı:** Kendisine verilen konuyla ilgili Başbakanlığa tavsiyeler verir ve ilgili konu Hakkında rapor hazırlar.
- **Askeri Meseleler Başkanlığı:** Hükümete milli savunmayla ilgili tavsiyeler verir ve bu konuyla ilgili uygulamalar yürütür.
- **Malta Silahlı Kuvvetleri:** Malta adalarının sınır güvenliğini sağlamak, kurtarma çalışmalarına katılmak, deniz hukukunu uygulamak ve doğal afetlere karşı Hükümete tavsiyeler vermek görevleri arasındadır.
- **Sanayi Projeleri ve Hizmetleri Limitet Şirketi:** Malta finansal hizmetler otoritesine bağlı bir limitet şirkettir. Esas hedef olarak kendi şirketlerinde ayrı ayrı çalışan işçileri bünyesine katmıştır. Başlangıçta şirket Malta Drydocks Corporation'ın, Malta Gemi İnşa Limitet Şirketi, Malta Development Corporation, Metco, Küçük İşletmeler (IPSE) ve Limsuk Geliştirme Enstitüsü personelini devraldı. Daha sonra da Sea Malto Co- Ltd ve Malta Shipyard çalışanlarını bünyesine kattı.
- **Malta Bilgi Teknolojileri Ajansı:** MITA, bilim ve iletişim teknolojileri programlarını yürütür. Hükümetin BİT hizmetlerini sağlayabilmesi için gerekli alt yapıyı oluşturur.
- **Malta Bilim ve Teknoloji Konseyi:** Bilim ve teknoloji politikalarıyla ilgili Hükümete tavsiyelerde bulunur. Bilimsel araştırmalarla ilgili Avrupa Birliği ve uluslararası kuruluşlarla bağlantılar kurar. AB 7. Çerçeve programına katılımı destekler.

Daimi Müsteşar (Turizm, Kültür & Sürdürülebilir Kalkınma)

- **Turizm Müdürlüğü**
- **Turizm ve Sürdürülebilir Kalkınma Dairesi:** Çevre, turizm ve sürdürülebilir kalkınma ile ilgili politika ve AB meseleleriyle ilgilenmektedir.
- **Malta Çevre ve Planlama Otoritesi:** Malta'daki arazi kullanım planını programlamak ve çevresel düzenlemeleri yapmakla sorumludur.
- **Malta Turizm Otoritesi:** Malta turizm otoritesinin malta turizmini kalkındırmak, turizmle ilgili konularda Hükümete tavsiyeler de bulunmak, turizm endüstrisindeki insan kaynaklarını arttırmak ve düzenlemek, turizm endüstrisini planlamak ve geliştirmek ile ilgili konularda Hükümete tavsiyeler vermek gibi görevleri vardır.
- **Sürdürülebilir Kalkınma Ulusal Komisyonu:** Sürdürülebilir kalkınmayı sağlamak için gerekli uygulamalarda görüş birliği sağlamak. Bunun için hükümete politikalar önermek.
- **Malta Kültür ve Sanat Konseyi:** Malta'nın kültürel kimliğini ileri taşımak ve geliştirmeyi amaçlar. Sanatı kalkındırmak, iş çevreleriyle ortak organizasyonlar düzenlemek, hem Malta'daki hem de yurt dışındaki sanatçıları desteklemek, sanatsal ve kültürel

organizasyonlara katılımı kolaylaştırmak, Malta'daki sanat ve kültür aktivitelerinde yaratıcılığı desteklemek de görevleri arasındadır.

- **Garanti Komitesi:** Kültürel mirası korumak için çalışmalar yapar. Bu amaçla çeşitli kurumlarla da işbirliği içindedir. Ayrıca kültürel mirası korumak için Hükümete tavsiyeler vermekle de sorumludur.
- **Kültürel Miras Denetimi:** Malta kültürel mirasını korumak başlıca görevidir.
- **Kültürel Miras Malta:** Kültürel mirası korumak ve kamu tarafından ulaşılabilir olmasını sağlamaktır. Müzeleri ve devlet alanlarını yönetir. Politika ve strateji belirlemek için gerekli yurt içi ve yurt dışı organizasyonlarla iletişime geçmesi için yönetim kurulu tarafından görevlendirilmiştir.

Tüketiciler, Adil Rekabet, Belediye Meclisleri ve Halk Diyalogu'ndan Sorumlu Siyasi Müsteşar

- **Tüketici ve Rekabet Dairesi:** Esas görevi tüketicilerin şartlarının iyileştirilmesidir. Bu amaca ulaşmak için arz talep yolunu kullanır.
 - o **Operasyonlar Müdürlüğü:** Ecza ürünlerinin fiyatlarını takip etmekle sorumludur.
 - o **Uygulama Müdürlüğü:** Fiyat düzenlemesi yapması ve fiyat kontrolü uygulaması öncelikli sorumluluğudur.
 - o **Tüketici Müdürlüğü:** Tüccarlar ve tüketiciler arasındaki uzlaşmayı sağlar.
 - o **Rekabet Müdürlüğü:** Temel amacı Malta içinde serbest rekabet piyasasının doğru çalışıp çalışmadığını kontrol etmek ve eğer çalışmıyorsa verimli çalışmasını sağlamak ve böylece tüketici refahına katkıda bulunmaktır.
- **Sanayi ve İş İlişkileri Dairesi:** Görevi işe alım sözleşmelerinden ortaya çıkan hakları korumak ve bu yolla sağlıklı bir ortam yaratmaktır. Bir diğer görevi ise istihdam koşullarının iyileştirilmesini sağlamak ve istihdam edilecek kişileri bilinçlendirerek bu oluşturmaya çalıştıkları uyumu arttırmaktır.
- **Bilgi, Yerel Yönetim ve Halk Danışmanlığı:**
 - o **Bilgilendirme Dairesi:** Hükümet politikaları, hizmet ve faaliyetleri yanı sıra kamu yararı ile ilgili konularda halka bilgi sunmak ve kamu hizmetini geliştirmektir.
 - o **Devlet Matbaası:** Esas görevi Hükümet ve bütün bakanlıklar arasında kapsamlı bir haberleşme servisi oluşturmaktır.
 - o **Yerel Yönetimler Dairesi**³¹⁷: Yerel yönetimlerin merkezi yönetimdeki kontak noktasıdır. Belediyelerin etkin ve verimli çalışmasını sağlamak için kolaylaştırıcı bir rol oynar, politikalarla ilgili görüş verir ve belediyelerin kanuna göre hareket edip

³¹⁷ <http://www.localgovernment.gov.mt/>

etmediklerini gözetir. Belediyelerin stratejik eylem planı ve uygulama programlarını geliştirmelerine yardımcı olur. Dairede 31 kişi çalışmaktadır.

- **Malta Ekonomik ve Sosyal Kalkınma Konseyi:** Danışmanlık görevi üstlenir. Ekonomik ve sosyal konularda malta Hükümetine tavsiyeler verir. Social partners ve Hükümet arasında katalizörlük görevi vardır.
- **Malta Rekabet ve Tüketici Meseleleri Otoritesi:** Görevi rekabet politikasını ve tüketici politikasını oluşturmak ve geliştirmektir.
- **Malta-AB Yönlendirme Eylem Komitesi:** Üç esas görevi vardır: AB Programlarıyla ilgili danışma, bilgilendirme ve araştırma, desteklenmesi ve finanse edilmesi.
- **İlaç Otoritesi:** Kamu sağlığının korunması için Malta da satılan ecza ürünlerinin güvenlik düzenlemelerini yapar.

Kabine Sekreterliği

- **Kabine Sekreterliği:** Başbakanın direktifleri doğrultusunda hareket eder. Bakanlar Kurulu ve Başbakanın yapılacak işlerini düzenler .
- **İç Denetim ve Soruşturmalar Dairesi:** Misyonu Hükümet faaliyetlerini incelemek değerlendirmek ve tavsiyeler vermektir.
- **İç Denetim ve Soruşturmalar Kurulu:** İç mali finansal durumu izler , bağımsız ve objektif olarak incelemeler yapar. Bunu sağlamak içinde belirli politikalar uygular.
- **Bakanlar Kurulu Komiteleri Destek Birimi:**
- **Ulusal Güvenlik Akreditasyon Kurumu**

Daimi Müsteşar (Operasyonlar)

- **Planlama ve Öncelikler Koordinasyon Dairesi:** Avrupa yardımının etkili yönetimi için AB ve yetkili ajanslar arasındaki koordinasyonu sağlar.
 - o **AB İşleri Başkanlığı:** Avrupa Birliği yapıları ve süreçleri içinde Başbakanlığın katılımı ve yönetiminden sorumludur.
 - o **Programlar ve Projeler Başkanlığı:** Planlama ve Öncelikler koordinasyon birimi aşağıdaki işlemleri yerine getirmekle sorumludur:
 - 2004-2006 yılları arası uyum fonu için yönetim otoritesi.
 - Interreg III programları koordinatörü. **İnterreg**, Avrupa Bölgesel Kalkınma Fonu (FEDER) çerçevesinde Avrupa Birliği bölgeleri arasındaki işbirliğini güçlendirmeye yönelik olarak başlatılmış, 4,8 milyar avro bütçesi olan ve hibe

yardımlarından oluşan bir girişimdir. 1990 yılında uygulanmaya başlanan Interreg Programı'nın üçüncü aşaması olan INTERREG III, 2000-2006 dönemini kapsamaktadır.

- 2007-2013 Bölgesel işbirliği.
 - İsviçre işbirliği programı ulusal koordinatörü.
 - Norveç Finansal Mekanizmaları.
 - Operational Programme I Unit: Avrupa Birliği Bölgesel Kalkınma fonu ve uyum fonu kapsamında ortaklaşa finanse edilen projeleri izlemek ve incelemekle sorumludur.
 - Operational Programme II Unit: Avrupa Birliği Sosyal Fonunu ve Avrupa Birliği küreselleşme fonunu yönetmekle sorumludur. Her iki fonda Maltanın AB'ye katılımı sonrası Malta için ayrılan finansal araçlardır.
- **Operasyonlar ve Program Uygulama Başkanlığı:** Esas görevi kamu hizmeti veri koruma projesini izlemek ve koordine etmektir. Ayrıca konuyla ilgili Hükümete destek ve tavsiye verir.

Avrupa Birliği Sekreterliği

Anayasal Organlar

- **Yayın Kurulu:** Yayın kurumunun fonksiyonu mevcut politik veya endüstriyel ihtilaflarla ilgili konularda tarafsızlığı sağlamaktır.
- **Seçim Kurulu**
- **İstihdam Komisyonu**
- **Kamu Hizmetleri Komisyonu**

Başbakanlık Otoriteleri

- **Malta Mirası**
- **Malta Çevre Planlama Kurulu**
- **Malta Rekabet ve Tüketici İlişkileri Kurulu**
- **Malta Turizm Kurulu**

Başbakanlık Kurulları

- **Endüstriyel Projeler ve Servisler**
- **Malta Sanat ve Kültür Konseyi**
- **Malta Ekonomik ve Sosyal Gelişim Konseyi**

- **Malta Bilim ve Teknoloji Konseyi**
- **Malta Avrupa Birliğine Yönelme Komitesi**
- **Manoel Tiyatrosu Komitesi**
- **Akdeniz Ülkeleri Merkez Komitesi**
- **Aziz James Yaratıcılık Kurulu**
- **İç denetim ve inceleme Kurulu**

MALİYE, EKONOMİ VE YATIRIM BAKANLIĞI

BAKANLIK TEŞKİLATI

- **Destek Hizmetleri Dairesi:** Şu birimlerden oluşur 1) Kurumsal hizmetler 2) AB İşleri 3) Program uygulama 4) AB Ödeme Otoritesi 5) Politika Geliştirme 6) İşletme politikası
- **Bütçe İşleri Dairesi:** Şu birimlerden oluşur 1) Bütçe işleri 2) AB Bütçesi
- **Mali Politika ve Yönetim Dairesi:** Şu birimlerden oluşur 1) Vergi, sosyal refah politikası 2) Mali politika geliştirme ve analiz
- **Strateji ve Operasyon Destek Dairesi**
- **Bilgi Yönetim Birimi**
- **Kontratlar Dairesi:** Şu birimlerden oluşur 1) Uyum 2) Operasyon
- **KDV Dairesi:** Şu birimlerden oluşur 1) Operasyonlar 2) Destek Hizmetleri 3) Uluslararası ve Hukuki işler
- **Yurtiçi Gelirler Dairesi:** Şu birimlerden oluşur 1) İdare ve icra 2) Operasyonlar 3) Sermaye Transferi 4) Müşteri ilişkileri 5) Vergi denetimi 6) Uluslararası vergilendirme
- **Gümrük Dairesi:** Şu birimlerden oluşur 1) İdare 2) Gümrük işleri 3) Uyum 4) İcra
- **Hazine Dairesi:** Şu birimlerden oluşur 1) Borç yönetimi 2) Kamu hesapları
- **Ekonomi Politikası Dairesi:** Şu birimlerden oluşur 1) Ekonomi stratejisi 2) Uluslar arası ekonomik ilişkiler
- **Ticaret Dairesi:** Şu birimlerden oluşur 1) Sınai mülkiyet kaydı 2) Ticaret hizmetleri 3) Küçük işletmeler ve zanaatkarlar
- **Devlet Noterliği Ofisi**
- **Devlet Mülkiyet Dairesi:** Şu birimlerden oluşur 1) Ortak ofis 2) Finans ve İdare 3) Arazi 4) Gayrimenkul yönetimi

BAĞLI/İLGİLİ KURULUŞLAR

- **Merkez Bankası:** Merkez Bankası fiyat stabilizasyonunu ve finansal sistemi sağlar böylece sürdürülebilir ekonomik gelişmelere katkıda bulunur.
- **Malta İstatistik Kurumu:** İlgili belgeleri ve geniş çaplı istatistiksel bilgileri toplar ve derler.
- **Muhasebe Kurulu**
- **Malta Havayolları:** Malta Havayolları, Malta'nın ulusal havayolu şirketidir. Şirket Kuzey Afrika ve Avrupa'da 36 uçuş noktasına seferler düzenlemektedir. Filosunda 14 uçak bulunmaktadır.
- **Müzayecilik Yönetim Kurulu:**
- **Bank of Valletta:** Malta'nın en köklü ve büyük finans hizmetleri sağlayıcılarından biridir. 45 şube ve 6 bölgesel iş merkezine sahiptir. Avustralya, Libya, İtalya ve Kanada da temsilcilikleri vardır.
- **Temyiz Kurulu - Kontrollü Şirketler (Tasfiye Prosedürü) Yasası:** Şirketlerin tasfiyeleri ve varlıklarının dağılımı kontrollü kuruluşlara aittir.
- **Özel Komiserler Kurulu (Ölüm & Bağış Yasası)**
- **Board of Special Commissioners (Duty on Documents & Transfers Act)**
- **Casma Ltd**
- **Malta Merkez Bankası Yönetim Kurulu:** Malta Merkez Bankasının uyguladığı politikalardan ve yönetiminden sorumludur.
- **Adil Ticaret Komisyonu:** Adil Ticaret Ofisi: Avrupa Birliği'nin konuyla ilgili mevzuatına göre ticari rekabetin uygulanması ve tüketicinin korunması için resmi ve bağımsız otoriteleri bir araya getirir.
- **Kontrol Komitesi Ortak Ofisi**
- **Kooperatifler Kurulu:** Kanun Hükümleri uyarınca kooperatifler üzerinde kontrol yetkisi vardır. Kooperatifler ile ilgili herhangi bir konuda tavsiye verir. Kooperatiflerin kuruluşunu destekler.
- **Telif Hakkı Kurulu:** Toplama derneklerinin yetkilendirilmesini kuruluşunu ve birleştirilmesini, fonksiyonlarını ve çalışma yöntemlerini düzenler.
- **Court of Revision of Notarial Acts:** Noter ve noterlik ile ilgili yasaların kaldırılması ve yasa değişikliklerinin yürürlüğe konması.
- **Enemalta Corporation:** Malta adalarına petrol ürünlerinin ithalatını ve dağılımını, enerji üretimini ve dağıtımını, gaz ve elektrik üretimini sağlar.
- **Vergi Kurulu:**
- **Finansal İstihbarat Analiz Birimi:** Kara para aklama ile mücadele eder.
- **Finansal Hizmetler Mahkemesi:** Malta Finansal Hizmetler kanunu ile kurulmuştur. Malta Borsası Mahkemesi ve Malta Finansal Hizmetler Mahkemesi daha önce kazanılmış görev ve

yetkileri içermektedir. Fonksiyonları itibari ile bir Mahkeme gibi görülür; ama Adalet Divanı'ndan ayrıldır.

- **Özel Komisyonlar Ön Kurulu (Yurtiçi Gelirler):** Esas görevi, vergi mükelleflerine kaliteli ve zamanında hizmet sağlamaktır. Toplama maliyeti düşük tutulurken, adil ve hızlı vergi toplama hizmeti sağlamak için çalışmalar yapar.
- **Genel Sözleşmeler Komitesi:** Kamu alımlarında şeffaflık, dürüstlük ve eşitlik ilkelerini sağlamak için gerekli idari yapıları temin eder.
- **Kamu Hizmetleri Birimi**
- **Gozo Channel Co. Ltd:** Malta ve Gozo adaları arasında bağlantı sağlar. Nakliye hizmeti verir.
- **Gozo Ferries Co. Ltd**
- **Gozo Helikopter Alanı**
- **Kordin Grain Terminal Co. Ltd.:** Akdeniz'e ulaşan buğday, arpa, mısır gibi tahıl ürünlerini depolar ve aktarmalarını yapar.
- **Leader Marine Co. Ltd.:** Gemicilik ile ilgili iş alanlarında hizmet verir. Bu hizmet teknik servis ve lojistik hizmetlerini içerir.
- **Libma International Construction Co. Ltd.**
- **Libyan Arab Maltese Holding Co. Ltd.**
- **Lisanlama Danışma Kurulu**
- **Lisanslama Temyiz Kurulu**
- **Piyangolar ve Kumarhane Kurulu:** Malta'daki tüm talih oyunlarından sorumlu tek düzenleyici kurumdur.
- **Malpro Ltd.:** Ağırlıklı olarak ticari amaçla kullanılan otel ve rezidans gibi yapıların inşasında mobilya tedarik eder ve üretim sağlar.
- **Malta Hava Trafik Hizmetleri Ltd.:** Öncelikle Malta Hava Sahasını kullanan sivil havacılık düzenlemelerine uygun olarak bilgi sağlar.
- **Malta El İşi Konseyi:** Görevi, Malta el sanatları ürünleriyle uğraşan girişimcileri desteklemek ve kalkındırmaktır. El sanatları Malta kültüründe önemli bir yer tutmaktadır.
- **Malta Süt ve Süt Ürünleri:** 1938 yılında bir hükümet birimiyken pastörize süt ürünleri üretmeye başlamıştır. 1986 yılında yetkileri Malta Süt ve Süt ürünleri şirketi tarafından alınmıştır. %70'i (İştirak) Malta Süt Üreticileri Kooperatifine ve %30'u da Malta Hükümeti Yatırımları Ltd. ye aittir
- **MDD Dock 1 Ltd.**

- **Malta Ulusal Laboratuvar Şirketi:** Bağımsız bilimsel test hizmetleri sağlayıcısıdır. Şirketin misyonu uluslar arası standartlara uygun müşteri odaklı, sektörün ihtiyaçlarına ve kamu hizmet kapasitesine sahip bir bilimsel tesis oluşturmaktır.
- **Malta Girişimcilik:** Malta'ya yapılacak yabancı yatırımın artmasını ve endüstriyel gelişmenin gerçekleşmesi için çaba gösterir. Malta'da yapılacak bir girişim için doğru ortamı sağlamaya çalışır.
- **Malta Girişimcilik Kurulu:** Çoğu özel sektörden gelen 8 üyeden oluşur. Yönetim kurulu Malta Kurumsalı performans ve strateji yönünden denetler.
- **Malta Film Komisyonu:** Malta da çekilen filmlerin prodüksiyonuna yönelik destek verir.
- **Malta Finansal Hizmetler Kurumu:** Malta'nın finansal hizmetleri için tek düzenleyici kurumdur. Malta Menkul Kıymetler Borsası ve Malta Finansal Hizmetler Merkezi daha önce Malta Merkez Bankası tarafından yürütülen denetim fonksiyonlarını devralarak 23 Temmuz 2002'de yasa ile kurulmuştur.
- **Malta Kamu Yatırımları Ltd.**
- **Malta Gantry Manufacturing Ltd.**
- **Malta Sanayi Bölgesi**
- **Malta Uluslararası Havaalanı**
- **Malta National Laboratory Co. Ltd.:** Amacı, Sanayinin ihtiyaçlarını ve halkın çıkarlarına hizmet etmeye yeterli Uluslararası standartlara sahip bir özerk bilimsel tesis olmaktır.
- **Malta İstatistik Kurumu:** Ulusal İstatistik Ofisi'nin yönetiminden sorumlu Genel Direktörü tarafından hazırlanan iş planını ve finansal tahminleri incelemek ve ibraz etmek, Maliye Bakanı'nın onayının ardından iş planını yayınlamak ve Ofis tarafından üretilen resmi istatistikleri düzenlemek ve denetlemek.
- **Malta Menkul Kıymetler Borsası:** Likit, etkili ve adil bir menkul kıymetler borsası geliştirerek ve işleterek kamu sektöründe ve özel sektörde sermaye birikimini sağlamayı amaçlamaktadır.
- **Malta İşletme Sermayesi Fonu:**
- **Medelec Switchgear Co. Ltd.**
- **Mediterranean Power Electric Co. Ltd.**
- **MIMCOL/MGI**
- **Ulusal İstatistik Ofisi:** Görevi, etkin bir şekilde ve minimum maliyetle ilgili, güvenilir ve karşılaştırılabilir yüksek kaliteli istatistikler üretmektir.
- **Özelleştirme Dairesi**
- **Property Management Services Ltd.**
- **Kamu Sözleşmeleri Yüksek Kurulu**

- **Retail Price Index Advisory Board**
- **Rent Compensation Board**
- **Second Board of Special Commissioners (Inland Revenue)**
- **Devlet Yardımlarını İzleme Kurulu:** Kapsamlı bir devlet yardımları envanteri oluşturmak ve güncellemek, mevcut ve yeni devlet yardımlarını gözden geçirmek ve değerlendirmek ve bunların AB düzenlemeleriyle uygunluğunu hakkında bilgi vermek ve devlet yardımları hakkında uzman görüşleri ve önerileri sunmaktır.
- **Noter İşlemleri Özel Komiseri**
- **Ticaret Lisanslandırma Danışma Kurulu**
- **Third VAT Appeals Board**
- **VAT Appeals Board**
- **Su Hizmetleri Şirketi**

ALTYAPI, ULAŞIM VE İLETİŞİM BAKANLIĞI

BAKANLIK TEŞKİLATI

- Bakanın Özel Sekreterliği
- Daimi Müsteşarlık
- Bilgi Yönetimi Birimi
- AB İşleri Başkanlığı
- Program Uygulama Başkanlığı
- Politika Geliştirme Başkanlığı
- Tapu Sicili
- Kamu Sicili
- Nüfus Müdürlüğü
- Pasaport Ofisi
- TV Ruhsat Verme Birimi

BAĞLI/İLGİLİ KURULUŞLAR

- **Malta Trafik Müdürlüğü:** Görevi, ülke içi bütünsel ulaşım sistemleri kurmak ve toplu ulaşımı etkili ve toplumsal olarak sürdürülebilir kılmaktır.
<http://www.dca.gov.mt/Page.aspx?pageid=658&lid=1>

- **Malta Freeport Corporation:** Şirket, bir konteynır terminali, bir yağ terminali, açık deniz gaz&yağ sanayisi için bir lojistik üs ve ambar işletmektedir.
<http://www.maltafreeport.gov.mt/background.html>
- **Malta İletişim Kurumu:** Malta'daki iletişim sektörünü düzenleyen kurumdur. Kurum, elektronik haberleşmeyi, e-ticareti ve posta sektörünü düzenlemektedir.
<http://www.mca.org.mt/aboutmca>
- **Malta Bilgi Teknolojileri Ajansı:** Bilgi teknolojileri programlarının Malta hükümeti tarafından kullanılması sürecini yönetmektedir. <https://www.mita.gov.mt/page.aspx?pageid=3>
- **Kentsel Kalkınma Projelerinin Koordinasyonu**
- **Yol Yapımının Koordinasyonu**
- **Bakım ve Bahçe Düzenleme**
- **Uluslararası Deniz Hukuku Enstitüsü:** Deniz hukuku alanında uzman yetiştirmek üzere kurulmuş uluslararası bir merkezdir. Ayrıca uluslararası deniz hukuku bilgisinin ve uzmanlığının geliştirilmesine de katkı sağlamaktadır.
- **Malta Government Technology Investments Ltd**

KAYNAKLAR VE KÖY İŞLERİ BAKANLIĞI

BAKANLIK TEŞKİLATI

- **Strateji ve Destek Genel Müdürlüğü:** Personel yönetimi ve destek hizmetleri, finansal yönetim ve AB işleri birimlerinden oluşur.
- **Politika Planlama ve Programlama Genel Müdürlüğü:** Görevi, iklim değişikliği ve kaynaklar politikası, kırsal kalkınma ve balıkçılık politikası alanlarında politika geliştirmek ve planlama yapmaktır.
- **Tarım ve Balıkçılık Düzenleme Genel Müdürlüğü:** Veterinerlik, bitki sağlığı ve balıkçılık birimlerinden oluşur.
- **Kırsal Kalkınma ve Su Ürünleri Genel Müdürlüğü:** Tarım, Hayvan Sağlığı, Haller ve Balıkçı Filoları Yönetimi, Parklar ve Girişimler, Malta Su Ürünleri Araştırma Merkezi birimlerinden oluşur.
- **Ödeme Ajansı Başkanlığı**
- **Proje Tasarımı ve Uygulama Genel Müdürlüğü:** Proje tasarımı ve mühendislik, proje uygulama ve yenileme birimlerinden oluşur.

- **Temizlik ve Bakım Genel Müdürlüğü:** Temizlik, imalat ve hizmetler ve bakım birimlerinden oluşur.
- **Program Uygulama Müdürlüğü**
- **Bilgi Yönetimi Müdürlüğü**

BAĞLI İLGİLİ KURULUŞLAR

- **Wasteserve:** Şirket, entegre atık yönetimi sistemlerinin organizasyonundan, yönetiminden ve işletiminden sorumludur. http://www.wasteservmalta.com/index_main.aspx?id=100
- **Malta Kaynak Otoritesi:** Görevi, enerji, su ve maden sektörlerindeki uygulamaların, operasyonların ve faaliyetlerin düzenlenmesidir. <http://www.mra.org.mt/aboutus2.shtml>
- **İnşaat Endüstrisi Danışma Konseyi:** Müşteri ve işveren gruplarından, ticaret odalarından, bireysel işverenlerden ve hükümetten gelen temsilciler tarafından oluşturulan konseyin amacı, yerel inşaat sektöründeki kültürel değişimi ve iyi uygulamaları güçlendirmektir.

EĞİTİM, ÇALIŞMA VE AİLE BAKANLIĞI

BAKANLIK TEŞKİLATI

Eğitim Hizmetleri Genel Müdürlüğü: Şu birimlerden oluşur:

1. Kolejler : Bilim, teknoloji, sanat, tarih, turizm, iktisat ve dil gibi alanlarda yüksek öğretim hizmetleri sunar.
2. İnsan Kaynakları Geliştirme Bölümü :³¹⁸ Üniversitelerdeki eğitim, öğretim ve araştırma ortamını ileriye taşımak ve geliştirmek için çalışmalar yapar.
3. Okul Kaynakları Yönetimi Bölümü
4. Öğrenci Hizmetleri Bölümü : Öğrencilerin mantıklı ve bilinçli tercihler yapması için onlara tavsiyeler veren, bunu yaparken de öğrencilerle sürekli iletişim halinde olma stratejisini uygulayan bir departmandır.³¹⁹

Eğitimde Kalite ve Standartlar Genel Müdürlüğü: Şu birimlerden oluşur:

1. Kolejler
2. Müfredat Yönetimi Ve e-Öğrenim :³²⁰ Öğrencilere kaliteli bir eğitim sağlamak esas hedefidir. Bunun dışında, değerlendirme stratejileri sağlaması, devam eden reformlar altında güncellenmiş bir müfredat sağlaması, öğretmeyi ve öğrenmeyi sağlaması ve kapasayıcı bir e-öğrenme programı da sağlaması hedefleri arasındadır.

³¹⁸ <http://www.um.edu.mt/hrmd>

³¹⁹ <http://www.um.edu.mt/sas>

³²⁰ <http://www.curriculum.gov.mt/>

3. Kalite Güvence Bölümü :³²¹ Müfredatın her okulda izlenmesini sağlamak amacıyla türlü inceleme, değerlendirme, eğitim programları ve dış denetim programlarını sağlamak esas hedefidir.

4. Araştırma ve Geliştirme Bölümü :³²² Her türlü uzun vadeli ve kısa vadeli eğitim politikalarıyla ilgili tavsiyeler verir.

Sosyal Güvenlik Genel Müdürlüğü: Şu birimlerden oluşur:

1. Stratejik Gelişme ve Uluslararası İlişkiler Müdürlüğü

2. Yardımlar Müdürlüğü

Bölmeler / Müdürlükler: Şu birimlerden oluşur:

1. Kurumsal Hizmetler Bölümü :³²³ Finansal planlama, insan kaynakları yönetimi ve büro yönetimi ile ilgili konularda ilgili kuruluşlara tavsiyeler verir. Beşeri ve mali kaynakları planlar. İş planlarını, mali tahminleri, aylık mali tahminleri ve yıllık planları hazırlar.

2. Sınavlar Bölümü : Adayları yerel ve yurt dışı sınavlarına yöneltir.³²⁴

3. Kütüphaneler Bölümü³²⁵

4. Hayatboyu Öğrenme Müdürlüğü:³²⁶ Akıllı sürdürülebilir ve kapsamlı bir büyümeyi sağlayabilmek için çeşitli alanlarda yetişkinlere eğitim hizmetleri sunar.

5. Yardım Sahteciliği ve Soruşturma Dairesi :³²⁷ İşsizlik yardımı gibi sosyal güvenlik projelerinde yapılan sahtecilikleri ve hileli davranışları araştırır.

6. İnsan Kaynakları Yönetimi Müdürlüğü

7. Politika Geliştirme ve AB İşleri Müdürlüğü:³²⁸ Bakanlığın sorumluluk alanına giren AB ve uluslararası alanlarda sosyal işler ve istihdam ile ilgili konularda bakanlık projelerini oluşturmak.

³²¹ http://www.google.com.tr/url?sa=t&source=web&cd=3&ved=0CDAQFjAC&url=http%3A%2F%2Fwww.sici-inspectorates.eu%2Ffile%2F87039%2F3_March_2010_Malta_summary.pdf&rct=j&q=The%20quality%20assurance%20department%20of%20malta&ei=ofGCTsDoKOKH0AW-gKXXAQ&usg=AFQjCNFRnJ-8y9PTOeW6LRuDnp7XskmXQ

³²² <https://secure2.gov.mt/MEEF/Page.aspx?pid=38>

³²³ <https://secure2.gov.mt/MEEF/Page.aspx?pid=171>

³²⁴ http://www.exams.gov.mt/about.asp#mission_statemant

³²⁵ <http://www.libraries.gov.mt/default.asp>

³²⁶ <https://secure2.gov.mt/meef/Page.aspx?pid=219&depid=2&pageid=14>

³²⁷ <http://www.eurofound.europa.eu/areas/labourmarket/tackling/cases/mt002.htm>

³²⁸ <https://secure2.gov.mt/MEEF/Page.aspx?pid=176>

8. Program Uygulama Müdürlüğü

9. Sosyal Refah Standartları Bölümü

BAĞLI VE İLGİLİ KURULUŞLAR

Eğitim

1. Eğitim 22: Eğitim, hayatboyu öğrenme, kültür, spor, ail eve istihdam gibi bakanlığın görev alanına giren konularda TV ve internet üzerinden yayın yapan bir şirkettir.³²⁹

2. AB Programları Ajansı³³⁰: Malta vatandaşlarının, özellikle gençlerin, Avrupa standartlarında öğrenmeleri, dil eğitimlerini ve kültürel çeşitliliklerini güçlendirmek ve teşvik etmektedir.

3. Eğitim Hizmetleri Kuruluşu

4. Geleceğin Okulları için Kuruluş³³¹: Daha etkili öğrenmeyi sağlamak için, öğrenme ortamını iyileştirmek gerektiğinden bu kuruluş , okulların inşaatı, bakımı ve tadilatıyla ilgili yenilikler yapmaktadır.

5. Turizm Çalışmaları Enstitüsü³³²: Turizm sanayisinin değişen ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla kurulan yüksek öğretim kurumudur.

6. Malta Güzel Sanatlar, Bilim ve Teknoloji Koleji

7. Malta Kalifikasyon Konseyi³³³: Yeni ders yapılarının hazırlanması, yeni öğretim yollarının ve değerlendirme yöntemlerinin geliştirilmesi, sınav sistemlerinin yeniden yapılandırılması gibi konularda danışmanlık hizmeti vermektedir.

8. Malta Spor Konseyi:³³⁴ Sporı teşvik etmek, sporla ilgili hükümet politikalarını uygulamak bu konseyin görevidir.

9. Ulusal Arşivler:³³⁵ Malta'nın 1530'dan bugüne kadarki en büyük arşiv koleksiyonuna sahiptir.

10. Yükseköğretim için Ulusal Komisyon

11. Malta Üniversitesi :³³⁶ Kamu tarafından finanse edilen kurum gerekli şartları sağlayan herkese yüksek öğrenim hizmeti sağlamaktadır.

12. Malta Üniversitesi- İki Yıllık Yüksekokul:³³⁷ Yüksek öğretim düzeyinde çalışmalar yapmak isteyen genç kadın ve erkeklere kaliteli bir eğitim vermek esas hedefidir.

³²⁹ <http://www.e22.com.mt/>

³³⁰ <http://www.eupa.org.mt/>

³³¹ <http://www.fts.com.mt/>

³³² <http://www.its.edu.mt/>

³³³ <http://www.mqc.gov.mt>

³³⁴ <http://www.sportmalta.org.mt>

³³⁵ <https://secure2.gov.mt/nationalarchives/>

³³⁶ <http://www.um.edu.mt/about/uom>

³³⁷ <http://www.jc.um.edu.mt/>

13. Kamu Yayın Hizmetleri Ltd .:³³⁸ Malta'nın devlet televizyon kanalıdır.

Sosyal Politika

1.Sosyal Refah Hizmetleri Kuruluşu

- **Muhtaç Çocuk ve Aileler için Ulusal Sosyal Refah Ajansı**³³⁹ : Çocuk koruma, rehabilitasyon hizmetleri, aile içi şiddet, aile terapisi, psikolojik destek ve rehabilitasyon hizmetleri ve önleyici sosyal hizmetler sunar.
- **Desteki Yaşam Ajansı**³⁴⁰ : Engelliler ve ailelerine yönelik sosyal hizmetler sunar.
- **Alkol ve Uyuşturucuyla Mücadele Ulusal Ajansı**³⁴¹ : İlaç, alkol ve/veya kumar sorunu olan kişiler ve aileleri için sağlık, önleme, tedavi ve rehabilitasyon hizmetleri sunmaktadır.

2.Çocuk Komisyonu:³⁴² Bu komisyon ulusal düzeyde çocuk haklarının tanınması, çocukların korunması için gerekli hizmetleri sağlamaktadır.

3. Gönüllü Kuruluşlar için Komisyon³⁴³ : Komisyonun amacı gönüllü kuruluşları desteklemek ve teşvik etmektir. Gönüllü kuruluşların kapasite arttırımına yardımcı olmak, network sistemlerini geliştirmek, bu kuruluşlar için kurulan fonları yönetmek faaliyetleri arasındadır.

Komisyon Eğitim, Çalışma ve aile bakanlığı tarafından iki yıllığına atanır. Komisyonun başkanını üyeleri seçer.

4. Aile İçi Şiddet Komisyonu

5. İstihdam ve Eğitim AŞ³⁴⁴ : İstihdam konusunda hizmetler vermektedir. Kişileri kendilerine uygun işlere yerleştirerek, işverenlerin doğru çalışanları bulmalarını sağlamaktadır. Kişilerin kendilerini geliştirebilmeleri için eğitimler düzenlemektedir.

6. Konut İdaresi³⁴⁵ : Konut idaresi, ev sahibi olunmasını teşvik etmektedir. Konut koşullarını iyileştirme ve finansal açıdan desteklemektedir.

7. Sakat Kişiler için Ulusal Komisyon³⁴⁶ : Engelli kişilerin hayat standartlarını yükseltmek için çalışmalarda bulunur.

8.Eşitliğinin Geliştirilmesi için Ulusal Komisyon³⁴⁷ : Komisyon sadece kadınları kendi haklarından değil, aynı zamanda bir bütün olarak toplumun sivil, ahlaki, siyasi ve sosyal sorumluluklarından haberdar etmeyi hedeflemektedir. Kadınların toplumdaki yerini iyileştirmeye çalışmaktadır.

³³⁸ tr.wikipedia.org/wiki/Public_Broadcasting_Services

³³⁹ Bilgi için bakınız <http://www.appogg.gov.mt/>

³⁴⁰ Bilgi için bakınız <http://www.support.gov.mt/>

³⁴¹ Bilgi için bakınız <http://www.sedqa.gov.mt/>

³⁴² Bilgi için bakınız <http://www.tfal.org.mt/>

³⁴³ <http://www.maltacvs.com/>

³⁴⁴ Bilgi için bakınız <http://www.etc.gov.mt/>

³⁴⁵ Bilgi için bakınız. <http://www.housingauthority.com.mt/EN/content/12>

³⁴⁶ <http://www.knpd.org/>

³⁴⁷ Bilgi için bakınız. <http://www.ncwmalta.com/>

BAKANLIK TEŞKİLATI

- Daimi Müsteşarlık Ofisi
- Genel Müdürlük Ofisi (Operasyonlar)
- Genel Müdürlük Ofisi (Strateji ve Destek)
- AB İşleri
- Politika Geliştirme
- Program Uygulama
- Bilişim Kurulu Başkanının Ofisi
- Üçüncü Ülke Yurttaşları Birimi

BAĞLI İLGİLİ KURULUŞLAR

- **Havaalanı Güvenliği dAİRESİ:** Görevi, güvenli bir havacılık sistemini geliştirmek, düzenlemek ve yönetmektir.
- **Savcılık**
- **A.W.A.S. (Sığınmacıların Refahından Sorumlu Ajans)**
- **Sivil Savunma:** Görevi, insanların hayatlarını, mülklerini ve çevreyi korumaktır.
- **Corradino Islahevi**
- **Veri Koruma:** Veri Koruma Ofisi, kişisel verilerin doğru şekilde işlenmesini sağlayarak kişilerin özel hayatın gizliliği hakkını korumak görevine sahiptir.
- **Tutuklama Hizmetleri**
- **Adalet Birimi:** Yasa tasarıları, yasal yardım sistemi, mağdurların tazminatları, dilekçeler, yurtdışında cezaya çarptırılmış bir Malta yurttaşının cezasını Malta’da çekmesini istemesi halinde bu kişiye yetki verilmesi ve arabuluculuk görevleri arasındadır.
- **Malta Tahkim Merkezi:** Ülke içi tahkimi ve uluslararası ticari tahkimi geliştirmek ve cesaretlendirmek için kurulmuştur.
- **Şartlı Tahliye Hizmetleri**
- **Mülteci Komisyonu**
- **Mahkemeler**
- **Malta Polis Gücü**

³⁴⁸ Bakanlıkla ilgili ayrıntılı bilgi için bakınız. <http://www.mjha.gov.mt/>

- **Kurullar ve Komiteler**

- o Havacılık Güvenliği Komitesi
- o Film ve Oyun Sınıflandırma Kurulu
- o Mevkuf Ziyaretçileri Kurulu
- o Hapishane Ziyaretçileri Kurulu
- o Sivil Savunma Konseyi
- o Sivil Savunma Bilim Komitesi
- o Örgüt ve Hukuk Muhakemeleri Usulü Kanunu
- o Patlayıcılar Komitesi
- o Göç Başvuru Kurulu
- o Arazi Tahkim Kurulu
- o Malta Tahkim Merkezi Kurulu
- o Arabuluculuk Merkezi Kurulu
- o Polis Akademisi Kurulu
- o Polis Kurulu
- o Polis Lisans Başvuru Heyeti
- o Polis Müzakere Kurulu
- o Hapishane Başvuru Heyeti
- o Göçmen Başvuru Kurulu Komisyonları 1 ve 2
- o Kira Düzenleme Kurulu
- o Kural Yapma Kurulu
- o Mahkeme Kuralları Kurulu
- o Kırsal Kira Sözleşmeleri Kontrol Kurulu
- o Asliye Mahkemesi
- o Sokak Adlandırma Komitesi (Malta)
- o Sokak Adlandırma Komitesi (Gozo)
- o Silah Kurulu

SAĞLIK, YAŞLI BAKIMI VE HALK SAĞLIĞI BAKANLIĞI³⁴⁹

- **Yaşlılar Dairesi:** Görevi, kişilerin ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla evlerinde ya da konutlar, bakım evleri veya hastaneler gibi alternatif bakım merkezlerinde bir dizi hizmet sunarak yaşlıların saygınlığını artırmaktır.

³⁴⁹Bilgi için bkz. https://ehealth.gov.mt/healthportal/ministry/about_banner.aspx

- **Temek Sağlık Hizmetleri:** Görevi, tüm yurttaşların kapsamlı temel sağlık hizmetlerine erişimini sağlamak, herkese kesintisiz bakım hizmeti sunmak ve tedaviye gerek duymaksızın kişilerin en iyi sağlık koşullarında yaşaması için yurttaşlara hizmet etmektir.
- **Hükümet Sağlık Satın Alma Hizmetleri:** Görevi, güvenli ve etkili yüksek kalite ilaçların, farmasötik müstahzarların ve tıbbi araçların zamanında ve minimum maliyetle teminini sağlamaktır.
- **Sağlık Bilgisi ve Araştırmaları Dairesi:**
- **Politika Geliştirme ve AB İşleri:** Temel görevi, AB tarafından önerilen politikalara yönelik Bakanlığın pozisyonunu belirlenmesini koordine etmek ve AB üyeliğinden ve ikili/uluslararası ilişkilerden kaynaklanan fırsatları ortaya çıkaran ve değerlendiren yerel ve uluslararası bağ olarak faaliyet göstermektir.
- **Program Uygulama İzleme Başkanlığı:** Görevi, diğer stratejik girişimlerle birlikte ulusal programların ve AB programlarının uygulanmasını izlemektir.
- **Sağlık Hizmetleri İzni - İzni Dairesi (Yurtdışı Tedavi):** Amacı, Malta yurttaşlarının diğer üye ülkelerde seyahat ederken tıbbi bakıma erişimlerini sağlamak ve yaptıkları harcamaların geri ödenmesi sürecini hızlandırmaktır.
- **Eczacılık Politikası ve İzleme Başkanlığı:** Görevi, eczacılık politikalarının oluşturmak, izlenmek ve değerlendirmek ve Hükümet Formüler Liste Tavsiye Komitesi (Government Formulary List Advisory Committee) tarafından belirlenen reçeteleme politikalarını denetlemektir.
- **Eczacılık Dairesi:** Lisanssız tıbbi ürünlerin kullanımına yönelik taleplerin işleme konmasından ve narkotik ve psikotrop ilaçların ithalatı, ihracatı ve kullanımıyla ilgili ruhsatlandırma ve düzenleme meselelerinden sorumludur.
- **Sağlığın Geliştirilmesi ve Hastalıkların Önlenmesi Dairesi:** Kişilerin sağlıklarını korumalarına ve daha sağlıklı hayat tarzlarına sahip olmalarına yardımcı olmayı amaçlar.
- **Sağlık Hizmetleri Standartları Dairesi:** Görevi, Malta adalarında sunulan sağlık hizmetlerinin kalitesinin sürekli olarak geliştirilmesi için bu hizmetleri düzenlemektir.
- **Çevre Sağlığı Dairesi:** Halkın refahını ve sağlığını ters çevresel etkilerden korumak ve geliştirmektir.
- **Bakım Hizmetleri Standartları Dairesi**

BAKANLIKLA İLGİLİ KURULUŞLAR

- **Aşı Politikası Danışma Kurulu:** Aşı programının profesyoneller ve halk tarafından anlaşılmasını sağlamak, aşılardan dozajı vb. konularla ilgili rehberler oluşturmak ve bu alanda çalışmalar yapılmasını desteklemek.

- **Kabul Heyeti / Yaşlılar için Konutlar**
- **Biyoetik Danışma Kurulu**
- **Yönetim Kurulu: Mount Carmel Hastanesi**
- **Defin Heyeti:** Mezarların yapısı ve mezar taşlarıyla ilgili izinlerin verilmesiyle ilgilenir.
- **Tamamlayıcı Tıp Hizmetleri Komisyonu:** Eğitim ve performans standartlarını belirleyerek halk sağlığı hizmetinin etkili bir şekilde sunulmasını garanti altına almak.
- **Sağlık Konseyi:** Görevi, Sağlık Bakanı'na yasal konular ve halkın sağlığını ilgilendiren meselelerle ilgili danışmanlık yapar.
- **Hemşireler ve Ebeler Konseyi:** Hemşire ve ebelerin çalışma koşul ve standartlarını belirler.
- **Diş Uzmanı Akreditasyon Komitesi**
- **Gıda Güvenliği Komisyonu**
- **Tıbbi Hizmetler Vakfı**
- **Genel Hizmetler Kurulu:** Halk sağlığı konularını Polis Kanunu 10. Bölüm'e dayanarak belirler.
- **Hükümet Formüler Liste Tavsiye Komitesi**
- **Sağlık Çalışanları Başvuru Komitesi:** Halkın sağlık ve refah standardını korumak amacıyla sağlık çalışanlarına yönelik eğitim standartlarını belirlemek.
- **Sağlık Etiği Komitesi:** Sağlık sektöründe gerçekleştirilen araştırma çalışmalarını etik açıdan değerlendirir.
- **Hastane Yönetimi Komitesi**
- **Tıbbi Konsey:** Hastaların haklarını ve güvenliğini korumak için çaba harcamaktadır.
- **Tıp Uzmanı Akreditasyon Komitesi**
- **Akıl Sağlığı Değerlendirme Heyeti**
- **Ulusal Antibiyotik Konseyi**
- **Ulusal Yaşlılar Konseyi**
- **Ecza Konseyi:** Kamu yararını gözeterek eczacılık alanının geliştirilmesi görevini üstlenir.
- **Sigara ve Sağlık**
- **Ta' Braxia Komitesi**
- **Yurtdışında Tedavi Danışma Komitesi**
- **Refah Komitesi**
- **Zammit Clapp Hastane Yönetimi Komitesi**

GOZO BAKANLIĞI

Gozo adasının genel yönetiminden sorumludur

Bu rapor kapsamında incelenmemektedir.

POLİTİKA VE REFORM GÜNDEMİ

Kamu Hizmetleri

Malta’da kamu hizmetlerine yönelik reform süreci 1988 yılında Hükümet tarafından bir Kamu Hizmetleri Reform Komisyonu’nun kurulmasıyla başlamıştır. Komisyonun görevi, kamu hizmetlerini incelemek ve hizmetlerin, etkili yönetimin farklılaşan gereksinimlerine etkin bir şekilde nasıl yanıt vereceği konusunda öneriler sunmaktır. Reform sürecinin bu aşamasında hükümet, uzun dönemli bir çalışma sisteminin uygulamaya konması, terfi süreçlerinin performansa göre şekillendirilmesi, bilgi teknolojilerine yönelik yoğun bir yatırım programının oluşturulması ve üst düzey çalışanlar için orta vadeli yenilebilir sözleşme sistemine geçilmesi konularına odaklandı.

Yapılan bu değişiklikler, reform sürecinin 1996 yılında başlayan ikinci aşaması için bir temel teşkil etmiştir. Amacı halk için gözle görülür ve somut çıktılar oluşturmak olan bu aşama, üç temel önceliğe sahipti. Bunlardan ilki, hükümet birimlerinin Kaliteli Hizmet Şartına dâhil edilerek, daha önceden belirlenmiş olan kalite standartlarını karşılama yönünde taahhütte bulunmalarını sağlamaktır. İkincisi, kamu hizmetlerinin internet aracılığıyla sunumunu sağlayacak olan e-Devlet sistemine geçiőt. Sonuncusu ise, kamu çalışanlarının becerilerini daha etkili bir şekilde kullanmalarını sağlamayı amaçlayan Kamu-Özel Ortaklık Programının uygulanmaya başlanmasıydı.

İkinci aşamada gerçekleştirilen bu üç girişim, reform sürecinin 2003 yılında başlayan üçüncü aşamasına geçiőt simgeleyen Beyaz Kitap’ın oluşturulması sonucunu doğurmuştur. Kitap, üç ana amaca sahiptir. Amaçlardan birincisi, daha esnek ve sonuç odaklı yönetim ile hükümetin çalışmalarını etkililiğini geliştirmektir. İkinci amaç, birim başkanlarını, kendilerine devredilen yetkileri kullanımları konusunda sorumlu tutmaktır. Son amaç da kamu hizmetleri liderliğini güçlendirmektir. Beyaz Kitap’ın faaliyete geçirilmesi, kamu hizmetlerinden sorumlu bir bakanlık kurulmasını sağlayarak bu hizmetlerin yönetim çerçevesini hem siyasi hem de idari düzeylerde güçlendirecektir.

Yerelleşme ve Belediyeler

Malta Hükümeti, 2008 yılında yerel yönetimler alanında yeni bir reform çalışması başlatmıştır. Reformun amacı, iyi uygulamaları desteklemek ve yerel yönetimlerin etkinliğini artırmaktır. Amaç yalnızca yanlışları düzeltmek değil, aynı zamanda dayanışma, tamamlama ve sürdürülebilirlik ilkelerini temel alan yerel yönetişim anlayışını geliştirmektir. Bu amaçla hükümet, ilk olarak, geniş katılımlı bir

halk danışma çalışması başlatmıştır. Çalışmanın hedefi, fiili durumu ve bu alandaki gelişmeleri halkla tartışmak, reforma yönelik halkın fikir ve önerilerini almak ve hükümetin reform öncesindeki planı hakkında halka bilgi vermektir. 2008 yılının Kasım ayına kadar süren danışma sürecinin ardından hükümet, reform sürecinin ikinci aşamasına geçmiş ve yerel meclisleri düzenleyen kanunlarda gerekli değişiklikleri yapmak için çalışmalara başlamıştır.

2009 yılında yapılan yeni bir reform ile yerel yönetimlere sağlanan kamu fonlarının kullanımında maksimum şeffaflık sağlamak ve denetlemek için bir dizi düzenleme yapılmıştır. Bürokrasiyi azaltması beklenen yetki devirlerinin beklenen etkiyi göstermemesi, yolsuzluklar, belediye başkanlarının otokratik tavırları güncel yerelleşme ve yerel yönetim tartışmalarını oluşturmaktadır.

MAN ADASI

GENEL GÖRÜNÜM

85.000 dolaylarındaki nüfusu ve 572 kilometre karelik yüzölçümüyle bir “mikro-ülke” görünümü veren Man Adası’nın uluslararası hukuki statüsü “British Crown Dependency,” yani “Britanya Kraliyet Toprağı” adı verilen ve Man Adası’nın yanı sıra diğer Manş Adaları Jersey ve Guernsey’i kapsayan bir statüdür. Ada, 1765 yılında Britanya Kraliyeti’nin mülkü olmuştur.

Britanya Kraliyet Toprağı statüsü

“Britanya Kraliyet Toprağı” statüsü, “Britanya Denizaşırı Toprağı” (Overseas Territory) statüsünden farklı olarak bir statüdür. İki statü arasındaki temel fark, Kraliyet Topraklarının kendi hukuk sistemlerine sahip olmaları, kendi kamu gelirlerini yönetmeleri, hatta giderek uluslararası temsil kapasitelerini artırmaları gibi temel öz-yönetim özellikleri göstermeleri; Denizaşırı Toprakların ise her birinin anayasal gelişimine bağlı olarak bazı ana kamu hizmetlerinin sunumunda dahi Birleşik Krallık’a bağlı olabilmeleridir. Bir başka önemli fark, Kraliyet Topraklarının Birleşik Krallık’a savunma ve uluslararası temsil işlevlerinden dolayı yıllık bir ödeme yapmasıdır. Denizaşırı Topraklar ise özellikle zor ekonomik konjonktürlerde Birleşik Krallık’tan borç alma durumunda kalabilmektedir.³⁵⁰

Temel bilgiler ve sosyo-ekonomik durum³⁵¹

Man Adası’nın nüfusunun %51’ini kentsel nüfus teşkil etmektedir. Kilometre kare başına düşen kişi sayısı 141’dir. Başkent Douglas’ın nüfusu yaklaşık olarak 26.000’dir. Nüfusun ortalama yaşam süresi 80 civarındadır. Bu bakımdan 221 ülke arasında 22. en yüksek ortalama yaşam süresine sahip ülke konumundadır. Man Adası ekonomisinin ana sektörleri, offshore bankacılık, imalat ve turizmdir. Hükümet düşük vergiler ve teşvik yoluyla yüksek-teknoloji ve finans şirketlerini adaya çekme politikası gütmektedir, ki bu da yüksek gelirli istihdam olanağı yaratmıştır. Bu doğrultuda, tarım ve balıkçılığın gayri safi yurtiçi hasıladaki (GSYİH) payları da zaman içerisinde azalmıştır. Dikkat çekici diğer sektörler, e-kumar ve film endüstrisidir.

Ada ticaretinin büyük kısmı Birleşik Krallık’la gerçekleşmektedir. Aynı zamanda, adanın AB piyasalarına erişimi hukuken olanaklı ve mevcuttur. 2005 tahminlerine göre GSYİH (satın alma gücü paritesi), 2,719 milyar dolardır. Aynı yıl tahminleri, kişi başına düşen GSYİH’yı 35.000\$ olarak göstermektedir. GSYİH’nın sektörel kompozisyonu ise %1 tarım, %13 sanayi, %86 hizmetler şeklindedir. Toplam işgücü 2001’de 40.000 dolaylarında tahmin edilmekte, bu işgücünün %6’sının (yaklaşık 2.400 kişi) kamu yönetiminde çalıştığı belirtilmekteydi. Buna karşın, hükümetin açıkladığı 2011 verileri farklı bir tablo çizmektedir: Adadaki ekonomik olarak faal nüfusun %24’ü, yani 9.950 kişi kamu sektöründe çalışmaktadır.³⁵²

Ekim 2010 tahminlerine göre, adadaki işsizlik oranı %1,8’dir. Dünya ülkeleri sıralamasında Man Adası en düşük işsizlik oranına sahip 12. ülkedir. Ipsos MORI şirketinin 2002’de düzenlediği bir ankette, katılımcıların %93’ü adadaki yaşamdan “çok memnun” veya “oldukça memnun” olduklarını ifade

³⁵⁰ http://webarchive.nationalarchives.gov.uk/+/http://www.hm-treasury.gov.uk/d/foot_review_main.pdf (erişim: 26.09.2011).

³⁵¹ <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/im.html> (erişim: 26.09.2011).

³⁵² <http://www.gov.im/isleofman/employment.xml> (erişim: 26.09.2011).

etmiştir.³⁵³ Aynı ankette, katılımcıların %70'i Man Adası hükümetinin adayı yönetme şeklinde “çok memnun” veya “oldukça memnun” olduğunu belirtmiştir.

Siyasi ve hukuki arkaplan

Man Adası ile Birleşik Krallık hükümeti arasındaki resmî anayasal ve yasal ilişkileri Kraliyet adına Birleşik Krallık Adalet Bakanlığı yürütmektedir. Kraliyet Toprakları ile Birleşik Krallık arasındaki ilişkiye dair bir Avam Kamarası Adalet Komitesi soruşturmasına göre,³⁵⁴ Man Adası ile Birleşik Krallık arasındaki ilişkiler Adalet Bakanlığı üzerinden pozitif ve pratik bir şekilde gelişmektedir. Man Adası hükümetinin de Birleşik Krallık'la temasını Adalet Bakanlığı üzerinden kurmayı tercih etmesinin birkaç sebebi vardır: Öncelikle, Man Adası hükümeti, Adalet Bakanlığı Man Adası'nı da ilgilendiren Birleşik Krallık'taki anayasal gelişmelerden doğrudan sorumlu olduğu için, ilişkilerini Adalet Bakanlığı üzerinden tesis etmeyi uygun bulmaktadır. İkinci olarak, Adalet Bakanlığı diğer tüm Birleşik Krallık bakanlıklarını gözden geçirmeyi içeren işlevlere sahip olduğu için Man Adası açısından hükümetler-arası verimli bir kurumsal ilişki imkanı sunmaktadır. Son olarak, Adalet Bakanlığı Man Adası'nı doğrudan ilgilendiren işlevleri yerine getirmektedir.

Yukarıda bahsi geçen soruşturmaya göre, Man Adası, uluslararası statüsünü daha da geliştirmek için Birleşik Krallık'la ilişkilerini daha da yakından sürdürmeyi talep etmektedir. Man Adası, uluslararası profilini, hem kendi kendini temsil etme fırsatlarını iyi kullanarak, hem de Birleşik Krallık'ın adayı uluslararası arenada temsil ettiği durumlarda Birleşik Krallık'a uzman desteği sağlayarak, geliştirmeyi öngörmektedir. Man Adası, kendi kendini yöneten bir Britanya Kraliyet Toprağıdır; bu statüden ötürü, Birleşik Krallık'a dahil değildir. Devlet Başkanı, Birleşik Krallık Kraliçesi II. Elizabeth'tir. Kraliyet Toprağı statüsü onu bağımlı ülke/bölge olarak ele almayı gerektirse de, Man Adası kendi hükümetine, yasalarına, ve dünyada en uzun süredir yaşamını sürdüren parlamento olarak bilinen Tynwald'a sahiptir. Birleşik Krallık hükümeti, Kraliyet adına, adanın savunmasından ve uluslararası ilişkilerinden sorumludur.

Ne var ki, son yıllarda, Man Adası, Birleşik Krallık'tan oldukça farklı yasa ve politikalara sahip olmasından hareketle ve hem Birleşik Krallık'la hem de diğer uluslararası muhataplarıyla anlaşarak, kendi çıkarlarını -özellikle ikili vergi anlaşmaları imzalayarak- uluslararası alanda temsil etme yoluna girmiştir. Man Adası finansal özerkliğe sahiptir ve ne Birleşik Krallık'tan ne de Avrupa Birliği'nden mali yardım almamaktadır. Birleşik Krallık veya Avrupa parlamentolarında temsil edilmemektedir.

Adanın Avrupa Birliği (AB) ile ilişkisinin Birleşik Krallık'ın 1972'de imzaladığı katılım anlaşmasının 3 no.lu protokolü düzenlemektedir. Bu protokol, Man Adası ile AB arasında tarım ürünleri ile mamul ürünlerin serbest ticaretine olanak tanımaktadır. Man Adası, gümrük konularında ve malların serbest dolaşımına ilişkin Avrupa Topluluğu yasa ve politikaları haricinde, AB dışındadır. Vergi ve finans hizmetleri dahil olmak üzere, diğer tüm konularda Man Adası, AB ile olan ilişkisinde, üçüncü ülke veya üye olmayan ülke konumundadır.

Ekonomi³⁵⁵

³⁵³ <http://www.gov.im/lib/docs/cso/keyfactsguidedecember2010.pdf>; <http://www.ipsos-mori.com/researchpublications/researcharchive/1028/Quality-of-Life-Isle-of-Man.aspx> (erişim: 26.09.2011).

³⁵⁴ <http://www.gov.im/lib/docs/cso/justicecommitteesubmission.pdf> (erişim: 26.09.2011).

³⁵⁵ <http://www.gov.im/lib/docs/cso/justicecommitteesubmission.pdf> (erişim: 26.09.2011).

Man Adası, küçük bir ülke olmasından, coğrafi konumundan ve doğal kaynak sıkıntısından ötürü birtakım “doğal” ekonomik dezavantajlara sahiptir. Bu ekonomik dezavantajlar karşısında Man Adası, yasal ve mali özerkliği güçlü ve istikrarlı siyasi-iktisadi bir sistem inşa edebilmek adına en büyük avantaj olarak kullanmayı uygun görmüştür. Çiftçilik, balıkçılık ve turizm gibi geleneksel sektörlerin yanı sıra, uluslararası temele ve çeşitliliğe sahip bir ekonomi için, Man Adası, finansal hizmetler, e-ticaret, sinema endüstrisi, havacılık, (özellikle hava-uzay sahasında) yüksek-teknolojili imalat, ve uzay ticareti gibi dinamik sektörlerle yönelmiştir.

Man Adası’nın ekonomik kalkınmasının ardında, siyasi istikrar ve büyüme hedeflerine bağlılık, geniş bir profesyonel beceriler seti, İngiliz ortak hukukuna dayalı bir hukuk sistemi, maliyet avantajları, geniş bir ulaşım ağı, ve birinci sınıf bir telekomünikasyon sistemi olduğu belirtilmektedir.

Birleşik Krallık ile Man Adası iş dünyaları arasında yoğun bir karşılıklı bağımlılık ilişkisi sürmektedir. Man Adası, çoğunlukla Birleşik Krallık’ta üretilen mal ve hizmetlerin müşterisidir. Perakende, finans ve inşaat sektöründeki birçok şirket, Birleşik Krallık’taki daha büyük şirketlerin bir parçasıdır. Man Adası’nın Moody’s ve Standard and Poor’s kredi notları AAA’dır. Man Adası, aynı zamanda, Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü’nün himayesinde, küçük ülkelerin gelişimine katkıda bulunduğu “Vergi Konularında Bilgi Değişimi Anlaşmaları” ağının öncülerindendir. Ada şeffaf bir vergi kanununa sahiptir ve bankacılık sektöründe gizlilik sağlayan mevzuata yer vermemektedir.

Man Adası’nın para birimi İngiliz sterlinidir. Man Adası Hazinesi İngiliz sterlininin yerel bir versiyonu ve kendi para birimi olan Manx Pound’unu kendisi basmaktadır. Bu, bütün Birleşik Krallık’ta (İskoçya ve Kuzey İrlanda) ve Kraliyet Topraklarında rastlanan bir uygulamadır. Man Adası Birleşik Krallık’la parasal birlik içerisinde. Birleşik Krallık parası adada geçerli olsa da, Manx Pound’u Birleşik Krallık’ta genel olarak kabul görmemektedir.

Hukuk sistemi³⁵⁶

Man Adası’nın hukuk sistemi birçok bakımdan İngiliz ortak hukuku sistemiyle örtüşmektedir. 19. yüzyılda kanunlaştırılan ceza hukuku, İngiltere ceza hukukunun benzeridir. Bunun yanı sıra, aile, sosyal güvenlik, haksız fiil ve sözleşme hukuku da İngiliz sistemini yansıtmaktadır. Buna rağmen, ada, zaman içerisinde, özellikle vergi, şirketler ve mali denetim alanlarında kendi özel konumuna daha uygun düşen yasalar geliştirmiştir. Arazi hukuku alanında da Man Adası hükümeti, İngiltere’deki son değişiklikleri takip etmemiştir. Ada ile Birleşik Krallık’ta gayrimenkul mülkiyeti devir işlemleri farklı bir biçimde ele alınmaktadır.

Man Adası hukukunun temel kaynağı, ada meclisi Tynwald’da yapılan yasalar ve bu yasalara uygun olarak alınan kararlar ve yazılan tüzüklerdir. Tynwald her alanda yasa yapma hakkına sahiptir, fakat yasaların II. Elizabeth tarafından onaylanmaları gerekir. Vatandaşlık, savunma, ve göç gibi hem Birleşik Krallık’ı hem de Man Adası’nı ilgilendiren konularda Birleşik Krallık parlamentosunun yasama yetkisi adada da geçerliliğini korumaktadır.

Uluslararası kimlik ve dış ilişkiler³⁵⁷

³⁵⁶ <http://www.gov.im/isleofman/legalsystem.xml> (erişim: 26.09.2011).

³⁵⁷ <http://www.gov.im/lib/docs/cso/justicecommitteesubmission.pdf> (erişim: 26.09.2011).

Ada parlamentosu Tynwald yakın geçmişte adanın mevcut anayasal statüsünü ve özerkliğini koruma, hatta geliştirme arzusunu ortaya koymuş, ve bu doğrultuda, Mayıs 2007’de Man Adası ile Birleşik Krallık arasında bir “uluslararası kimlik çerçevesi” imzalanmıştır. Buna göre, “Man Adası’nın Birleşik Krallık’ından farklı bir uluslararası kimliğe sahip olduğu” kayıt altına alınmış ve Birleşik Krallık Man Adası’nı “uluslararası kimliğini geliştirmek isteyen köklü bir küçük demokrasi” olarak tanıdığını ilke olarak ortaya koymuştur. Bu çerçeveye sayesinde, Man Adası’nın farklı statüsü ve ulusal kimliği bir kez daha vurgulanmıştır. Avam Kamarası Adalet Komitesi soruşturması, adanın farklı statüsü ve kimliğinden hareketle Birleşik Krallık’tan farklı önceliklere ve politikalara sahip olmasının ortaya çıkardığı sorulara yanıt aramayı hedeflemiştir. Soruşturmada, egemenliği olmayan ve Kraliyet’e bağlı bağımlı bir bölge olmasından ötürü, Birleşik Krallık’ın uluslararası alanda Man Adası’nı nasıl temsil etmesi gerektiğine açıklık getirilmeye çalışılmıştır. Çoğunlukla ada temsilcilerinin yer almadığı platformlarda, örneğin G20 ve AB ortamında, Man Adası’nın pozisyonunun ve çıkarlarının doğru bir şekilde temsil edilebilmesine önem verilmesi gerektiği belirtilmiştir. Yukarıda bahsi geçen “uluslararası kimlik çerçevesi”nin bir amacı da Man Adası’nın uluslararası alanda kendi yasa ve politikalarını kendisinin savunabilmesinin yolunu açmaktır.

Resmî bir diplomatik statüsünün olmamasından dolayı Man Adası’nın kendi çıkar ve pozisyonunu temsil etme çabasının zorluklarla karşılaşması anlaşıldır. Nitekim, bu tür bir olay, İzlanda bankası Kaupthing’in ve Birleşik Krallık ile Man Adası’nda bulunan ona bağlı bazı kuruluşların batmasının ardından yaşanmıştır. Kendi mevduat sahiplerinin çıkarlarını koruyabilmek için Man Adası hükümeti İzlanda hükümetiyle doğrudan iletişim kurma isteğini belirtmiş ve Birleşik Krallık Hazinesi’nin konuya yaklaşımında Man Adası’nı bir öncelik olarak görmemesinden büyük bir rahatsızlık duyduğunu ifade etmiştir. Konu siyasallaşmış ve İngiltere Maliye Bakanı Man Adası’nı “İrlanda Denizi’nin ortasında bir vergi cenneti” olmakla suçlamıştır. Avam Kamarası Adalet Komitesi soruşturmasında, birçok Birleşik Krallık hükümet biriminin Man Adası’nın anayasal statüsünü Man Adası’nın birincil temas noktası olan Adalet Bakanlığı kadar iyi anlayamadığı teslim edilmiştir.

Man Adası’nın bağımsız egemen bir devlet olmamasından kaynaklanan diğer zorluklar, ada hükümetinin BM ve AB gibi uluslararası kuruluşlara üye olamaması ve çok taraflı konvansiyon ve anlaşmalara imza atamamasını içermektedir. Bu noktada adanın Birleşik Krallık tarafından bu tür uluslararası forumlarda nasıl temsil edileceği ve Birleşik Krallık’ın Man Adası adına nasıl ve ne tür uluslararası yükümlülükler üstleneceği büyük önem kazanmaktadır. Uygulamada, ilgili uluslararası anlaşma açıkça ortaya koymadığı müddetçe, Birleşik Krallık’ın imzaladığı hiçbir uluslararası anlaşmanın Man Adası’nda geçerliliği yoktur. Buna rağmen, Birleşik Krallık Adalet Bakanlığı’nın, her ne zaman bir uluslararası anlaşma ya da konvansiyonun imzalanması ya da onaylanması söz konusu olsa, Man Adası’na danışması öngörülmektedir.

Man Adası halkı 1981 Britanya Vatandaşlık Yasası (British Nationality Act) uyarınca Britanya vatandaşı sayılmaktadır. Man Adası valisinin (Kraliçe’yi adada temsil eden Lieutenant-Governor) yetkisiyle adada Britanya/AB pasaportu benzeri pasaportlar verilmektedir. 1994 Katkı Anlaşması uyarınca (Contribution Agreement), Man Adası her yıl Birleşik Krallık’a, yürüttüğü savunma ve uluslararası temsil işlerinden ötürü kendi rızasıyla bir katkı ödemektedir. 2008/09 döneminde bu katkı, 2.559.278.55 İngiliz sterlini olarak belirlenmiştir.

Artan uluslararası etkileşimine rağmen, Man Adası’nın en önemli dış ilişkisi Birleşik Krallık’ladır. Bu sebeple Birleşik Krallık Adalet Bakanlığı’na Man Adası’na ilişkin önemli görevler düşmektedir.

Bunlardan bazıları, Birleşik Krallık ile Man Adası arasında mevzuat veya politika uyumsuzluğu durumlarında ilişkileri yürütmek ve çözümler önermek; uluslararası konularda diğer Birleşik Krallık hükümeti birimleri ile Man Adası arasında koordinasyon sağlamak; Man Adası'nda yürürlüğe girecek yasalar için Kraliyet Onayı (Royal Assent) almak; Kraliyet atamalarını yürütmek ve Man Adası valisiyle temas kurmak; ve Birleşik Krallık hükümeti genelinde Man Adası'nın özel statüsüne ilişkin farkındalık yaratmaktır.

KAMU YÖNETİMİ

Man Adası hükümetinin genel görünümü aşağıdaki gibidir.³⁵⁸

- DEVLET BAŞKANI: İNGİLTERE **KRALİÇESİ**
 - o DEVLET BAŞKANININ ADADAKİ TEMSİLCİSİ: **VALİ**
 - VALİ TARAFINDAN MECLİS ÜYELERİ ARASINDAN ATANAN **BAŞBAKAN**
 - VALİ TARAFINDAN BAŞBAKANIN TAVSİYELERİ DOĞRULTUSUNDA ATANAN VE **BAKANLAR KURULUNU OLUŞTURAN 9 BAKAN**
 - **BAKANLIKLAR (DEPARTMENTS):**
 - TOPLUM, KÜLTÜR VE EĞLENCE BAKANLIĞI
 - EKONOMİK KALKINMA BAKANLIĞI
 - EĞİTİM VE ÇOCUK BAKANLIĞI
 - ÇEVRE, GIDA VE TARIM BAKANLIĞI
 - SAĞLIK BAKANLIĞI
 - İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
 - ALTYAPI BAKANLIĞI
 - SOSYAL HİZMET BAKANLIĞI
 - YEREL HÜKÜMET VE ÇEVRE BAKANLIĞI (Değişti; 1 Nisan 2010 itibarıyla yetkileri ve teşkilatı Çevre, Gıda ve Tarım; Altyapı; ve Sosyal Hizmet Bakanlıklarına dağıtıldı)
 - **HAZİNE**
 - **BAĞIMSIZ KAMU KURULLARI (STATUTORY BOARDS)**
 - KAMU HİZMETİ KOMİSYONU (CIVIL SERVICE COMMISSION)
 - ULUSAL ORTAK (İŞÇİ-İŞVEREN) SANAYİ KONSEYİ (WHITLEY COUNCIL)
 - MANX ULUSAL MİRASI (MANX MÜZESİ + ULUSAL VAKIF)
 - İLETİŞİM KOMİSYONU
 - KUMAR DENETİM KOMİSYONU
 - MALİ DENETİM KOMİSYONU

³⁵⁸ <<http://www.gov.im/government/departments/departments.xml>> (erişim: 21.09.2011).

- SİGORTA VE EMEKLİLİK MÜDÜRLÜĞÜ (INSURANCE AND PENSIONS AUTHORITY)
- ADİL TİCARET DAİRESİ
- POSTA DAİRESİ
- SU VE KANALİZASYON MÜDÜRLÜĞÜ
- ELEKTRİK MÜDÜRLÜĞÜ
- HERHANGİ BİR BAKANLIK YA DA KURUL ALTINDA OLMAYAN **DAİRELER**
 - BAŞSAVCILIK
 - BAŞKATİPLİK (CHIEF SECRETARY - KAMU YÖNETİMİNİN BAŞI)
 - NÜFUS DAİRESİ
 - VERİ KORUMA DENETÇİSİ
 - İNSAN KAYNAKLARI DAİRESİ

MERKEZİ YÖNETİM

Vali³⁵⁹

Kendi kendini yönetebilen bir Kraliyet Toprağı statüsündeki Man Adası, Birleşik Krallık'ın bir parçası olmasa da, Kraliyet adanın iyi yönetilmesinden nihai olarak sorumludur. Bu sorumluluğun bir yansıması da Birleşik Krallık parlamentosunun Man Adası adına yasa yapma gücünün olması, fakat Kraliyet'in tarihsel olarak adanın rızası olmadan adanın içişlerine karışmadığı gerçeğidir. Vali (Lieutenant-Governor), Kraliçe'nin adadaki temsilcisidir ve Birleşik Krallık Adalet Bakanı'nın önerisiyle Kraliçe tarafından atanır. Vali'nin görev süresi Kraliçe'nin takdirine bırakılmıştır fakat normal olarak beş yıldır. Yetkisi Kraliçe'yi ve kraliyet ailesini temsil etmek ve halkın mutluluğunu sağlamak gibi geniş bir tanıma sahiptir.

Vali'nin Kraliçe adına bazı yürütme yetkileri bulunmasına karşın (örneğin, göç konularına dair birtakım yetkiler ve Man Adası yasalarına Kraliçe adına Kraliyet Onayı -Royal Assent- verme yetkisi), fiilen yürütme erkinin sahibi Bakanlar Kurulu'dur. Vali aracılığıyla Kraliçe'nin yürütme yetkisinin kullanıldığı durumlarda dahi Bakanlar Kurulu'nun tavsiyesi doğrultusunda hareket edilmesi yerleşik bir uygulamadır.

Man Adası'nın 20. yüzyıl boyunca tarihinde yaşadığı en önemli gelişmelerden biri Vali'nin rolündeki değişikliklerdir. Man Adası'na daha fazla öz-yönetim kazandıran bu rol değişikliği

³⁵⁹ http://www.gov.im/cso/crown/office_gov.xml (erişim: 27.09.2011).

süreci halen sürmektedir ve Kraliyet adına Valilik kurumu tarafından da desteklenmektedir. Vali Yardımcılığı görevini adanın başhakimi (Chief Justice; First Deemster) yürütmektedir.

Başbakan

Man Adası'nda Başbakanlık kurumu, esas adını (Chief Minister) 1986 yılında almış olsa da ilk olarak 1980'de yapılan bir değişiklikle, o zamanki adı Yürütme Kurulu olan Bakanlar Kurulu'na Vali'nin başkanlık etmesinin son bulmasıyla oluşmuştur. 1980'den bu yana, önceden Vali'nin yönetim işlerine yardımcı olması için oluşturulan bir kurul olan Bakanlar Kurulu'na, çift meclisli yasama organı Tynwald'in³⁶⁰ tamamı halk tarafından seçilen üyelerden oluşan "Yirmi Dörtler Kamarası"nın (House of Keys)³⁶¹ seçtiği bir Başbakan başkanlık etmektedir.

Başbakan'ın göreve gelmesi, sırasıyla, Yirmi Dörtler Kamarası için genel seçimlerin ardından iki meclisli Tynwald tarafından aday gösterilmesi ve Vali (Lieutenant-Governor) tarafından atanmasıyla mümkün olmaktadır. Görev süresi beş yıldır ve tekrar atanma hakkı vardır. Görevden alınması ise Bakanlar Kurulu'nun vereceği güvensizlik oyunun ardından Tynwald tarafından gerçekleştirilebilir.

Bakanlar Kurulu³⁶²

Başbakan ve dokuz bakandan oluşmaktadır. Bakanlar Kurulu toplantılarının diğer katılımcıları arasında Başkatip (Chief Secretary), Başsavcı (Attorney General), Mali İşler Müdürü/Hazine Genel Müdürü (Chief Financial Officer), Kurul Sekreteri (Secretary to the Council), ve Basınla İlişkiler Müdürü (Press Relations Officer) vardır.

Bakanlar Kurulu, ne Birleşik Krallık kabinesine, ne de bir Birleşik Krallık yerel otoritesinin üniter bir yürütme organı için merkezi bir yönlendirici rol oynayan, fakat oldukça sınırlı işlevleri olan bir Politika ve Kaynaklar Komitesi'ne tamamıyla benzemektedir. 1980'e kadar

³⁶⁰ Çift meclisli Tynwald, tamamı halk tarafından seçilen Yirmi Dörtler Kamarası'nın (House of Keys) yanı sıra, Tynwald Başkanı, Sodor ve Man Rahibi (doğal üye), Başsavcı (doğal üye) ve Yirmi Dörtler Kamarası'nın seçtiği 8 üye dahil toplam 11 üyeden oluşan Yasama Kurulu (Legislative Council) adlı üst-meclisten oluşmaktadır. Man Adası, dünya üzerinde yaşamını kesintisiz olarak en uzun süredir sürdüren meclis olarak tanıttığı Tynwald'i, aynı zamanda dünyadaki tek üç-meclisli yasama organı olarak tanıtmaktadır. Bu bakış açısına göre, Yirmi Dörtler Kamarası ile Yasama Kurulu'nun yanı sıra, ikisinin bileşiminden oluşan Tynwald meclisi Man Adası yasamasının üçüncü meclisini oluşturmaktadır. Yasama süreci bu rapor kapsamında ele alınmamaktadır. Yasa tasarılarının nasıl yasaya dönüştüğünü özetleyen bir meclis raporu için bkz. <http://www.tynwald.org.im/process/how-a-bill-becomes-law.pdf> (erişim: 27.09.2011).

³⁶¹ "Keys", yerel Manx dilinde "yirmi dört" anlamına gelmekte, zaten 900'lü yıllardan beri yaşamını sürdüren ve dünyanın en uzun soluklu meclisi olduğu iddia edilen Tynwald'ın alt kamarası "House of Keys" 15. yüzyıl kayıtlarında bile yirmi dört üyeli bir kamara olarak tarif edilmektedir.

³⁶² <http://www.gov.im/government/council/council.xml> (erişim: 27.09.2011).

adı “Yürütme Kurulu” (Executive Council) olan Vali’nin başkanlık ettiği bir kurumken, 1980’den itibaren başına Tynwald’ın (yasama organı) seçtiği ve Tynwald’e karşı sorumlu bir başkan gelmiş, 1986’da bu başkanın sıfatı Başbakan olarak değiştirilmiş, 1990’da da Yürütme Kurulu’nun adı Bakanlar Kurulu olarak değiştirilmiştir.

Bakanlar Kurulu’nun 1990 Bakanlar Kurulu Yasası’nda tanımlanan pek az işlevi vardır. Öncelikle, Vali’nin bildirdiği konuları görüşmekle görevlidir. Önceden Vali’ye ait olan birçok işlev Bakanlar Kurulu’na aktarılmıştır. Bakanlar Kurulu’nun en önemli yetkilerinden biri, kamu çıkarını etkilediğini düşündüğü herhangi bir konuda bakanlıklara (departments) ve bağımsız kamu kurullarına (statutory boards) yönerge verebilmesidir.

Bakanlar Kurulu’nun, zaman içerisinde azalmış olmakla birlikte, bir tür kanun hükmünde kararname niteliğinde olan ve “Governor-in-Council” (Kurulda Vali) adı verilen yetkileri de vardır. Önceden Vali’nin Bakanlar Kurulu’nun toplanmasına gerek kalmadan Kurul onayıyla, Kurul adına aldığı birtakım kararları içeren bu tür yetkiler, zamanla Bakanlıklara dağıtılmış veya Bakanlar Kurulu’na transfer edilmiştir. Bu yetkilere örnek olarak, Bakanlıklar arası işlev transferi yapmak, yeni Bakanlıklar kurmak, mevcut Bakanlıkları feshetmek, Bakanlıkların ismini değiştirmek, ve Bakanlıkların Meclis üyelerini atamak verilebilir.

Bakanlıklar

Man Adası’nda her biri ayrı tüzel kişiliğe, kendi işlev, yetki ve sorumluluklarına sahip olan toplum dokuz bakanlık (government departments) vardır. Her bir bakanlık Bakanlar Kurulu’nda ilgili bakan tarafından temsil edilir. Bakanlıklar kamu çalışanlarının çoğunluğunun çalıştığı, kamu harcamalarının büyük bir kısmının yapıldığı, ve kamu hizmetlerinin çoğunu sunmakla yükümlü birimlerdir. 1987 Bakanlıklar Yasasına göre Bakanlıkların sayısını ve ismini değiştirmek mümkündür ve 1986’dan bu yana bu yönde bazı değişiklikler yapılmıştır. Her bir Bakanlığın başında o Bakanlığın işlevlerinden sorumlu bir Bakan bulunmaktadır. Her bir Bakanlıkta bir ya da birden fazla Tynwald (Meclis) üyesi de görev almaktadır.³⁶³ Mart 2010’da Tynwald’ın kabul ettiği bir yeniden yapılandırma programına göre bazı Bakanlıkların yapısı ve adı değiştirilmiştir. 2009-2010 bütçe giderlerinin bu değişiklikler yapılmadan önceki adlarıyla hangi bakanlıklara gittiği aşağıda belirtilmiştir:³⁶⁴

³⁶³ <http://www.gov.im/government/departments/departments.xml> (erişim: 25.09.2011).

³⁶⁴ <http://www.gov.im/lib/docs/treasury/budget/2009/bfin09.pdf> (erişim: 27.09.2011).

Bakanlık adı (2010 Hükümeti Dönüştürme programı çerçevesindeki değişiklikler)	Bakanlık net harcamalarının 2009-2010 bütçe giderlerindeki payı (%)
Tarım, Balıkçılık ve Orman Bakanlığı (yeni adı Çevre, Gıda ve Tarım Bakanlığı)	3
Eğitim Bakanlığı (yeni adı Eğitim ve Çocuk Bakanlığı)	18
Sağlık ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı (Sağlık Bakanlığı ve Sosyal Hizmet Bakanlığı olarak ikiye bölündü)	41
İçişleri Bakanlığı (aynen kaldı)	7
Yerel Yönetim ve Çevre Bakanlığı (yetkileri ve teşkilatı Çevre, Gıda ve Tarım; Altyapı; ve Sosyal Hizmet Bakanlıklarına dağıtıldı)	6
Turizm ve Eğlence Bakanlığı (yeni adı Toplum, Kültür ve Eğlence Bakanlığı)	5
Ticaret ve Sanayi Bakanlığı (yeni adı Ekonomik Kalkınma Bakanlığı)	2
Ulaştırma Bakanlığı (yeni adı Altyapı Bakanlığı)	7
Hazine (transfer edilen birkaç hizmet dışında aynen kaldı)	6 (brüt harcama)
Diğer	4
Toplam	100

2009-2010 bütçesinde, en yüksek kamu harcaması, %41’lik bir payla, açık arayla Sağlık ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı’nda yapılmıştır. (İkinci en yüksek kamu harcaması payı %18’le Eğitim Bakanlığı’na aittir.) Bu durum, Man Adası’nın reform gündeminde emeklilik sisteminin yeniden yapılandırılmasının yer almasını açıklar niteliktedir (bkz. “Politika ve Reform Gündemi” bölümü).

Aşağıdaki tablo, 2010-2011 bakanlık net harcamalarının 2008-2009 GSYİH’ya oranını vermektedir:

Bakanlık (Hükümet Dönüştürme sonrası yeni adları)	Net harcamaların GSYİH’ya oranı (%)
Toplum, Kültür ve Eğlence Bakanlığı	0,56
Ekonomik Kalkınma Bakanlığı	0,48
Eğitim ve Çocuk Bakanlığı	3,07

Tarım, Gıda ve Çevre Bakanlığı	0,51
Sağlık Bakanlığı	3,58
İçişleri Bakanlığı	1,06
Altyapı Bakanlığı	1,17
Sosyal Hizmet Bakanlığı	4,24
Hazine	0,55
Toplam	15,22

1. Toplum, Kültür ve Eğlence Bakanlığı³⁶⁵

Eski adı Turizm ve Eğlence Bakanlığı olan bu bakanlık Mart 2010'daki yeniden yapılandırmadan etkilenmemiştir. Bakanlığın temel işlevleri, eğlence, sanat, kültür ve spor faaliyetlerini desteklemektir. Sunduğu temel kamu hizmetleri, otobüs ve demiryolları hizmetleridir. Bakanlığa bağlı kuruluşlar arasında Manx Miras Vakfı, Adil Ticaret Dairesi, Galce Yayın Komitesi, Manx Radyosu, ve yerel yüzme havuzları otoriteleri vardır. Bakanlığın aktiviteleri üç ana bölüme ayrılmıştır: Kurumsal hizmet; toplum, kültür ve eğlence; ve toplu ulaşım. Bakanlığın çalışan sayısı yaklaşık 408'dir.³⁶⁶

Hükümeti yeniden yapılandırma programı kapsamında, her bir bakanlık 2011-2012 Hizmet Sunum Planı belgesi yayımlamıştır. Toplum, Kültür ve Eğlence Bakanlığı'nın 2011-12 hizmet sunum planı,³⁶⁷ bakanlığın sunduğu hizmetlere özgü niteliğe dikkat çekmekte, Bakanlığın diğer birçok Bakanlıktan farklı olarak gerçekten tercihlerine hitap etmek zorunda olduğu müşterilerinin bulunduğunu hatırlatmaktadır. Bakanlık, hizmetlerini sunarken, örneğin diğer özel demiryollarıyla, eğlence mekanlarıyla, ve yüzme havuzlarıyla rekabet etmesi gerektiğini, bu yüzden Man Adası vatandaşlarının vergilerini iyi kullanmak ve hizmetlerinin kalitesini yüksek tutmak sorumluluğunun bulunduğunu belirtmektedir. Bakanlık, diğer bütün hükümet birimleri gibi, ilgili hizmetlerini, Man Adası hükümeti ve PDMS software şirketi ortaklığıyla gerçekleştirilen bir e-hükümet dönüşüm programı olan "Müşterek Hizmetler"e (Shared Services) aktarmıştır.³⁶⁸

³⁶⁵ http://www.gov.im/dccl/about_us.xml (erişim: 25.09.2011).

³⁶⁶ <http://www.gov.im/dccl/history.xml> Man Adası kamu çalışanları sayıları, "full-time equivalent" cinsinden, yani "tam-zamanlı çalışana denk" olarak hesaplanmaktadır. (erişim: 25.09.2011).

³⁶⁷ <http://www.gov.im/lib/docs/dccl/dccl/dcclsdp20112012.pdf> (erişim: 25.09.2011).

³⁶⁸ [http://www.pdms.com/track-record/public-sector/shared-services/;](http://www.pdms.com/track-record/public-sector/shared-services/)
<http://www.manxtube.com/video/1046/Isle-of-Man-chooses-Shared-Service-for-online-delivery> (erişim: 25.09.2011).

Toplum, Kültür ve Eğlence Bakanlığı organizasyon şeması Hizmet Sunum Planı'nın 4. sayfasında, bakanlık bütçesi ise 19. ve 20. sayfalarda verilmektedir.³⁶⁹ Bakanlık teşkilatının genel görünümü şöyledir:

- BAKAN
- BAKANLIK MECLİS ÜYESİ (SİYASİ ÜYE): Bir Yirmi Dörtler Kamarası üyesi “Kurulda Vali” kararıyla, Bakanın devredeceği Bakanlık işlerini yürütmek amacıyla atanır.
 - o SANAT KONSEYİ: İşlevleri, amatör ve profesyonel sanatçılara destek olmak, çeşitli sanat aktiviteleri organize etmek, sanat eğitimi teşvik etmek, atölyeler düzenlemektir. On üyesi vardır.
 - o MAN ADASI SPORLARI: Eski adıyla Man Adası Spor Konseyi, Bakanlar Kurulu'nca dört yıllık bir görev süresiyle atanan temsilcilerden oluşmaktadır. Kayıtlı bir hayır kurumu olan Manx Sporları Yardım Vakfı adlı bir alt-komitesi vardır. Bir Başkan, bir sekreter, bir danışman ve altı üyeden oluşmaktadır. İşlevleri arasında, spor ve eğlencenin geliştirilmesine yönelik strateji ve bağımsız bir forum oluşturmak, Toplum, Kültür ve Eğlence Bakanlığı'na spora ilişkin her konuda uzmanlık ve danışmanlık sağlamak, Bakanın 1987 Bakanlıklar Yasası uyarınca devredebileceği işlevleri yerine getirmek vardır.
- GENEL MÜDÜR (CHIEF EXECUTIVE OFFICER)
 - o TOPLUM, KÜLTÜR VE EĞLENCE MÜDÜRLÜĞÜ: Bu bölüm, spor, eğlence, kültür ve sanat gibi geniş alanlardan sorumludur, fakat bu geniş sorumluluğu birarada tutan ortak yaklaşım, müşteri-odaklı, yüksek kaliteli, ve paranın değerinin karşılığı (value for money) ilkesine dayalı hizmet sunmaktır. Bölüm, Man Adası'nın küçük toplumuna uygun hizmetlerin sunulması ve organizasyonların gerçekleştirilmesinin adayı yabancı yatırımcılar ve turistler açısından da bir cazibe merkezine dönüştüreceğini düşünmektedir.
 - TOPLUM, KÜLTÜR VE SANAT
 - SPOR VE EĞLENCE: Bu birim sporun gelişimi için ada çapında spor faaliyeti gerçekleştirmekle görevlidir.
 - ULUSAL SPOR MERKEZİ: Sporun gelişimini hedefleyen bir spor kompleksidir.
 - SPOR GELİŞTİRME BİRİMİ
 - GENÇLİK OYUNLARI ORGANİZASYONU

³⁶⁹ <http://www.gov.im/lib/docs/dccl/dccl/dcclsdp20112012.pdf> (erişim: 25.09.2011).

- VILLA MARINA VE GAIETY TİYATROSU: Man Adası'nın eğlence kompleksi ve tiyatroları.
- CURRAGHS DOĞA PARKI
- ÖNCE MÜŞTERİ/CUSTOMER FIRST: 2010 Hükümeti Dönüştürme programının en önemli bileşenlerinden olan "Önce Müşteri" yaklaşımı kamu sektöründe hizmet alanların hizmet verenlerden öncelikli olduğu varsayımına dayanarak, hükümet ile vatandaş arasındaki etkileşimi daha etkin ve verimli bir biçimde geliştirmeyi hedeflemektedir. Örneğin, başkent Douglas'ta 40'a yakın kamu hizmeti gişesinin tek bir gişeye dönüştürülmesi, Hükümet işlerini kapsayan 200'e yakın telefon numarasının tek bir telefon numarasına dönüştürülmesi gibi unsurlar içermektedir.
- o KURUMSAL HİZMETLER MÜDÜRLÜĞÜ: Bu bölüm, bütün bakanlık üyelerine bilgi ve destek sağlamakla yükümlüdür. Bakanlık politika ve stratejilerinde Bakanı ve Başbakanı yönlendiren bölümdür.
 - İŞ PLANLAMASI VE RİSK YÖNETİMİ
 - FİNANS VE BİLİŞİM TEKNOLOJİSİ
 - İNSAN KAYNAKLARI
 - POLİTİKA VE YASAMA
- o TOPLU ULAŞIM MÜDÜRÜ: Bu bölüm, adanın otobüslerinin, demiryollarının ve bunlarla ilgili mülkiyetin işletilmesi, bakımı ve yönetilmesinden sorumludur.
 - OTOBÜS HİZMETLERİ
 - DEMİRYOLLARI (HERITAGE RAILWAYS)
- BAKANLIĞA BAĞLI KURULUŞLAR
 - o MANX ULUSAL MİRASI
 - o ADİL TİCARET DAİRESİ
 - o GALCE YAYIN KOMİTESİ
 - o MANX RADYOSU
 - o MANX MİRAS VAKFI
 - o BÖLGESEL YÜZME HAVUZLARI OTORİTELERİ

2. Ekonomik Kalkınma Bakanlığı

Eski adı Ticaret ve Sanayi Bakanlığı olan Man Adası Ekonomik Kalkınma Bakanlığı'nın websitesinde açıkça ifade edilen hedef, ülkenin "başarılı ve çok yönlü ekonomisinin

desteklenerek herkese istihdam sağlanması”dır.³⁷⁰ Bakanlık çalışma hayatına ilişkin mevzuattan, çalışma izinlerinden, ve çalışma yerlerindeki becerilerin geliştirilmesinden sorumludur. Bakanlığın Man Adası’nda iş bulmaya yönelik tavsiyelerde bulunan bir “Meslek Merkezi” (Job Centre) vardır.³⁷¹ Bakanlık işçi haklarına ve çalışma hayatının çeşitli yönlerine ilişkin birçok rehber yayımlamaktadır ve aynı zamanda çalışma hayatında ayrımcılığa karşı önlem alan mevzuattan da sorumludur.³⁷² Ekonomik Kalkınma Bakanlığı’na bağlı bir “Eğitim Hizmetleri” birimi vardır. Adanın işgücünün becerilerini geliştirmek için bu çerçevede Eğitim Hizmetleri tarafından yürütülen bir “Mesleki Eğitim Mali Destek Planı” mevcuttur. Aynı birim, inşaat sektöründeki zanaatkarları kayıt altına alan “Zanaatkar Ruhsatlandırma Planı”ndan da sorumludur. Bakanlık “Eğitim Hizmetleri” birimi, Man Adası Koleji’nin işbirliğiyle, çeşitli mesleki kursların verildiği bir “Eğitim Merkezi”ni yönetmekle birlikte, ada genelinde çıraklığın yönetiminden de sorumludur. Çıraklığa yönelik finansal yardım programı, 2004-2005’te kamu ve özel sektör çevrelerinin ortaklığıyla Man Adası ekonomisinin zenginlik yaratacak potansiyel sektörlerini tespit eden “Creating the Can-Do Economy” (İş Yapabilir bir Ekonomi Yaratmak) adlı inceleme ışığında, 2007’de yeniden yapılandırılmıştır.³⁷³

Ekonomik Kalkınma Bakanlığı, STEP Teknoloji ve Girişim Programı’nı da yönetmektedir. Bu program kapsamında, her yıl başvuruları kabul edilen üniversite mezunlarının küçük ve orta boyutlu işletmeler üzerinden yaratıcı projeler geliştirmeleri teşvik edilmektedir.³⁷⁴ Bakanlığın desteklediği diğer programlar arasında “Küçük İşletme Başlatma Programı”³⁷⁵, “Kent ve Köy Yenileme Programı”³⁷⁶ ve “Yeşil İşletme Kredi Programı”³⁷⁷ da yer almaktadır. Ekonomik Kalkınma Bakanlığı bünyesinde bir “İş Geliştirme Merkezi” de bulunmaktadır. Merkez, yerli ve yabancı girişimcilerin adada iş başlatmaları hususunda destek sağlamak ve teknik hizmet sunmaktadır.³⁷⁸ Ekonomik Kalkınma Bakanlığı inşaat sektöründen de sorumludur. 2006’da Man Adası hükümeti inşaat sektörünü stratejik gözden geçirmeye tabi tutmuştur.³⁷⁹ E-ticaret ve e-kumar sektörlerinin gelişiminden de sorumlu olan Bakanlık altında yer alan bazı diğer

³⁷⁰ <http://www.gov.im/ded/business.xml> (erişim: 25.09.2011).

³⁷¹ <http://www.gov.im/ded/jobcentre/?menuid=7764> (erişim: 25.09.2011).

³⁷² <http://www.gov.im/ded/employmentrights/rights.xml> (erişim: 26.09.2011).

³⁷³ <http://www.gov.im/lib/docs/cso/candoeconomyreport8april.pdf>;

<http://www.gov.im/lib/docs/ded/training/rpt20070405wagessubsidyconsultati.pdf> (erişim: 26.09.2011).

³⁷⁴ <http://www.gov.im/ded/employment/stepscheme.xml> (erişim: 26.09.2011).

³⁷⁵ <http://www.gov.im/ded/training/SBSU/> (erişim: 26.09.2011).

³⁷⁶ <http://www.gov.im/ded/Regeneration/> (erişim: 26.09.2011).

³⁷⁷ <http://www.gov.im/ded/Energy/greenbusinessloan.xml?menuid=21210> (erişim: 26.09.2011).

³⁷⁸ <http://www.gov.im/ded/grants/businessinnovationcentre.xml> (erişim: 26.09.2011).

³⁷⁹ <http://www.gov.im/lib/docs/ded/strategicreviewoftheconstruction.pdf> (erişim: 26.09.2011).

birimler şunlardır:³⁸⁰ Hava Taşıtları Kayıt Dairesi, Sivil Havacılık İdaresi, Kariyer Merkezi, Şirketler Kayıt Dairesi, Finans Hizmetleri, Bilişim Sistemleri Bölümü, Gemi Kayıt Dairesi. Man Adası madenlerinin mülkiyeti Ekonomi Kalkınma Bakanlığı'ndadır.³⁸¹

Ekonomik Kalkınma Bakanlığı'nın organizasyon şemasına Bakanlığın 2011-2012 Hizmet Sunum Planı'nın 6. ve 7. sayfalarında yer verilmiştir. Bakanlığın genel görünümü şöyledir.³⁸²

- BAKAN
 - o BAKANLIK MECLİS ÜYESİ: Mali hizmetler, şirket kayıt
 - o BAKANLIK MECLİS ÜYESİ: Uzay, e-ticaret, gemi kayıt, hava taşıtı kayıt, e-kumar
 - o BAKANLIK MECLİS ÜYESİ: Eğitim, çalışma izinleri, imalat, inşaat, perakende, film, enerji politikası, mali yardım programı, STEP teknoloji ve girişim programı
 - o BAKANLIK MECLİS ÜYESİ: Turizm, motor sporları, posta dairesi
 - o GENEL MÜDÜR
 - GENEL MÜDÜR YARDIMCISI
 - İSTİHDAM VE BECERİ
 - İNŞAAT, MADENLER, VE MİNERALLER
 - MEVZUAT VE POLİTİKA
 - KAYIT DAİRELERİ
 - GEMİ KAYIT MÜDÜRLÜĞÜ
 - SİVİL HAVACILIK MÜDÜRLÜĞÜ
 - ŞİRKETLER KAYIT DAİRESİ
 - BİLİŞİM SİSTEMLERİ BÖLÜMÜ
 - İŞ GELİŞTİRME
 - İÇ YATIRIM VE İŞ DESTEĞİ/FİNANSAL HİZMETLER: Bankacılık, fonlar, sigortalar, emeklilik
 - İÇ YATIRIM VE İŞ DESTEĞİ/FİNANSAL OLMAYAN HİZMETLER: E-kumar, imalat, film, perakende, küçük işletme başlatma programı, yeşil işletme kredi programı, vs.
 - TURİZM VE MOTOR SPORLARI
 - ULUSLARARASI DAİRELER
 - PAZARLAMA

³⁸⁰ <http://www.gov.im/ded/> (erişim: 26.09.2011).

³⁸¹ <http://www.gov.im/ded/commercialDev/MinesMinerals/> (erişim: 26.09.2011).

³⁸² http://www.gov.im/lib/docs/cso/plan/2011/ded_sdp2011.pdf (erişim: 26.09.2011).

- FİNANS
- POSTA DAİRESİ: Bakanlık Posta Dairesi'ni düzenleyici kurumdur.

3. Eğitim ve Çocuk Bakanlığı

Eğitim ve Çocuk Bakanlığı'nın işlevleri 2001 Eğitim Yasası'nda tanımlanmıştır.³⁸³ Man Adası eğitim sisteminin İngiltere'nin eğitim sistemiyle müfredat, teftiş, sınav, öğretmenlerin eğitimi ve hizmet koşulları gibi alanlarda yakın bağları vardır, fakat Eğitim ve Çocuk Bakanlığı yalnızca Man Adası Hazinesi'ne karşı sorumludur.

Bakanlığın 2011-2012 hizmet sunumu planında,³⁸⁴ merkezi hizmetler alanında çalışan sayısının azaltıldığına ve öğretmen sayısında da küçük bir düşüş yaşandığına işaret edilmektedir. Eğitim Konseyi adlı Bakanlığa danışmanlık yapan ve ilk ve orta okullardaki yöneticilik yapan 15 üyeden oluşan bir yapı vardır. Bakanlık, işlevlerini yerine getirmek amacıyla şöyle bir örgütlenmeye gitmiştir: okulların kalitesini gözden geçirmekle görevli Eğitim Geliştirme Hizmetleri ve sosyal bakım gören veya özel eğitime ihtiyaç duyan çocuklara yönelik Çocuk Hizmetleri. Bakanlığın yapısı Mart 2010'da başlayan yeniden yapılandırma programı kapsamında hala değişmektedir. Mevcut organizasyon şemasına Hizmet Sunum Planı'nın 5. sayfasında yer verilmiştir. Bakanlığın genel görünümü aşağıdaki gibidir.³⁸⁵

- BAKAN
 - o BAKANLIK MECLİS ÜYESİ
 - o BAKANLIK MECLİS ÜYESİ
 - o GENEL MÜDÜR
 - KURUMSAL HİZMETLER MÜDÜRLÜĞÜ
 - İNSAN KAYNAKLARI BİRİMİ
 - HUKUKİ VE İDARİ DESTEK BİRİMİ
 - SAĞLIK VE GÜVENLİK DANIŞMANI
 - FİNANS MÜDÜRLÜĞÜ
 - FİNANS BÖLÜMÜ
 - ÖĞRENCİ HİBELERİ BÖLÜMÜ
 - MÜLK/ARAZİLER MÜDÜRLÜĞÜ

³⁸³ <http://www.gov.im/education/departments/mandate.xml> (erişim: 26.09.2011).

³⁸⁴ <http://www.gov.im/lib/docs/education/decserviceeliveryplan201112we.pdf> (erişim: 26.09.2011).

³⁸⁵ <http://www.gov.im/lib/docs/education/decserviceeliveryplan201112we.pdf> (erişim: 26.09.2011).

- BAYINDIRLIK MÜFETTİŞİ
 - o BAYINDIRLIK BÖLÜMÜ
- OKUL YEMEK HİZMETLERİ YÖNETİCİSİ
 - o OKUL YEMEKLERİ HİZMETLERİ
- ÜST DÜZEY GENÇLİK VE TOPLUM GÖREVLİSİ
 - OYUN VE GENÇLİK HİZMETLERİ
- BİLİŞİM VE İLETİŞİM TEKNOLOJİLERİ (BİT) DANIŞMANI
 - AİLE VE GEZİCİ KÜTÜPHANE HİZMETLERİ
 - BİT MÜFREDATI VE TEKNİK DESTEK YÖNETİMİ DANIŞMA EKİBİ
- ÜST DÜZEY DANIŞMAN
 - DANIŞMANLAR
 - o BİRDEN FAZLA OKULDA GÖREV YAPAN EKİPLER: MÜZİK, FRANSIZCA, MANX DİLİ, SAĞLIKLI GELECEKLER, MÜZİK VE DİL MERKEZLERİ, UYUŞTURUCU VE ALKOL İRTİBAT GÖREVLİSİ
- ÇOCUK HİZMETLERİ MÜDÜRÜ
 - ÖZEL EĞİTİM GEREKSİNİMLERİ VE PSİKOLOJİK HİZMETLER, PSİKOLOGLAR VE EKİPLERİ
- 35 İLKOKUL
- 5 İKİNCİ DÜZEY OKUL
- MAN ADASI KOLEJİ
- MAN ADASI ÜNİVERSİTE MERKEZİ

4. Çevre, Gıda ve Tarım Bakanlığı

2010'da başlayan yeniden yapılandırma çerçevesinde, Çevre, Gıda ve Tarım Bakanlığı, eski Tarım, Balıkçılık ve Orman Bakanlığı ile Yerel Hükümet ve Çevre Bakanlığı'nın birtakım yetkilerini devralmıştır.³⁸⁶

Çevre, Gıda ve Tarım Bakanlığı, 2011-2012 Hizmet Sunum Planı'nda, Aralık 2010'dan itibaren hayvancılık sektörünün zor bir döneme girdiğine işaret etmektedir. Bunun sebebi, AB pazarıyla olan ilişkiyi düzenleyen kırmızı et derogasyonunun sona ermesi ve Avrupa Komisyonu'nun Man Adası hükümetince yapılan ilgili derogasyonun kademeli sona ermesi talebini reddetmesidir. Bu çerçevede, Bakanlık, Man Adası Et Fabrikası'nın ithal ürünlerle

³⁸⁶ <http://www.gov.im/government/departments/agricultural.xml> (erişim: 26.09.2011).

rekabet edebilecek bir konuma gelmesi için desteklenmesi ve ihracata dönük üretim yapabilmesi için yeniden yapılandırılmasından sorumludur.

Bakanlık aynı zamanda Balıkçılık Yönetimi Anlaşması'nın imzalanması için de çalışmalarını sürdürmektedir. Bu anlaşma kapsamında, Man Adası, kendisini çevreleyen denizde komşu ülkelerle eşit düzeyde özerkliğe sahip olabilecek ve balıkçılık sektörünü geliştirme fırsatından yararlanabilecektir. Çevre korumasına ilişkin düzenlemelerde ise, Bakanlık bir "İklim Değişikliği Yasası"nın hazırlıklarını sürdürmektedir.

Çevre, Gıda ve Tarım Bakanlığı'nın genel görünümü aşağıdaki gibidir:³⁸⁷

- BAKAN: Tarım, Çevre, Kurumsal Hizmetler, ve Hükümet Laboratuvarından sorumludur.
 - o BAKANLIK MECLİS ÜYESİ: Bakanın devrettiği Balıkçılık alanındaki yetkiyi kullanır.
 - o BAKANLIK MECLİS ÜYESİ: Bakanın devrettiği Orman alanındaki yetkiyi kullanır.
 - GENEL MÜDÜR: Mali Düzenlemeler ve Sermaye Usullerine göre Bakanlık Genel Müdür, aynı zamanda, Bakanlığın muhasebecisidir. Bakanlığın politikalarını yönetir ve Bakan ile Bakanlık Meclis Üyelerine tarafsız danışmanlık hizmeti sunar. Aynı zamanda Bakanlıktaki diğer beş müdürlük ve Hükümet Analisti konumunu kapsayan Bakanlık Üst Düzey Yönetim Ekibi'ne başkanlık eder.
 - TARIM MÜDÜRLÜĞÜ: Adanın tarım ve su ürünleri endüstrilerinin uluslararası ve ada-içi ticareti koruyacak ve artıracak bir besin zinciri üretmelerini sağlar. Bakanlığa tarıma ilişkin konularda danışmanlık yapar; tarım sektörüne eğitim ve destek verir.
 - ÇEVRE MÜDÜRLÜĞÜ: İklim değişikliği tehdidi karşısında sürdürülebilirliğin sağlanması için danışmanlık, izleme ve düzenleme fonksiyonlarını yerine getirir. Gıdaların sağlıklı olmalarını güvence altına alır.
 - MALİ VE KURUMSAL HİZMETLER MÜDÜRLÜĞÜ: Bütçelendirme, planlama, politika geliştirme, yasama ve insan kaynaklarından sorumludur. Biyoçeşitliliğin korunmasına yönelik Bakanlık politikasını yürütür.

³⁸⁷ <http://www.gov.im/lib/docs/daff/201112servicedeliveryplandefa.pdf> (erişim: 27.09.2011).

- **BALIKÇILIK MÜDÜRLÜĞÜ:** Man Adası ve onu çevreleyen denizdeki balıkların ekosisteminin korunmasından sorumludur. Balıkçılık endüstrisi açısından hem adanın toplumsal, ekonomik ve doğal ihtiyaçlarına, hem de uluslararası yükümlülüklerine uygun çözümler üretir.
- **ORMAN, NEHİR, VE ARAZİ MÜDÜRLÜĞÜ:** Ağaç Koruma Yasasının uygulanmasını izler. Vahşi yaşamın ve doğal ortamın korunmasından sorumludur.
- **HÜKÜMET LABORATUVARI/HÜKÜMET ANALİSTİ:** Hükümetin tüm bakanlıklarına analiz ve test hizmetleri sunar. Bilimsel tarafsızlığının korunması adına, Bakanlık altında örgütlense de, bağımsız bir kuruluş olarak faaliyet gösterir.

5. Sağlık Bakanlığı

Sağlık ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın 2010'da dönüştürülmesiyle oluşan Sağlık Bakanlığı teşkilatının genel görünümü aşağıdaki gibidir:³⁸⁸

- **BAKAN**
- **BAKANLIK MECLİS ÜYESİ**
 - **GENEL MÜDÜR**
 - **KAMU SAĞLIĞI MÜDÜRLÜĞÜ:** Sağlıklı yaşam tarzlarını teşvik etmek, sağlık standartlarını yükseltecek mevzuatı hazırlamak, çeşitli sektörlerin sağlık üzerindeki etkisini tespit etmek; sağlık hizmetlerinin verimli ve etkin bir şekilde sunulduğunu güvence altına almakla görevlidir.
 - **FİNANS MÜDÜRLÜĞÜ:** Muhasebe, bütçelendirme, mali raporlama, risk yönetimi, proje yönetimi, finansal farkındalık ve uyum eğitiminden sorumludur.
 - **GENEL MÜDÜR YARDIMCISI**
 - **SAĞLIK STRATEJİSİ VE PERFORMANS MÜDÜRLÜĞÜ:** Genel tıbbi hizmetleri, dış hekimliği hizmetlerini, ezcacılık hizmetlerini, ve göz sağlığı hizmetlerini içeren aile hekimliği hizmetlerini yönetir. Bu hizmetlerin sunumu genellikle Bakanlığın onayladığı serbest çalışan hekimler ile Bakanlık arasında

³⁸⁸ <http://www.gov.im/lib/docs/dhss//dhservicedeliveryplan20112012.pdf> (erişim: 27.09.2011).

gerçekleştirilen hizmet sözleşmeleri üzerinden yapılır. Hastane ve uzmanlık hizmetleri Noble's Hastanesi üzerinden yürütülür.

- TEMEL SAĞLIK HİZMETLERİ YÖNETİCİSİ
- NOBLE'S HASTANESİ YÖNETİCİSİ
 - o BAŞHEMŞİRE, DANIŞMAN
 - o TIBBİ DİREKTÖR
- YÖNETİM VE BİLİŞİM MÜDÜRLÜĞÜ: Ekonomik Kalkınma Bakanlığı'nın Bilişim Sistemleri Bölümü'nün çizdiği çerçeve kapsamında çalışır. Proje yönetme, sistem geliştirme, veri koruma, diğer sağlık ajanslarıyla iletişim kurma gibi konularda Bakanlığa destek sağlar.
- MÜLK VE ARAZİ MÜDÜRLÜĞÜ: Sağlık Bakanlığı'na ait bütün mülkiyetin yönetiminden ve bakımından sorumludur. Diğer işlevleri arasında enerji tasarrufu, yangın önleme, mühendislik ve ekipman bakımı, mülkiyet konularında danışmanlık vardır.
- MESLEKİ SAĞLIK VE GÜVENLİK MÜDÜRLÜĞÜ: Bu birimin klinik ve danışmanlık hizmetleri, diğer bakanlıklara, yerel otoritelere ve özel sektöre sunulur. İşe alımdan önce sağlık kontrolü ve çalışma koşullarının tıbbi denetimi de bu müdürlüğün işlevlerindendir.
- İŞ GELİŞTİRME DİREKTÖRÜ

6. İçişleri Bakanlığı

İçişleri Bakanlığı teşkilatının genel görünümü aşağıdaki gibidir:³⁸⁹

- BAKAN
 - o BAKANLIK MECLİS ÜYESİ
 - o BAKANLIK MECLİS ÜYESİ
 - o GENEL MÜDÜR: Meclis soruşturmaları için Bakana ve Bakanlık Meclis Üyelerine bilgi verir ve danışmanlık yapar. Bakanlık içerisindeki bölümler arası koordinasyonu sağlar. Merkezi hükümete bilgi akışını sağlar. Birincil ve ikincil mevzuatın geliştirilmesinden ve bakanlık bütçesinden sorumludur. "Paranın değerinin karşılığı" (value for money) ilkesini gözetir. Başbakan'ın uyuşturucu ve alkol stratejisine katkı koyar.
 - EMNİYET GENEL MÜDÜRÜ: Adanın genelinde insanların güvenliğini sağlama misyonunun yanında diğer hükümet birimleriyle çeşitli alanlarda işbirliği yapar: Örneğin, gençlerin koşullarının iyileştirilmesi konusunda Eğitim ve

³⁸⁹ <http://www.gov.im/lib/docs/dha/ceo/homeaffairsservicedeliveryplans.pdf> (erişim: 27.09.2011).

Çocuk Bakanlığı'yla, finans hizmetleri sektörüne içkin risklerin yönetimi konusunda Hazine'yle, uyuşturucu ticaretinin önlenmesi konusunda gümrük ve vergi daireleriyle, yolların güvenliği için Altyapı Bakanlığı'yla, şehir ve köylerde toplumun huzurunu bozan davranışlarla ilgili yerel otoritelerle işbirliği yapar. 2011-12 döneminde Emniyet Genel Müdürü'nün Olağanüstü Durum Planlama Birimi ile Sivil Savunma'dan sorumlu olması öngörülmektedir.

- HAPİSHANE YÖNETİCİSİ
- BAŞ İTFAİYESİ
- TEKNİK İŞLER VE İLETİŞİMDEN SORUMLU MÜDÜR: Olağanüstü durum hizmetlerinin sunumunda zor durumdaki insanlara hızlı ve etkili bir biçimde erişebilmeden sorumludur.
- YÖNETİM VE MEVZUAT MÜDÜRÜ
- FİNANS MÜDÜRÜ
- POLİTİKA MÜDÜRÜ

7. Altyapı Bakanlığı³⁹⁰

Altyapı Bakanlığı karayolları, planlama ve bina kontrolü, atık yönetimi, havalimanları ve limanlar, mülkiyet yönetimi, yol güvenliği ve sahil güvenlik gibi alanlarda hizmet sunmaktadır. Bakanlık aynı zamanda yerel otoritelerle ilişki kurmakla yükümlüdür. Altyapı Bakanlığı teşkilatının genel görünümü aşağıdaki gibidir:

- BAKAN
 - o İŞLEMLER VE YEREL HÜKÜMETLE İLGİLİ BAKANLIK MECLİS ÜYESİ
 - o MÜLKİYETLE İLGİLİ BAKANLIK MECLİS ÜYESİ
 - o PLANLAMAYLA İLGİLİ BAKANLIK MECLİS ÜYESİ
 - o LİMANLARLA İLGİLİ BAKANLIK MECLİS ÜYESİ
- GENEL MÜDÜRLÜK
 - o MÜLKİYET BÖLÜMÜ: Kullanıcılarının ihtiyaçlarını karşılamak üzere Bakanlığın mal ve mülkünü yönetir. Alt birimleri, Varlık Yönetimi, Mülk Yönetimi ve Tesis Yönetimi'dir.
 - o HAVALİMANLARI BÖLÜMÜ: Uluslararası ve ulusal standartlara ve müşteri önceliklerine uygun olarak hizmet veren havayolları hizmetleri için havalimanı tesislerinin bakımını yapmak, havalimanı tesislerini geliştirmekle görevlidir. Alt

³⁹⁰ http://www.gov.im/lib/docs/transport//doi_sdp1112.pdf (erişim: 27.09.2011).

birimleri şunlardır: Hava Trafiği Hizmetleri, Kurtarma ve İtfaiye, Teknik Hizmetler, Havalimanı Standartları, Meteoroloji Dairesi, ve Havalimanı Yönetimi

- o LİMANLAR BÖLÜMÜ: Denizle ilgili ticari ve eğlenceye dayalı imkanları değerlendirir ve yönetir; Man Adası'nın denizlere ilişkin çıkar ve yükümlülüklerini takip eder; sahilde ve karada arama-kurtarma çalışmaları düzenler. Alt birimleri şunlardır: Liman İşlemler, Sahil Güvenlik, Karasuları Yönetimi,
- o KARAYOLLARI BÖLÜMÜ: Karayollarında yol güvenliği sağlamak ve akıllı çözümler üretmek; araç ruhsatı ve sürücü ehliyeti vermek; araç ve sürücü testlerini yapmak; trafiği düzenlemek işlevleri arasındadır. Alt birimleri şunlardır: Karayolları Hizmetleri, Ağ Planlaması, Araç Test Merkezi.
- o YÖNETİM HİZMETLERİ BÖLÜMÜ: Bakanlığın stratejik mali planlamasından sorumludur. Yerel yönetim konularında destek verir. Genel Müdürlük üzerinden Bakanlığın stratejik liderliğini yapar. Bakanlığın diğer birimlerine yönetim ve destek hizmetleri sunar. Fonların stratejik kullanımından sorumludur. Genel Müdürlük, Stratejik Planlama ve Süreç, Mali Yönetim, İnsan Kaynakları, Yerel Yönetim Birimi, Sağlık ve Güvenlik Müfettişliği, Yasama ve bağımsız kamu kurulları ile ilişkiler bu bölümde toplanmıştır.
- o İŞLEMLER BÖLÜMÜ: Bakanlığın ve büyük ölçüde Hükümetin yollar, köprüler, limanlar, havalimanları, süreç teknolojisi, atık işlemleri gibi stratejik varlıklarından sorumludur. Kamu sektörüne ve özel sektöre hizmet sunan altı işletmesi vardır: Taş Ocağı, İnşaat Mühendisliği, Teknik Hizmetler, Filo Yönetimi, Tesis Yönetimi, Atık Yönetimi.
- o PLANLAMA VE BİNA KONTROL BÖLÜMÜ: Man Adası için bir planlama stratejisi geliştirir ve bunun uygulanmasını takip eder. Bina kontrollerinden ve yıkımlardan sorumludur. Koruma alanlarını belirler, tarihi eserleri kayıt altına alır. Alt birimleri Planlama, Bina Kontrol, Haritalama, ve Koruma'dır.

8. Sosyal Hizmet Bakanlığı³⁹¹

Sosyal Hizmet Bakanlığı, Man Adası hükümeti bütçe giderlerinde en büyük paya sahip bakanlıktır. Bakanlık, toplam net hükümet harcamalarının yaklaşık %20'sinden sorumludur. 1000'in üzerinden çalışanıyla en fazla kamu çalışanına sahip üçüncü bakanlıktır. 2010'da Hükümeti Dönüştürme programı çerçevesinde oluşturulan bu bakanlık aynı yıl içerisinde iç işlemlerini ve politikalarını gözden geçirmeye tabi tutmuştur. 2011-2012 Hizmet Sunumu Planı'nda, Bakan, 100 milyon sterlinlik bütçe açığının giderilmesinde Bakanlığına büyük

³⁹¹ <http://www.gov.im/lib/docs/socialcare/services/dscsd2011.pdf> (erişim: 27.09.2011).

sorumluluk düştüğünü teslim etmektedir. 2010-11 döneminde Bakanlık 3 milyon sterlinlik tasarruf yapabilmıştır.

Bakanlığın karşılaştığı en önemli zorluklardan biri, Man Adası'nın sayısı artmakta olan yaşlı insan nüfusedir. Buna göre, adadaki yaklaşık 18.000 yaşlı insanın emeklilik ikramiyelerinin ve bakımlarının Bakanlığa maliyeti yıllık 170 milyon sterlinin üzerindedir. Bakanlığın bir başka işlevi olan konutlandırma alanında artan talebi karşılamakta güçlük çekildiği ifade edilmektedir.

Bakanlık teşkilatının genel görünümü aşağıdadır:³⁹²

- BAKAN
 - o BAKANLIK MECLİS ÜYESİ (Sosyal Hizmetlerden sorumlu)
 - o BAKANLIK MECLİS ÜYESİ (Sosyal Güvenlikten sorumlu)
 - o BAKANLIK MECLİS ÜYESİ (Konutlandırmadan sorumlu)
 - o GENEL MÜDÜR (operasyonel ve finansal yönetimden sorumlu)
 - KONUTLANDIRMA BÖLÜMÜ: 20 kişilik kadrosuyla yoğun bir konutlandırma projesi yürütmektedir.
 - SOSYAL GÜVENLİK BÖLÜMÜ: 80 kişilik bir ekip karmaşık bir refah sistemini yürütmekte ve yaklaşık 30.000 kişiye yılda 240 milyon sterlin ödemektedir.
 - SOSYAL HİZMETLER BÖLÜMÜ: Çoğunluğu halka doğrudan bakım hizmetleri sunan 1.000 kişilik bir çalışan grubu, muhtaç grupların ihtiyaçlarını karşılamakla görevlidir.
 - KURUMSAL HİZMETLER BÖLÜMÜ: Bu bölüm 30 çalışanıyla Bakanlığa politika, mevzuat, finans, bilişim alanlarında destek sunmaktadır.

9. Hazine

Bakanlığın başında, bir Hazine Bakanı ve iki Bakanlık Meclis Üyesi bulunmaktadır. Bakanın iki meclis üyesine devrettiği yetkileri arasında Sermaye Projeleri Birimi, Mülk Yönetim Forumu, Yatırım Yönetimi, Madeni Paralar, İş Değişimi Yürütme Kurulu, Paranın Değerinin Karşılığı

³⁹² <http://www.gov.im/socialcare/aboutus.xml> (erişim: 27.09.2011).

Komitesi, Muhasebe, İç Denetim, Şirketler Yasası vs. vardır.³⁹³ Hazine teşkilatının genel görünümü şöyledir:³⁹⁴

- BAKAN
- BAKANLIK MECLİS ÜYESİ
- BAKANLIK MECLİS ÜYESİ
- GENEL MÜDÜR (Baş Muhasip)
 - o GELİR VERGİSİ BÖLÜMÜ: Gelir vergilerinin belirlenmesi ve toplanması, yeni Gelir ve Kurumlar Vergisi mevzuatının hazırlanması, yerel ve uluslararası düzeyde bilgi değişimi taleplerinin karşılanması, Vergilendirme Stratejisinin yürütülmesi bu bölümün işlevleri arasındadır.
 - o EKONOMİK İŞLER BÖLÜMÜ: Hükümet istatistiklerini yayımlamak, hükümet geneline istatistiki analizler sunmak ve ekonomik danışmanlık yapmak, seçmen kayıtlarını yönetmek işlevleri arasındadır.
 - o FİNANS BÖLÜMÜ: Kamu maliyesi yönetimi, Hazine gelirlerinin belirlenmesi, Hükümetin diğer birimlerine muhasebe alanında danışmanlık yapmak, Hükümetin yatırımlarını, borçlarını, parasını yönetmek, işlevleri arasındadır.
 - o GÜMRÜK VE TEKEL BÖLÜMÜ: Dolaylı vergilerin toplanması, uyuşturucu ticareti, para aklama gibi suçlara karşı önlem almak, Başbakanlığın Uyuşturucu ve Alkol Stratejisini desteklemek, uluslararası ticareti teşvik etmek, işlevleri arasındadır.
 - o İÇ DENETİM BÖLÜMÜ: Veri koruma ve risk yönetiminden sorumludur. Hükümet genelinde iç denetimin yeterliliğini tespit eder.
 - o KURUMSAL STRATEJİ BÖLÜMÜ: Bakanlığın bütün bölümleri arasında koordinasyon ve iletişimden sorumludur. İnsan kaynakları faaliyetlerini geliştirir ve izler. Daha önce Finans Bölümü'nün işlevleri arasında olan, bütçe ve ilgili belgelerin koordinasyonu ve sunumu artık bu bölümün yetkisi dahilindedir.

³⁹³ <http://www.gov.im/treasury/about/who.xml> (erişim: 27.09.2011).

³⁹⁴ <http://www.gov.im/treasury/structure.xml> (erişim: 27.09.2011).

Bakanlıklar bazında kamu çalışanı sayısı³⁹⁵

BAKANLIK	ÇALIŞAN SAYISI (FTE: full-time equivalent; tam-zamanlı çalışana denk) - 2010	YÜZDE DAĞILIM
Toplum, Kültür ve Eğlence Bakanlığı	417,75	6
Ekonomik Kalkınma Bakanlığı	219,60	3
Eğitim ve Çocuk Bakanlığı	1770,90	24
Tarım, Gıda ve Çevre Bakanlığı	162,39	2
Sağlık Bakanlığı	1859,70	25
İçişleri Bakanlığı	575,37	8
Altyapı Bakanlığı	802,80	11
Sosyal Hizmet Bakanlığı	940,70	13
Hazine	258,84	4
Diğer		4
Toplam	7008,05	100

Kamu çalışanlarının toplam ve bakanlıklar bazında sayısının hem toplam işgücü hem de toplam nüfus içerisindeki payları aşağıdaki tabloda görülebilir:

Bakanlıklar	Çalışanların toplam işgücündeki payı (%)	Çalışanların toplam nüfustaki payı (%)
Toplum, Kültür ve Eğlence Bakanlığı	0,97	0,49
Ekonomik Kalkınma Bakanlığı	0,51	0,26
Eğitim ve Çocuk Bakanlığı	4,11	2,09
Tarım, Gıda ve Çevre Bakanlığı	0,38	0,19
Sağlık Bakanlığı	4,31	2,20
İçişleri Bakanlığı	1,33	0,68
Altyapı Bakanlığı	1,86	0,95
Sosyal Hizmet Bakanlığı	2,18	1,11
Hazine	0,60	0,31
Toplam	16,25	8,28

2006 nüfus sayımına göre, Man Adası'ndaki toplam işgücü 40.783'tür. 2006 nüfus sayımında adanın toplam nüfusunun 80.058 olduğu tespit edilmiş, CIA World Factbook 2011 tahminlerine göre ise

³⁹⁵ <http://www.gov.im/lib/docs/treasury/budget/2011/pinkbookfinal.pdf> (erişim: 27.09.2011).

2011’de Man Adası toplam nüfusu 84.655’e ulaşmıştır. Nüfusun büyüme hızı olan %5,74’ten hareketle, 2011 tahmini toplam işgücünün 43.124 olduğu hesaplanmıştır.

POLİTİKA VE REFORM GÜNDEMİ

Kamu reformu gündemi açısından bakıldığında, kamu maliyesinde büyük sıkıntılar yaşayan Man Adası hükümetinin 2011 içerisindeki birinci gündeminin yeni bir emeklilik sistemi olduğu görülür. Kamu sektörü çalışanları için emeklilik planlarının Birleşik Krallık’taki sisteme bağlı olmaktan çıkarılmasını ve özerkleştirilmesini öngören reform çalışmasında, 7.500 kişilik kamu çalışanı nüfusu için 18 farklı emeklilik planı bulunan (İngiltere’deki kamu çalışanı sayısı Man Adası’ndakinin 700 katı olmasına rağmen, emeklilik planı sayısı aynıdır) Man Adası’nda birleşik bir emeklilik programı tasarlanması gündemdedir.³⁹⁶

Man Adası emeklilik sistemindeki sorun, artan yaşlı nüfus ve yüksek kamu çalışanı nüfusu için yapılan ödemelerin artması ve fakat çalışanların emeklilik planlarına yaptıkları katkının görece düşük olmasıyla kendini belli etmeye başladı. Birleşik bir emeklilik programına geçiş kararı hiç de kolay olmadı. Çalışanların temel itirazı, emeklilik planlarına değiştirilmeyecekleri güvencesiyle dahil oldukları ve 60 yaşın üzerinde çalışamayacakları yönündeydi. 2007’den bu yana kamu emeklilik sistemi uzmanı Hymans Robertson şirketiyle çalışan Man Adası hükümeti reform planını halka anlatma konusunda yoğun çaba sarf etti. İşverenler ve sendikalar dahil olmak üzere birçok temel paydaşın reform planına yönelik düşünceleri kayıt altına alındıktan sonra yeni emeklilik sistemi tasarımı son şekli verildi ve yeni mevzuat Nisan 2010’da Tynwald’da kabul edildi. Reform sonucunda, çalışanların yaptığı katkı oranı yüzde 5’e yükselse de emeklilik kazanımları makul bir seviyede tutulabildi; çalışanın katkı oranındaki artışın çalışanı olumsuz etkilememesi için çeşitli geçiş stratejileri tasarlandı; daha yüksek katkı ödemeye hazır çalışanlara eski sistem içerisinde kalma hakkı tanındı; çalışanlara istedikleri emeklilik ikramiyesine göre istedikleri zaman çalışmayı bırakma hakkı tanındı. Birleşik Emeklilik sistemiyle insanların emeklilikleri hususunda daha fazla sorumluluk üstlenmeleri sağlandı. Daha yüksek bir emeklilik ikramiyesi için daha fazla katkı ödemek ve daha uzun yıllar çalışmak gerektiği ortaya kondu. Buna rağmen, emeklilik kazanımları makul bir seviyede korundu. Özellikle çalışanlarla müzakereler yürüterek, katılımlı bir yöntemle geliştirilen Emeklilik Reformu sürecinin başka ülkelere, hatta Birleşik Krallık’a dahi örnek olması bekleniyor.³⁹⁷

³⁹⁶ Man Adası hükümetinin resmi websitesindeki kamu sektörü emeklilik reformu sayfası için bkz. <<http://www.gov.im/cso/pensions/>> ve <<http://www.iomunifiedscheme.im/Pages/Welcome.aspx>> (erişim: 21.09.2011) ve Man Adası Başbakanı Tony Brown’un yerel gazete Isle of Man Examiner’in 29 Mart 2011 sayısında emeklilik reformuna ilişkin yazdığı bir yazı için bkz.

<<http://www.gov.im/lib/docs/cso/pensionessay.pdf>> (erişim: 21.09.2011).

³⁹⁷ <http://www.gov.im/lib/docs/cso/publicservantpensions.pdf> (erişim: 28.09.2011).

Bu rapor KKTC Devleti hde Fonksiyonel ve Kurumsal Gözden Geçirme Projesi" (KKTC-FOKUS) kapsamında hazırlanmıştır.

Proje 2010 yılında KKTC ve TC tarafından imzalanan protokol kapsamında hazırlanan "2010-2012 Kamunun Etkinliğinin ve Özel Sektörün Rekabet Gücünün Artırılması Programı"nda yer alan araştırma çalışmalarından biridir. Çalışmayı Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı (TEPAV) Nisan 2011-Haziran 2012 tarihleri arasında yürüterek tamamlamıştır.

978-9944-927-58-1